

Π. ΝΙΡΒΑΝΑ - Δ. ΖΗΣΗ

9 69 ΠΔΣ
Νιρβανά (π)

Νέα Ζωή

002
ΚΛΣ
ΣΤ2Α
1366

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ
ΣΤ. ΤΑΞΕΩΣ

ΔΑΣΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΛΗΜΝΗΤΡΑΚΟΥ Α.Ε.
Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Π. ΝΙΡΒΑΝΑ — Δ. Γ. ΖΗΣΗ

Γ 69 ΜΔΒ
Μύρβανα (π)

ΝΕΑ ΖΩΗ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ

"Εκτης τάξεως δημοτικοῦ σχολείου

"Εκδοσις Α'

Αντίτυπα 10.000

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ Α.Ε.—ΑΘΗΝΑΙ

4 — ΟΔΟΣ ΑΛΘΑΙΑΣ — 4

1934

(1)

002
ΚΑΣ
ΣΤ2Α
1366

Πᾶν γνήσιον δάντιτυπον φέρει τὴν ὑπογραφὴν ἐνὸς τῶν συγγραφέων.

ΠΑΕΙ ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

Πάει τὸ καλοκαίρι καὶ ἡ καλοκαιριά·
νέφη σηκωθῆκαν καὶ τὸν ἥσκιο τους
στὰ πελάγη ρίχνουν, ρίχνουν στὴ στεριά.

Φθινοπώρου πνεῦμα θλιβερὸ περνᾶ,
μυστικὸ στὰ δένδρα πνέει ψιθύρισμα
καὶ τὰ φύλλα ἀνάρια πέφτουν στὰ στερνά.

Στεναγμός, νομίζεις, χύνεται σιγὰ
μέσ' ἄπτὸ τὴν πλάσι καὶ τὰ πλάσματα
γιὰ τὸ καλοκαίρι, πᾶφυγε γοργά.

Μύρεται τὸ κῦμα στὴν ἀκρογιαλιὰ
καὶ πρὸς ἄλλο κλῖμα, γῆς θερμότερης,
βιαστικὰ μισεύουν τώρα τὰ πουλιά.

Μοναχὸ στὰ βράχη, στὸ γιαλὸ κοντά,
κελαηδεῖ τὸ λάλο πετροκότσυφο
κ' εὔθυμο ἀπὸ πέρα σὲ γκρεμὸ πετᾶ.

"Ἐρημο τὸ κῦμα κ' ἔρμη ἡ λαγκαδιὰ
καὶ ψηλὰ συρμένες τώρα κοίτονται
οἱ γοργὲς βαρκοῦλες μὲσ' τὴν ἀμμουδιά.

Πάει τὸ καλοκαίρι: κι ἡ καλοκαΐριά
μαῦρα νέφη τώρα σηκωθήκανε
καὶ ψυχρὸ τὰ διώχνει φύσημα βοριᾶ.

Ἄρ. Πρεβελάγγιος

Ο ΤΡΥΓΟΣ

"Οταν ἀνθίζῃ ἡ ἀγράμπελη κι ἀπλώνη τὰ κλαδιά της
στὸ σκοῖνο, στὸ χαμόδενδρο, στοῦ πεύκου τὰ κλωνάρια,
στὰ ρέματα τοῦ ποταμοῦ, στὸν ἐγκρεμὸ τοῦ βράχου
κι ἀγέρα, κάμπο καὶ βουνά, τὴν πλάσι πέρα ὡς πέρα
γιομίζῃ ἀπὸ μοσκοβιλιὰ μὲ τὸν ἀνασασμό της,
πυκνὸ πυκνὸ κι ὀλόμαυρο μελισσολόι πετιέται
μέσ' ἀπὸ βράχους καὶ κρινιά, μέσ' ἀπὸ ἔρμιες καὶ
κῆπους
καὶ τ' ἄνθη της βοσκολογᾶ καὶ παίρνει τὸν ἀχνό τους.

"Ἐτσι οἱ κοπέλες τοῦ χωριοῦ πετιοῦνται ἀπὸ τὰ σπίτια
σὲ κάμπους καὶ βουνὰ σκορποῦν κι ὅπου εἶναι ἀμπέ-
λια τρέχουν
μὲ τὰ καλάθια τὰ πλεχτὰ καὶ μὲ τὰ βατοκόπια
καὶ μὲ τραγούδια, μὲ χαρές, ὅταν ἀρχίζῃ ὁ τρύγος.

Αναταράζονται οἱ ἐρμιές, ἀχολογοῦν τ' ἀμπέλια,
λὲς κι' ἀπὸ κάθε πέτρα ὄρθη, λές κι ἀπὸ κάθε βάτο
όποὺ στὸ χόρτο σέρνεται, κόρης κορμὶ φυτρώνει.
Πράσινη ἀπλώνεται ἡ φυτιά, κι οἱ ρῶγες μεστωμένες,
μαῦρες καὶ κίτρινες, ξανθιές, μαυρολογοῦν, γυαλίζουν
στὴν πρώτη ἀχτῖνα τοῦ ζεστοῦ τοῦ ἥλιου, ὅπ' ἀνατέλλει,
σὰν μαῦρα μάτια, σὰν χοντρὰ κλωνιὰ μαργαριτάρια.

Οἱ βέργες οἱ καμαρωτὲς λαμποκοποῦν κ' ἐκεῖνες
κι οἱ περγολιὲς ξαπλώνονται στὰ διάπλατα κρεβάτια
καὶ στὴν πυκνή τους χλωρασιὰ καὶ στὸ βαθύ τους
ἥσκιο
τὴν ίδρωμένην ἔργατιὰ δροσίζουν, ἀνασαίνουν,
τὴν ἔργατιά, ποὺ λαχταρᾶ, πότε νὰ πέσῃ ὁ ἥλιος,
πότε νὰ ἥσκιώσουν τὰ ριζά, νὰ δροσερέψῃ ὁ κάμπος.

Νά τος ὁ ἥλιος, ποὺ ἔπεσε καὶ πάει νὰ βασιλέψῃ,
νά τα, ποὺ ἥσκιώνουν τὰ ριζὰ καὶ δροσερένει ὁ κάμπος.
‘Ο ἥλιος’ σβύν’ ὀλότελα καὶ τὰ βουνὰ σουρπώσαν,
θόλωσαν τ' ἀνοιχτὰ νερὰ καὶ πάνου βγῆκαν τ' ἄστρα
Διπλὰ ἀνασαίνει ἡ ἔργατιὰ κι ἀπαρατάει τὸ ἔργο.

K. Κρυστάλλης

ΤΟ ΣΤΑΦΥΛΙ

Πολλὰ είναι τ' ἄνθη τοῦ ‘Απριλιοῦ, μὰ σὰν τὸ ρόδο
[οὔτ’ ἔνα.

Πολλοὶ τοῦ χρόνου εἰν’ οἱ καρποί, σὰν τὸ σταφύλι
[οὔτ’ ἔνας.

Στ’ ἄνθη τὸ ρόδο βασιλιὰς καὶ στοὺς καρποὺς ἔσυ σαι

σταφύλι, τρισευγενικὸ τῆς γῆς βασιλοπαίδι.

Ἄλλοι καρποὶ ἔχουν μιὰ θωριά καὶ σὺ πολυθωριάζεις,
ἀπ' τὴ μαυρίλα τῆς ἐλιᾶς στὴν κρυσταλλένια ἀσπράδα,
κι ἀπ' τὴ χλωμάδα τοῦ κεριοῦ στοῦ κερασιοῦ τὴ φλόγα.
Μικρὸ εἴτε μεγαλόρρωγο καὶ τραγανὸ ἢ ἀφρᾶτο,
σὰν ἀκροδάχτυλο μακρὺ καὶ στρογγυλὸ σὰ μάτι,
καὶ καρπερὸ ἀπ' τὸν "Αἱ Λιὰ καὶ ὡς τοῦ Χριστοῦ τὴ
⟨γέννα,

τὸ μακροστάφυλο ἢ ἀρχή, καὶ τὸ σιρίκι τέλος,
πότε στ' ἀμπέλι κρύβεσαι καὶ προσκυνᾶς τὸ χῶμα,
πότε ψηλὰ στὴν κρεβατιά κρέμεσαι σὰν καντήλι.
Ἐσὺ εἰσ' ὁ πόθος τῶν πουλιῶν, τῶν ἀγριμιῶν λαχτάρα.
Νυχτοπατοῦσα ἢ ἀλεπού γιὰ σὲ τὰ ὄρνιθια ἀφήνει
κ' ἡ σφῆκα ἀπ' τὴ γλυκάδα σου κυλιέται λιγωμένη.
Δίνεις τὴ σάρκα ζωντανὸ κι ὅταν πεθάνης τὸ αἷμα,
κ' εἶναι γιὰ σένα μακελιοῦ σφαγὴ τὸ πατητήρι.

Γ. Δροσίνης

ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΝΟΣ ΜΟΝΑΧΟΥ

Παρῆλθον ἔκτοτε πολλά, πάρα πολλὰ ἔτη. Ἐνας
γέρων μοναχὸς ἔζη ἀπομονωμένος μέσα εἰς ἓν μικρὸν
σπήλαιον, εύρισκόμενον εἰς τὴν κλιτὺν ἑνὸς ὑψηλοῦ
βουνοῦ. Ἡ τροφή του ἦτο ρίζαι καὶ ἄγριοι καρποί.
Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν οἱ χωρικοὶ τοῦ ἔφερον ὀλίγον
ἄρτον καὶ τυρὸν ἀπὸ τὰς αἵγας των.

"Ολας τὰς ἡμέρας ἡσχολεῖτο ὁ μοναχὸς μὲ τὴν προσ-
ευχὴν καὶ μὲ τὰς ἀγαθοεργίας, τὰς ὅποιας ἔκαμνε.
Τεσσαράκοντα ἔτη ἔζησεν οὕτω. Ἐδίδασκε τὸν λαόν,

πιῶς νὰ ἔκτελῃ τὰ καθήκοντά του πρὸς τὸν Θεόν, προσηγόριζετο νὰ συγχωρηθοῦν αἱ ἀμαρτίαι τῶν ἄλλων καὶ παρηγόρει ὅλους εἰς τὰς δυστυχίας των. Συχνὰ ὅμως ἐσυλλογίζετο καὶ τὸν ἑαυτόν του καὶ ἐπεθύμει νὰ κάμη τὴν ψυχήν του καθαρὰν καὶ τόσον ἀγίαν, ὥστε νὰ τύχῃ τῆς βασιλείας τῶν Οὐρανῶν.

Μίαν ήμέραν, ὕστερ' ἀπὸ τεσσαράκοντα ἔτη, ἡθέλησε νὰ μάθη, πῶς εὕρισκεν δὲ Θεός τὴν ψυχήν του. Προσηγόριζετο εἰς τὸν Θεὸν καὶ τοῦ ἐζήτησε νὰ τοῦ φανερώσῃ: «Τίνος ἡ ψυχὴ ἦτο ἀγία καὶ καθαρὰ ὡς ἡ ἴδικὴ του καὶ ποιος θὰ εὕρισκεν εἰς τὸν οὐρανὸν ὅμοίαν ἀνταμοιβήν ὅπως αὐτός».

Μόλις ἐτελείωσε τὴν προσευχήν του, εἶδεν ἐμπρός του ἔνα ἄγγελον.

—«Πήγαινε κάτω εἰς τὴν πόλιν, τοῦ εἶπεν ὁ ἄγγελος, καὶ εἰς τὴν πλατείαν θὰ εὕρης ἔναν «ἀρκουδιάρην», ὃστις διασκεδάζει τὸν κόσμον, διὰ νὰ κερδίζῃ τὸν ἄρτον του. Αύτὸς εἶναι ὁ ἀνθρωπος, τὸν ὃποιον ζητεῖς· ἡ ψυχὴ του εἶναι ὡς ἡ ἴδικὴ σου καὶ θὰ ἔχετε εἰς τὸν οὐρανὸν τὴν αὔτὴν ἀμοιβήν».

Οταν ὁ ἄγγελος ἐπέταξεν, ὁ μοναχὸς ἔκυψε κάτω τὴν κεφαλήν του ἀπὸ ἐντροπὴν καὶ ἀπὸ φόβου. Τι τὸν ὡφέλησαν λοιπὸν τὰ 40 ἔκεινα χρόνια, τὰ ὃποια διῆλθε μὲν προσευχὴν καὶ νηστείας, ἀφοῦ ἡ ψυχὴ του δὲν εἶναι καθαρωτέρα ἀπὸ τὴν ψυχὴν ἐνὸς ἐλεεινοῦ «ἀρκουδιάρη»; Δὲν ἤξευρε τὶ νὰ συλλογισθῇ καὶ ἥλπιζεν, ὅτι δὲν θὰ εὕρῃ τὸν ἀνθρωπον αὐτὸν καὶ ὅτι ἡ παρουσία τοῦ ἀγγέλου δὲν ἦτο πραγματική. Θὰ τοῦ ἐφάνη μόνον, ὅτι εἶδε τὸν ἄγ-

γελον. Πόσον ἡπόρησε ὅμως, ὅταν ἔπειτα ἀπὸ ἐν μακρὸν καὶ κοπιῶδες ταξίδιον, ἂμα ὡς εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, εἶδεν εἰς τὴν πλατεῖαν τὸν ἀρκουδιάρην νὰ διατάσσῃ τὴν ἄρκτον του νὰ χορεύῃ καὶ νὰ διασκεδάζῃ τὸν κόσμον.

‘Ο μοναχὸς ἐστάθη καὶ τὸν ἡτένιζε μὲ τρόμον καὶ μὲ λύπην, διότι ἤξευρε τώρα, ὅτι ἔβλεπεν εἰς αὐτὸν τὴν ἴδικήν του ψυχήν, ‘Ο ἀρκουδιάρης ἦτο ἰσχνὸς καὶ ἐφαίνετο ὡς ἀνθρωπος κουρασμένος ἀπὸ τὴν ζωὴν του. Οἱ ὄφθαλμοί του ἔξέφραζον βαθεῖαν λύπην. Μετ’ ὀλίγον ὁ ἀρκουδιάρης παρετήρησε τὸ βλέμμα τοῦ μοναχοῦ καὶ ἔπαισε τοὺς χορούς του. “Οταν τέλος ὁ κόσμος διελύθη, ὁ μοναχὸς τὸν ἐπλησίασε, τὸν παρέλαβε καὶ μετέβησαν ὁμοῦ εἰς ἐν μοναχικὸν μέρος, ὅπου τὸν ἥρωτησε διὰ τὴν ζωὴν του. ‘Ο ἀρκουδιάρης μὲ πολλήν του λύπην τοῦ ἀπήντησεν, ὅτι ἡ ζωὴ του ἦτο αὐτή, τὴν ὅποιαν ἔβλεπε. Μία δυστυχισμένη ζωὴ ἀρκουδιάρη, διότι δὲν ἤξευρε νὰ κάμνη τίποτε ἄλλο, διὰ νὰ κερδίζῃ τὸν ἄρτον του.

—“Ησο ἔξ ἀρχῆς καὶ πάντοτε ἀρκουδιάρης; ἥρωτησεν ὁ μοναχός.

‘Ο δυστυχὴς βιοπαλαιστὴς ἔκρυψε τὸ πρόσωπόν του μέσα εἰς τὰς παλάμας του.

—“Οχι, ἄγιέ μου, εἶπε· πρωτύτερα ἥμουν ληστής. “Ημουν μὲ τὴ χειρότερη ληστοσυμμορία, ποὺ κατέστρεφε τὴ χώρα καὶ ἥμουν κακός, τόσον κακός, ὅσον καὶ ὁ χειρότερος ἀπ’ ὅλους.

‘Ο καλόγηρος ἥσθάνθη νὰ σπαράσσῃ ἡ καρδία του ἀπὸ τὴν λύπην. ‘Άλλοιμονον! Καὶ ὁ ἴδιος λοιπὸν εἰς

τὰ ὅμματα τοῦ Θεοῦ ἐφαίνετο ὡς ἔνας κλέπτης,
ἔνας ληστής! Μόλις ἤμποροῦσε νὰ ὁμιλήσῃ. Τὰ δά-
κρυα ἐπλημμύριζαν τὰ μάτια του. Εύρηκεν ὅμως τὴν
δύναμιν νὰ ἔρωτήσῃ καὶ πάλιν:

—Σὲ παρακαλῶ, εἰπέ μου, ἂν ἔκαμες ποτὲ καμμίαν

καλήν πρᾶξιν, ἔστω καὶ μίαν μόνην. Τί πρᾶξις
ἥτο αὐτή;

‘Η φωνὴ τοῦ μοναχοῦ ἔτρεμε, διότι τὸν εἶχε κυ-
ριεύσει ἡ ἀπελπισία.

—Μάλιστα, ἔκαμα μίαν καλήν πρᾶξιν, εἴπεν ὁ λη-
στής· ἀλλὰ εἰναι τόσον μηδαμινή! δὲν ἀξίζει τὸν κό-
πον νὰ σου τὴν διηγηθῶ.

—Διηγήσου μου τὴν πρᾶξιν αὐτήν, παρεκάλεσε
πάλιν ὁ καλόγηρος.

—«Μίαν ἡμέραν», εἴπεν ὁ ληστής, «ἡ συμμορία μας
εἰσῆλθεν εἰς ἓνα χωριό καὶ ἀφοῦ ἥρπασεν ὅ, τι εύρηκε,
ἀπήγαγε καὶ τὴν κόρην τοῦ προεστοῦ, διὰ νὰ λάβῃ
λύτρα ἥ διὰ νὰ τὴν πωλήσῃ σκλάβαν. Ἡ δυστυχι-
σμένη ἔκλαιε καὶ ἐπαρακαλοῦσε νὰ τὴν ἀφήσουν ἐλευ-
θέραν νὰ φύγῃ. Ἐκοίταξε δλους μας ἀπηλπισμένη καὶ
ἔβλεπε πόσην ἀσπλαχνίαν ἔδειχναν τὰ πρόσωπα
ὅλων. Ἐκοίταξε καὶ ἐμένα τόσον θλιβερά, σὰν νὰ μὴν
ἐπίστευε, ὅτι εἶχαμε δλοι τόσον σκληρή καρδιά. Τί τὰ
θέλεις! “Αμα μ’ ἐκοίταξε ἔτσι, ἥ καρδιά μου ἐσπάραξε.
Πρώτη φορὰ στὴ ζωή μου ἐντράπηκα, ποὺ ἦμουν
ληστής καὶ ἔνοιωσα συμπόνια διὰ τὴν δυστυχία της.
”Εμεινα ὅμως ἀτάραχος καὶ ἐκείνη ἀπηλπισμένη, ἐγύ-
ρισε τὸ πρόσωπόν της καὶ ἀπὸ μένα.

«“Οταν δλοι οἱ σύντροφοί μου ἐκοιμήθηκαν καὶ ἐπρό-
κειτο νὰ φυλάξω ἐγώ, ἐπλησίασα ἀθόρυβα εἰς τὸ μέ-
ρος, ποὺ τὴν εἶχαν ἀφήσει. Τῆς εἴπα σιγὰ σιγὰ νὰ
ἔχῃ ἐμπιστοσύνην εἰς ἐμὲ καὶ ὅτι θὰ τὴν σώσω. ”Ἐκοψα
τὰ σχοινιά, μὲ τὰ ὄποια τὴν εἶχαν δέσει καὶ μέσα
ἀπὸ ἐπικίνδυνα μονοπάτια, ποὺ μόνον ἐγώ τὰ ἔγνω-

ριζα, τὴν ἔφερα εἰς τὸ σπίτι της. "Οταν ἐκτύπησε τὴν θύραν καὶ τῆς ἄνοιξαν, μοῦ εἶπε :

—«Φύγε τώρα. 'Ο Θεὸς θὰ σου τὸ πληρώσῃ καὶ θὰ σ' ἀνταμείψῃ». Αὐτὸ ήτο ὅλον. Δὲν ἡμποροῦσα πιὰ νὰ ξαναγίνω ληστής. Δὲν ἥξευρα καμμιὰ τέχνη. "Εγινα λοιπὸν ἀρκουδιάρης καὶ ἀρκουδιάρης θὰ μείνω ὃς που νὰ πεθάνω».

—«"Οχι! οχι! παιδί μου, ἐφώναξεν ό καλόγηρος καὶ τὰ δάκρυά του αὔτὴν τὴν φορὰν ἤσαν δάκρυα χαρᾶς. 'Ο Θεὸς σου τὸ ἐπλήρωσε. 'Εμπρὸς εἰς τὰ μάτια τοῦ Θεοῦ ἡ ἴδική σου ψυχὴ εἶναι τόσον ἀγία καὶ καθαρά, δσον ἡ ἴδική μου, ποὺ 40 χρόνια προσεύχομαι καὶ κάμνω τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. 'Η

άμοιβή, που σὲ περιμένει εἰς τὸν ἄλλον κόσμον, εἶναι δῆμοια μὲ τὴν ἴδικήν μου».

—Τὴν ἴδια ἀμοιβὴν θὰ ἔχω καὶ ἐγώ; Μὲ περιπαίζεις, ἀγιέ μου! εἴπεν ὁ ἀρκουδιάρης.

‘Ο καλόγηρος τότε τοῦ διηγήθη, πῶς ἐπαρουσιάσθη ὁ ἄγγελος ἐμπρός του καὶ τὶ τοῦ εἶπε. Τότε τὸ πρόσωπον τοῦ δυστυχισμένου ληστοῦ ἔλαμψεν ἀπὸ χαράν, διότι ἐνόησεν, ὅτι εἶχον συγχωρηθῆ αἱ ἀμαρτίαι του. Καί, ὅταν ὁ καλόγηρος ἐπέστρεψεν εἰς τὸ σπήλαιόν του, ὁ ἀρκουδιάρης τὸν ἡκολούθησε καὶ ἔγινεν ἀχώριστος σύντροφός του. Ἐζησαν μαζὶ ἡγαπημένοι δύο ἔτη καί, ὅταν ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ἀπέθανεν, ὁ μοναχὸς ἥσθιανθη, ὅτι ἔχασεν ἓνα ἀδελφόν ἀγιώτερον ἀπὸ τὸν ἑαυτόν του.

Δέκα ἔτη ἔζησεν ἀκόμη ὁ καλόγηρος μέσα εἰς τὸ σπήλαιόν του μὲ προσευχὴν καὶ μὲ καλὰ ἔργα. Μετὰ ταῦτα ἥθελησε πάλιν νὰ μάθῃ:

«Τίνος ἡ ψυχὴ ἦτο ἀγία καὶ καθαρὰ ὡς ἡ ἴδική του καὶ ποῖος θὰ εὔρισκεν εἰς τὸν οὐρανὸν δῆμοίαν ἀνταμοιβὴν ὅπως αὐτός».

Καὶ πάλιν ὁ Θεὸς ἤκουσε τὴν παράκλησίν του καὶ ὁ ἄγγελος ἐπαρουσιάσθη ἐκ δευτέρου καὶ τοῦ εἶπε νὰ ὑπάγῃ εἰς ἓν μικρὸν χωρίον, τὸ ὅποιον ἦτο εἰς τὴν ἄλλην κλιτὺν τοῦ βουνοῦ, εἰς ἓν πτωχικὸν ὑποστατικόν. Εἰς αὐτὸ τὸ ὑποστατικὸν ἔζων δύο γυναῖκες. Εἰς αὐτὰς θὰ εὔρισκε ψυχὴν τόσον ἀγίαν καὶ καθαράν, ὡς ἡ ἴδική του.

“Οταν ὁ καλόγηρος ἔφθασεν εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο, αἱ

δύο γυναῖκες, αἱ ὁποῖαι ἔζων ἐκεῖ, τὸν ὑπεδέχθησαν χαρούμεναι. Τὸν ἔβαλαν νὰ καθίσῃ εἰς τὸ καλύτερον δωμάτιον καὶ τοῦ ἔδωσαν νὰ φάγῃ καὶ νὰ πίῃ. Ὁ καλόγηρος ὅμως ἐβιάζετο νὰ μάθῃ τὶ ψυχὴν εἶχον αἱ δύο ἐκεῖναι γυναῖκες. Ἡσαν εὐπαρουσίαστοι καὶ εὐπροσήγοροι. Ἡ μία ἦτο ἡλικιωμένη, ἡ δὲ ἄλλη ἐφαίνετο νέα ἀκόμη. Τὰς ἡρώτησε περὶ τῆς ζωῆς των. Αὗται δὲ ἀπήντησαν, ὅτι δὲν εἶχον πολλὰ πράγματα νὰ διηγηθοῦν. Ἔζησαν πάντοτε ἐκεῖ μὲ τοὺς ἄνδρας των, οἱ ὁποῖοι ἦσαν ἀδελφοί. Ἐκαλλιέργουν τὴν γῆν καὶ ἔτρεφον τὴν οἰκογένειάν των. Ἐδοκίμασαν βεβαίως δυστυχίας, ὑπέφερον ἀσθενείας, ἐπέρασαν ἡμέρας πτωχείας, ἀλλὰ ποτὲ δὲν εἶχον ἀπελπισθῆ.

—Καὶ τί καλὰ ἔργα ἐκάμετε, διὰ νὰ σᾶς εὐλογῇ ὁ Θεός;

—Πολὺ δλίγα, ἀπήντησαν καὶ αἱ δύο καταλυπημέναι. Διότι Ἠσαν πτωχαὶ καὶ δὲν ἦμποροῦσαν νὰ κάμουν ὅσας ἀγαθοεργίας ἔπειθύμουν καὶ τόσην ἔργασίαν εἶχον, ώστε δὲν τοὺς ἔμενε καιρὸς νὰ συλλογίζωνται, τὶ καλὸν θὰ ἦμποροῦσαν νὰ κάμουν.

Δύο φορὰς τὸ ἔτος, ὅταν ἔσφαζον κανὲν ἀρνίον, Χριστούγεννα καὶ Πάσχα, ἐμοίραζον τὸ ἥμισυ εἰς τοὺς πτωχούς γείτονάς των.

—Αὔτὸ βέβαια είναι καλόν, εἴπεν ὁ καλόγηρος. Καμίαν ἄλλην καλὴν πρᾶξιν δὲν ἐκάμετε;

—”Οχι, εἴπεν ἡ πλέον ἡλικιωμένη. Ἐκτὸς ἂν ἦμπορῇ νὰ λογαριασθῇ ώς καλὴ πρᾶξις....

Καὶ αἱ δύο γυναῖκες προσέβλεψαν ἀλλήλας μειδιῶσαι.

—Τί; τί; ἡρώτησεν ὁ μοναχός.

Ἡ γυνὴ ἐσταμάτησεν· ἐδίσταζε.

—Δέν εἶναι σπουδαῖον βέβαια, ὥγιέ μου μὰ νά, εἴκοσι χρόνια τώρα, ποὺ μὲ τὴ συννυφάδα μου καθήμεθα μαζὶ στὸ σπίτι αὐτὸ καὶ ἀναθρέψαμε ἐδῶ τὰ παιδιά μας, ποτέ μας οὔτε λόγον ψυχρὸν εἴπαμεν ἢ μία στὴν ἄλλη, οὔτε ἀγριοκοιταχθήκαμε ποτέ μας!

‘Ο καλόγηρος ἔκλεινε τὴν κεφαλήν του πρὸ τῶν γυναικῶν καὶ ἔχάρη πολὺ ἡ καρδία του.

—”Ἄν ἡ ψυχὴ μου εἶναι ὅπως ἡ ψυχὴ αὐτῶν τῶν γυναικῶν, ἐσκέφθη ὁ μοναχός, ἀληθῶς εἶμαι εὐλογημένος ἀπὸ τὸν Θεόν.

Καὶ ἐννόησε τότε, ὅτι πολλοὶ τρόποι εύρισκονται, διὰ νὰ κάμνῃ κανεὶς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. ”Αλλοι γίνονται καλόγηροι καὶ ἀπομακρύνονται ἀπὸ τὸν κόσμον, ἄλλοι ἀφήνουν τὸν κακὸν δρόμον, τὸν ὅποιον ἐπῆραν. ”Αλλοι ζοῦν εἰρηνικῶς εἰς ταπεινὰς καλύβας. ”Αλλοι ὑποφέρουν μὲν ὑπομονὴν τὰ βάσανα καὶ τὰς δυστυχίας....

Καὶ ὅταν ὁ μοναχός, ἐπιστρέφων εἰς τὸ σπήλαιόν του, ἤτενιζε τὰ παράθυρα τῆς μικρᾶς καλύβης τοῦ ὑποστατικοῦ του, τὰ ὅποια ἔχρύσωνε τὸ ἥλιοβασίλευμα, ἐσυλλογίζετο πόσον πολλοὶ εἶναι ἐκεῖνοι ὅσοι, χωρὶς νὰ φαίνωνται, κάμνουν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ ζοῦν ὡς καλοὶ χριστιανοί.

ΠΡΟΣΕΥΧΗ

Όλα προσεύχονται: καὶ γῆ καὶ οὐρανὸς κι ἀστέρια,
 καὶ τὰ πουλιά, ποὺ ἔχουνε στὰ σύννεφα λημέρια,
 καὶ ὅσα ἔχουνε ζωὴ, κι ὅσα ζωὴ θὰ ἔχουν
 κ' ἐκεῖνα ὅπου ἔρπουνε, κ' ἐκεῖνα ὅπου τρέχουν!

ὅλα προσεύχονται: τῆς γῆς τὸ ταπεινὸ χορτάρι,
 ὁ ἥλιος ὁ περήφανος, τὸ ἀργυρὸ φεγγάρι,
 ἡ θάλασσα, οἱ ρύακες, τὸ δάσος καὶ ἡ βρύση.
 Δὲν ἀπομένει τίποτε χωρὶς νὰ προσκυνήσῃ
 καὶ δίχως νὰ προσευχῇ στοῦ κόσμου τὸν πατέρα.
 Προσεύχεται καὶ ἡ νυχτιά, προσεύχεται κι ἡ μέρα,
 κι ἡ φλόγα, ποὺ σηκώνεται ἐπάνω κι ἀνεβαίνει,
 ὅταν στὰ ἔρημα βουνὰ πτωχὸ βοσκὸ ζεσταίνει.
 Προσεύχεται κι ὁ οὐρανός, σὰν ἔχῃ καλωσύνη,
 κι ὁ ἥλιος, ὅταν σ' ἄρρωστο ζωὴ καὶ ζέστη δίνει,
 τοῦ πόλου τ' ἀστρο, ποῦ δδηγεῖ τοῦ ναύτη τὸ τιμόνι,
 τὴν ωρα ἐκείνη δέεται, γιατὶ ψυχὲς γλυτώνει.

Προσεύχεται καὶ τ' ἄγριο θηρίο στὴ σπηλιά του,
 ὅταν γερμένο κ' ἕσυχο χαηδεύει τὰ μικρά του'
 τὸ σκουληκάκι, τὸ κορμὶ στὸν ἥλιο σὰν ζεσταίνῃ,
 τὸ χέρι, ὅταν ἔλεῇ, ἡ γῆ ὅταν βλασταίνῃ,
 καὶ τ' ἄνθος, ποὺ τριγύρω του σκορπίζει τὴ πνοή του.
 'Η μυρισμένη του πνοή εἶναι ἡ προσευχή του!
 Όλα καὶ ὅλοι δέονται καὶ νύκτα καὶ ἡμέρα
 στὸν Παντοδύναμο Θεό, στὸ σπλαχνικὸ Πατέρα.

Αχ. Παράσχος

ΤΙ ΚΑΤΩΡΘΩΣΕ ΤΟ ΓΕΡΑΝΙΟΝ
(Διήγημα διὰ κοράσια)

Ἡ κυρία Ρεντίδου εἶναι κυρία μὲ γνῶσιν καὶ μὲ πεῖραν. Ἐχει καλὸν ἄνδρα, μὲ τὸν ὅποιον ζῇ εὔτυχισμένη, καὶ ἀνατρέφει καλὰ τὰ πέντε τῆς τέκνα. Αἱ οἰκιακαὶ τῆς φροντίδες δὲν ὀλιγοστεύουν τὴν προθυμίαν της νὰ βοηθῇ τὰς γειτονίσσας καὶ νὰ τὰς συμβουλεύῃ.

Ἐνόμιζα, ὅτι ἀνέκαθεν ἦτο ύπόδειγμα καλῆς οἰκοδεσποίνης. Ἀλλὰ μίαν ἐσπέραν συνομιλοῦσα μαζί της ἀνεκάλυψα, πρὸς μεγάλην μου ἔκπληξιν, ὅτι εἶχα μέγα λάθος καὶ ὅτι εἰς τὴν νεότητά της ἡ συζυγική της εὐτυχία παρ' ὀλίγον νὰ ναυαγήσῃ ἐντελῶς.

Ίδού πᾶς :

Εἶχεν ύπανδρευθῆ εἰς ἡλικίαν εἴκοσιν ἐτῶν. Είργάζετο ἔως τότε μὲ ἡμερομίσθιον εἰς ἐργοστάσιον, τὰς δὲ νύκτας ἔκοιματο εἰς ἓν δωμάτιον μὲ ἐνοίκιον, διότι εἶχε μείνει ἀπὸ μικρὰ ὄρφανή.

Δὲν εἶχε μητέρα. Δὲν ἔγνώριζε λοιπὸν διόλου, πᾶς κυβερνᾶται μία οἰκογένεια, ἀλλὰ ἐνόμιζεν, ὅπως πολλαὶ νέαι, ὅτι θὰ μάθη εὐκόλως. ᘾ Ενόμιζεν, ὅτι ἡ οἰκοκυρωσύνη εἶναι ἔμφυτος εἰς τὰς γυναικας καὶ ὅτι τὴν ἥξεύρουν χωρὶς νὰ τὴν μάθουν. Εἶχε τὴν ίδέαν, ὅτι, ἀμα ὁ ἄνδρας τῆς εἰπῆ : «κάμε μου μίαν καλὴν σούπαν», δὲν εἶχε παρὰ νὰ ύπαγῃ εἰς τὸ μαγειρεῖον καὶ ἡ σούπα θὰ ἐγίνετο. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἐπραγματοποιήθη. Ἡ πρώτη της σούπα ἦτο ἐλεεινή. Ἄλλη

δ σύζυγός της ήτο ύπομονητικός καὶ ἔφαγε τὴν σούπαν χωρὶς νὰ παραπονεθῇ.

—Μάλιστα, εἶπεν ἡ κυρία Ρεντίδου (τὴν ἀφήνω νὰ διηγηθῇ ἡ ίδια τὴν ιστορίαν της) ήτο ύπομονητικός καὶ καλὸς ὁ Γεώργης μου.

Εἶχα πραγματικῶς ἡμερον χαρακτῆρα, ἀλλ’ ἡμην ὄκνηρά, ἄφηνα πάντοτε δι’ αὔριον, ὅ,τι ἐβαρυνόμην νὰ κάμω σήμερον καὶ ἔπειτα δὲν ἤξευρα, πῶς νὰ τὰ καταφέρω. Καὶ ὅμως δὲν ήτο δύσκολον πρᾶγμα. Τὸ δωμάτιόν μας καὶ μία τραπεζαρία καὶ ἐν μικρὸν μαγειρεῖν, αὐτὰ μόνον εἶχα νὰ φροντίζω. Τὰ ἔπιπλα ἦσαν ὀλίγα καὶ ἀπλούστατα: τὰ κρεββάτια καὶ ἐν τετράγωνον τραπέζι, μία σκευοθήκη καὶ ἔξ καθίσματα. Ἡ μεγαλυτέρα μας πολυτελεισ ἦτο εἰς τὰ σκεύη τοῦ μαγειρείου. “Οσον διὰ τὸ πάτωμα, καὶ μίαν μόνην φοράν τὴν ἐβδομάδα ἀν τὸ ἐπλυνα, θὰ ητο καθαρόν.

‘Ο σύζυγός μου δὲν ἤθελε νὰ πηγαίνω πλέον εἰς τὸ ἐργοστάσιον.—Κερδίζω ἀρκετὰ καὶ διὰ τοὺς δύο μας, μοῦ εἶπε. Θέλω τὴν γυναικα μου εἰς τὸ σπίτι.

Ποῦ νὰ σᾶς διηγηθῶ λεπτομερῶς τοὺς τρεῖς πρώτους μῆνας καὶ κάθε μου βῆμα εἰς τὸν κατήφορον τῆς ἀκαταστασίας καὶ τῆς ὄκνηρίας! ‘Ο δυστυχισμένος ὁ ἄνδρας μου κατ’ ἀρχὰς ἐπροστιάθησε νὰ φέρῃ διόρθωσιν, ἀλλ’ ἔπειτα δὲν τὸν ἔμελε πλέον.

Μόλις ἔτρωγε, στενοχωρημένος ἀπό τὴν διαρκῆ ἀκαταστασίαν μου καὶ ἀμέλειάν μου, ἀφοῦ ἔρριπτε βλέμματα τριγύρω ἐσηκώνετο, χωρὶς νὰ εἰπῇ λέξιν, ἔπαιρνε τὸ καπέλλο του καὶ ἔφευγε.

‘Ο Θεός ἐπὶ τέλους μᾶς ἐλυπήθη. Διότι, ἀν ἔξηκο-

λούθει μὲ τὸν ἴδιον τρόπον ἡ ζωὴ μας, δὲν ἡξεύρω, ποῦ θὰ ἡμπορούσαμεν νὰ καταντήσωμεν. "Οταν ἐνθυμοῦμαι τὰς ἡμέρας ἔκείνας, ἀνατριχιάζω. Εύρισκό-μεθα εἰς τὴν ἄκραν φοβεροῦ κρημνοῦ. Διὰ τοῦτο ἥθελα νὰ φωνάξω πρὸς δλας τὰς γυναῖκας, τὰς ἀπείρους ὁμῶς ἡμην ἐγώ: «Προσοχή! ἀνοίξατε τὰ μάτια σας, ἀν δὲν θέλετε νὰ χαθῆ καὶ ὁ ἄνδρας σας καὶ ἡ οἰ-κογένειά σας!».

"Ακούσατε, πῶς ὁ Θεὸς ἡνοιξε τὰ ἴδια μου μάτια: "Ω! ἀπλούστατα, τόσον ἀπλᾶ, ὥστε δὲν θὰ τὸ πι-στεύσητε.

Μίαν ἡμέραν, ἐνῷ ἔπλυνα τὰ πιάτα μου, ἀνοίγει ἡ θύρα τοῦ μαγειρείου καὶ εἰσέρχεται μέσα μία γερόντισ-σα μὲ μίαν γλάστραν εἰς τὰ χέρια. Ἔκατοικοῦσεν εἰς ἑνα μικρὸν δωμάτιον ἀπ' ἐπάνω μας καὶ μὲ ἐκαλημέ-ριζε πάντοτε μὲ πολλὴν καλωσύνην καὶ μὲ ὑφος σχε-δὸν μητρικόν.

—Πρώτην φοράν, μοῦ εἶπε, ἔρχομαι νὰ σὲ ἐπισκε-φθῶ καὶ ἔρχομαι νὰ σοῦ ζητήσω μίαν χάριν.

‘Αναγκάζομαι νὰ φύγω δι’ ὀλίγον καιρόν. ‘Η ἀνε-ψιά μου μοῦ γράφει, ὅτι ἔχει τέσσαρα παιδιά ἄρ-ρωστα ἀπὸ ίλαράν καὶ μὲ παρακαλεῖ νὰ ὑπάγω νὰ τὴν βοηθήσω. Θὰ ὑπάγω, ἀλλὰ συλλογίζομαι τὸ γεράνι μου.

‘Ιδέ το τί ὠραῖον εἶναι! ‘Ιδὲ πόσα ἄνθη! Θὰ ἔχῃς, πιστεύω, τὴν καλωσύνην νὰ τὸ φροντίσῃς ἔως νὰ ἐπιστρέψω.

‘Ενόσω ἔχει τὰ ἄνθη του, θέλει πολὺ πότισμα· δύο ποτήρια νερὸ κάθε πρωί.

Τῆς εἶπα ναί,—καὶ τὸ εἶπα εὐχαρίστως.—[‘]Η γερόντισσα ἔφυγε· ἐβιάζετο.

Ποτέ μου δὲν εἶδα ὡραιότερον γεράνι. Τὰ φύλλα ἥσαν βαθειὰ πράσινα καὶ τὰ ἄνθη λευκὰ καὶ τριανταφυλλιά, ἀνακατωμένα, μὲ φλέβας ώσταν ἀπὸ βελοῦδον εἰς τὴν μέσην, καὶ μὲ τὰς ἄκρας σγουρωμέ-

μένας. Δὲν ἦμπορῶ νὰ σᾶς εἰπῶ, πόσην ἐντύπωσιν μοῦ ἔκαμαν τ' ἄνθη ἐκεῖνα, μάλιστα ᾧσα ἥσαν περισσότερον λευκὰ καὶ μόλις ἔφαίνετο ὁ τριανταφυλλένιος χρωματισμός των. [‘]Ητο ώσταν νὰ ἐκοκκίνιζαν ὀλίγον ἀπὸ ἐντροπήν. Τόσον μοῦ ἔφάνησαν ἀθῷα καὶ τρυφερά, ώστε ἀνεσήκωσα τὴν κεφαλήν μου, διὰ νὰ μὴ τὰ πειράξῃ ἡ ἀναπνοή μου. Μὲ πόσην ἀγάπην θὰ τὰ ἐφρόντιζεν ἡ καλή μου γειτόνισσα!

Ούτε ἵχνος σκόνης δὲν ἔβλεπτες ἐπάνω εἰς τὰ μεγάλα πράσινα φύλλα.

Μετέφερα τὴν γλάστραν εἰς τὸ δωμάτιόν μου, τὴν ἔβαλα εἰς τὸ παράθυρον καὶ ἐθαύμαζα πάλιν τὸ γένερον τῆς ὥσπειας του χρώματα.

— Ο Γεώργης θὰ παραξενευθῇ, ὅταν ἔλθῃ, ἐλεγα
μέσα μου.

μέσα μου.
Ἐνῷ ἐσκεπτόμην αὐτά, τὰ βλέμματά μου ἐστραφῆ-
σαν ἀπὸ τὰ λευκὰ ἄνθη πρὸς τὰ λευκὰ παραπετάσμα-
τα. Πῶς νὰ σᾶς τὸ εἰπῶ; Ἡτο ὡσὰν νὰ τὸ ἥθε-
λησεν ὁ Θεὸς νὰ εὑρεθοῦν ἐκεὶ πλάγι πλάγι τὰ λαμ-
πρὰ ἐκεῖνα ἄνθη καὶ τὰ ρυπαρὰ πανικά μου, διὰ
νὰ τὰ ᾧδη καὶ νὰ τὰ συγκρίνω. Ἐκαμα τὴν σύγκρι-
τιν καὶ μοῦ ἥλθεν ἐντροπή.

— Αλήθεια, εἶπα ἀμέσως, ἐλερώθησαν πολὺ τὰ παραπετάσματα αὐτά. Θὰ τὰ πλύνω τώρα εὔθυς. Καὶ διὰ πρώτην φορὰν ἀπὸ τὴν ἡμέραν τοῦ γάμου μου, ἔκαμα χωρὶς ἀναβολὴν ὅ,τι εἶχα ἀποφασίσει νὰ κάμω. Τὰ ἐπλυνα λοιπὸν τὰ λευκά μου παραπετάσματα, τὰ ἐστέγνωσα καὶ τὰ ἐσιδέρωσα, ἐνῷ ἔλειπεν ὁ Γιώργης. Ἀπὸ τὴν εὐχαρίστησίν μου ἐτραγουδούσα, ἐνῷ ἐσιδέρωνα.

σα, ἐνῷ ἐσιδέρωνα. Ἀλλά, ὅταν ἐκρέμασα τὰ παραπτεάσματα εἰς τὰ δύο παράθυρα καὶ ύπεχώρησα ὀλίγα βήματα ὅπισσω νὰ τὰ καμαρώσω, ἔμεινα ἐκεῖ προστηλωμένη καὶ δὲν εἶχα πλέον ὅρεξιν νὰ τραγουδήσω. Πρὸ τριῶν μηνῶν οἱ ὑαλοπίνακες τῶν παραθύρων εἶχαν μείνει ἄπλυτοι καὶ τώρα; κάτω ἀπὸ τὰ καθαρὰ παραπτεάσματα,

ἐφαίνοντο ἀκόμη περισσότερον ἢ ἀκαθαρσία των, ὕστερον ἀπὸ τόσων μηνῶν σκόνην καὶ βροχήν.

—Θέλουν πλύσιμον. Ἐμπρός! Ἀλλὰ πῶς δὲν τὰ εἰδα τόσον καιρόν, ὅτι ἡσαν ρυπαρά;

Καὶ ἥρχισα νὰ τὰ καθαρίζω, καὶ ὅσον ἐπλησίαζεν ἡ ὥρα νὰ ἐπιστρέψῃ ὁ σύζυγός μου, τόσον ηὔξανε ἡ εὐχαρίστησίς μου. Ἀλλ' αὐτὰ τὰ ὑαλικὰ μ' ἔβασάνισαν πολύ. Τὰ ἔπλυνα μὲ χλιαρὸν νερὸν καὶ τὰ ἐσπόγγισα μὲ στεγνὸν πανί. Σᾶς εἶπα, ὅτι ἀκόμη δὲν ἥξευρα τίποτε. Τώρα προσθέτω ὀλίγον οἰνόπνευμα εἰς τὸ νερόν μου. Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον καθαρίζονται καλύτερα καὶ ἔξατμίζεται τὸ νερόν γρηγορώτερα. Ἐν τούτοις κατώρθωσα ἐκείνην τὴν ἡμέραν μὲ τὸ πολὺ τρίψιμον νὰ τὰ καθαρίσω.

“Οταν τὰ παράθυρά μου ἔγιναν καθαρά, ώσταν κρύσταλλον, ἐπῆρα μίαν καθέκλαν, ἐκάθισα ἀντίκρυ καὶ ἔμεινα ἐκεῖ δέκα λεπτά, διὰ νὰ θαυμάσω τὸ ἔργον μου. Τὰ παραπετάσματα κατάλευκα, ἡ γλάστρα μὲ τὸ γεράνι, τὰ παράθυρα λαμπρὰ καὶ ἀπὸ τοὺς καθαροὺς ὑαλοπίνακας ἐφαίνετο ὥρατος ὁ οὐρανὸς τῆς δύσεως!

‘Αλλὰ ἐκεῖ, διὰ μιᾶς, μία σκέψις μοῦ ἀφήρεσεν ὅλην τὴν διάθεσιν: Καὶ τὸ πάτωμα;

—«Αϊ! δὲν είναι δυνατὸν νὰ τὰ κάμω ὅλα εἰς μίαν ἡμέραν· ἔπειτα ἔχω νὰ ἐτοιμάσω καὶ τὸ δεῖπνον τοῦ ἀνδρός μου.

Αὐτὸ τὸ δεῖπνον ἦτο ψωμί, τυρὶ καὶ καφές διὰ τὸν Γεώργην, καὶ δι’ ἐμὲ καφές, ψωμὶ καὶ μέλι. Ναί, τὸν ἔτρεφα μὲ καφὲν τὸν δυστυχισμένον τὸν ἄνδρα μου, ἐνῶ εἰργάζετο ἔως τὰς ὀκτὼ τὸ βράδυ τὸν χειμῶνα!

Τώρα τοῦ κάμνω μίαν καλήν σούπαν, πλέον οίκονομικήν καὶ πλέον θρεπτικήν. 'Αλλ' αὐτὰ τὰ λέγομεν ἀλλην φοράν.

"Οταν ἦλθεν δὲ Γεώργης, παρετήρησα, ὅτι τὸ πρῶτον βλέμμα του ἔπεσε κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸ γεράνι καὶ εἰς τὰ παραπετάσματα. 'Αλλὰ εἶχε δύσει δὲ ἡλιος καὶ δὲν διεκρίνοντο καλὰ καὶ καθαρὰ οἱ ὑελοπίνακες, ἐνῷ ἐγὼ ἤθελα νὰ τὰ ἵδη ὅλα!

—Βλέπεις; εἶπα μὲν ζωηρότητα. "Ἐπλυνα τὰ παραπετάσματα, ἔπλυνα τὰ τζάμια. Δὲν μοῦ λέγεις τίποτε;

'Ειτῆγε πρῶτα νὰ ἵδη ἀπὸ κοντὰ τὸ γεράνι, τὸ ἐθαύμασε καὶ ἔπειτα μοῦ εἴπε κατευχαριστημένος:

—Εὗγέ σου, γυναικά μου! Παίρνεις τὸν καλὸν δρόμον.

"Ημην γεμάτη εὐχαρίστησιν, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ ἐντροπίην. Δὲν ἤθελα ὅμως νὰ ὁμολογήσω τὰ περσέμενα μου σφάλματα. Καὶ διὰ μιᾶς μοῦ ἤλθε πάλιν εἰς τὸν νοῦν ἡ σκέψις: Καὶ τὸ πάτωμα;

—Ναί, εἶπα, ἐὰν εἶχα κανένα νὰ μοῦ κρατήσῃ τὴν λάμπαν, θὰ ἐπροσπαθοῦσα, ἀφοῦ ἀποφάγωμεν, νὰ εὕρω τὴν βοῦρτσαν τοῦ σφουγγαρίσματος ὅπισω ἀπ' αὐτὰ τὰ παλαιὰ κιβώτια.

—"Αν εἶχες κανένα νὰ σοῦ κρατήσῃ τὴν λάμπαν! ἐπανέλαβεν δὲν μὲν οἱ λογαριάζεις;

—Καὶ ἐμένα δὲν μὲν οἱ λογαριάζεις; "Ημεθα καὶ οἱ δυὸς εὐχαριστημένοι καὶ ζωηροί. 'Εγώ εἶλεγα διὰ τὴν γειτόνισσαν καὶ τὴν ἐπίσκεψίν της καὶ ὁ Γεώργης μοῦ διηγεῖτο ιστορίας τοῦ ἐργοστασίου. 'Αλλά, ὅταν ἀπέφαγε καὶ ἤρχισε νὰ κινῇ τὸ κάθισμά του, μὲν κατέλαβεν δὲν φόβος, ὅτι θὰ τὸν ἴδω, κατὰ τὴν

συνήθειάν του, ν' ἀπλώσῃ τὸ χέρι νὰ πάρῃ τὸ καπέλο του. Δόξα τῷ Θεῷ, δὲν τὸ ἐπῆρε!

— "Ελα, μοῦ εἶπε, νὰ σοῦ κρατήσω τὴν λάμπαν. Τότε ἔκείνη τὴν στιγμὴν τὰ πράγματα ἥλθον «εἰς τὸ νῦν καὶ ἀεί», καθὼς λέγουν. 'Υπάρχουν στιγμαί, ὅπου ἀποφασίζεται ἡ ζωή καὶ ἡ τύχη τοῦ ἀνθρώπου καὶ μὲ τὸ τίποτε. 'Ἐπήγαινα νὰ εἴπω εἰς τὸν ἄνδρα μου : "Αφησέ με ἡσυχην· ἀρκετὰ εἰργάσθην σήμερον.

"Αν τὸ ἔλεγα, ο Γεώργης θὰ ἔφευγε, καὶ ἡ ζωή μας θὰ ἐπήγαινε πάλιν κατὰ κρημνοῦ. Τὸ πρῶτόν μου μικρὸν βῆμα θὰ ἔχαντο ἄδικα. 'Αλλὰ κάτι μὲ ἐκράτησεν. Εὔλογημένον τὸ ἀόρατον χέρι, τὸ ὅποιον ἔσωσε τὴν εὐτυχίαν μας, ἐνῷ ἔκινδύνευε νὰ ναιαγήσῃ !

'Ο Γεώργης ἐπῆρε τὴν λάμπαν καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸ μαγειρεῖον, ὅπου ἔσκαλιζεν ὅπίσω ἀπὸ τὰ κιβώτια. 'Εγώ ἔμεινα μόνη εἰς τὰ σκοτεινὰ καὶ τότε, ἐνῷ ὅλα ἥσαν μαῖρα τριγύρω μου, ώσταν νὰ εἰσῆλθεν ἀπλετον φῶς εἰς τὴν ψυχήν μου, παρετήρησα εἰς μίαν γωνίαν της μαζευμένον ἐν ἀγδέστατον ζῶον, ἐν τέρας. 'Ητο ἡ ὀκνηρία, ἦτο ὁ ἔχθρός μου ! "Ἐπρεπε νὰ τὸν διώξω ἀπ' ἔκει ! "Ἐτρεξα πλησίον εἰς τὸν Γεώργη καὶ εἶπα μὲ δρμήν :

— Λοιπόν ; τὴν ηὔρες τὴν βοῦρτσαν; θὰ σφουγγαρίσω τὸ δωμάτιον ἀμέσως. Πρέπει σύριον νὰ είναι ὅλα καθαρά !

— Λαμπρά ! ἀπεκρίθη ο Γεώργης Θὰ μείνω καὶ ἐγώ νὰ σοῦ διορθώσω ἔκεινο τὸ συρτάρι.

Μετὰ ἐν τέταρτον ἡμην γονατισμένη εἰς τὸ μέσον

τοῦ δωματίου καὶ ἔτριβα τὸ πάτωμα μὲ δῆλην μου τὴν δύναμιν, ἐνῷ δὲ Γεώργης εἰς τὸ μαγειρεῖον ἔκοπτε σανίδια διὰ νὰ ἐπισκευάσῃ τὸ συρτάρι.

Δὲν τὸ ἔκαμα ὅμως ἄλλην φοράν, οὔτε θὰ τὸ κάμω ἐπρόσθεσεν ἢ κυρία Ρεντίδου, μειδιῶσα διὰ τὴν ἀμάσην της τοῦ καιροῦ ἐκείνου. Δὲν ἦτο σωστὸν νὰ θειάν της τοῦ καιροῦ ἐκείνου. Δὲν ἦτο σωστὸν νὰ σφουγγαρίσω τὸ δωμάτιον τόσον ἀργὰ καὶ νὰ κοιμηθῶ μεν ἔπειτα μέσα εἰς τὴν ύγρασίαν. Ἡμπορεῖ ν' ἀρθῶμεν ἔπειτα μέσα εἰς τὴν ύγρασίαν. Ἡμπορεῖ ν' ἀρθῶστήσῃ κανείς. 'Αλλ' ἥμεθα νέοι καὶ δὲν ἔπρεπε ν' ἀφήσωμεν τὴν ὁκνηρίαν καὶ τὴν ἀκαθαρσίαν νὰ μείνουν ἀκόμη καὶ ἐκείνην τὴν νύκτα εἰς τὸ σπίτι μας, ἀφοῦ ὀλίγον ἔλειψε νὰ μᾶς καταστρέψουν.

'Εὰν σᾶς ἔλεγα, ὅτι ἀπὸ τότε ὅλα ἔπηγαν καλὰ καὶ ἵσια χωρὶς καμιίαν χασμαδίαν, δὲν θὰ ἔλεγα τὴν ἀλήθειαν. 'Ο ἀνήφορος εἶναι δυσκολώτερος ἀπὸ τὸν κατήφορον. 'Αλλ' ἀπὸ ἐκείνην τὴν ἡμέραν, χάρις εἰς τὸ γεράνι, ἥρχισαμεν ν' ἀναβαίνωμεν.

"Οταν ἐτελείωσα τὸ σφουγγάρισμα, εἶπα εἰς τὸν Γεώργην:

— "Ἄς λησμονήσωμεν τοὺς τρεῖς πρώτους μῆνας, ἀνθέληξ. "Ἄς ἀρχίσωμεν νέαν ζωήν!"

ΕΝΑΣ ΚΟΣΜΟΣ ΕΝΤΟΣ ΣΤΑΓΟΝΟΣ ΥΔΑΤΟΣ

«Ἐδῶ», ἔλεγεν ὁ καθηγητὴς καθαρίζων τὰς διόπτρας του, «βλέπετε τὸ ὄργανον, τὸ ὅποιον ὀνομάζεται μικροσκόπιον. Πλησιάσατε τώρα ὅλοι γύρω μου, διὰ νὰ βλέπετε! »Ἐδῶ, ἐπὶ τῆς τραπέζης, εἶναι ἐν πο-

τήριον μὲ θολὸν νερόν. Τὸ ἔφερεν ἡ ἐπιστάτρια ἀπὸ τὴν δεξαμενὴν τοῦ κήπου. Ἀπὸ τὸ νερὸν αὐτὸ θὰ λάβω μίαν σταγόνα καὶ θὰ τὴν θέσω ὑπὸ τὸν φακὸν τοῦ μικροσκοπίου.

Ίδού! Τὴν ἔλαβα. Καὶ τώρα ἔνας ἔνας πλησιάσατε εἰς τὸ μικροσκόπιον καὶ κοιτάξοτε μέσα.

Τί ἀστεῖος κόσμος εἶναι ἐντὸς μιᾶς σταγόνος ὕδατος! Ἐν πλῆθος μικρῶν, ζωντανῶν πλασμάτων, τόσον μικρῶν, ὡστε δὲν δυνάμεθα νὰ τὰ ἴδωμεν διὰ γυμνοῦ ὁφθαλμοῦ. Διὰ νὰ τὰ ἴδωμεν, ὅπως τὰ βλέπομεν διὰ τοῦ μικροσκοπίου, ἔπρεπε νὰ μεγαλώσουν ἑκατοντάδας φοράς. Παρατηρήσατε τώρα, πῶς πηγαίνουν καὶ ἔρχονται ἀδιακόπως αἱ χιλιάδες αὐταὶ τῶν μικροσκοπικῶν ζωύφιων. Βυθίζονται κάτω, ἀναβαίνουν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, κυνηγοῦνται ἀναμεταξύ των, περιφέρονται ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, εύρισκονται εἰς ἀέναον κίνησιν, ὅπως οἱ ἄνθρωποι εἰς τοὺς δρόμους μιᾶς μεγάλης πόλεως. Ἡ ἰδική των πόλις εἶναι μία σταγῶν ὕδατος!

Παρατηρήσατε τώρα τὸ κέντρον τῆς σταγόνος. Εἶναι κάτι τι ἐκεῖ ὡς μία μικρὰ νησίς. Αὐτὸ λοιπὸν τὸ νησάκι δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο, παρὰ ἐν ἐλάχιστον τεμάχιον ἀπὸ σαπισμένον φύλλον. Μὲ γυμνὸν ὁφθαλμὸν οὕτε κἂν νὰ τὸ διακρίνωμεν ἡμπτοροῦμεν. Καὶ ὅμως διὰ τὸν μικροσκοπικὸν αὐτὸν κόσμον εἶναι μία μεγάλη νῆσος! Καὶ οἱ κάτοικοι αὐτῆς, διακόσιοι ἐκ τῶν ὅποιών θὰ ἥδυναντο νὰ χωρέσουν εἰς τὴν ὅπην μιᾶς βελόνης, τρέχουν πανταχόθεν, διὰ νὰ φθάσουν εἰς τὸ ὡραῖον αὐτὸ νησάκι. Διότι εἰς τὸ νησίον αὐτὸ ὑπάρ-

χει τροφή διὰ χιλιάδας τοιούτων πονηρῶν ζωῆφίων. Παρατηρήσατε πῶς τρέχουν, πῶς συνωθοῦνται, διὰ νὰ περάσουν ό ἐνας τὸν ἄλλον! Νά, τώρα πάλιν ἔχαθησαν! Ποῖος γνωρίζει εἰς ποῖον ὡκεανὸν τῆς σταγόνος ταξιδεύουν!

Ποῖος θὰ ἐπίστευεν, ὅτι μία μικρὰ σταγῶν ὕδατος, ὅχι μεγαλυτέρα κόκκου φακῆς, θὰ ἥτο εἰς τέλειος κόσμος, ὅπως ὁ ἴδικός μας, πλήρης κατοίκων, οἱ ὅποιοι διέρχονται τὴν ζωὴν των μὲ χαράς, μὲ λύπας, μὲ πόνους καὶ μὲ βάσανα, ὅπως καὶ ἡμεῖς! Ποῖος θὰ ἐπίστευεν, ὅτι καὶ αὐτοὶ κάμνουν πολέμους μεταξύ των, ὅπως καὶ οἱ ἀνθρώποι, ὅτι γεννῶνται καὶ ἀποθνήσκουν, ὅπως καὶ αὐτοί!

Αλλὰ διατὶ νὰ μᾶς φαίνεται τοῦτο παράδοξον; Μήπως καὶ ἡ γῆ μας, τὴν ὅποιαν κατοικοῦμεν, δὲν εἶναι μεταξὺ τῶν μυριάδων ἀστέρων ὡς μία μικρὰ σταγῶν; Καὶ ἂν μᾶς βλέπουν μὲ κανὲν ἵσχυρὸν τηλεσκόπιον οἱ κάτοικοι τῶν μακρυνῶν αὐτῶν κόσμων, δὲν θὰ φαινώμεθα, ὅπως αὐτὰ τὰ ζωῆφια, ποὺ βλέπομεν αὐτήν τὴν στιγμὴν ἐντὸς τῆς μικρᾶς σταγόνος;

Καὶ ὅμως τὰ μικρὰ αὐτὰ ζωῆφια δὲν γνωρίζουν, ὅτι τὰ ἔχομεν ὑπὸ τὴν ἔξουσίαν μας, ὅπως ὁ καλὸς Θεὸς ἔχει ὅλον τὸν κόσμον. Δὲν γνωρίζουν, ὅτι δυνάμεθα, ἂν θέλωμεν, ἐντὸς μιᾶς στιγμῆς νὰ τὰ ἔξαφανίσωμεν. Διότι, ἂν σπογγίσωμεν αὐτήν τὴν μικρὰν ὕσλον μὲ τὸν μικρὸν μας δάκτυλον, θὰ ἔφθανεν ἡ συντέλεια τοῦ μικροκόσμου τούτου. *Αν οἱ κάτοικοι τῆς σταγόνος ἔγνωριζον ὅλα αὐτά, τὰ φόβος καὶ τρόμος θὰ τοὺς κατελάμβανε!

Αύτὸν τὸ κακὸν δῆμως, τὸ ὄποιον δὲν τοὺς κάμνομεν ἡμεῖς, ἔρχεται μόνον του. Ἡ θερμοκρασία τοῦ δωματίου ἔξατμίζει δλίγον κατ' ὀλίγον τὴν σταγόνα τοῦ ὕδατος. Τώρα οἱ κάτοικοι αὐτῆς πρέπει νὰ περιορισθοῦν εἰς μικρότερον τόπον. Βλέπουν, ὅτι ὁ κόσμος των ἀρχίζει νὰ περιορίζεται διαρκῶς καὶ νὰ χάνεται. Καὶ τώρα πλέον πολεμοῦν, ποῖος νὰ πρωτοσωθῇ καταφεύγων εἰς μέρος, ποὺ ἀπομένει ἀκόμη. Κανεὶς δὲν θέλει νὰ μείνῃ εἰς τὸ ξηρὸν μέρος καὶ ν' ἀποθάνῃ. Καὶ ὡς νὰ μὴ ἔφθανεν εἰς αὐτοὺς ἡ καταστροφὴ ποὺ ἔρχεται, σκοτώνονται ἀναμεταξύ των. Πόλεμοι καὶ ἐπαναστάσεις ἔκρήγνυνται κάθε στιγμὴν εἰς τὸν δυστυχισμένον αὐτὸν κόσμον τῆς σταγόνος τοῦ ὕδατος.

Τέλος ἥλθεν ἡ συντέλεια! Ἡ σταγών ἔξητμίσθη ἐντελῶς. Εἰς τὴν ὕαλον τοῦ μικροσκοπίου δὲν φαίνεται πλέον, παρὰ μία τεφρόχρους κηλίς, χωρὶς καμμίαν ζωήν, καμμίαν κίνησιν. «Ἐνας κόσμος ὀλόκληρος ἔχάθη πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μας».

Καὶ ὁ γηραλέος καθηγητής, σποιγγίζων πάλιν τὰς διόπτρας τους, ἐπρόσθεσεν εἰς τοὺς μαθητάς του:

«Ἄν θελήσω τώρα νὰ θέσω πάλιν μίαν σταγόνα ὕδατος ἐπάνω εἰς τὴν ὕαλον τοῦ μικροσκοπίου, θὰ ἴδητε πάλιν παρουσιαζόμενον ἐνα νέον κόσμον καὶ καταστρεφόμενον ἐντὸς δλίγον στιγμῶν. Δὲν τὸ κάμνω δῆμως. Ἡ καταστροφὴ ἐνὸς κόσμου εἶναι ἀρκετὴ διὰ μίαν ἡμέραν!

Καὶ ὁ καλὸς καθηγητής ἐκάλυψε τὸ μικροσκόπιόν του μὲ τὸν ὑάλινον κώδωνα.

Ο ΔΙΣΚΟΒΟΛΟΣ ΤΟΥ ΜΥΡΩΝΟΣ

Μία ώραία ἑορτὴ ἐγένετο εἰς τὸ σχολεῖον μίαν Κυριακὴν τοῦ Ἰουνίου. Ἐπρόκειτο νὰ γίνη ἡ ἀπονομὴ βραβείων, τὰ ὅποια εἶχε προσφέρει ὁ Δῆμος πρὸς τοὺς ἀριστεύσαντας μαθητάς. Χρυσόδετα βιβλία, καλλιτεχνικαὶ εἰκόνες, χάρται καὶ ἄλλα. Τὸ πρῶτον βραβεῖον ἦτο μία ώραία εἰκὼν τοῦ Δισκοβόλου τοῦ Μύρωνος, ἐντὸς πολυτελοῦς πλαισίου.

‘Ο διδάσκαλος ἐξεφώνησε τὸ ὄνομα τοῦ βραβευθέντος μαθητοῦ : Πέτρος Πάλλης. ‘Ο Πέτρος προσῆλθε μὲ συγκίνησιν νὰ παραλάβῃ

τὴν εἰκόνα, ἡ ὅποια ἦτο τοποθετημένη ἐπὶ τῆς ἔδρας, ὥστε νὰ τὴν βλέπουν ὅλοι οἱ μαθηταί. ‘Ο διδάσκαλος πρὶν τοῦ τὴν παραδώσῃ ἐξήγησε, δι’ ὀλίγων

λέξεων, πρὸς τὸν βραβευθέντα καὶ τοὺς ἄλλους μαθητάς, τὶ παρίστανε ἥ ὡραία εἰκών:

«Ἡ εἰκὼν αὐτὴ—εἴπε—παριστάνει Δισκοβόλον καὶ εἶναι ἐν ἀπὸ τὰ ὡραιότερα διασωθέντα ἀγάλματα τοῦ περιφήμου ἀρχαίου γλύπτου Μύρωνος. Δι’ αὐτὸ δονομάζεται Δισκοβόλος τοῦ Μύρωνος. Τὸ πρωτότυπον ἦτο ἀπὸ χαλκόν. Ἀντίγραφά του ὅμως μαρμάρινα ὑπάρχουν σήμερον εἰς τὸ Βρεταννικὸν Μουσεῖον τοῦ Λονδίνου καὶ εἰς τὰ μουσεῖα τοῦ Βερολίνου καὶ τῆς Ρώμης. Καὶ θαυμάζονται ἀπὸ ὅλον τὸν κόσμον, ὡς ἀριστουργήματα τέχνης.

Προσέξατε τώρα καὶ σεῖς τὴν εἰκόνα διὰ νὰ λάβετε μίαν ἰδέαν τοῦ ὡραίου ἀγάλματος. Ὁ ἀρχαῖος τεχνίτης παριστάνει τὸν δισκοβόλον τὴν στιγμὴν, ποὺ ἔτοιμάζεται νὰ ρίψῃ τὸν δίσκον του. Ἐν ἔτυχε ποτέ σας νὰ ἴδητε εἰς τοὺς ἀγῶνας τὸ ὡραῖον ἀγώνισμα τῆς Ἑλληνικῆς δισκοβολίας, θὰ ἐπροσέξατε, ὅτι τὴν ἰδίαν ἀκριβῶς στάσιν λαμβάνουν καὶ οἱ σημερινοὶ ἀθληταί. Καὶ τότε θὰ θαυμάσητε ἀκόμη περισσότερον μὲ πόσην τέχνην παρέστησε τὸν δισκοβόλον του ὁ ἀρχαῖος γλύπτης. Νομίζει κανείς, ὅτι εἶναι ζωντανὸς καὶ ὅτι ὁ δίσκος ἔτοιμάζεται νὰ φύγῃ ἀπὸ τὸ δεξιόν του χέρι.

Παρετηρήσατε τὴν κίνησιν, ποὺ ἔχει τὸ ἄγαλμα αὐτό. Νομίζει κανείς, ὅτι ἔνας κινηματογράφος ἐπῆρε τὸν δισκοβόλον, εἰς τὴν στιγμὴν τῆς μεγαλυτέρας του προσπαθείας. Τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἀκριβῶς, ἥ ὅποια δὲν διαρκεῖ παρὰ δλίγα δευτερόλεπτα, κατώρθωσε, νὰ τὴν σταματήσῃ ἐπάνω εἰς τὸν χαλκόν του ὁ μέ-

γας τεχνίτης. Και νὰ τὴν κάμη αἰωνίαν, ὅπως εἶναι καὶ τὸ ἀριστούργημά του. Παρατηρήσατε τὴν κίνησιν τῆς ὡραίας κεφαλῆς τοῦ ἐφήβου, τὴν κίνησιν τῶν βραχιόνων του, τὴν κίνησιν τοῦ κορμοῦ του, τὴν κίνησιν τῶν ποδῶν του, τὴν κίνησιν τῶν μυῶν τοῦ σώματος κάτω ἀπὸ τὸ δέρμα καὶ τὴν ἄρμονίαν ὅλων αὐτῶν τῶν κινήσεων μαζί. Τὸ ἄγαλμα αὐτὸς εἴναι ἡ δόξα τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, ὅπως τὸ ἔβλεπαν οἱ ἀρχαῖοι γλύπται εἰς τὰς παλαίστρας καὶ τὰ γυμνάσια. "Ολη ἡ ἀρχαία Ἑλληνικὴ γυπτικὴ ἥτο ἔνας ὅμνος πρὸς τὴν τελειότητα καὶ τὴν δύναμιν καὶ τὴν εύρυθμίαν τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, τοῦ ὡραιοτέρου ἔργου τοῦ Δημιουργοῦ.

"Ἐνας ἀπὸ τοὺς μεγάλους αὐτοὺς γλύπτας τῆς ἀρχαιότητος ἥτο καὶ ὁ Μύρων. Πολλὰ ἀνέκδοτα ἀναφέρονται διὰ τὴν τέχνην του. Εἶχε κατασκευάσει, λέγουν, μίαν ἀγελάδα, τόσον φυσικήν, ὥστε τὰ μοσχαράκια, τὰ ὅποια διήρχοντο πλησίον της, ἐνόμιζον, ὅτι ἥτο ἡ μητέρα των καὶ ἐπήγαιναν νὰ τὴν θηλάσουν. Συμήνη ἀπὸ ἀλογόμυιγες ἐπετοῦσαν γύρω της, διότι τὴν ἔξελάμβανον ως ζωντανήν ἀγελάδα καὶ ἐπροσπαθοῦσαν νὰ τὴν κεντήσουν. Καὶ οἱ βοσκοί, ὅταν ἐπερνοῦσαν μὲ τὰς ἀγελάδας των, ἐνόμιζαν, ὅτι τοὺς εἶχεν ἐκφύγει ἀπὸ τὴν ἀγέλην των, διὰ νὰ βοσκήσῃ ἐκεῖ πλησίον, καὶ τῆς ἐπετοῦσαν λιθάρια, διὰ νὰ φύγῃ καὶ νὰ τοὺς ἀκολουθήσῃ !

'Αλλὰ τὸ τελειότερον ἔργον του ἥτο ὁ Δισκοβόλος. Παραδίδω τὸ ὡραῖον του ἀντίγραφον, ώς ἐπιβράβευσιν τῆς ἐπιμελείας του, εἰς τὸν ἀριστεύσαντα

μαθη τὴν Πέτρον Πάλλην καὶ τοῦ εὔχομαι ν' ἀναδεικνύεται πάντοτε νικητὴς εἰς τοὺς καλοὺς ἀγῶνας»

Καὶ τοῦ παρέδωκε τὴν ὡραίαν εἰκόνα, ὑπὸ τὰ χειροκροτήματα τῶν διδασκάλων του καὶ τῶν συμμαθητῶν του. Μήπως δὲν ἦτο καὶ αὐτὸς ἕνας μικρὸς Ὀλυμπιονίκης;

ΕΝΑΣ ΛΑΟΣ ΚΑΙ ΕΝΑΣ ΒΑΣΙΛΕΥΣ

Εύρεθην κάποτε ἐν μέσῳ ἑνὸς εύτυχισμένου λαοῦ. Ὁ λαὸς αὐτὸς ἦτο χαριτωμένος. Ἡμερος, ἀγαθὸς εἰρηνικός. Ἀντελαμβάνετο τὴν ζωήν, ὅπως τὴν ἀντιλαμβάνονται αἱ ἀγναὶ ψυχαί. Ἀπήλαυε τὸν ἥλιον, τὸν ἀέρα, τὰ καλλονὰς τῆς πλάσεως, χωρὶς τίποτε νὰ τοῦ λείπῃ, χωρὶς τίποτε νὰ ζητῇ. Ὁ κόσμος ἦτο πλασμένος δι' αὐτὸν ὅσον ἦτο δυνατὸν τελειότερος. Καὶ δὲν εἶχε κανὲν παράπονον διὰ τὸν Θεόν, ὅποιος τὸν ἔπλασε, καμίαν δυσφορίαν διὰ τοὺς νόμους, οἱ ὅποιοι τὸν κυβερνοῦν, καμίαν ὑποψίαν διὰ τὴν θείαν δικαιοσύνην. «Ολα γύρω του ἦσαν τέλεια, ὡραῖα, ἀγαθά. Καὶ ἐντός του ἐβασίλευεν ἡ ἀπόλυτος γαλήνη τῆς ψυχῆς καὶ ἡ λαμπροτέρα αἰθρία τοῦ λογισμοῦ.

Ὁ λαὸς αὐτὸς δὲν ἤξευρε τίποτε ἀπὸ ἐπαναστάσεις, ἀπὸ πολέμους ἀπὸ αἴματα. Ἡ δόμονοια καὶ ἡ ἀγάπη ἐβασίλευον εἰς τὴν πολιτείαν του. Ἡξευρε καλὰ ἐν τούτοις τὰ καθήκοντά του καὶ τὰ δικαιώματά του. Ποτὲ δμως καθήκοντα καὶ δικαιώματα δὲν εύρεθησαν εἰς ἀντίθεσιν μέσα εἰς τὸν λαὸν αὐτόν. Καὶ

ποτὲ εἰς τὴν ζωὴν τοῦ λαοῦ αὔτοῦ, δὲν ἔτυχεν ὁ
ἔνας νὰ κλέψῃ τὸ δίκαιον τοῦ ἄλλου. Τὰ δῶρα τοῦ

Θεοῦ ἦσαν κοινὰ δι’ ὅλους^τ καὶ τὰ δίκαια μοιρασμένα.
Πλούσιοι καὶ πτωχοὶ δὲν εἶχον σταθῆ ποτὲ εἰς τὸν
λαὸν αὐτόν. “Ολοι^τ ὁμοῦ ἦσαν πλούσιοι καὶ ὅλοι

όμοιον πτωχού. Ὅταν εἶχε στέγην όνειρο, εἶχε καὶ όἄλλος, ὅταν εἶχε τροφήν όνειρο, εἶχε καὶ όἄλλος. Καὶ πάλιν, ὅταν ή δυστυχία ἔπιπτεν ἐπάνω των, κανεὶς δὲν ήτο περισσότερον δυστυχισμένος ἀπὸ τὸν ἄλλον, καὶ δι’ αὐτό, καὶ εἰς τὴν δυστυχίαν ἀκόμη, ὅλοι ήσαν εὔτυχισμένοι.

Αὐτὸν τὸ ἔβλεπε κανεὶς ζωγραφισμένον εἰς τὰ ήμερα, τὰ φωτεινὰ μάτια τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, ποὺ τὸ ἀνάθλεμά των ἐκαθρέπτιζε τὸν οὐρανόν καὶ ήτο ώς μία προσευχὴ καὶ ώς ἔνας ὑμνος πρὸς τὸν Δημιουργόν.

Ο λαός αὐτὸς εἶχε καὶ τὸν βασιλέα του. "Ενα βασιλέα ξένον εἰς τὸ γένος του. Αὐτὸς δὲν τὸν ἡμπόδιζεν νὰ είναι ό καλύτερος βασιλεὺς τοῦ κόσμου, ἐν μέσῳ τοῦ καλυτέρου λαοῦ τῆς γῆς. Ο λαός περιέβαλλε τὸν βασιλέα του μὲν ἀγάπην καὶ ἀφοσίωσιν. Τίποτε ἄλλο δὲν ἔζητει ἀπ’ αὐτὸν παρὰ τὴν ἀγάπην του. Και αὐτὸς δὲν ἔζητει ἀπὸ τὸν λαόν του τίποτε περισσότερον ἀπὸ ὅπι τι ζητεῖ ἔνας πατέρας ἀπὸ τὰ παιδιά του. Ο βασιλεὺς ἐκράτει ἐν ἀπλοῦν σκῆπτρον ἀπὸ ἀγριελαίαν εἰς τὴν χεῖρα του καὶ μὲ αὐτὸν ἐκυβέρνα. Άλλὰ τὸ σκῆπτρον του ήτο παντοδύναμον. «'Εμπρός!» ἐδείκνυε τὸ σκῆπτρον; «'Εμπρός. «'Οπίσω!» Οπίσω. Επροχώρει ἐμπρός ό βασιλεὺς; Τὸν ἡκολούθει ό λαός του. Εστέκετο διὰ νὰ ἀναπαυθῇ; Ο λαός τὸν περιέβαλλε μὲ λατρείαν. Ήτο ἔνας βασιλεὺς, ό δόποιος ποτὲ δὲν θὰ χάσῃ τὸν θρόνον του. Διότι ό θρόνος αὐτὸς ήτο θεμελιώμενος ἐπάνω εἰς τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ὁμόνοιαν.

Εύρεθην κάποτε ἐν μέσῳ ἐνὸς λαοῦ καὶ ἐνὸς βασιλέως. Δὲν εἶναι πολὺς καιρὸς ἀπὸ τότε, οὔτε μακρὺς ὁ τόπος. Ἡτο ἐν ἀπὸ τὰ ἀνοιξιάτικα εὐτὰ δειλινὰ καὶ ἡτο ἐπάνω εἰς τὸν καταπράσινον κάμπον! Ἐνας γέρων βοσκός ἔβοσκε τὸ ποίμνιόν του.

ΔΥΟ ΚΑΛΟΙ ΣΥΝΤΡΟΦΟΙ

Δύο καραγωγεῖς ἐπροχώρουν ἀργὰ ἀργὰ εἰς τὸν αὐτὸν δρόμον μὲ βαρυφορτωμένα τὰ ἀμάξια των. Ὁ εἰς ἡκολούθει τὸν ἄλλον χωρὶς νὰ γνωρίζωνται.

Ἐνῷ ἐπροχώρουν, ἐκεῖνος, ὁ ὅποιος ἡκολούθει, ἡρώτησεν αἴφνης τὸν προπορευόμενον:

—«Δὲν μοῦ λέγεις, πατριώτη, μὲ τί ἔχεις φορτωμένον τὸ ἀμάξι σου;»

—«Μὲ βαρέλια γεμάτα ποτά», ἀπήντησεν ὁ πρῶτος.

—«Καλά, λοιπὸν κάμνω καὶ σὲ ὀκολουθῶ», ἀπήντησεν ὁ δεύτερος: «ἔχω φορτωμένον τὸ ἰδικόν μου ἀμάξι μὲ ταφόπετρες διὰ τὸ νεκροταφεῖον».

ΤΟ ΡΟΔΟΝ

Περιεπάτουν καὶ εἶδον φύλλον
ὕπηρόν, πλὴν χύνον ὁσμὴν γλυκεῖαν.
Λαβὼν δ' ἀμέσως τὸ ὠσφραινόμην
μὲ τέρψιν θείαν.

— Εὔωδιάζεις πιολύ, τῷ εἶπον,
μὴ εἰσαι ρόδον εὔχρουν τῶν κήπων;
— Δὲν εἴμαι ρόδον, μοὶ ἀπεκρίθη,
ἀλλὰ συνέζησα πρὶν μ' ἔκεινο.
Ἐντεῦθεν ἔχω τὴν εὔωδίαν
ἥν διαχύνω.

*A. P. Raykoβῆς

Ο ΚΟΙΝΟΤΑΡΧΗΣ

Κατὰ τὸς τελευταίας δημοτικὰς ἐκλογὰς ὁ Παῦλος Λεκός ἔξελέγη πρόεδρος τῆς Κοινότητος εἰς τὴν πατρίδα του. Δὲν ἦτο οὔτε ὁ πλουσιώτερος οὔτε ὁ γεροντότερος, οὔτε ὁ πλέον ἐγγράμματος τῆς κωμοπόλεως. Ἡτο ὅμως ὁ ἀγαπητότερος μεταξὺ τῶν συμπολιτῶν του. Ἡτο τὸ «καλὸ παιδί», δπως τὸν ἔλεγαν ὄλοι, καὶ τότε, ποὺ ἦτο μικρός, καὶ τώρα, ποὺ ἦτο μεγάλος.

Μετὰ τὴν ἐκλογὴν του, οἱ συμπολῖται του τοῦ παρέθεσαν τιμητικὸν γεῦμα, εἰς τὸ ὅποιον προσεκλήθη

νὰ παραστῇ καὶ ὁ γηραιός διδάσκαλος τῆς κωμοπόλεως, ὁ όποῖς ὑπῆρξε διδάσκαλός του, δπως καὶ τῶν περισσοτέρων κατοίκων τῆς Κοινότητος. Μὲ πόσην συγκίνησιν ἔδέχθη τὴν πρόσκλησιν ὁ σεβαστὸς γέρων! Ἡ τιμὴ, ἡ όποια ἀπενέμετο πρὸς τὸν μαθητὴν του, ἀπετέλει δι' αὐτὸν τὴν μεγαλυτέραν ἰκανοποίησιν. Καὶ κατὰ τὰ ἐπιδόρπια, μόλις συγκρατῶν τὴν συγκίνησίν του, ὕψωσε τὸ ποτήριόν του καὶ προέπιεν εἰς ὑγείαν τοῦ νέου Κοινοτάρχου, μὲ τὰ ἔξῆς ὥραια λόγια:

«Πρὶν ἐκλέξετε, κύριοι, πρόεδρόν σας τὸν Παῦλον Λεκόν, τὸν εἶχε ἐκλέξει πρόεδρόν του, πρὸ εἴκοσι ἑτῶν, τὸ δημοτικὸν σχολεῖον τῆς Κοινότητός μας. Οἱ περισσότεροι ἔξι ὑμῶν ἦσθε τότε συμμαθηταί του καὶ μαθηταί μου. Σήμερον δὲν ἐκάμετε ἄλλο τίποτε, παρὰ νὰ ἐπαναλάβητε τὴν παλαιάν ἐκείνην ψηφοφορίαν».

- Μάλιστα, μάλιστα! τὸν διέκοψαν πολλαὶ φωναί.

«...Διότι—ἔξηκολούθησε δακρύων ἀπὸ συγκίνησιν ὁ γηραιός διδάσκαλος—ό Κοινοτάρχης Παῦλος Λεκός, ἔξακολουθεῖ νὰ είναι καὶ σήμερον «ὁ καλὸς Παυλάκης», ὁ μαθητὴς τῆς 6ης τοῦ δημοτικοῦ. Διότι ἐκεῖνο, ποὺ είναι κανεὶς εἰς τὸ σχολεῖον, ἔξακολουθεῖ, ὅσα ἔτη καὶ ἀν περάσουν, νὰ είναι ἀργότερα, καὶ εἰς τὴν κοινωνίαν. Δὲν είναι ἀνάγκη νὰ σᾶς παρευσιάσω ἐγὼ τὸν παλαιὸν μαθητὴν μου. Τὸν γνωρίζετε οἱ περισσότεροι. Ἀλλὰ καὶ ὅσοι δὲν τὸν ἐγνωρίσατε τότε, είναι ως νὰ τὸν ἐγνωρίσατε. Διότι, δπως εἴπομεν, ἔξακολουθεῖ νὰ είναι ὁ ίδιος: 'Ο «καλὸς Παυλάκης»....

— Ζήτω καὶ τοῦ Παυλάκη! ἡκούσθη μιὰ φωνή.
"Όλοι ἐγέλασαν, διὰ τὴν διακοπὴν καὶ ὁ γηραιός
διδάσκαλος ἔξηκολούθησεν:

«Ἐνθυμεῖσθε πόσον καλὸς καὶ πρόθυμος ἦτο ἀπέ-
ναντι ὅλων τῶν συμμαθητῶν του. "Ο, τι εἶχε, τὸ ἐμοι-
ράζετο μαζί τους. Καὶ τοὺς βαθμούς του ἀκόμη. Κα-
λὸς μαθητής αὐτὸς ἐβοηθοῦσε τοὺς πλέον ἀδυνάτους
εἰς τὰ μαθήματα, ὥστε νὰ πάρουν καὶ ἔκεινοι καλὸν
βαθμόν. Δὲν ἔφαγε ποτὲ μόνος του τὸ πρόγευμα
ποὺ τοῦ ἔβαζεν ἡ μητέρα του εἰς τὴν σάκκαν του.
Τὸ ἐμοιράζετο καὶ αὐτὸ μὲ τοὺς πτωχοτέρους τῆς
τάξεως. "Οταν ἔχανε κανεὶς τὸ μολύβι του, αὐτὸς
τοῦ ἔδανειζε τὸ ἴδικόν του, ὅταν εἶχε λησμονήσει
κανεὶς εἰς τὸ σπίτι του τὸν χάρακά του, αὐτὸς τοῦ
ἔδιδεν ἄλλον, ὅταν τὸ μελανοδοχεῖον κανενὸς δὲν εἶχε
μελάνην, αὐτὸς πάλιν τοῦ τὸ ἔγειμιζεν ἀπὸ τὸ ἴδικόν
του. Καὶ ὅταν κάποιος πτωχὸς συμμαθητής του δὲν
εἶχε τὰς ὀλίγας δραχμάς, ποὺ ἔχρειάζοντο, διὰ νὰ
λάβῃ μέρος εἰς τὴν σχολικὴν ἐκδρομήν, αὐτὸς πάλιν
ἔζητει ἀπὸ τὴν μητέρα του χρήματα καὶ τὰ ἔδιδε
μυστικά εἰς τὸν συμμαθητήν του, διὰ νὰ μὴ τὸν
προσβάλῃ. Ἀπὸ τὰ μικρὰ αὐτὰ πράγματα ἐφαίνετο,
ποῖος ἦτο ὁ μικρὸς ἔκεινος μαθητής. Διότι δὲν χρειά-
ζεται μεγάλα πράγματα, διὰ νὰ φανῇ ὁ καλὸς καὶ
ὁ κακός. Καὶ ὁ Παῦλος ἦτο καλός. "Ητο ὁ καλὸς
Παυλάκης. Διὰ νὰ τὸν ἐκλέξητε σήμερον πρόεδρόν
σας σημαίνει, δτι ἔξακολουθεῖ νὰ είναι ὁ ἴδιος».

— Μάλιστα, μάλιστα! διέκοψαν ἄλλαι φωναί. Ποτὲ
κανεὶς μας δὲν ἔζήτησε τὴν βδήθειάν του εἰς μίαν δύ-

σκολον στιγμήν τῆς ζωῆς ή τῆς ἐργασίας του, χωρὶς νὰ τὴν λάβῃ. Θυσιάζεται διὰ τοὺς ἄλλους. Καὶ διὸ, μόνον φίλους ἔχει εἰς τὸν τόπον.

«Οπως καὶ εἰς τὸ σχολεῖον.... ἐξηκολούθησεν ὁ γηραιὸς διδάσκαλος. Καὶ ἕνας ἀνθρωπος, ποὺ κάμνει τὸ καλὸν εἰς τοὺς ὄμοιους του, θὰ κάμη τὸ καλὸν καὶ εἰς τὴν Κοινότητα, τῆς ὅποιας τὴν διοίκησιν τοῦ ἐνεπιστεύθητε. Περὶ τούτου νὰ είσθε βέβαιοι. Σᾶς συγχαίρω λοιπόν, κύριοι, διὰ τὴν ἐκλογήν σας, συγχαίρω τὸν ἀγαπητόν μου μαθητὴν διὰ τὴν τιμήν, τῆς ὅποιας ἔγινεν ἄξιος, καὶ τέλος συγχαίρω τὸν ἑαυτόν μου διὰ τὸν μαθητὴν μου.

Σήμερον μοῦ ἀπέδωκε πλουσιοπαρόχως τὰ τροφεῖα. Εἰς ὑγείαν του!»

Καὶ μὲ τὴν τελευταίαν λέξιν, ἐνηγκαλίσθη δακρύων τὸν παλαιόν του μαθητὴν καὶ τὸν ἡσπάσθη εἰς τὸ μέτωπον, ἐν μέσῳ τῆς γενικῆς συγκινήσεως.

Τητο τὸ τελευταῖον «ἄριστα», ποὺ εἶχε λάβει ὁ «καλὸς Παυλάκης» ἀπὸ τὸν διδάσκαλόν του. Καὶ ητο τὸ ὥραιότερον ἀπὸ ὅλα.

ΤΙ ΘΕΛΩ

Δὲν θέλω πλούτη καὶ χρυσὸν καὶ θεραπόντων σμήνη. Θέλω τὸ στῆθος μου χαρᾶς κι ἐλπίδων νὰ πλουτῇ καὶ εστω μόνον κτῆμα μου καλύβη ἀχυρίνη μ' ἀρκεῖ αὐτῇ.

Δὲν θέλει κήπους, πίδακας καὶ βρύσεις ἢ ψυχή μου, δὲν μὲ μαγεύουν λείρια καὶ κρίνοι κτηπευτοί,

δέσον μὲ θέλγει τὴν ὁσμὴν τοῦ ἐπανθοῦντος θύμου·
μ' ἀρκεῖ αὐτή.

Δὲν θέλω θέατρα, αὐλοὺς καὶ μουσικοὺς θιάσους·
δὲν θέλω εἰς τὰ δῶτα μου ὅρχήστρα νὰ κροτῇ,
όπόταν ψάλλει τὴν ἀηδῶν εἰς τοὺς μυχούς τοῦ δάσους,
μ' ἀρκεῖ αὐτή.

"Αγγ. Βλάχος

Η ΕΞΟΧΗ

Προβαίνει ὁ ἥλιος μ' ὅλη του τὴν χάρη,
κι ἀπὸ λάμψη τὸν κόσμο πλημμυρίζει.
Μὲς στὸ χωράφι ἀτίμητο ζευγάρι
ἀπὸ βόδια θωρεῖς νὰ τριγυρίζῃ.

—
Ἐδῶ κοιτᾶς περήφανο μοσχάρι
στὸ πράσινο σιτάρι νὰ βαδίζῃ.
Εἰν' ἄλλο ἔκει γυρμένο στὸ χορτάρι
καὶ τὸ πλατύ ρουθούνι του καπνίζει.

—
Μύριες ἀξίνες σκάφτουν τὴν γῆ
κ' ὑψωμένες στὸν ἥλιο λαμπυρίζουν.
Στοὺς κάμπους βασιλεύει θεία σιγή.

—
Κι ἐνῶ θωρεῖς τὰ σπίτια νὰ καπνίζουν,
ἄλλο πιά δὲ γροικᾶς στὴν χαραυγὴν
παρὰ τὰ βόδια ἀγάλι τὰ μουγκρίζουν.

Σε. Μαρτζώκης

ΤΟ «ΦΥΛΑΚΤΟ» ΤΟΥ ΜΑΓΟΥ

“Υπῆρχεν εἰς τι δρεινὸν χωρίον τῆς Ἀκαρνανίας ἔνας χωρικός, ὃ δποῖος δὲν ἦδυναντο νὰ προκόψῃ εἰς τίποτε. Ὁλα τοῦ ἥρχοντο ἀνάποδα. Καὶ δι’ αὐτὸ ἐπίστευεν, ὅτι τὸν κατατρέχει ἡ Τύχη του. Πρὸς τι νὰ ἐργάζεται καὶ νὰ κοπιάζῃ; ἐσκέπτετο. Τὰ εἶχε παραμελήσει ὅλα καὶ εἶχε φθάσει εἰς μεγάλην δυστυχίαν. Τὸ χωράφι του ἔμενεν ἀκαλλιέργητον, ἡ καλύβη του εἶχε καταντήσει ἑτοιμόρροπος, τὰ παιδιά του δὲν εἶχον πλέον φορέματα νὰ φορέσουν καὶ περιεφέροντο ρακένδυτα εἰς τοὺς δρόμους. Εἰς τὸ τέλος τοὺς εἶχε λείψει καὶ αὐτὸ τὸ ψωμί. Καὶ ἔζω ἀπὸ τὴν ἐλεημοσύνην τῶν γειτόνων.

—Καλὸς ἀνθρωπὸς ὁ Ἀργύρης—έλεγον καὶ οἱ γείτονες—ἀλλὰ ἄτυχος. Δὲν ἤμπορει νὰ προκόψῃ.

Καὶ τὸν ἐλυποῦντο δλοι.

Μίαν πρωίαν, ὁ Ἀργύρης, ἔφυγεν ἀπηλπισμένος, ἀπὸ τὴν καλύβην του καὶ ἐπλανᾶτο εἰς τὰ βουνά, χωρὶς καὶ ὁ ἴδιος νὰ γνωρίζῃ, ποῦ πηγαίνει. Ἡτούς τρελλὸς ἀπὸ τὴν δυστυχίαν του. Κουρασμένος, ὅπως ἦτο, ἀπὸ τὸν δρόμον καὶ τὴν πεῖναν, ἐκάθησεν εἰς τὴν σκιάν ἐνὸς μεγάλου πεύκου ν’ ἀναπαυθῇ. Καὶ τὸν κατέλαβεν ὁ ὑπνος. “Οταν ἥνοιξε τὰ μάτια, εἶδεν ἐνώπιόν του ἓνα ὑψηλὸν γέροντα, μὲν μακράν, λευκὴν γενειάδα, ὃ δποῖος τὸν ἐκοίταζε μὲ σύμπαθειαν, στηριζόμενος ἐπάνω εἰς μίαν βακτηρίαν. Ὁ γέρων τὸν ἐκαλημέρισε μὲ καλωσύνην καὶ τοῦ εἶπε:

—Φαίνεσαι πωλύ λυπημένος, καλέ μου ἄνθρωπε, Τι σεῦ συμβαίνει; Εἰπέ μου τὸν πόνον σου καὶ ἵσως ἡμπορέσω νὰ σὲ βοηθήσω.

—Δὲν ἔχω παράπονον ἀπὸ κανένα..τοῦ εἶπεν ὁ πτωχὸς Ἀργύρης. Ἄλλὰ εἶμαι ἔνας ἀτυχος ἄνθρωπος. Μὲ κυνηγᾶ ἡ Τύχη μου καὶ δὲν ἡμπορῶ νὰ προκόψω εἰς τίποτε. "Ολα μοῦ πηγαίνουν ἐναντίον. Ἀπὸ ἀτυχίαν εἰς ἀτυχίαν.

‘Ο γέρων ἐκάθησε τότε πλησίον του, εἰς μίαν μεγάλην πέτραν καὶ τοῦ εἶπε:

—’Αφοῦ εἶναι ἡ Τύχη σου, ποὺ σὲ κατατρέχει, ἐγώ σὲ σώσω.

Καὶ ποιὸς εἶσαι σύ, καλέ μου πατέρα; ἡρώτησεν ὁ Ἀργύρης.

—Ἐγώ—τοῦ εἶπεν ὁ γέρων—εἶμαι ὁ μεγαλύτερος

μάγιος τῆς Ἀνατολῆς καὶ εἶμαι περαστικός ἀπὸ τὰ μέρη αὐτά. Θὰ σοῦ δώσω, λοιπόν, Ἑνα «φυλακτό», τὸ ὅποιον θὰ κρεμάσῃς ἐπάνω σου. Καὶ ἐνόσῳ φορεῖς αὐτὸ τὸ «φυλακτό», ὅλα θὰ σοῦ ἔρχωνται δεξιά. Ἡ κακή σου τύχη δὲν θὰ ἔχῃ πλέον καμμίαν δύναμιν νὰ σὲ βλάψῃ, διότι τὸ «φυλακτό» αὐτὸ ἔχει μέσα διάφορα μαγικὰ βότανα. Πάρε λοιπὸν τὸ «φυλακτό», κρέμασέ το κρυφὰ ἐπάνω σου, νὰ μὴ τὸ βλέπῃ κανείς, καὶ πήγαινε ἀμέσως νὰ ἔργασθῇς.

Καὶ τοῦ παρέδωκε τὸ μαγικὸν «φυλακτό», τὸ ὅποιον ὁ Ἀργύρης, ἔχωσε βαθειά μέσα εἰς τὸ στῆθος του, ἀφοῦ ἡσπάσθη μ' εὐγνωμοσύνην τὴν χειρα τοῦ μάγου.

—Μὲ μίαν συμφωνίαν ὅμως.... τοῦ εἶπεν ὁ γέρων. Ἔγὼ περνῶ κάθε πέντε ἔτη ἀπὸ τὰ μέρη σας. Μετὰ πέντε ἔτη λοιπόν, τὴν πρώτην Κυριακὴν τοῦ Μαΐου, θὰ ἔλθῃς εἰς τὸ ἴδιον αὐτὸ μέρος καὶ θὰ μοῦ φέρῃς τὸ «φυλακτό», τὸ ὅποιον δὲν θὰ σοῦ χρειάζεται πλέον, διότι θὰ είσαι πλούσιος καὶ εὔτυχής. Μοῦ δίδεις τὸν λόγον σου;

Ο Ἀργύρης ἔδωκε τὸν λόγον του, ὑπεσχέθη, ὅτι θὰ τὸν κρατήσῃ καὶ ὁ μυστηριώδης γέρων, μὲ τὴν μακράν, λευκὴν γενειάδα ἀπεμακρύνθη, στηριζόμενος ἐπὶ τῆς ὁδοιπορικῆς του βακτηρίας.

Ο Ἀργύρης, ὁ ὅποιος ἦως τότε δὲν ἤδυνατο νὰ σύρῃ τοὺς πόδας του ἀπὸ τὴν ἐξάντλησιν καὶ τὴν ἀπελπισίαν, εἶχε λάβει νέας δυνάμεις. Καὶ μὲ νέον θάρρος ἤρχισε νὰ καταβαίνῃ πρὸς τὸ χωρίον του. Οταν ἔφθασεν εἰς τὴν καλύβην του, ἦτο ἀγνώριστος.

Οι δράστες του έλαμπον, τό πρόσωπον του ήκτινο-
βόλει από χαράν, τό βήμα του ήτο γοργόν και στα-
θερόν. Καὶ ἀντὶ ν' ἀναστενάζῃ, ὅπως ἐσυνήθιζε, ἔχα-
μογελοῦσε πρὸς δλους. Οἱ οἰκεῖοι του δὲν ήδύναντο
νὰ ἔξηγήσουν τὴν μεταβολὴν αὐτήν. Ἀλλος ἀνθρω-
πος.

—Τὰ πράγματα ἀλλαξαν... εἶπεν εἰς τὴν γυναικά
του, γεμάτος από χαράν. Δὲν φοβοῦμαι πλέον τὴν
κακήν μου Τύχην. Δῶσε μου τὰ ἔργαλεῖα μου νὰ
πάω νὰ σκάψω τὸ χωράφι, νὰ κλαδεύσω τὰ δένδρα,
νὰ ποτίσω τὰ λαχανικά. "Ολα θὰ πηγαίνουν καλά.

—Δόξα σοι ὁ Θεός!—εἶπεν ἡ γυναικά του πτοὺς ἀλ-
λαξες γνώμην. Χαίρομαι τώρα νὰ σὲ βλέπω.

Καὶ τοῦ ἔδωκε τὰ ἔργαλεῖα του, ποὺ ἤσαν παρα-
πεταμένα καὶ σκωριασμένα εἰς μίαν γωνίαν.

Ἄπὸ τὴν ήμέραν ἐκείνην ὁ Ἀργύρης ἤρχισε νὰ ἐρ-
γάζεται μὲ νέον ζῆλον καὶ νέαν προθυμίαν. Δὲν τὸν
ἐφόβιζε πλέον τίποτε. Εἶχε τὸ μαγικόν «φυλακτὸν»
ἐπάνω του. "Υστερα ἀπὸ ὄλιγους μῆνας ὁ ἀγρὸς
του τοῦ ἀπέδωκε πλουσίαν συγκομιδὴν καὶ τὰ δέν-
δρα του ἀφθονον καρποφορίαν. Ἡ εύτυχία ἐπανῆλθε
πάλιν εἰς τὴν καλύβην του, ἡ ὅποια εἶχεν σχεδὸν
καταρρεύσει. Καὶ ἐπειδὴ δλα τὰ ὑλικὰ τῆς καταρρε-
σάσης ἀπὸ τὴν ἐγκατάλειψιν καλύβης-λίθοι καὶ ἔύλα
καὶ κεραμίδια—ἥσαν διεσκορπισμένα ὄλογυρα, ἤρχι-
σε νὰ τὰ μαζεύῃ καὶ νὰ κτίζῃ ἐκ νέου μόνος του
τὸν οἰκίσκον του, βοηθούμενος καὶ ἀπὸ τὰ παιδιά
του. Σιγὰ σιγὰ τὸ ἐρείπιον ἔγινεν ὡραία κατοικία.
Τώρα οὔτε τὰ νερὰ τῆς βροχῆς ἔτρεχαν μέσα, οὔτε

οἱ κακοὶ ἀνεμοὶ τοῦ χειμῶνος εἰσέδυον, δῆπος πρίν,
ἀπὸ ὅλας του τὰς πλευράς.

Ἐν συντόμῳ τέλος πάντων, ἐπὶ πέντε ἔτη εἰργάζετο
μὲν νέον θάρρος καὶ νέαν δύναμιν ὁ πτωχὸς Ἀργύρης
καὶ ἡ Τύχη του τώρα, ἀντὶ νὰ τὸν καταδιώκῃ, τὸν
ἔβοήθει. Ὅταν παρῆλθον τὰ πέντε ἔτη, ὁ πτω-
χὸς Ἀργύρης ἦτο εἰς ἀπὸ τοὺς πλουσιωτέρους καὶ
εὐτυχεστέρους χωρικοὺς τῆς περιοχῆς ἐκείνης. Καὶ ὅ-
λοι ἔλεγαν :

—Πῶς ἄλλαξεν ἡ Τύχη του!

Ο Ἀργύρης δῆμος, μέσα εἰς τὴν εὐτυχίαν του, δὲν
ἔλησμόνησε τὴν ὑπόσχεσίν του πρὸς τὸν γέροντα
σωτῆρα του. Καὶ μίαν πρωίαν—ἥτο ἡ πρώτη Κυριακὴ
τοῦ Μαΐου—χωρὶς νὰ εἴπῃ τίποτε εἰς κανένα, ἔξεκί-
νησεν, ἀνέβη εἰς τὸ βουνὸν καὶ μετέβη νὰ συναντήσῃ
εἰς τὴν σκιὰν τοῦ μεγάλου πεύκου τὸν μάγον.

Ἐκεῖνος τὸν ἐπερίμενεν εἰς τὴν ἴδιαν θέσιν.

—Τί νέα λοιπόν; τὸν ἡρώτησεν, καθὼς τὸν εἶδε νὰ
πλησιάζῃ.

Ο Ἀργύρης ἐγονάτισεν ἐμπρός του καὶ τοῦ κα-
τεφίλει τὰς χεῖρας.

—Ο Θεὸς νὰ σὲ πολυχρονῇ, γέροντά μου!.... τοῦ
εἶπε. Τὰ μαγικὰ βότανα ἔθαυματούργησαν. Ἀλλαξεν
ἡ Τύχη μου.

Καὶ τοῦ παρέδωκε τὸ «Φυλακτό», ἀφεῦ τὸ ἡσπά-
σθη μὲ συγκίνησιν.

Ο γέρων ἔχαμογέλασε.

—«Οὗτε ἔγὼ είμαι μάγος, καλέ μου σημερωπε—τοῦ

εἰπε—οὔτε τὸ φυλακτὸ αὐτὸ ἔχει μέσα μαγικὰ βότανα. Ἐχει ἀθῶα βότανα τοῦ βουνοῦ. Δὲν ἔθαυματούργησε λοιπὸν τὸ «φυλακτό». Ἐθαυματούργησε τὸ θάρρος, ποὺ σοῦ ἔδωκα, ή ἐμπιστοσύνη πρὸς τὸν ἑσυτόν σου, ποὺ τὴν εἶχες χάσει καὶ τὴν ἐπανεῦρες, ή θέλησις καὶ ή ἐργασία σου. Ἡ κακή σου Τύχη ήτο· ή ἀπελπισία, ή ὅποια σὲ εἶχε κυριεύσει. Ἡ καλή σου Τύχη εἶναι ἔργον τῶν χειρῶν σου. Ἐσύ τὴν ἔδημούργησες, διότι κάθε ἄνθρωπος δημιουργεῖ μόνος του τὴν καλήν καὶ τὴν κακήν του Τύχην. Τὸ «φυλακτό» δὲν σοῦ χρειάζεται πλέον, ὅπως σοῦ εἶχας εἰπῆ καὶ τότε. Πήγαινε τώρα, μὲ τὴν εύχήν μου, καὶ ἔξακολούθησε νὰ ἔργαζεσαι μὲ θάρρος καὶ ἀφοσίωσιν. Καὶ ή Τύχη θὰ σὲ βοηθῇ πάντοτε».

Καὶ ὁ γέρων, μὲ τὴν λευκήν, μακρὰν γενειάδα, ποὺ δὲν ήτο μάγις, ἀλλὰ ἕνας σοφὸς ἄνθρωπος, δ ὅποιος ἔγνωριζε τὰ πράγματα τοῦ κόσμου, ἀπεμακρύνθη πάλιν στηριζόμενος ἐπὶ τῆς ὁδοιπορικῆς του βακτηρίας.

ΤΟ ΚΥΠΑΡΙΣΣΙ (Ἐλληνικὴ παράδοσις)

Πλησίον εἰς τὸν Μυστρᾶν, εἰς μίαν ὑψηλὴν θέσιν, κάτωθιν τῆς ὁποίας ἔκτείνεται η ὥραία πεδιάς τῆς Σπάρτης, ήτο ἕνα μεγάλο κυπαρίσσι, τὸ μεγαλύτερον κυπαρίσσι τοῦ κόσμου. Τώρα πλέον δὲν ὑπάρχει. Πρὸ δὲ τῶν κάποιος κακὸς ἄνθρω-

πος είχεν ἀνάψει φωτιάν ἐκεῖ πλησίον καὶ δὲν ἐπρόσεξε. "Αναψε τὸ κυπαρίσσι καὶ ἐκάη.

Αὐτὸ τὸ κυπαρίσσι ἔχει τὴν ιστορίαν του.

"Ἐπὶ Τουρκοκρατίας ἦνας πασᾶς μετέβη εἰς αὐτὴν τὴν θέσιν, διὰ νὰ διασκεδάσῃ. Διέταξε καὶ τοῦ ἔψησαν ἐν ἀρνίον καὶ ἐκάθισε καὶ ἔφαγεν. Εἶχε μαζί του καὶ ἔνα βοσκόν, ἔνα νέον παλληκάρι χριστιανόπουλον, καὶ τὸν ὑπηρετοῦσε. Μίαν στιγμὴν ὁ νέος αὐτὸς ἔρριψε τὸ βλέμμα του εἰς ἐκεῖνο τὸ ὥραίον θέαμα, τὴν χλοερωτάτην πεδιάδα καὶ τὰ ἄφθονα νερά καὶ τὰ πέριξ βουνά. Συνεκινήθη πολὺ καὶ ἀνεστέναξε.

Τὸν εἶδεν ὁ πασᾶς καὶ τὸν ἐρωτᾷ:

— Αἱ, Ρωμηέ, τί ἔχεις καὶ ἀναστενάζεις;

— Τί νὰ ἔχω! πασᾶ μου, τοῦ λέγει. Συλλογίζουμαι, ὅτι ὅλα αὐτὰ τὰ ὥραία μέρη ἡσαν ἀλλοτε ίδια μας καὶ μᾶς τὰ ἐπήρατε. 'Αλλ' ὅμως τὸ γράφουν τὰ βιβλία μας, καὶ ἔχω τὴν ἐλπίδα μου εἰς τὸν Θεόν, ὅτι μὲ καιρὸν πάλιν θὰ γίνουν ίδια μας.

‘Ο πασᾶς ἐθύμωσε.

— Τί ἀνοησίες είναι αὐτές; τοῦ λέγει. Καὶ ἀρπάζει τὴν ξυλίνην σούβλαν, ποὺ είχον ψήσει τὸ ἀρνίον, καὶ τὴν καρφώνει εἰς τὴν γῆν.

— Νά, τὸ βλέπεις, αὐτό; λέγει. "Αν αὐτὸ τὸ ξηρὸ ξύλο βγάλῃ κλεδιά, τότε νὰ ἔχετε ἐλπίδα, πώς θὰ ξαναπάρετε πίσω αὐτὰ τὰ μέρη.

Τὴν ἄλλην ἡμέραν ἡ σούβλα ἔρριζωσεν εἰς τὴν γῆν καὶ ἐβλάστησε πάλιν καὶ ἐφούντωσε καὶ ἐθέριευσε καὶ ἔγινε τὸ ὑπερήφανον κυπαρίσσι, τὸ ὅποιον ἐγνωρί-

σαμεν. Ἐπειδὴ δὲ πασᾶς ἐνέπηξε τὴν σούβλαν εἰς τὴν γῆν ἀπὸ τὸ λεπτότερον ἄκρον, δηλαδὴ ἀπὸ τὴν κορυφήν, ἐβλάστησε τὸ κυπαρίσσι τούς κλάδους του κλίνοντας πρὸς τὰ κάτω· ἔγινε θηλυκὸν κυπαρίσσι.

Η ΗΡΩΙΣ ΤΗΣ ΛΗΜΝΟΥ ΜΑΡΟΥΛΑ

Ἐν ᾧτει 1475 ὁ Σουλεϊμάν πασᾶς, ὅγων πολυάριθμον τουρκικὸν στόλον, προσέβαλε τὴν Ἑλληνικὴν νῆσον Λήμνον καὶ ἐπολιόρκει στενῶς τὴν ὁχυρὰν πόλιν αὐτῆς Κόκκινον. Οἱ "Ἐλληνες, ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ

προύχοντος τῆς πόλεως Ἰσιδώρου, ἀντέστησαν γενναίως βοηθούμενοι καὶ ὑπὸ ἄλλων γενναίων μαχητῶν. Ἀλλ' ὁ στόλος τῶν πολιορκητῶν ἦτο πολυάριθμος καὶ οἱ Τούρκοι λυσσαλέοι. "Ενεκα τούτου ἐγέ-

νετο φόνος πολὺς καὶ ἀφανισμὸς τῶν Ἑλλήνων μέγας.

‘Ο ἀρχηγὸς Ἰσίδωρος εἶχε θυγατέρα νεαρωτάτην καὶ ὥραιοτάτην, Μαρούλαν καλουμένην. Αὗτη, βλέπουσα τὸν μέγαν ἀφανισμὸν τῶν πατριωτῶν τῆς καὶ τὸν μέγαν κίνδυνον, εἰς τὸν ὄποιον ἦτο ἐκτεθειμένος ὁ πατήρ της, καὶ φοβουμένη καὶ περὶ τῆς νήσου καὶ περὶ τοῦ πατρός της, προσέρχεται εἰς τὸν ναόν, διὰ νὰ προσευχῇ ὑπὲρ τῆς σωτηρίας αὐτῶν. Σταθεῖσα δὲ πρὸ τῆς εἰσόδου αὐτοῦ, προσέβλεψε πρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ προσηύχετο εἰς τὴν Παναγίαν.

‘Αφοῦ δὲ προσηυχήθη καὶ ἦθελε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν ναόν, διὰ νὰ ἀσπεσθῇ καὶ τὰς εἰκόνας, βλέπει τὸν πατέρα της πίπτοντα νεκρόν. Ἐξαλλος γενομένη, ἀρπάζει τὸ ξίφος καὶ τὴν ἀσπίδα του καὶ τρέχει πρὸς τὸν κίνδυνον.

Τότε πολὺ κατάλληλος ὁ καιρός! Πολλοὶ ἐκ τῶν γενναίων πολεμιστῶν εἶχον φονευθῆ, οἱ δὲ πιζῶντες εἶχον ἀποκάμει πολεμοῦντες. ‘Ο Σουλεϊμάν, ἐννοήσας τοῦτο, διατάσσει νέαν ἔφοδον. ‘Ως μαινόμενοι ὅρμησαν εἰς τὰ τείχη οἱ Τούρκοι. Εἶχον ἀρχίσει ἡδη νὰ ἀναβαίνουν. Οἱ Ἑλληνες συμπλέκονται λυσσωδῶς μετ’ αὐτῶν ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων. Σφαγὴ πολλὴ καὶ ὀλεθρος μέγας. Οἱ Ἑλληνες ἀρχίζουν νὰ ὑποχωροῦν καὶ νὰ ἐγκαταλείπουν τὰς ἐπάλξεις, ἡ δὲ τουρκικὴ σημαία ὑψώνεται ἐπὶ τῶν τειχῶν καὶ κυματίζει ἡδη. ‘Εξαφνα κραυγὴ ἀκούεται, ώς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχομένη, κραυγὴ ώς κλαῦμα καὶ ώς κατάρα, καὶ εἰς τὴν στιγμὴν πίπτει ἐν μέσῳ τῶν Τούρκων ἡ Μαρούλα ως κεραυνός. Λάμπει τὸ πρόσωπον, ἀστράπτει τὸ κρά-

νος καὶ τὸ ξίφος. Εἶναι ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ σταλεῖς.
«Ἐδῶ ἡ νίκη! κράζει, ποῦ φεύγετε;»

Ἡ θέα καὶ ἡ κραυγὴ αὐτῆς ἡ πολεμικὴ ἐνθαρρύνει τοὺς φεύγοντας Ἑλληνας, οἵτινες ἐνθουσιασθέντες ἐκ τοῦ ἡρωϊκοῦ παραδείγματος τῆς γενναίας κόρης, στρέφονται κατὰ τῶν Τούρκων. Τόσον δὲ ὥρμητικῶς ἐπιπίπτουν κατ’ αὐτῶν, ὥστε ὁ Σουλεϊμάν πασᾶς ἀναγκάζεται νὰ λύσῃ τὴν πολιορκίαν. Τοιουτοτρόπως ἡ Λῆμνος ἐσώθη ἐκ τῆς εὔσεβείας καὶ τῆς φιλοπατρίας μιᾶς νεαρωτάτης καὶ ἀνθηροτάτης Ἑλληνίδος κόρης, τῆς γενναίας Μαρούλας.

ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΚΛΕΦΤΙΚΟ

Πότε θάρθη μιὰν ἄνοιξι, θάρθη ἔνα καλοκαίρι,
ποὺ λουλουδίζουν τὰ κλαριά, ποὺ λειώνουνε τὰ χιόνια,
γιὰς νὰ ζωστοῦμε τ’ ἄρματα καὶ τὰ χρυσὰ τσαπράζια,
νὰ βγοῦμε κλέφτες, βρὲ παιδιά, κλέφτες στὰ κορφο-

[βούνια,

καὶ στὴν ψηλότερη κορφὴ νὰ στήσωμε λημέρι!
Νάχουμ' μὲ τ’ ἀστρα τ’ ούρανοῦ τ’ ἀποβραδίς κουβέντα,
κ’ ἐμᾶς τὸ γλυκοχάραμα νὰ πρωτοχαιρετίζῃ,
ἐμᾶς ὁ ἥλιος τὴν αὐγὴν, σὰν κρούη, νὰ πρωταβλέπῃ.
νὰ μᾶς ζηλεύουν οἱ ἀητοί, νὰ μᾶς ξυπνοῦν τ’ ἀηδόνια,
‘Αράδ’ ἀράδα τ’ ἄρματα στὰ πεῦκα θὰ κρεμᾶμε.
καὶ θὲ νὰ σταίνουμε χορό. Καὶ κάθε μας τραγούδι
θάναι βροντὴ ἀπὸ σύννεφο, φωτιὰ ἀπ’ ἀστροπελέκι.
θὰ μᾶς τρομάζουν τὰ θεριά, θὰ προσκυνοῦν οἱ κάμποι,

Πότε θάρθη μιὰν ἄνοιξι, θάρθη ἔνα καλοκαίρι
νὰ βγοῦμε κλέφτες, βρὲ παιδιά, κλέφτες στὰ κορφο-
[βούνια!]

Κ. Κρυστάλλης.

Η ΔΗΛΟΣ

Ἐκάμαμεν ἐν ταξιδιον πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς Δήλου.
Εἶχομεν μεγάλην ἐπιθυμίαν νὰ ἴδωμεν τὴν Ἐλληνι-
κὴν αὔτὴν Πομπηίαν. Διότι, ὅπως ἡ Πομπηία εἰς
τὴν Ἰταλίαν, ἡ ὁποία εἶχε καλυφθῆ ἀπὸ τὴν λά-
βαν τοῦ Βεζουβίου, εὐρέθη, ὅταν τὴν ἔξεραψαν, ὅπως
ἡτο τὴν στιγμὴν τῆς καταστροφῆς, οὔτω καὶ ἡ Δῆ-
λος διατηρεῖται μὲ τὰς οἰκίας της καὶ τὰς ὁδούς της,
ὅπως ἡτο τὸν ἀρχαῖον καιρόν. Κατηρειπωμέναι βέ-
θαια καὶ παρηλλαγμέναι ἀπὸ τὸν καιρόν, ἀλλ' ὅχι
τελείως ἥφαντισμέναι καὶ ἀγνώριστοι.

Εἰσερχόμενος εἰς τὰς οἰκίας, νομίζεις, δτι χθὲς ἀκόμη
τὰς ἀφῆκαν οἱ παλαιοί των κάτοικοι. Φαντάζεσαι,
δτι ἀναζῆς εἰς τοὺς παλαιούς καιροὺς καὶ ἐπανέρχε-
σαι μὲ τὴν φαντασίαν σου εἰς τοὺς χρόνους, κατά
τοὺς ὁποίους τὸ νησίον αὐτό, μὲ τὸ μέγα του ἐμπό-
ριον καὶ τὸν πλήρη πλοίων λιμένα του καὶ τοὺς ώ-
ραίους ναούς του, ἡτο κατοικία πλουσίων ἀνθρώ-
πων καὶ διαβατικῶν ξένων.

Τοιουτοτρόπως μίαν ώραίσιν θερινὴν πρωίαν ἀπε-
βιβάσθημεν εἰς τὴν ἔρημον σήμερον παραλίαν τῆς
Δήλου, ὅπου ἄλλοτε ἐπεκράτει μέγας θόρυβος ἀπὸ
τὴν κίνησιν τοῦ ἐμπορίου καὶ τῶν ταξιδιωτῶν.

Ἐνας ἀρχαιολόγος, ὅστις ἦτο μαζί μας, προηγεῖτο
διὰ νὰ μᾶς ὁδηγήσῃ εἰς τὰ ἀρχαῖα καὶ νὰ μᾶς ἔξη-
γῆσῃ τὸ κάθε τι, τὸ ὅποιον θὰ ἐβλέπομεν. Αὐτοὶ
οἱ ἀρχαιολόγοι, βλέπετε, εἰς τοὺς ἀρχαίους τόπους
εἶναι ως νὰ εύρισκωνται εἰς τὸ χωρίον των. Καὶ δὲν
δυνάμεθα νὰ ἐπιθυμήσωμεν καλύτερον ὁδηγὸν ἀπ' αὐ-
τούς. Αὐτοὶ εἶναι ως ἐντόπιοι ἐκεῖ καὶ ἡμεῖς οἱ ἄλλοι
ώς ξένοι. Μᾶς φιλοξενοῦν καὶ μᾶς περιφέρουν εἰς τὸν
τόπον των.

“Οταν ἐπροχωρήσαμεν ὀλίγον, ὁ ἀρχαιολόγος ἐστα-
μάτησε καὶ μᾶς εἶπε:

—Βλέπετε ἐκεῖ ἐπάνω μίαν λίμνην μικράν, ἡ ὅποια
γυαλίζει μέσα εἰς τὰ καλάμια; Λοιπὸν ἐκεῖ πλησίον,
κάτωθεν ἐνὸς φοίνικος, ἐγένυνησεν ἡ δυστυχὴς Λητὼ
τὸν Ἀπόλλωνα.

“Οπως μᾶς ώμιλει ὁ ἀρχαιολόγος καὶ ὅπως ἐβλέ-
πομεν τὰ μέρη, ἐνομίζομεν, ὅτι χθὲς ἀκόμη εἶχον το-
κετούς εἰς τὸ νησίον.

‘Ο ἀρχαιολόγος ἔξηκολούθησε:

—”Εδωσεν ὁ Θεός, τέλος πάντων, καὶ εὗρε τόπον
νὰ γεννήσῃ ἡ γυναῖκα. Ποῦ νὰ τὴν ἀφήσῃ ἡ Ἡρα,
ἡ ὅποια τὴν ἔχθρεύετο! Τὴν κατεδίωκεν ἀγρίως. Καὶ
περιεφέρετο ἡ δυστυχὴς, ὅπως ἡ γάτα, ἡ ὅποια πε-
ριφέρεται ἀπὸ ἐρμάριον εἰς καλάθιον, διὰ νὰ γεννήσῃ
τὰ μικρά της, καὶ τὴν ἐκδιώκουν πανταχόθεν. Τέλος
πάντων τὰ πράγματα διηυθετήθησαν. ‘Ο Ποσειδῶν
ἀνετάραξε μὲ τὴν τρίαινάν του τὰ κύματα καὶ ἀνέ-
δυσε εἰς τὸν ἀφρὸν αὐτὸ τὸ νησάκι, ως εἶδος κλινι-
κῆς διὰ τὴν Λητώ, ὅπως θὰ ἐλέγομεν σήμερον. “Οταν

ἡ Λητὸς ἐπλησίαζε νὰ γεννήσῃ, τὴν ἔφεραν μετὰ σπουδῆς ἐδῶ καὶ ἡλευθερώθη μὲν ἐν χαριτωμένον ξανθὸν ἄρρεν βρέφος, τὸ ὅποιον ἦτο ὁ Θεὸς Ἀπόλλων καὶ ἐν ὥραῖσιν θῆλυ, τὴν Ἀρτεμιν.

Τόσον ζωηρὰ μᾶς εἶχε περιγράψει τὴν σκηνὴν ὁ σοφὸς ἀρχαιολόγος, ὥστε πολλοὶ ἐνόμισαν, ὅτι εἶχον ὀκούσει τοὺς κλαυθμηρισμοὺς τῶν βρεφῶν.

Καθὼς διηρχόμεθα τὰ ἔρείπια τῶν ἀποθηκῶν τοῦ λιμένος, ὅπου τὸν παλαιὸν καιρὸν ἔξεφόρτων τὰ πλούσια ἐμπορεύματα, τὰ ὅποια ἔφθανον ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τῆς γῆς, εἴδομεν κάπου ἐν μέγα μαρμάρινον λουτρόν.

—Δὲν εἶναι λουτρὸν αὐτό, ποὺ βλέπετε.... μᾶς ἔξήγηγησεν ὁ ἀρχαιολόγος. Εἶναι ἀγορανομικὸν μέτρον, δηλαδὴ ἐν εἶδος στατῆρος, διὰ τοῦ ὅποιου ἔζυγιζον οἱ ὄρχαῖοι τὰ ἐμπορεύματά των.

Καὶ ὁ ἀρχαιολόγος ἐπρόσθεσε μειδιῶν:—Μόνον οἱ ἀλθεοφόροι λείπουν, διὰ νὰ ζωντανεύσῃ ὁ λιμήν, δπως ἦτο τὸν παλαιὸν καιρὸν.

Ἀφήνοντες δόπισω μας τὸν ἔρημον λιμένα, ἐπροχωρήσαμεν πρὸς τὴν πόλιν. Διηρχόμεθα ἀνὰ μέσον μαρμάρων, κιόνων, στοῦν καὶ ἀγαλμάτων. Ὁ σοφός μας ὄδηγὸς μᾶς ἔξήγησε, τὶ ἦτο τὸ ἐν καὶ τὶ τὸ ἄλλο.

Ἐπειτα μετέβημεν εἰς τὸ Μουσεῖον, τὸ ὅποιον εἶναι πλῆρες ὥραίων ἀγαλμάτων καὶ ἐπιγραφῶν.

—Τώρα, μᾶς εἶπεν ὁ ὄδηγός μας, ἀφοῦ εἴδομεν τοὺς ναούς καὶ τὰς στοάς καὶ τὴν ἀγοράν, ἃς ὑπάγωμεν νὰ κάθμωμεν καὶ ἐνα περίπατον μέσα εἰς τὴν πόλιν.

Οι ἄνθρωποι μόνον λείπουν διὰ νὰ μᾶς ὑποδεχθοῦν..
Όλα τὰ ἄλλα μένουν εἰς τὸν τόπον των. Αἱ οἰκίαι,
ὅπου ἔζησαν οἱ ἄνθρωποι, οἱ δρομίσκοι, ὅπου ἐπε-
ριπάτουν, τὰ καταστήματα, ὅπου ἔκαμνον τὰς προ-
μηθείας των.

‘Ανέβημεν εἰς τὸν λόφον, ὅπου ἦτο ἐκτισμένη ἡ
πόλις, ἀφοῦ ἔκαμψεν ἐνα γῦρον εἰς τοὺς ἀρχαίους δρό-
μους. ‘Ο δῆγος μᾶς εἶπεν:

—”Ἄς εἰσέλθωμεν τώρα εἰς αὐτὸ τὸ ἀρχοντόσπιτον.
Χωρὶς ἄλλο ἡ οἰκία αὐτὴ θὰ ἀνῆκεν εἰς κάποιον
ἀρχαῖον ἐφοπλιστήν. Δὲν εἶναι ἔδω ὁ ἴδιος νὰ μᾶς
δεχθῇ, ἀλλὰ δὲν πειράζει.....

‘Ἐπροχωρήσαμεν, ἀνέβημεν τὰς μαρμαρίνας βα-
θμίδας καὶ εύρεθημεν εἰς τὴν εὐρύχωρον αὐλήν, ἐστρω-
μένην δλην μὲ ὥραια μωσαϊκά.

—Δὲν σᾶς τὸ ἔλεγα ἔγω, ὅτι εἶναι σπίτι ἐφοπλι-
στοῦ; μᾶς εἶπεν ό δῆγος μας. ‘Ιδοὺ καὶ τὸ ἔμβλημά
του, ιστορημένον ἐπάνω εἰς τὸ ψηφιδωτόν. Μία ἄγκυρα
καὶ ἓνας Τρίτων. Σύμβολα ναυτικὰ καὶ τὰ δύο.

‘Ἐστάθημεν καὶ ἔκαμπρώναμεν τὸ ἀρχοντόσπιτον.

—Κρίμα νὰ μὴ εἶναι ό ἴδιος ἔδω νὰ μᾶς περι-
ποιηθῇ!.... εἶπεν ό δῆγος μας. “Ἐνα γλυκὸ καὶ ἓν
ποτήρι νερό, θὰ ἀξιζε δ,τι πῆς αὐτὴν τὴν ὥρα.

“Ἐνας μικρὸς ἀπὸ τὸν τόπον, ό όποιος μᾶς εἶχεν
ἀκολουθήσει πωλῶν λουκούμια Συριανὰ καὶ κρύον
νερόν, ἐτρεξε τότε νὰ μᾶς περιποιηθῇ, ώς νὰ εἶχεν
ἔννοήσει τὴν ἐπιθυμίαν μας καὶ ώς νὰ ἥθελε νὰ ίκανο-
ποιήσῃ τὸν οἰκοδεσπότην:

—Λουκουμάκια καὶ νερό, κύριοι!.....

Τὰ ἐδέχθημεν μὲ τὴν μεγαλυτέραν εὐχαρίστησιν.
Κάποιος τότε ἐστράφη πρὸς τὸν μικρὸν καὶ τοῦ εἶπε:

—Δέν μοῦ λέγεις, παιδί μου: Ἀρχαῖος εἰσαι σύ;
‘Ο μικρὸς δὲν ἔννοησε.

—Μάλιστα, κύριε..... εἶπεν.

Καὶ ὡς παιδίον τοῦ πέμπτου αἰῶνος πρὸ Χριστοῦ,
ὅπως τὸ εἴχομεν φαντασθῆ, ἐμοίραζεν ὀλόγυρα λου-
κούμια καὶ νερά. Ἐνομίζομεν ὅτι τὴν περιποίησιν μᾶς
τὴν ἔκαμνεν ὁ φιλόξενος οἰκοδεσπότης. Τότε κάποιος
ξένος, ὅστις ἦτο μαζί μας εἰς τὴν ἐκδρομήν, ἔξήγαγε
τὸ σημειωματάριόν του καὶ ἐσημείωσεν:

«Εἰς τὰς οἰκίας τῆς ἀρχαίας Δήλου προσφέρονται
εἰς τοὺς ἐπισκέπτας ώραία Συριανὰ λουκούμια καὶ
δροσερὸν νερόν».

—'Απὸ ποὺ πηγαίνουν εἰς τὸ ἐπάνω πάτωμα,
παιδί μου; ἡρωτήσαμεν τότε τὸν μικρόν.

—'Ορίστε, κύριοι, ἡ σκάλα!... μᾶς εἶπεν ὡς ἄνθρω-
πος τῆς οἰκίας. Δὲν τὴν βλέπετε;

“Εμπροσθέν μας πραγματικῶς ἦτο ἡ κλῖμαξ, ὅτις
ώδηγει εἰς τὸ ἐπάνω πάτωμα. Ἀνέβημεν, ὡς νὰ
ήμεθα εἰς τὴν οἰκίαν μας. ”Εξαφνα εἰς ἕνα τοίχον εἰ-
δομεν κάτι ὀρνιθοσκαλίσματα, ὅπως τὰ κακογραμ-
μένα γράμματα, τὰ ὅποια γράφουν καὶ σήμερον τὰ
παιδιά εἰς τοὺς τοίχους. Ἐκύψαμεν καὶ ἀνεγνώσαμεν.

«ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΥΦΛΟΣ ΟΥΔΕ ΒΛΕΠΕΙ ΟΥΔΕΝ
ΠΑΙΖΩΝ ΑΣΤΡΑΓΑΛΟΥΣ. ΕΚΛΕΨΕΝ ΑΥΤΩ ΕΡ-
ΜΙΑΣ ΑΣΤΡΑΓΑΛΟΥΣ».

Καταλαμβάνετε τί τρέχει ἐδῶ ; μᾶς εἶπεν ὁ ἀρχαιο-
λόγος. Τὰ παιδιά τοῦ 450 π.Χ. εἶχον τὴν κακήν

συνήθειαν, ὅπως καὶ τὰ σημερινά, νὰ γράφουν ἀσκήσεις ἐπάνω εἰς τοὺς τοίχους. Ο μικρὸς Ἐρμίας λοιπὸν ἐπαιζε τοὺς ἀστραγάλους μὲ τὸν μικρὸν Δημήτριον, τέκνα χρηματιστῶν καὶ τὰ δύο, καὶ ὁ Ἐρμίας.

ἐδολεύθη τὸν Δημήτριον, χωρὶς νὰ παίρνῃ εἰδησιν ἔκεινος. Κάποιος ἄλλος πονηρὸς ὅμως, ὅστις εἶχεν ἐνοήσει τὸν δόλον, ἔγρεψεν εἰς τὸν τοίχον αὐτὰ τὰ ὅποια ἔδιαβάσατε.

Καὶ ὁ ἀρχαιολόγος μᾶς ἔξήγησε τὴν ἀρχαίαν ἐπιγραφὴν τοῦ τοίχου:

«Ο ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΕΙΝΑΙ ΤΥΦΛΟΣ ΚΑΙ ΔΕΝ ΒΛΕΠΕΙ ΤΙΠΟΤΕ, ΟΤΑΝ ΠΑΖΕΝ ΤΟΥΣ ΑΣΤΡΑΓΑΛΟΥΣ. Ο ΕΡΜΙΑΣ ΤΟΥ ΕΚΛΕΨΕ ΜΕΡΙΚΟΥΣ».

Κάποιος τότε ἔξ ἡμῶν ἐστράφη καὶ εἶπεν αὐστηρῶς εἰς τὸν μικρὸν μὲ τὰ λουκούμια :

— 'Εσύ τὰ ἔγραψες αὐτά;
 'Ο μικρός τὰ ἔχρε!άσθηκε.
 — "Οχι, μπάρμπα; ἐφώναξε. Δὲν τὰ ἔγραψα ἑγώ....
 Μετ' ὀλίγον ἐφεύγομεν μὲ τὸ ταχὺ ἀτμόπλοιον ἀφήνοντες ὅπιοθεν ήμῶν τὸ φωτόλουστον νησίον τοῦ Ἀπόλλωνας. Καὶ δὲν ἦτο ως νὰ ἐφεύγομεν ἀπὸ μίαν μικρὰν πολιτείαν. Κάτι μᾶς ἔλεγε μέσα μας, ὅτι εἶχομεν ἀναζήσει, δι' ὀλίγας ὥρας, μαζὶ μὲ τοὺς ἀρχαίους κατοίκους τῆς ιερᾶς νησίδος καὶ ὅτι εἶχομεν παίξει ἀστραγάλους μὲ τὸν ἀθῷον Δημήτριον καὶ τὸν παμπόνηρον 'Ερμίαν.

ΤΟ ΗΦΑΙΣΤΕΙΟΝ ΤΗΣ ΣΑΝΤΟΡΙΝΗΣ

Τὸν Αὔγουστον τοῦ 1925 ὁ πατέρας μᾶς ἐπῆρε μαζὶ του εἰς μίαν θαλασσίαν ἐκδρομήν. Ἐλάβομεν καὶ ἡμεῖς μέρος εἰς τὴν ἐκδρομὴν τῆς Θήρας, τὴν ὅποιαν ὡργάνωσεν ἔνας Σύλλογος, διὰ νὰ ἴδωμεν τὴν ἔκρηξιν τοῦ ήφαιστείου.

—«Εἶναι ἔνα πρᾶγμα, μᾶς εἶπε, ποὺ δὲν τὸ εἴδατε ποτέ σας καί, ἀμα τὸ ἴδητε, δὲν θὰ τὸ λησμονήσετε ποτέ σας!».

Κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας εἶχε γίνει ἡ νέα ἔκρηξις τοῦ ήφαιστείου. Διότι ἀπὸ τὸν ἀρχαῖον καιρόν, ὅτε ἐσχηματίσθη ἡ νῆσος αὕτη, ἔγιναν πολλαὶ ἔκρηξεις. Η αὐτὴ νῆσος ἦτο μίαν φορὰν κρατήρ ήφαιστείου. Καποτε τὸ ἥμισυ μέρος τοῦ ήφαιστείου τούτου ἐβυθίσθη εἰς τὴν θάλασσαν, τὸ δ' ἔτερον ἥμισυ ἔμεινε κα-

τακορύφως κομμένον, ἔως τὴν θάλασσαν, ὡς νὰ τὸ
ἔκοψε κανεὶς μὲ τὸ μαχαίριον.

Δι’ αὐτὸ δόποιος ἵδη τὴν Σαντορίνην ἀπὸ τὸ μέρος
αὐτό, τὸ ἄγριον καὶ ἀπότομον, τὸ δόποιον κρέμαται
ἐπάνω ἀπὸ τὰ τρίσβαθα, τὰ σκοτεινιασμένα νερά, δὲν
ἡμπορεῖ νὰ πιστεύσῃ, ὅτι εἶναι ἡ αὐτὴ νῆσος, ἡ ὁ-
ποία φαίνεται ἀπὸ τὸ ἀντίθετον μέρος μὲ τὰς χλοε-
ρὰς πεδιάδας καὶ τὰ γελαστά του ἀκρογιάλια. Δι’
αὐτὸ κάποτε, δημοσίως λέγει ἐν ἀνέκδοτον, δύο ξένοι
κυβερνῆται πλοίων ὁμιλοῦντες διὰ τὴν Σαντορίνην,
διέψευσαν ὃ ἔνας τὸν ἄλλον. ‘Ο ἔνας δηλ. ἔλεγεν, ὅτι
ἡ Σαντορίνη ἦτο μία ὥραία καὶ ἡμερος νησίς, ἀλη-
θής παράδεισος. ‘Ο δὲ ἄλλος ἔλεγεν, ὅτι ἀγριώτερον
τόπον δὲν εἶδεν εἰς τὴν ζωήν του. Καὶ ὅμως εἶχον
καὶ οἱ δύο δίκαιον. Μὲ τὴν διαφοράν, ὅτι ὁ μὲν εἰς
εἶχε διέλθει μὲ τὸ πλοϊον τὸν ἀπὸ τὴν μίαν πλευρὰν
τῆς νήσου, δὲν ἄλλος ἀπὸ τὴν ἄλλην.

Ἐκ τῶν διαφόρων ἐκρήξεων, ἡ Σαντορίνη ἔλαβε τὸ
σημερινόν της παράξενον σχῆμα. Μία στεφάνη δη-
λαδή, ἀπὸ τρία νησιά, τὴν Θήραν, τὴν Θηρασίαν
καὶ τὸ Ἀσπρονήσι, μὲ κέντρον τῆς στεφάνης μίαν
λεκάνην θαλάσσης, μὲ τρία ἄλλα μικρὰ νησάκια, τὰ
ὅποια ἀνέδυσαν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, τὸ ἐν μετὰ τὸ
ἄλλο ὕστερα ἀπὸ μίαν ἐκρηξιν. Τὰ νησάκια αὐτὰ τὰ
ὄνομάζουν «Καημένες». Καὶ εἶναι ἡ «Παλαιὰ Καημένη»,
ἡ «Νέα Καημένη», καὶ ἡ «Μικρὰ Καημένη».

Ἐπὶ 55 ἔτη, δηλαδὴ ἀπὸ τὸ 1870 ἔως τὸ 1925 τὸ
ἡφαίστειον τῆς Σαντορίνης εἶχε μείνει ἥσυχον. Ἐκοι-
μᾶτο, δημοσίως λέγουν. Ποτὲ ὅμως ὁ ὑπνος ἐνὸς ἥφαι-

στείου δὲν έχει έμπιστοσύνην. Καὶ οἱ ἄνθρωποι, οἱ όποιοι λαμβάνουν θάρρος καὶ πηγαίνουν καὶ κτίζουν πάλιν οἰκίας εἰς τὰ μέρη, τὰ όποια κατέστρεψεν ὁ σεισμὸς ἢ τὰ ἐκάλυψεν ἡ καίουσα λάβα τοῦ ἡφαιστείου, εύρισκονται αἴφνης πρὸ τοῦ ἀπροσδοκήτου, τῆς ἀγρίας δηλ. ἐγέρσεως ἐκ τοῦ ὑπνου.

Τὸ αὐτὸ συνέβη καὶ τὴν 13 Αὐγούστου 1925 εἰς τὴν Θήραν. Εἰς τὰς 4 μ. μ. οἱ κάτοικοι τῆς νήσου ἤκουσαν τοὺς πρώτους μυκηθμούς τοῦ θηρίου καὶ εἶδον τὸν κρατῆρα τοῦ ἡφαιστείου νὰ ἐκσφενδονίζῃ εἰς τὸν ἀέρα πυρωμένους μύδρους, τυλιγμένους ἐντὸς πυκνῶν νεφῶν καπνοῦ.

Φόβος καὶ τρόμος κατέλαβε τοὺς κατοίκους τῆς νήσου. "Ολοι ἔφοιτο, μήπως ἀκολουθήσῃ μεγάλη καταστροφή. Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς κατοίκους ἥρχισαν νὰ ἔτοιμάζουν τὰ πράγματά των, διὰ νὰ φύγουν ἀπὸ τὴν νῆσον. Μὲ τηλεγραφήματα εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἐζήτουν νὰ σταλοῦν γεωλόγοι, διὰ νὰ ἔχετάσουν τὶ γίνεται καὶ νὰ συμβουλεύσουν τοὺς κατοίκους, τὶ πρέπει νὰ κάμουν. Καὶ τὸ θηρίον, τὸ ἡφαίστειον, ἐξηκολούθει μὲν μυκᾶται μὲν νέον θυμὸν καθ' ἐκάστην. Ἐπὶ τέλους ἔφθασσαν εἰς τὸν τόπον οἱ γεωλόγοι, τοὺς ὅποίους ἔστειλε τὸ "Υπουργεῖον. Ἐμελέτησαν ἐκ τοῦ πλησίον, μὲ κίνδυνον τῆς ζωῆς των, τὴν κατάστασιν τοῦ νέου κρατῆρος, διτὶς εἶχεν ἀνοίξει, καὶ εἶπον ὑπὲρ εὔθυνην των εἰς τοὺς κατοίκους, ὅτι δὲν ὑπάρχει κίνδυνος καὶ ὅτι ἡμπτοροῦν νὰ μείνουν ἡσυχοι.

"Όλα αὐτὰ τὰ διηγήθη εἰς ἡμᾶς ὁ πατήρ μας, ὅταν ἀπεφασίσαμεν νὰ ὑπάγωμεν εἰς τὴν ἐκδρομήν. Καὶ

ἀπὸ τὴν στιγμὴν αὐτὴν δὲν ἐβλέπομεν πότε θὰ ἔλθῃ
ἡ ὥρα, διὰ νὰ ἐκκινήσωμεν. 'Η μόνη μας ἀνησυχία
ἡτο, μήπως σταματήσῃ τὸ ἡφαίστειον καὶ δὲν προ-
φθάσωμεν νὰ ἴδωμεν τίποτε. 'Ο πατέρας ὅμως μᾶς
ἐβεβαίωσεν, ὅτι, ὅταν θυμώσῃ τὸ ἡφαίστειον, δὲν
κατευνάζεται τόσον εύκολα. Καὶ πραγματικῶς κάθε
ἡμέραν ἀνεγινώσκομεν εἰς τὰς ἐφημερίδας, ὅτι οἱ ἐκρή-
ξεις ἔξακολουθοῦν.

'Επὶ τέλους ἦλθεν ἡ ἡμέρα τῆς ἐκδρουμῆς, τὴν ὁποίαν
τόσον ἀνυπομόνως ἐπεριμέναμεν. Μίαν ἑσπέραν ἐπε-
βιβάσθημεν ἐπὶ τοῦ ἀτμόπλοιού, τὸ ὅποιον εἶχε ναυ-
λώσει ὁ Σύλλογος καὶ ἀπεπλεύσαμεν ἀπὸ τὸν λι-
μένα τοῦ Πειραιῶς. 'Η νὺξ ἦτο ὥραία καὶ τὸ τα-
ξίδιόν μας θαυμάσιον. "Ολοι σχεδὸν οἱ ἐπιβάται
διενυκτεύσαμεν εἰς τὸ κατάστρωμα ἔξηπλωμένοι εἰς
τὰς ναυτικὰς πολυθρόνας, περιμένοντες τὴν αὔγην
διὰ νὰ ἀντικρύσωμεν μακρόθεν, ὅταν θὰ ἐπλησιά-
ζομεν εἰς τὴν Σαντορίνην, τὸ θέαμα τοῦ ἡφαιστείου.
'Έκαστος ἔξ ἡμῶν τὸ ἐφαντάζετο διαφορετικά, συμ-
φώνως πρὸς ὅσα μᾶς ἔλεγον, ὅσοι ἔτυχε νὰ ἔχουν
διέλθει ἀπὸ τὴν Σαντορίνην ἐκείνας τὰς ἡμέρας.
Κανεὶς ὅμως δὲν ἤδυνατο νὰ φαντασθῇ τὸ μεγα-
λοπρεπὲς καὶ τρομερὸν θέαμα, τὸ ὅποιον ἐπαρου-
σιάσθη ἐνώπιόν μας, ὅταν τὸ ἀτμόπλοιον κατὰ τὰ
χαράγματα, ἥρχισε νὰ πλησιάζῃ τὰς ἀκτὰς τῆς
νήσου.

"Ολα γύρω μας, ούρανός, ἀήρ καὶ θάλασσα ἥσαν
πολύ ἥσυχα καὶ εἰρηνικά. Τοιαύτη γαλήνη ἐπεκράτει
εἰς ὅλην τὴν φύσιν, ὥστε θὰ ἐνόμιζε κανείς, ὅτ. ἡ

πιλάσις δὲ λόγκηρος ἔκρατει τὴν ἀναπνοήν της, διὰ νὰ μὴ ταράξῃ τὸν ὑπνον τῶν πλασμάτων της. "Ολοὶ μας, μὲ τοὺς ὁφθαλμούς προσηλωμένους εἰς τὸ βάθος τοῦ ὄριζοντος, ἐπροσπαθοῦμεν νὰ διακρίνωμεν τὸ φανέρωμα τοῦ ἡφαιστείου. Τὸ ἀτμόπλοιον ἐπροχώρει διαρκῶς, ἔσχιζε τ' ἀκύμοντα νερά, ἀλλ' ἡμεῖς δὲν ἐβλέπομεν τίποτε ἀκόμη. Ἡρχίσαμεν ν' ἀνησυχοῦμεν πάλιν, μήπως τὸ ἡφαιστείον ἔσβησε καὶ δὲν προφθάσωμεν νὰ τὸ ἴδωμεν.

Αἴφντες, μέσα εἰς τὴν μεγάλην ἡσυχίαν, κατὰ τὴν ὅποιαν δὲν ἥκούετο τίποτε ἀλλο ἀπὸ τὸν φλοιοσβόν τοῦ κύματος, τὸ ὅποιον ἔσκαζεν εἰς τὰ πλευρὰ τοῦ πλοίου, μιὰ μακρυνὴ βοὴ ἐφθασεν εἰς τὰ αὐτιά μας, ὡς βρυχηθμὸς πολλῶν θηρίων. "Ενα ρῆγος τρόμου διέτρεξε τὸ σῶμα μας, καὶ ἡ μακρυνὴ ἀπειλὴ ἐπὶ μίαν στιγμὴν ἔπαινε καὶ πάλιν ἥρχιζεν ἀγριωτέρα, ὡς νὰ μᾶς ἐπλησίαζεν.

—«Τὸ ἡφαιστείο!....» εἶπεν ὁ πλοίαρχος. «Τὸ ἀκοῦτε πῶς μουγκρίζει; ἡμέρα καὶ νύκτα δὲν παύει ὁ θυμός του».

Οἱ λόγοι τοῦ πλοιάρχου μᾶς ἐπροξένησαν νέον ρῆγος. 'Ο θυμὸς τῶν ἀνθρώπων καὶ ὁ θυμὸς τῶν θηρίων, ἐσυλλογιζόμεθα, εἶναι τι, τὸ ὅποιον ἡμπορεῖ νὰ διαφύγῃ κανείς. Ἡμπορεῖ νὰ φυλαχθῇ ἀπὸ τοὺς κακοὺς ἀνθρώπους καὶ ἀπὸ τὰ ἀγρια θηρία. Πῶς νὰ φυλαχθῇ κανεὶς ὅμως ἀπὸ τὸν μεγάλον θυμὸν τῶν στοιχείων; Τρέμει ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου πρὸ αὐτῶν! Καὶ πάλιν ἐσυλλογιζόμεθα: Αὐτὴ ἡ ἀγαθὴ καὶ φαιδρὰ φύσις, ἡ ὄποιας υᾶς ἔχαμογελοῦσεν ὀλόγυρα γεμάτη

καλωσύνην, είναι δυνατὸν ποτὲ νὰ κλείῃ μέσα της τοιούτους ἀγρίους θυμούς; Αὔτὴ ἡ γῆ, τὴν ὅποιαν πατοῦμεν, στολισμένη μὲ πρασινάδες καὶ ἄνθη, ήμπορεῖ νὰ κρύπτῃ εἰς τὰ ἔγκατά της τοιαύτην ὁργὴν καὶ τοιαύτην μανίαν;

Καὶ οἱ μυκηθμοί ἐφ' ὅσον ἐπροχωροῦμεν, μᾶς ἐπλησίαζαν ὀλονὲν ἀγριώτερα, ὀλονὲν δυνατώτερα. Καὶ γύρω μας πάλιν ἡ θάλασσα ἥτο γαλανὴ καὶ ἥσυχης. Τὰ κύματα ἔσπαζαν μὲ λευκούς ἀφρούς, ὡς κρῖνα, ἐπάνω εἰς τὰ πλευρὰ τοῦ πλοίου. 'Ο οὐρανὸς ἐρρόδιζε γεμάτος καλωσύνην ἀπὸ τὸ φαιδρὸν ξύπνημα τῆς αὔγης.

—«Κοιτάξετε! κοιτάξετε!...» μᾶς εἶπε κάποιος. 'Εγγρίσαμεν δλοι πρὸς τὸ μέρος, ποὺ μᾶς ἔδειχνε. Καὶ εἰδαμεν τότε ἐν παράξενον, λευκόν, δλοστρόγγυλον νέφος νὰ τινάζεται πρὸς τὸν οὐρανόν.

—«Εἶναι οἱ καπνοί, ποὺ τινάζει κάθε λίγο τὸ ἡφαίστειο!», μᾶς εἶπεν ὁ πλοίαρχος. 'Ἐνῶ ἐκοιτάζομεν τὸ θεόρατον νέφος, τὸ ὅποιον εἶχε σταματήσει ἀκίνητον καὶ βαρὺ ἐπάνω ἀπὸ τὸν κρατῆρα τοῦ ἡφαιστείου, εἴδομεν αἴφνης πάλιν νὰ προβάλλουν ἀπὸ τὸ αὐτὸ μέρος ἀγριαὶ φλόγες καὶ νὰ τινάσσωνται εἰς τὰ ὑψη, ὡς ὀβίδες κανονίου. 'Αμέτρητοι διάπυροι λίθοι αἴφνης ἐπιπτον καὶ ἔσβηνον εἰς τὴν θάλασσαν. Κρύος τρόμος μᾶς κατέλαβε. Οἱ τρομεροὶ μυκηθμοί, οἱ ὅποιοι ἔδόνουν τὸν ἀέρα, αἱ φλόγες, αἱ ὅποιαι ὑψώνοντο πρὸς τὸν οὐρανόν, οἱ διάπυροι λίθοι, οἱ ὅποιοι ἐπιπτον ὡς βροχὴ εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἀπὸ τὸ πλοίον, μᾶς ἔδιδον τὴν ἐντύπωσιν, δτι ἔφθασεν ἡ

τελευταία μας στιγμή. Χωρίς νὰ τὸ έννοήσωμεν, όνας ἔπιανε τὸ χέρι τοῦ ἄλλου ώς νὰ ἔζητει προστασίαν.

—«Μὴ φοβεῖσθε!....» μᾶς εἶπεν ό πλοιάρχος, διστις ἔχει περάσει πολλάς φοράς ἀπὸ τὸ ἡφαίστειον. «Οι μύδροι δὲν φθάνουν ἕως ἐδῶ. Πέφτουν εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἀπὸ τὸν κρατήρα».

—Ποὺ εἶναι ό κρατήρ; ἡρωτήσαμεν.

—«Δὲν φαίνεται ἀπ' ἐδῶ.....» μᾶς εἶπε. «Ο κρατήρ αὐτὸς δὲν εἶναι, διπώς εἰς ἄλλα ἡφαίστεια, εἰς τὴν κορυφὴν κανενὸς βουνοῦ. Εἶναι χαμηλὰ κάτω εἰς τὴν θάλασσαν, ἐκεὶ ποὺ φαίνονται τὰ μικρὰ ἔκεινα νησάκια, ποὺ ἐσχηματίσθησαν ἀπὸ ἄλλας ἐκρήξεις καὶ δι' αὐτὸ τὰ λέγουν «Καημένες». Τώρα μὲ τὴν νέαν

εἴκρηξιν ἀπὸ τὴν λάθαν τοῦ ἡφαιστείου, ποὺ χύνεται
όλόγυρα, σχηματίζεται ἄλλο νησάκι. "Οταν ἀνεβῆτε
ἐπάνω εἰς τὴν Σαντορίνην, θὰ τὰ ίδητε καλύτερα ὅλα'
αὐτὰ ἀπὸ ύψηλά.

Εἶχομεν πλήσιάσει πλέον εἰς τὴν ξηρὰν καὶ ἐπάνω
εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ἀποτόμου βράχου, ἐβλέπομεν τὰς
οἰκίας τῆς Σαντορίνης, ὡς κρεμασμένας ἐπάνω εἰς τὴν
τρομερὰν ἄβυσσον.

— «Τί νὰ εἰποῦν αὐτοὶ οἱ ἀνθρωποι ἐδῶ, ποὺ ἔχουν
νύκτα ἡμέρα ἀπ' ἐπάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι των αὐτὴν
τὴν τρομάραν!», μᾶς εἶπεν ὁ πλοίαρχος. «Στὴν ἀρχὴν
ἐτρόμαξαν καὶ αὐτοί, τώρα ἐσυνήθισαν. Κοιμῶνται
ἥσυχα τὴν νύκτα μὲ τὴν μουσικὴν τοῦ ἡφαιστείου
καὶ δταν βλέπουν τὴν ἡμέραν νὰ τινάζωνται τὰ πυ-
κνά, δλοστρόγγυλα σύννεφα τοῦ ἡφαιστείου, λέγουν
μεταξύ των: «Αλλο κουνουπίδι μᾶς ἐπέταξε πάλι τὸ
ἡφαιστείο».

"Ολοι ἐγέλασαν. Τὸ δλοστρόγγυλον νέφος ἐσχισμέ-
νον εἰς χιλίας μικρὰς πυκνὰς ἀνθοδέσμας, ὡμοίαζε
πραγματικῶς πρὸς ἐν πελώριον κουνουπίδι.

Μετ' ὀλίγον ἀπεβιβαζόμεθα εἰς τὴν προκυμαίαν τῆς
νήσου καὶ ἀνεβαίνομεν μετὰ θάρρους τώρα, μὲ τὰς
ἡμιόνους, τοὺς ἑλιγμοὺς τοῦ ἀνηφορικοῦ δρόμου, ἀφή-
νωντες κάτωθέν μας τὸ ἡφαίστειὸν καὶ τὴν ἀπειλὴν
του. "Οταν ἐφθάσαμεν ἐπάνω εἰς τὴν Σαντορίνην,
διεσκορπίσθημεν εἰς τοὺς δρόμους τῆς γραφικωτάτης
κωμοπόλεως, ὅπου διήλθομεν μὲ τοὺς φιλοξένους κα-
τοίκους του μίαν ἀλησμόνητον ἡμέραν.

Περὶ τὴν ἑσπέραν ἐπεβιβάσθημεν πάλιν εἰς τὸ ἀ-

τμόπλοιον. ‘Ο πλοίαρχος ἐπερίμενε νὰ σκοτεινιόσῃ, διὰ νὰ ίδωμεν καλύτερον μὲ τὸ σκότος τὸ «πυροτέχνημα», ὅπως ἔλεγε, τοῦ ἡφαιστείου. “Οταν ἐσκοτείνιασε καλά, ἐξεκινήσαμεν ἀργὰ ἀργά, διὰ νὰ ἀπολαύσωμεν τὸ θέαμα. Μέσα εἰς τὸ σκότος, τὸ ἡφαίστειον καθὼς ἐξεσφενδόνιζε τούς πυρωμένους μύδρους του εἰς τὸν ἀέρα, ώμοίαζε ἀληθῶς μὲ ἐν πελώριον τρομερὸν πυροτέχνημα, τὸ ὅποιον δὲν θὰ λησμονήσωμεν ποτὲ εἰς τὴν ζωὴν μας, ὅπως μᾶς τὸ εἶχεν εἰπῆ ὁ πατέρας μας.

Μετ’ ὀλίγον δὲν ἐβλέπομεν τίποτε, οἱ δὲ βρυχτήμοι τοῦ θηρίου ἀδυνάτιζαν ὀλονέν, ἔως δτου ἐσβησαν ἐντελῶς μέσα εἰς τὴν γαλήνην τῆς ἡσύχου νυκτός.

Ο ΧΕΙΜΩΝ

Ἐφύσησε πάλιν βορρᾶς μὲ θυμὸν
καὶ γέρων μᾶς ἦλθε ψυχρός ὁ χειμῶν.
Τὸ ἀηδόνι τὴν φύσιν, ὡς πρίν, δὲν ὑμνεῖ.
Ἄστολιστος μένει ἡ γῆ καὶ γυμνή.

Κελάδημ' ἀφήνει ὁ κόραξ τραχύ,
ὁ βράχος μὲ πένθος κρά! κρά! ἀντηχεῖ,
τὰ ἀνθη, τὰ φύλλα πεσμένα σ' τὴν γῆ,
ώχρα τὰ σκεπάζει φθορὰ καὶ σιγή.

Παντοῦ ἐρημία, παντοῦ σιωπή.
Ἡ φύσις κοιμᾶται ωχρά, σκυθρωπή.
Πῶς μοιάζει, Θεέ μου, ὁ μαῦρος χειμὼν
τὴν ὑστερην ὥραν, τὸ τέλος ἡμῶν!

G. M. Βιζυηνός

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

Νάμουν τοῦ στάβλου ἐν ἄχυρῳ, ἐνα φτωχὸ κομμάτι
 τὴν ὥρα π' ἀνοιξ' ὁ Χριστὸς στὸν ἥλιο του τὸ μάτι!
 Νὰ ἴδω πὴν πρώτη του ματιὰ καὶ τὸ χαμόγελό του,
 τὸ στέμμα τῶν ἀκτίνων του γύρω στὸ μέτωπό του.
 Νὰ λάμψω ἀπ' τὴν λάμψι του κι ἐγὼ σὰν διαμαντάκι,
 νὰ μοσχοβιοληθῶ κι ἐγὼ ἀπὸ τὴν εὐωδία
 ποὺ ἀναψε στὰ πόδια του τῶν Μάγων ἡ λατρεία...

Νάμουν τοῦ στάβλου ἐν ἄχυρῳ, ἐνα φτωχὸ κομμάττι,
 τὴν ὥρα π' ἀνοιξ' ὁ Χριστὸς στὸν ἥλιο του τὸ μάττι!

K. Παλαμᾶς

ΤΟ ΕΙΚΟΝΙΣΜΑ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ

Τὸ χωρίον ὄλόκληρον εἰς τὴν προσέγγισιν τῶν
 ἔχθρῶν, ἐπειδὴ δὲν εἶχεν ἀρκετὰς δυνάμεις ν' ἀντι-
 σταθῆ, ἔκρινε φρόνιμον καὶ ἐπιβαλλόμενον ὑπὲρ τῆς
 ἀνάγκης νὰ ἐγκαταλείψῃ τὰς οἰκίας καὶ νὰ επεύσῃ
 πρὸς τὸ μέγα σπήλαιον. Τὸ σπήλαιον αὐτὸ πολλά-
 κις ὑπῆρχεν ἡ σωτηρία του, ἀπὸ τινων δὲ ἡμερῶν
 ἡ μόνη μετὰ τὸν Θεὸν ἐλπίς καὶ καταφυγή του.

Ἄπὸ ἐκεῖ οὐδεὶς φόβος. Ζωοτροφίας εἶχον μετακο-
 μίσει ἡδη πολλάς, πέντε δὲ μόνον ἄνδρες ἦσαν ἀρκε-
 τοί, διὰ νὰ ὑπερασπίσουν ἐν ἀνάγκῃ τὸ, μικρὸν καὶ
 χαμηλὸν ἄνοιγμα τοῦ σπηλαίου.

Ἐκατὸν περίπου ἄνθρωποι εύρισκοντος ἥδη εἰς τὸν
 δρόμον. Προηγοῦντα αἱ μητέρες φέρουσσαι. τὰ βρέφη

των, καὶ γραῖαι κρατοῦσαι μικρὰ δέματα ἐνδυμάτων τῆς πρώτης ἀνάγκης. Ὡκολούθουν ἔπειτα οἱ ἄνδρες καὶ τὰ παιδιά, σηκώνοντες ὄγκωδη φορτία ἐφαπλωμάτων ἥ ἄλλων πολυτίμων εἰδῶν διὰ τὴν περίστασιν. Ὁ φόβος ὅμως συνήνωνε τοὺς πάντας εἰς ἓνα ὅμιλον πυκνόν. Ἀν ἐκ τῆς στροφῆς τοῦ δρόμου, ποὺ περιέβαλε τοὺς πρόποδας τοῦ πλησίον λόφου παρουσιάζοντο ἔχθροι.....

Τὸ σπήλαιον ἀπεῖχε τοῦ χωρίου ἐν τέταρτον περίπου, ἀλλὰ καὶ ἐν τέταρτον ἐπίσης ἀπεῖχον οἱ ἔχθροι ἐκ τοῦ χωρίου.

Σιωπὴ ἐπεκράτει μεταξὺ τῶν φευγόντων. Πότε καὶ πότε, ἐνῷ τὰ σώματα ἐφέροντο γρίγορα πρὸς τὰ ἐμπρός, αἱ κεφαλαὶ ἐγύριζαν μίαν στιγμὴν πρὸς τὰ ὄπιστα. Ἐποθοῦσαν οἱ ὁφθαλμοὶ νὰ ἐπανίδουν μίαν φορὰν ἀκόμη, νὰ ἀποχαιρετήσουν διὰ παντὸς ἵσως, τὰ ἐγκαταλειπόμενα ἀγαπημένα σπίτια. Ποῖος ἐγνώριζε ἂν θὰ τὰ ἐπανέβλεπον πλέον!

Εἶχον περάσει τὸ ἥμισυ καὶ πλέον τοῦ δρόμου. Δὲν ἀπεῖχον παρὰ ἑκατοντάδας τινὰς βημάτων ἀπὸ τὸ δσυλον. Θὰ ἐγύριζαν δπίσω ἀπὸ τὸν λόφον, ποὺ θὰ ἀπέκρυψτεν εἰς αὐτοὺς τὴν θέαν τοῦ χωρίου..... Καὶ ἐστρέφοντο, διὰ νὰ ἀποχαιρετήσουν αὐτὸ διὰ τῶν τρυφερώτέρων βλεμμάτων των.

—”Αχ, τί ἔπαθα! ἡκούσθη ἀνδρικὴ φωνή. “Ολοι ἐστράφησαν. ‘Ωμίλει ὁ Μανώλης, ύψηλόσωμος καὶ λιγυρὸς νέος, ἐνα ἀπὸ τὰ καλύτερα παλληκάρια τοῦ χωριοῦ.

Εύθυνς μιὰ ἀπὸ τὰς προπορευομένας γυναικας ὥρμησε πρὸς αὐτὸν καὶ τὸν ἡρώτησεν ἀνήσυχος :

—Τί ἔπαθες, γυνέ μου;

—Μάννα, ἀπεκρίθη μὲ φωνὴν τρέμουσαν, μάννα, ἔξεχασα τὸ εἰκόνισμα τῆς Παναγίας.

‘Η γυναικα ἐταράχθη· τὸ πρόσωπόν της ὠχρίασε περισσότερον.

—Καὶ τώρα; ἡρώτησε.

—Τώρα; εἶπεν ὁ Μανώλης, ἀτενίζων αὐτὴν εἰς τοὺς ὄφθαλμούς, ώς διὰ νὰ διακρίνῃ τὴν ἐντύπωσιν, ποὺ θὰ τῆς ἔκαμνεν ἢ ἀπόκρισίς του, τώρα θὰ γυρίσω νὰ τὸ φέρω.

‘Η μητέρα ἀπὸ ὠχρὰ ἔγινε πελιδνή. ‘Ο κίνδυνος ήτο μεγάλος. Κατ’ αὐτὴν τὴν στιγμὴν οἱ ἔχθροι θὰ ήσαν πολὺ πλησίον τοῦ χωρίου, ὡστε ἀπὸ τὰς σφαῖρας των δὲν θὰ ἐσώζετο τὸ παιδί της.

—Γυνέ μου, μή, γυνέ μου!....κατώρθωσε νὰ εἴπῃ παρακαλοῦσα αὐτὸν διὰ τῶν ὄφθαλμῶν.

—Θὰ γυρίσω, μάννα.

—Μή, γυνέ μου, μή! ἐπανέλαβε κλονιζομένη ἐπὶ τῶν ποδῶν της ἢ ταλαίπωρος γυναικα.

Διότι τὸν ἔβλεπε ἥδη τὸν υίον της, τὸ μόνον της προσφιλές στήριγμα, τὸν ἔβλεπε σημάδι τῶν ἔχθρικῶν σφαιρῶν, πίπτοντα καταιματωμένον νεκρόν.

—Μανώλη, εἶπε παρεμβαίνων γέρων τις, δ, τι ἔγινε, ἔγινε. Πᾶμε. Θὰ σκοτώσῃς τὴ μάννα σου, ἀν ὑπάγης.

‘Ο Μανώλης ἀπεσπάσθη ἥσυχως ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ γέροντος καὶ μὲ φωνὴν, ἢ ὁποία ἀντήχησε ἐπιβάλλουσα καὶ συγκινητική:

«'Η μάννα μου είναι μάννα μου», εἶπε, «μά τη Παναγία είναι Παναγία!»

Καὶ ως νὰ ἡλεκτρίσθη ἀπὸ τὰ ἴδια του τὰ λόγια, ὥρμησε τρέχων πρὸς τὸ χωρίον, χωρὶς νὰ τολμήσῃ νὰ στρέψῃ ἄλλο βλέμμα πρὸς τὴν μητέρα του. Ἐφοβεῖτο, μήπως ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον δὲν κατώρθωσε τοῦ γέροντος ἡ ἀπειλή, θὰ τὸ κατώρθωνταν οἱ δακρυσμένοι ὁφθαλμοί της.

2. 'Η μητέρα σιωπηλὴ παρηκολούθει διὰ τῶν βλέμμάτων τὸν Μανώλην. Οὐδὲ λέξιν ἐπρόφερε πλέον. Ὄλαι αἱ αἰσθήσεις τῆς συνεκεντρώθησαν εἰς τὴν ὅρασιν, τῆς ὅποιας τὰ δακρυσμένα ὅργανα ἐπαρουσίαζαν ώς ἐντὸς νέφους πετῶντα δρομέα.

Ο ὅμιλος τῶν φυγάδων κατ' ἀνάγκην ἐστάθη. 'Η μητέρα θὰ ἀνέμενε τὸν υἱόν της. Οἱ ἄλλοι θ' ἀνέμενον καὶ τὴν μητέρα καὶ τὸν υἱόν. Ἀλλὰ καὶ μόνος ἀν τοῦ δ Μανώλης, ὁ ἀγαπητός των Μανώλης, θὰ τὸν ἀνέμενον, μολονότι δὲν ἔτοι ἀκίνδυνος ἡ βραδύτης. Ἡλπιζον ν' ἀποκρύψουν τὴν εἰς τὸ σπήλαιον καταφυγὴν των, ἀλλὰ τοῦτο δὲν θὰ ἔτοι πλέον δυνατόν· οἱ ἔχθροι θὰ τοὺς ἔβλεπον ἵσως βαδίζοντας πρὸς αὐτό.

Ηδη ταχύς, ώς χελιδὼν μόλις ἐγγίζουσα τὰ σπαρτά, ὁ Μανώλης, διασκελίζων φράκτας, ὑπερπηδῶν λίθους, διὰ νὰ δλιγοστεύσῃ τὴν ἀπόστασιν, ἐπλησίαζεν εἰς τὸ τέρμα τοῦ δρόμου του, τὰς πρώτας τοῦ χωρίου οἰκίας.

Ἡ στιγμὴ ἔτοι κρίσιμος δι' δλους φοβερὰ διὰ τὴν

μητέρα. Είκοσι, δέκα, πέντε βήματα ἀκόμη καὶ δὲν
θὰ τὸν βλέπῃ πλέον.... θὰ τὸν χάσῃ ἵσως διὰ
παντός.

Τὰ ἐκ τῆς ἀγωνίας κρατηθέντα δάκρυα, ἔγεμισαν
καὶ πάλιν τοὺς ὁφθαλμούς της. Δὲν τὸν ἔβλεπε πλέον.
—Μανώλη μου! ἔκραξεν ἀναστενάζουσα.

Οἱ ἔχθροι εἶχον εἰσέλθει εἰς τὸ χωρίον καὶ ἔξήτα-
ζον τὰς πρώτας αὐτοῦ οἰκίας, ἐκσπῶντες εἰς ὑβρεῖς
καὶ βλασφημίας. Ἡλπίζον, ὅτι θὰ εὕρισκον εἰς αὐτὸ-
πλούσια λάφυρα, ἀλλὰ ἔβλεπον τώρα, ὅτι τίποτε
σχεδὸν δὲν τοὺς εἶχον ἀφήσει οἱ Χριστιανοί.

‘Ο Μανώλης δὲν τοὺς ἔβλεπεν ἀκόμη· ἤκουσε τὰς
φωνάς των, ἀλλὰ δὲν ἐφοβήθη.

Εἰσῆλθεν εἰς τὸ σπίτι, κατεβίβασεν ἀπὸ τὸ καπνι-
σμένον βαθούλωμα τοῦ τοίχου τὸ εἰκόνισμα καὶ τὸ
κατεφίλησεν εὐλαβῶς.

«Ἡ μάννα μου εἶναι μάννα μου, μὰ ἡ Παναγία εἴ-
ναι Παναγία!» Αὔτὰ δὲν εἶχε εἰπεῖ; Καὶ θὰ ἄφηνε
λοιπὸν τὴν Παναγίαν εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀπίστων;
Αὔτὴ ἡ ἴδια μάννα του δὲν τοῦ εἶπε, πρὶν ἀναχω-
ρήσουν:

«Μανώλη τὰ μάτια σου τέσσερα, μὴ ἔχασῃς τὸ
εἰκόνισμα;» Καὶ δὲν ἐσήμαινεν ἡ θερμὴ ἐκείνη σύστα-
σις αὐτῆς τοὺς κινδύνους, τὴν βεβήλωσιν, τὴν ὕ-
βριν.... ποὺ παθαίνουν αἱ ἄγιαι εἰκόνες, ὅταν πέ-
σουν εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ἀγαρηνῶν;

3. Μετὰ τὴν ταχίστην ταύτην σκέψιν ὁ Μανώλης
ἐφίλησε καὶ πάλιν τὸ εἰκόνισμα. Τώρα παρεκάλει
τὴν Παναγίαν νὰ τὸν σώσῃ. Οἱ λόγοι τοῦ γέροντος

«Θὰ σκοτώσῃς τὴν μάννα σου» ἐπανῆλθον εἰς τὴν μνήμην του. Ἀλλὰ θὰ ἔβαζε τὸ χέρι της ἡ Παναγία.

Στιγμαὶ πόλις ἐπέρασαν, ἀφ' ὅτου ἡ μητέρα τοῦ Μανώλη μέσα εἰς ἀναστεναγμούς, ἔκραξε τὸ ὄνομα τοῦ νίοῦ της. Στιγμαὶ μόλις, ἀλλὰ χρόνος ἀτελείωτος διὰ τὴν βλέπουσαν πλέον αὐτὸν μητέρα του. Ἡκουε μόνη αὐτῇ πυροβολισμούς, χωρὶς νὰ τοὺς ἀκούουν οἱ ἄλλοι, ἔβλεπε μαχαίρας ἀστραπτούσας, πληγὰς καταφερομένας, αἷματα...., χωρὶς ὅμως νὰ βλέπουν οἱ ἄλλοι....

Ἐξαφνα χαρμόσυνοι κραυγαὶ ἀντήχησαν πανταχόθεν. Ὁ Μανώλης ἐφάνη ταχέως τρέχων ὅπιστι ἀπὸ τὴν τελευταίαν οἰκίαν τοῦ χωρίου. Ἡ μητέρα ἐσπόγγισε τοὺς ὀφθαλμούς, διὰ νὰ βλέπῃ καθάρωτερα.

Ἐνα «γειά σου, Μανώλη!» ἔβρόντησε ἀπὸ ὅλων τὰ χεῖλα.

— Ἡ Παναγία μαζί σου! ηύχαθη χαμηλοφώνως ἡ μάννα.

Καὶ ὁ Μανώλης ἔτρεχεν, ἥρχετο. Ἀλλ' ίδού, φοβερόν, φρίκη δι' ὅλους, κεραυνὸς διὰ τὴν μητέρα! Ταχεῖς ἐπίσης παρουσιάζονται καταδιώκοντες αὐτὸν πέντε, δέκα, εἴκοσι ἔχθροι.

Τὰ ὅπλα των στρέφονται κατ' αὐτοῦ· οἱ στιλπνοὶ σωλῆνες των γίνονται μάχαιραι εἰς τὴν καρδίαν τῆς μητέρας.

— Ἐχάθηκε! κράζει ἡ δυστυχής, Παναγία μου!....

Τὰ ὅπλα βροντοῦν. Αἱ σφαῖραι τὸν περιλούσουν. Φρικιάζει ὁ σπαρμένος ἀγρός, τὸν ὅποιον ὁ κατα-

διωκόμενος διέρχεται, καὶ κυματίζει ἀπὸ τὰς σφαῖρας.

‘Ο Μανώλης ύπερπηδᾶ ἔνα φράκτην· τὰ ξηρόκλαδα κινοῦνται, τὰ λιθάρια ἀναπηδοῦν, ὅλλα’ ὁ Μανώλης

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Δέν πίπτει τρέχει, ἔρχεται. Οἱ ἔχθροι πληθύνονται
ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμήν. Νέοι σωλῆνες ὅπλων ἀ-
ναφαίνονται, νέαι σφαῖραι βρυντοῦν, βοή, ἀλλαλαγ-
γνὸς ἀντηχεῖ. Οἱ φυγάδες δὲν ἀναπνέουν πλέον, ἥ
μητέρα δὲν ζῆ. Ἀλλὰ ὁ Μανώλης δὲν πίπτει τρέχει,
ἔρχεται.

Ηλθε!

Τὸ εἰκόνισμα ἐσώθη ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν ἔχθρῶν
καὶ ἐσωσε τὸν Μανώλην ἀπὸ τὰς σφαῖρας των.

ΤΟ ΞΕΠΛΗΡΩΜΑ

Ἐνας νιός πάει στὸν Προφήτη καὶ τοῦ λέει: Θεοσταλμένε,
ἔχω μάνα, π' ἀπ' τὸ γῆρας δὲν μπορεῖ νὰ περπατῇ.
Ζῆ κοντά μου καὶ τῆς ᔁχω καὶ ντυσιὰ καλὴ καὶ σπίτι,
μὲ τὸ χέρι μου τῆς δίνω τὴ θροφή της, τὸ πιοτί.

Στὴν ἀγκάλη μου τὴν παίρνω καὶ μ' ἀγάπη τήνε φέρνω
στὴ δροσιὰ τὸ καλοκαίρι, τὸ χειμῶνα στὰ ζεστά.

Ἔχω τήνε ξεπληρώσει; »Κι' ὁ Προφήτης τοῦ λέει : « Ὁχι!
Δὲν ξεπλήρωσες, μὰ ἐφέρθης τιμημένα καὶ σωστά.

Ἐνα ἐλάχιστο ᔁχεις δώσει μ' ὅλα αὐτά, παιδὶ χρηστό,
μὰ ὁ Θεὸς γι' αὐτὸ τὸ λίγο μέγα ἀς δώση σου μιστό!»

Α. Λάμψας

ΑΛΗΘΙΝΟ ΠΑΡΑΜΥΘΙ

Είς ἐν μικρὸν χωρίον τῆς Ἡπείρου, τὸ Λάμποβον, εἰς τὰ 1800, ἐγενήθη ἐν ἀγόρι, τὸ ὅποιον ἐβάπτισαν Βαγγέλην. Τὸ παιδὶ ἐμεγάλωνεν ἔξυπνον, ζωηρόν, φιλότιμον. Γράμματα ἐμαθεν ὀλίγα—σχολεῖον δὲν ὑπῆρχεν εἰς τὸ μικρὸν χωρίον μὲ τὰ ἑκατὸν πενήντα σπίτια—καὶ αὐτὰ τὰ ἐμαθε μόνος του ἦ ἐρωτῶν τὸν παπᾶν, ποὺ τὰ ἡξευρε καὶ αὐτὸς ὀλιγοστά.

Ἄλλὰ περισσότερον καὶ ἀπὸ τὰ γράμματα ἡγάπα ὁ Βαγγέλης τὰ ὄπλα—ἀπὸ μικρὸς ἥτο λαμπρὸς σκοπευτής. Δὲν θὰ ἥτο πλέον τῶν δεκατριῶν ἐτῶν, δταν τὸν ἐστρατολόγησεν ὁ Ἀλῆ—πασᾶς, ὁ Τεπελευνῆς, καὶ τὸν ἔστειλε φρουρὸν εἰς ἐν φρούριον πλησίον τῶν Ἰωαννίνων. Ἐκεῖ ἐμεινεν ὁ Βαγγέλης σωστὰ ἐπτὰ ἔτη ἔγινεν εἴκοσι χρόνων καὶ ἥτο ὁ πρῶτος εἰς τὴν τόλμην καὶ τὴν εύφυίαν.

Τὸ 1820 ὁ Ἀλῆ—πασᾶς ἐπαναστάτησε κατὰ τοῦ Σουλτάνου. Τότε ὁ ἀρχιστράτηγος Παχόμπεης ἐξ ὀνόματος τοῦ Σουλτάνου προσεκάλεσε τοὺς ἀνδρείους Σουλιώτας. Ἐξ αἰτίας τοῦ Ἀλῆ πασᾶ ἐστέναζον οἱ ἀμοιροι εἰς τὴν ξενητειάν καὶ μὲ λαχτάραν ἐκοίταζαν ἀπὸ τὴν Λευκάδα τὰ βουνὰ τῆς ἀγαπημένης πατρίδος των. Ὅπεσχέθη νὰ τοῖς ἀποδώσῃ τὸ Σοῦλι, ἀν τὸν βοηθήσουν. Οἱ Σουλιώται ἔτρεξαν προθύμως, ἥνωθησαν μὲ τὸ στράτευμα τοῦ Σουλτάνου, ἐπολέμησαν ἡρωϊκά, ὅπως πάντοτε, καὶ ἐκυρίευσαν ὀρκετὰς πόλεις.

Ἄλλὰ τὸ ποθητὸν Σούλι δὲν τὸ ἔδιδον εἰς τοὺς Σουλιώτας· καὶ οἱ Σουλιώται, δυστρεστημένοι, ἐστρα-

τοπέδευσαν χωριστά ἀπὸ τὸ σουλτανικὸν στράτευμα.

Τότε ὁ Ἀλῆς ἔζήτησε νὰ τοὺς ἐλκύσῃ μὲ τὸ μέρος του. Ἐπροσκάλεσε τὸν ἀρχηγὸν τῶν νὰ συνεννοθοῦν, καὶ μιαν νύκτα ὁ Μᾶρκος Μπότσαρης, μὲ ἐν μονόξυλον ἐπέρασε τὴν λίμνην τῶν Ἰωαννίνων καὶ μετέβη εἰς τὸ φρούριον τοῦ μικροῦ νησιοῦ, ὅπου τὸν ἐπερίμενεν ὁ Ἀλῆς. Ἡ συμφωνία ἔγινεν εὔκολα. Τὴν 6ην δὲ Δεκεμβρίου τοῦ 1820, βροντερὰ «μπαταριά», συμπυροκρότησις δηλ. τριακοσίων Σουλιωτικῶν ὄπλων, ἐτράνταξε τὸν ἀέρα, καὶ τὴν βοὴν ἐπανέλαβον τὰ ἐλόγυρα βουνά. Ταυτοχρόνως μία δυνατὴ φωνὴ ἐβροντοφώνησε πρὸς τὸ σουλτανικὸν στρατόπεδον:

—Αἴσει! ἀπὸ τώρα ἔχομεν πόλεμον! Σᾶς τὸ λέγω ἐγὼ ὁ Μᾶρκος Μπότσαρης, διὰ νὰ μὴ μὲ νομίσετε ἀπιστον!

Τὴν συμπυροκρότησιν ἐκείνην καὶ τὴν φωνὴν ἥκουσεν ὁ Βαγγέλης, ἔμαθεν, ὅτι οἱ Σουλιῶται πολεμοῦν, διὰ νὰ ἐλευθερώσουν τὸν Ἀλῆ, ἀλλὰ πρὸ πάντων διὰ τὴν ἀνάστασιν τοῦ Γένους, καὶ φεύγει ἀπὸ τὸ φρούριον καὶ τρέχει πρὸς τὸν Μπότσαρην, ὅστις τὸν δέχεται εἰς τὸ ὄνομαστὸν σουλιωτικὸν σῶμα του. Ἡτο τώρα ὡραῖος καὶ ὑψηλὸς νέος, μὲ μύστακα λεπτὸν καὶ ζωηροὺς ὀφθαλμούς, μὲ σῶμα εὔκαμπτον καὶ εὐκίνητον καὶ χαριτωμένον· ἀληθινὸς λεβέντης. Τόσην ἀνδρείαν ἔδειξεν ἀμέσως, ὥστε ὁ Μπότσαρης τὸν ἔκαμε πρωτοπαλλήκαρόν του. Εἰς ὅλους τοὺς κινδύνους, εἰς ὅλα τὰ ἀπίστευτα ἐκεῖνα κατορθώματα τοῦ Μάρκου Μπότσαρη, ὁ Βαγγέλης ἦτο τὸ δεξί του χέρι. Μετὰ δὲ τὴν καταστροφὴν τοῦ Πέτα, ὁ Μᾶρκος τὸν ἐπῆρε μαζί του εἰς τὸ Μεσολόγγι.

“Οταν ό καπετάν Ζέρβας ήτοι μάσθη νὰ ἐκστρατεύσῃ μὲ διακόσια παλληκάρια εἰς τὴν Ἡπειρον, ό Βαγγέλης ἔζήτησε ἀπὸ τὸν ἀρχηγόν του τὴν ἄδειαν νὰ ὑπάγῃ καὶ αὐτός. Καὶ ἐπῆγε.

Οἱ Ἔλληνες ἔφθασαν εἰς τὴν Σπλάντζαν. Τὸ Σοῦλι τώρα τὸ κατεῖχον οἱ Σουλιῶται, ἀλλὰ πολυάριθμος ἔχθρικός στρατὸς τὸ ἐπολιόρκει ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη. Ἡτο ἀπόλυτος ἀνάγκη νὰ συννενοηθοῦν μὲ τοὺς πολιορκουμένους, διὰ νὰ ἐπιτεθοῦν ἐκ συμφώνου κατὰ τῶν ἔχθρῶν, ἐκεῖνοι ἐκ τῶν βράχων τοῦ Σουλίου καὶ οὗτοι ἐκ τῆς κοιλάδος. Ἀλλὰ πῶς νὰ γίνῃ ἡ συνεννόησις; Ὅστις θὰ ἐτόλμα νὰ διασχίσῃ τὸ ἔχθρικὸν στρατόπεδον, ἔτρεχεν εἰς βέβαιον θάνατον, εἰς σκληρὸν καὶ μαρτυρικὸν θάνατον. Ἐν τούτοις ἔπρεπε νὰ εἰδοποιηθοῦν οἱ Σουλιῶται.

—Παιδιά! λέγει ό καπετάν Ζέρβας, ποιὸς πηγαίνει στὸ Σοῦλι;.... Βαρεῖα σιωπὴ ἐπεκράτησε μερικὰς στιγμάς οὔτε ἀναπνοὴ δὲν ἥκουετο. Ἐξαφνα ἐτίναχθη ἐπάνω ἔνα παλληκάρι.

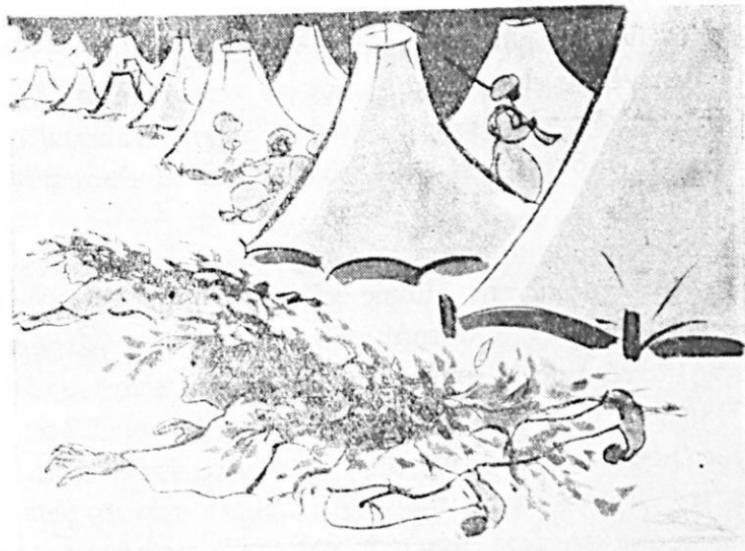
—Ἐγὼ πηγαίνω! εἶπε μὲ ἀπόφασιν.

—Ἡτο ό Βαγγέλης.

—Ἀν πάη ό Βαγγέλης, πηγαίνω καὶ ἐγὼ μαζί του, λέγει ἄλλος ἀνδρεῖος.

‘Ο Βαγγέλης δὲν ἦτο μόνον ἀτρόμητος, ἀλλὰ καὶ πολὺ ἔξυπνος. Ἐγνώριζεν, ὅτι οἱ πολιορκηταί εἶχον ῥαμαζάνι, καὶ ὅτι, μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, πεινασμένοι κ' ἔξηντλημένοι, ἐρρίπτοντο ὅλοι εἰς τὴν τροφὴν μετὰ τὴν νηστείαν τῆς ἡμέρας. Ἐκείνην τὴν ὥραν ἔξέλεξεν ό Βαγγέλης διὰ τὸ τολμηρὸν σχέδιόν

του. Ἐπροχώρησε μὲ τὸν σύντροφόν του, χωρὶς νὰ τοὺς ἐννοήσουν, πλησίον τοῦ ἔχθρικοῦ στρατοπέδου. Ἐπειτα ἐσκεπάσθη ὄλόκληρος μὲ χόρτα καὶ φύλλα δένδρων, ἔπεσε κάτω, καὶ συρόμενος μὲ τὴν κοιλίαν, ἀκολουθοῦντος τοῦ συντρόφου, του, διέσχισε τὸ ἔχθρικὸν στρατόπεδον.

Οἱ ἔχθροί, ἀνύποπτοι, κατ' ἀρχὰς δὲν ἐννόησαν τίποτε. Ἀλλ' ὅταν εἶδαν νὰ προχωροῦν τὰ ζωντανὰ ἐκεῖνα δένδρα, τὰ πράσινα φαντάσματα, ἐτινάχθησαν ἐπάνω φωνάζοντες: «Σουλιῶται!: Σουλιῶται!» καὶ ἤρχισαν νὰ πυροβολοῦν. Ἀλλ' οἱ δύο ἀνδρεῖοι εἶχον ἀπομακρυνθῆ. Ἐξαφνα ἀνωρθώθησαν, ἐπέταξαν τὰ χόρτα καὶ τὰ φύλλα, καὶ τοχεῖς ώς ἀστραπὴ εἰσώρησαν εἰς τὸ δάσος, καὶ ἀπ' ἕκεī ἀνέβησαν εἰς τὸ

φρούριον τῆς Κιάφας». Φαντάζεσθε μὲ ποῖον ἐνθουσιασμὸν τοὺς ὑπεδέχθησαν οἱ πολιορκούμενοι!....

‘Η φήμη τοῦ Βαγγέλη ἔφθασε παντοῦ. Καὶ ἡ τουρκικὴ ἔξουσία πρὸς ἐκδίκησιν συνέλαβε τὴν γραῖαν μητέρα του.

—Πέτες πώς δὲν τὸν ἔχεις πιὰ παιδὶ τὸν Βαγγέλη, ξέγραψέ τον, γιὰ νὰ σωθῆς! τὴν συνεβούλευον μερικοὶ συγγενεῖς της.

‘Αλλ’ ἔκεινη, ἀληθινὴ μητέρα ἥρωος, ἀπεκρίνετο:

—‘Ο Βαγγέλης εἶναι παιδί μου, τὸ καλύτερο παιδί μου, τὸ παιδὶ τῆς καρδιᾶς μου· δὲν τὴν φοβοῦμαι τὴν ἔξορία μηδὲ τὴν φυλακή· δὲν τ’ ἀπαρνιέμαι τὸ παιδί μου....

Καὶ τὴν ἐφυλάκισαν εἰς τὸ φρούριον, τὸ ὅποιον ἦτο εἰς τὸ νησάκι τῆς λίμνης τῶν Ἰωαννίνων.

“Οταν ἔμαθε τὴν θλιβερὰν εἰδησιν ὁ Βαγγέλης, ἐλυπήθη κατάκαρδα, ἐστέναξε βαθειά, καὶ εἶπε:

—«‘Η μάννα μου στὴ φυλακή, καὶ γιὰ μένα! ”Όλον τὸ αἷμα μου τὸ χύνω νὰ μὴ πάθῃ μιὰ τρίχα της.

‘Αλλὰ τὶ ὡφελεῖ αὐτὴ ἡ θυσία;.... ‘Η μάννα μου γνωρίζει, ὅτι τὴ ζωή μου τὴ χρεωστῶ εἰς τὴν πατρίδα· καὶ στὰ βασανιστήρια νὰ τὴν βάλουν, καὶ ζωντανὴ νὰ τὴν ψήσουν, δὲν θὰ παραπονεθῇ».

Καὶ ὁ Βαγγέλης ἐξηκολούθησε νὰ ρίπτεται εἰς τοὺς κινδύνους, ἕως ὅτου ἡ ‘Ελλὰς ἔγινεν ἐλευθέρα. ‘Η Πατρὶς ἐτίμησε τὸ ἥρωϊκὸν τέκνον της, τὸ ἀνύψωσεν εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ ταξιάρχου τῆς φάλαγγος, τοῦ ἔχάρισεν ἐθνικὰς γαίας.

‘Αλλ’ ὁ Βαγγέλης ἦθελεν ἐνέργειαν, ζωήν, κίνησιν. Τώρα, ὅτε παρῆλθεν ἡ λαχτάρα τῶν κινδύνων, ἐπερίσσευε μέσα του δύναμις, πού δὲν εὔρισκεν εἰς τὶ νὰ τὴν μεταχειρισθῇ. “Ηθελε ν’ ἀφοσιωθῇ εἰς κάτι, πολὺ μεγάλον, τὸ ὅποιον ν’ ἀπαιτῇ ὅλην τὴν ἐνέργειαν τῆς ψυχῆς του.

Τὸ 1831 ἀφῆκε καὶ βαθμὸν καὶ ἔθνικὰς γαίας, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὸ χωρίον του, διὰ ν’ ἀποχαιρετήσῃ τοὺς ἴδικους του. Ἡσθάνθη τὴν καρδίαν του νὰ αίματώνη βλέπων τὸ χωρίον του σκλαβωμένον. Ἐκείνας τὰς ἡμέρας εἶχαν ἀφῆσει ἐλευθέραν ἀπὸ τὰς φυλακὰς τὴν γραίαν μητέρα του. Ὁ Βαγγέλης ἐφίλησε μὲ δάκρυα τὸ χέρι της, ἐπῆρε τὴν εὐχήν της, ἔκαμε τὸν σταυρόν του καὶ ἔφυγεν εἰς τὴν ξενητειάν, εἰς τὴν Βλαχίαν. Ἔφθασεν εἰς τὸ Βουκουρέστι.

Χρήματα δὲν εἶχε, ἀλλ’ εἶχε μεγάλην πεποίθησιν εἰς τὴν Θείαν Πρόνοιαν καὶ εἰς τὰς ἴδικάς του δυνάμεις. Ἀπεφάσισε νὰ ἐπιδοθῇ εἰς τὴν γεωργίαν, καὶ κατ’ ἀρχὰς ἐνοικίασε τὰ κτήματα τῶν ἐκεῖ ἑλληνικῶν μοναστηρίων.

—Ἐδῶ εἰς τὴν Βλαχίαν, ἐσκέπτετο ὁ Βαγγέλης, ἡ γῆ ἔχει πρωτάκουστον εὐφορίαν, δίδει ἄφθονον καρπὸν καὶ ὅταν ἀκόμη τὴν καλλιεργοῦν ἐλεεινά. Διατὶ νὰ μὴ δώσῃ πολὺ περισσότερον εἰς ἐμέ, ὅταν τὴν καλλιεργήσω μὲ σύστημα καὶ μὲ μέθοδον;

Καὶ ἀφωσιώθη εἰς τὴν καλλιέργειαν τῆς γῆς μὲ ὅλην τὴν δύναμιν τῆς φλογερᾶς ψυχῆς του.

Οἱ ἐνοικιασταὶ τῶν πλησίων κτημάτων καὶ οἱ μεγαλοκτηματίαι περιέπαιζαν τὸν Βαγγέλην διὰ τοὺς

νεωτερισμούς του και τήν «περιττήν του δραστηριότητα». Άλλ' ότε ήλθεν ἡ ὥρα τοῦ θερισμοῦ, ὅλοι τὸν ἔζηλευον· κανέν κτῆμα δὲν εἶχε δώσει τόσον ἀφθονον καρπόν.

Τότε ἔφθασεν ἐκεῖ ὁ ἔξαδελφός του Κωνσταντίνος, δστις, ἀν καὶ πολὺ νέος,—ἥτο δεκατέσσαρα ἔτη μικρότερος τοῦ Βαγγέλη—μὲ τὴν εὐφυΐαν του καὶ τὴν δραστηριότητά του ἔγινε πολύτιμος βοηθός τοῦ ἔξαδέλφου του.

Αἱ ἔργασίαι προώδευον θαυμάσια. Ὁ Βαγγέλης ἐνοικίασε καὶ ἄλλα κτήματα. Τὸ ὄνομά του ἥρχισε νὰ φημίζεται. Τοὺς ἐντόπιους, πωὺ εἰργάζοντο εἰς τὰ κτήματά του, δὲν μετεχειρίζετο σκληρῶς ὡς σκλάβους, ὅπως ἄλλοι, ἀλλὰ μὲ φιλανθρωπίαν. Ἡτο πολὺ τίμιος εἰς τὰς δοσοληψίας του καὶ δίκαιος. Ἐπειδὴ μὲ τὴν ἴδικήν του καλλιέργειαν ἡ γῆ ἔδιδε περισσότερον καρπόν, οἱ ἐντόπιοι μεγαλοκτηματίαι ἥρχοντο καὶ παρεκάλουν τὸν Βαγγέλην νὰ ἐνοικιάσῃ τὰ κτήματά των, διότι ἦξευραν, ὅτι μὲ τὸν καιρὸν ἡ ἀξία των θὰ γίνη δέκα, εἴκοσι φοράς μεγαλυτέρα.

Τὸ χρῆμα ἔγέμιζε τὸ χαρτοφυλάκιον τοῦ Βαγγέλη. Καὶ ὁ μεγαλουργὸς Ἡπειρώτης ἀπεφάσισε νὰ μὴ ἐνοικιάζῃ μόνον κτήματα, ἀλλὰ καὶ ν' ἀγοράζῃ ἴδικά του.

Τὸ Βροσθένι ἥτο ἔκτεταμένον καὶ ὀνομαστὸν κτῆμα διὰ τὰς πολὺ εὐφόρους γαίας του. Ἅλλ' ὁ ἴδιοκτήτης αὐτοῦ, ἀντὶ νὰ πλουτήσῃ, κατεστράφη καὶ ἀπέθανε. Διότι ὁ πλησίον ἐκεῖ εύρισκόμενος ποταμὸς μὲ τὰς συχνὰς πλημμύρας κατέστρεφε τὰ σπαρτὰ καὶ κατεπόντιζε τοὺς ὑδρομύλους. Ὁ Βαγγέλης ἤγόρεσε

τὸ Βροσθένι ἀπὸ τοὺς κληρονόμους τοῦ ἀτυχοῦς Ἰδιοκτήτου καὶ μὲ τὴν εὔφυΐαν του καὶ τὴν ύπομονὴν του τὸ μετέβαλε μετ' ὀλίγον εἰς ἔξοχως προσοδοφόρου.

"Εστρεψεν εἰς ἄλλο μέρος τὴν κοίτην τοῦ ποταμοῦ, ἥνοιχε νέαν διέξοδον εἰς τὰ νερά, κατεσκεύασε μὲ κορμοὺς δένδρων—διότι αἱ πέτραι εἶναι σπάνιαι εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο—προχώματα, καὶ τοιουτορόπτως τὸ ἀτίθασσον νερόν, τὸ ὅποιον συχνὰ ἐγίνετο ἄγριον ὡς θηρίον, τὸ ἡμέρωσε, καὶ ἀπὸ φοβερὸν ἐχθρὸν τὸν μετέβαλεν εἰς πολύτιμον φίλον. Τίποτε δὲν παρέσυρε, τίποτε δὲν κατεπόντιζε τοὺς ἀπεράντους ἄγρούς.

"Εστρεφε τοὺς τροχοὺς τῶν μύλων καὶ ἐσκόρπιζε τὴν εύτυχίαν καὶ τὸν πλοῦτον. Οἱ ὑδρόμυλοι οὗτοι ἔσωσαν μίαν φορὰν τὴν Βλαχίαν ἀπὸ τὴν πεῖναν. "Ολοι οἱ ἄλλοι εἶχον καταστραφῆ ἀπὸ μεγάλας πλημμύρας καὶ οἱ μύλοι τοῦ Ἡπειρώτου Βαγγέλη ἀλεθανύκτα καὶ ἡμέραν δωρεὰν δι' ὅλην τὴν Βλαχίαν!

'Ο Βαγγέλης ἡγόρασε καὶ ἄλλα μεγάλα κτήματα καὶ ἔγινεν ἑκατομμυριοῦχος.

'Αλλὰ μέσα εἰς τὸν πλοῦτον, μέσα εἰς τὴν εύτυχίαν, μέσα εἰς τὴν ἡγεμονικὴν ζωήν, τὴν ὅποιαν διῆγε, δὲν ἐλησμόνησε τὴν Πατριδα. 'Η ἀγάπη του ἦτο καὶ τώρα τόσον μεγάλη, ὅσον καὶ εἰς τὴν νεότητά του. Τότε τῆς εἶχεν ἀφιερώσει τὴν ζωήν του, τώρα ἥλθεν ἡ ὥρα νὰ τῆς ἀφιερώσῃ τὴν περιουσίαν του.

'Η 'Ελλὰς δὲν εἶχεν ἀκόμη συνέλθει ἐντελῶς ἀπὸ τὴν ἐρήμωσιν τῆς μακρᾶς δουλείας καὶ τοῦ καταστρεπτικοῦ πολέμου. 'Ο Βαγγέλης, ὅστις ἐγνώριζεν

'Αναγνωστικὸν ΣΤ' Δημοτικοῦ Νιρβάνα-Ζήση "Εκδ. Α'

έξ ίδιας πείρας τὰ ἀγαθὰ τῆς γεωργίας, ἀπεφάσισε νὰ τὴν βοηθήσῃ. "Εδωκεν ἀρκετὸν ποσὸν καὶ διωργανώθη τὰ 1859 ἐν Ἀθήναις ἡ πρώτη ἔκθεσις—τὰ «'Ολύμπια»,—εἰς τὴν ὁποίαν ἔλαβον μέρος χίλιοι περίπου ἐκθέται ἔξ ὅλων τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Ἑλλάδος καὶ ἔξεθεσαν διάφορα προϊόντα γεωργίας, κτηνοτροφίας καὶ βιομηχανίας.

"Ενθαρρυνθεὶς ὁ Βαγγέλης ἀπὸ τὴν ἐπιτυχίαν ἀπεφάσισε νὰ ίδρυσῃ καὶ ὥραῖον μεγαλοπρεπές κτίριον διὰ τὰ «'Ολύμπια». Τὸ κτίριον αὐτὸ εἶναι τὸ ἐν Ἀθήναις μεγαλοπρεπές Ζάππειον μὲ τοὺς θελκτικοὺς κήπους του. "Ωρισε δὲ νὰ γίνεται κατὰ τετραετίαν ἔκθεσις ὅλων τῶν προϊόντων τῆς ἑλληνικῆς δραστηριότητος καὶ νὰ βραβεύωνται τὰ καλύτερα.

Τὸ 1865 ἀπέθανεν ὁ Βαγγέλης. "Οταν ἦνοίχθη ἡ ίδιοχειρος διαθήκη του, θαυμασμὸς κατέλαβεν ὅλους διὰ τὴν μεγάλην φιλοπατρίαν του. "Ολην τὴν ἀκίνητον περιουσίαν του ἐδώρησεν εἰς τὸ ἔθνος, διὰ τὰ «'Ολύμπια». "Εκαμε καὶ ἄλλας δωρεάς, δὲν ἐλησμόνησε δὲ καὶ τὸ χωρίον του: ἐφρόντισε νὰ ἐπισκευασθῇ ἡ ἐκκλησία καὶ τὸ κωδωνοστάσιόν της καὶ νὰ κτισθῇ σχολεῖον.

"Αλλ' ἀπὸ ὅλας τὰς διατάξεις τῆς διαθήκης τοῦ Βαγγέλη, μία πρὸ πάντων φανερώνει τὴν μεγαλουργὸν ψυχήν του, ἡ ὁποία μεγάλα πάντοτε ὠνειρεύετο καὶ ἐπόθει: «"Οταν φανῇ Ἐλλην», λέγει αὐτὴ ἡ διάταξις, «ὅ ὅποῖος νὰ ἐφεύρῃ μίαν μεγάλην ἐφεύρευσιν ἢ νὰ πράξῃ μεγάλον κατόρθωμα διὰ τὴν ἑλληνικὴν πατρίδα, νὰ στεφανώνεται μὲ χρυσοῦν στέφανον καὶ νὰ τοῦ δίδεται καὶ σημαντικὸν χρη-

ματικὸν ποσὸν πρὸς χαράν του καὶ ἀφοσίωσιν τῶν
ὅμοιών του ὑπέρ τοῦ Ἑλληνικοῦ μεγαλείου».

ΜΙΑ ΗΡΩ·Ι·ΚΗ ΠΡΑΞΙΣ

Σήμερον τὸ πρω̄τη ἐζήτουν κατάλληλον θέμα διὰ
τὴν ἐλευθέραν ἔκθεσιν, τὴν ὅποιαν ὁ διδάσκαλος
μᾶς ὤρισεν, ὅτε ἡκουσα εἰς τὴν κλίμακα θόρυβον
καὶ φωνάς. Μετ' ὀλίγον εἰσῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν μας
δύο πυροσβέσται, οἱ ὅποιοι ἐζήτησαν ἀπὸ τὸν πα-
τέρα μου τὴν ἀδειαν, νὰ ἔξετάσουν τὰς θερμάστρας.
Διότι μία καπνοδόχος ἐκάπνιζε πιολὺ εἰς τὴν στέγην
καὶ δὲν ἦτο γνωστὸν πόθεν προήρχετο τοῦτο. Ὁ
πατήρ μου εἶπεν εἰς αὐτούς: «ἔξετάσατε» καὶ μολο-
νότι ἡμεῖς οὐδαμοῦ εἰχομεν πῦρ ἀνημένον, ἥρχισαν
νὰ περιέρχωνται τὰ δωμάτια. Ἐβαζαν αὐτὶ εἰς τοὺς
τοίχους διὰ νὰ ἀκροασθοῦν, ἃν ἔκαμνε θόρυβον τὸ
πῦρ εἰς τοὺς σωλῆνας τῆς καπνοδόχου, οἱ ὅποιοι
διέρχονται ἀπὸ τὰ ἄλια πατώματα τῆς οἰκίας.

Ἐνῷ οἱ πυροσβέσται περιεφέροντο εἰς τὰ δωμάτια,
ὁ πατήρ μου μοῦ εἶπεν:

—'Ανδρέα, ίδοὺ ἐν θέμα διὰ τὴν ἔκθεσίν σου: Οἱ
πυροσβέσται. Προσπάθησε νὰ ἐκθέσῃς ὅ,τι θὰ σοῦ
διηγηθῶ. Εἶδον αὐτούς εἰς τὸ ἔργον των πρὸ δύο
ἐτῶν, ὅτε εἰς προχωρημένην ὥραν ἐπέστρεφον ἐκ τοῦ
θεάτρου. Εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς μεγάλης ὁδοῦ εἶδον ἐνα
ἀσύνηθες φῶς καὶ ἐν ρεῦμα ἀνθρώπων, τὸ ὅποιον
ἔτρεχεν ὁρμητικῶς. Μία οἰκία ἐκαίετο. Γλῶσσαι πυρὸς

καὶ νέφη καπνοῦ ἔξήρχοντο ἀπὸ τὰ παράθυρα καὶ ἀπὸ τὴν στέγην. Ἀνδρες καὶ γυναικες ἐφαίνοντο εἰς τὰ παράθυρα καὶ πάλιν ἔχανοντο ἀφήνοντες ἀπεγνω-σμένας φωνάς. Πρὸ τῆς θύρας ἐπεκράτει τρομερὸς θόρυβος. Τὸ πλῆθος ἐφώναζε: «Θὰ καοῦν ζωντανοί! Βοήθεια! Ποῦ εἶναι οἱ πυροσβέσται;»

Τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἔφθασεν ἐν ὅχημα μὲ τέσσαρας πυροσβέστας, οἵ ὅποιοι ἐπήδησαν ἀπ' αὐτὸ καὶ ἐφρίφθησαν εἰς τὴν οἰκίαν.

Μόλις εἶχον εἰσέλθει οὗτοι καὶ σκηνὴ φρικώδης ἐπαρουσιάσθη εἰς ἡμᾶς. Γυνὴ κραυγάζουσα ἔφάνη εἰς ἐν παράθυρον τοῦ τρίτου πατώματος. Ἀνέβη εἰς αὐτὸ καὶ ἔμενε κρατουμένη ἀπὸ τῶν σιδηρῶν κιγκλίδων, αἱ ὅποιαι ἔκλειον τὸ ἥμισυ τοῦ παραθύρου μὲ τὰ νῶτα πρὸς τὰ ἔξω. Εύρισκετο σχεδὸν αἰωρουμένη ἀνάμεσα εἰς τὸν καπνὸν καὶ τὰς φλόγας, αἱ ὅποιαι ἔξερχό-μεναι ἐκ τοῦ δωματίου, ἐφθανον σχεδὸν μέχρι τῆς κεφαλῆς της.

Τὸ πλῆθος ἔξέβαλε κραυγὴν τρόμου. Οἱ πυροσβέ-σται, εύρισκόμενοι εἰς τὸ δεύτερον πάτωμα, εἶχον ἥδη καταρρίψει ἔνα τοῖχον καὶ εἶχον ὅρμήσει εἰς ἐν δω-μάτιον, ὅτε ἐκατὸν φωναὶ ἀνέκραξαν: «Εἰς τὸ τρίτον πάτωμα! Εἰς τὸ τρίτον πάτωμα!»

Ἐτρεξαν εἰς τὸ τρίτον πάτωμα. Ἐνταῦθα ἐπεκράτει θόρυβος τῆς κολάσεως: δοκοὶ αἰωρούμεναι, διάδρομοι πλήρης φλογῶν, καπνὸς ἀποπνικτικός. Διὰ νὰ φθά-σουν εἰς τὸ δωμάτιον, εἰς τὸ ὅποιον οἱ ἔνοικοι εἶχον ἔγκλεισθῇ, δὲν ἔμενεν ἄλλη διέξοδος, εἴμῃ ἡ διὰ τῆς στέγης. Ἀνέβησαν ἀμέσως εἰς αὐτὴν καὶ μετ' ὀλίγα

λεπτὰ ἐφάνη διὰ μέσου τοῦ καπνοῦ ἐν πρᾶγμα ὡς φάντασμα μαῦρον, τὸ ὄποιον ἐπήδα ἐπὶ τῶν κεράμων. Ὅτο δεκανεὺς τῶν πυροσβεστῶν, ὁ ὄποιος εἶχε φθάσει πρῶτος. Ἀλλ' ίνα φθάσῃ εἰς τὸ μέρος τῆς στέγης, τὸ ὄποιον εύρισκετο ἀνωθεν τῶν ὑπὸ τοῦ πυρὸς περικυκλωθέντων δωματίων, ἔπρεπε νὰ διέλθῃ δι' ἐνὸς πολὺ στενοῦ χώρου, μεταξὺ ἐνὸς παραθύρου τῆς στέγης καὶ τῆς εἰς τὸ ἄκρον αὐτῆς ὑδροφρόνης. Ὄλη ἡ ἄλλη στέγη εἶχε καταληφθῆ ὑπὸ τῶν φλογῶν, ἡ στενὴ δὲ αὕτη δίοδος ἐσκεπάζετο ὑπὸ χιόνος καὶ πάγων. Οὐδαμοῦ ὑπῆρχε στήριγμα, ἀπὸ τὸ ὄποιον ἥδυνατό τις νὰ κρατηθῇ.

— «Εἶναι ἥδυνατον νὰ περάσῃ ἀπ' ἐκεῖ!» ἐφώναξε τὸ πλῆθος κάτωθεν. Ὁ δεκανεὺς προχωρεῖ ἐπὶ τοῦ γείσου. Φρίττουν πάντες καὶ ἀτενῶς παρατηροῦν αὐτόν, κρατοῦντες τὴν ἀναπνοήν των. Διέρχεται. Θύελλα ἐπιδοκιμσιῶν ὑψοῦται τότε εἰς τὸν οὐρανόν.

Ο δεκανεὺς ἔξακολουθεῖ τὴν πορείαν του, φθάνει εἰς τὸ ἀπειλούμενον μέρος καὶ ἀρχίζει ὡς μαινόμενος νὰ ἀνατρέπῃ μὲ τὴν ἀξίνην κεράμους καὶ δοκοὺς καὶ σανίδια, ίνα ἀνοίξῃ μίαν ὄπὴν καὶ καταβῇ δι' αὐτῆς. Ἐν τοσούτῳ ἡ γυνὴ ἐκρέματο πάντοτε ἀπὸ τοῦ παραθύρου. Τὸ πῦρ ἐμαίνετο ἀνωθεν τῆς κεφαλῆς της. Ἐν λεπτὸν ἀκόμη καὶ θὰ κατεκρημνίζετο ἐπὶ τῆς ὁδοῦ. Ἡ ὄπὴ ἦνοίχθη· ἐφάνη δὲκανεὺς λύων τὸ σχοινίον καὶ κατερχόμενος δι' αὐτοῦ. Οἱ ἄλλοι πυροσβέσται, φθάσαντες, ἤκολούθησαν αὐτόν. Συγχρόνως μία μεγάλη κλῖμαξ, μόλις κομισθεῖσα,

στηρίζεται ἐπὶ τοῦ ἀετώματος τῆς οἰκίας, πρὸ τῶν παραθύρων, ἀπὸ τῶν ὅποιων ἔξηρχοντο φλόγες καὶ φωναὶ ἀπεγνωσμέναι.

’Αλλ’ ἐφαίνετο ὅτι ἦτο πλέον ἀργά.—«Ούδεις δύναται πλέον νὰ σωθῇ!» ἐφώναζον. «Οἱ πυροσβέσται καίονται. ’Ετελείωσε—εἶναι νεκροί».

Αἴφνης ἐφάνη εἰς τὸ παράθυρον μὲ τὰς κιγκλίδας ἡ μαύρη μορφὴ τοῦ δεκανέως, φωτιζομένη ἀπὸ ἐπάνω ἔως κάτω ὑπὸ τῶν φλογῶν. Ἡ γυνὴ ἥρπασεν αὐτὸν ἀπὸ τὸν λαιμόν. Οὗτος ἐλαβεν αὐτὴν διὰ τῶν δύο χειρῶν ἀπὸ τῆς ὁσφύος καὶ εἰσήγαγεν αὐτὴν πάλιν εἰς τὸ δωμάτιον. Τὸ πλῆθος ἐξερράγη εἰς χιλιόστομον κραυγήν, ἡ ὅποια ἐκάλυψε τῆς πυρκαϊᾶς τὸν θόρυβον. ’Αλλ’ οἱ ἄλλοι; καὶ πῶς θὰ καταβοῦν; Ἡ κλῖμαξ τοποθετηθείσα πρὸς ἐνὸς ἄλλου παραθύ-

ρου, στηριζομένη δὲ πάντοτε ἐπὶ τῆς στέγης ἀπεῖχε ἀρκετὰ ἀπ' αὐτοῦ. Πῶς θὰ ἡδύναντα οἱ ἄνθρωποι νὰ φθάσουν τὴν κλίμακα;

Ἐνῷ τοιαύτην ἔρωτησιν ἀπέτεινον πάντες, ἔξηλθεν εἰς πυροσβέστης ἐκ τοῦ παραθύρου καὶ ἔθεσε τὸν δεξιὸν πόδα ἐπὶ τοῦ ἔξεχοντος μέρους αὐτοῦ, τὸν δὲ ἀριστερὸν ἐπὶ τῆς κλίμακος. Καὶ οὔτως, ὅρθιος, σχεδὸν εἰς τὸν ἀέρα, ἐλάμβανε τὸν ἔνα μετὰ τὸν ἄλλον τοὺς ἑνοίκους, οἱ ἀποιοὶ ἐδίδοντο εἰς αὐτὸν ἔσωθεν, καὶ παρέδιδεν αὐτοὺς εἰς ἔνα τῶν συντρόφων του. Οὕτος εἶχεν ἀναβῆ ἐκ τῆς ὁδοῦ εἰς τὴν κλίμακα, ἵνα βοηθήσῃ αὐτοὺς μέχρι τινὸς νὰ καταβῶσιν ἀπὸ βαθμίδος εἰς βαθμίδα. Κατόπιν παρελάμβανον αὐτοὺς ἄλλοι πυροσβέσται.

Πρώτη ἥλθεν ἡ γυνή, ἡ ὄποια εἶχε κρεμασθῆ ἐκ τῶν κιγκλίδων, κατόπιν ἐν παιδίον, μία ἄλλη γυνή, εἰς γέρων. Πάντες ἔσωθησαν. Μετὰ τὸν γέροντα κατέβησαν οἱ πυροσβέσται, οἱ ὄποιοι εἶχον μείνει ἐντὸς τῆς οἰκίας. Τελευταῖος ἦτο ὁ δεκανεύς, ὅστις εἶχε πρῶτος ἀναβῆ.

Τὸ πλῆθος ὑπεδέχετο πάντας μετ' ἐπευφημιῶν. "Οτε ὅμως ἔφάνη ὁ τελευταῖος, ὁ πρωταγωνιστῆς τῶν σωτήρων, ὁ περιφρονήσας ὑπὲρ πάντα ἄλλον τὸν θάνατον, τὸ πλῆθος ἔχαιρέτησεν αὐτὸν ὡς θριαμβεύτην. Πάντες ἔφωναζον καὶ ἔτεινον εἰς αὐτὸν τοὺς βραχίονας, ἐκτὸς ἔαυτῶν ἐκ τοῦ θαυμασμοῦ καὶ τῆς εὐγνωμοσύνης. Χίλια στόματα τότε ἐπρόφερον τὸ ὄνομά του —Χρῆστος Διαμάντης— ἐνόησες; Τοῦτο εἴναι τὸ σθένος, τὸ ψυχικὸν σθένος, τὸ ὄποιον δὲν

συλλογίζεται, δὲν ἀμφιταλαντεύεται, ἀλλὰ προβαίνει κατ' εὐθεῖαν, τυφλόν, μὲ ταχύτητα ἀστραπῆς, ὃπου ἥθελεν ἀκούσει τὴν κραυγὴν θνήσκοντος ἀνθρώπου. Θὰ σὲ ὁδηγήσω καμμίαν ἡμέραν εἰς τὰς ἀσκήσεις τῶν πυροσβεστῶν, καὶ θὰ σοὶ δείξω τὸν δεκανέα Διαμάντην. Εἶμαι βέβαιος, ὅτι θὰ εύχαριστηθῇς πιολὺ νὰ τὸν γνωρίσῃς, δὲν είναι ἀλήθεια;

‘Απήντησα καταφατικῶς.

— ’Ιδοὺ αὐτός! :— εἶπεν ὁ πατήρ μου.

’Εστράφην ταχέως. Οἱ δύο πυροσβέσται, οἱ ὅποιοι εἶχον ἀποπερατώσει τὴν ἔρευνάν των, διήρχοντο ἐκ τοῦ δωματίου, ἵνα ἔξελθουν.

‘Ο πατήρ μου ἔδειξεν εἰς ἐμὲ τὸν πλέον μικρόσωμον, τὸν φέροντα τὸ σῆμα τοῦ βαθμοῦ του, καὶ εἶπε: «χαιρέτησε τὸν δεκανέα Διαμάντη!»

‘Ο δεκανεὺς ἔμεινε σιωπῶν καὶ μοῦ ἔτεινε τὴν χειρα μειδιῶν, ἐγὼ δὲ ἔσφιγξα αὐτήν. ‘Ο δεκανεὺς ἔχαιρετησε καὶ ἀνεχώρησεν.

— Διατήρησε αὐτὸν εἰς τὴν μνήμην σου — εἶπεν ὁ πατήρ μου — διότι ἐκ τῶν χιλιάδων χειρῶν, τὰς ὅποιας θὰ σφίγξῃς εἰς τὸν βίον σου, δὲν θὰ είναι ἵσως οὐδὲ δέκα, αἱ ὅποιαι νὰ ἔχουν τὴν ἀξίαν τῆς ἴδικῆς του.

«ΧΕΙΡ ΧΕΙΡΑ ΝΙΠΤΕΙ»

‘Υπῆρχε κάτοτε μία εύτυχὴς χώρα. Τὸ βραχῶδες ἔδαφός της δὲν παρῆγεν οὔτε σῖτον οὔτε ἀλλα γεωργικὰ προϊόντα. Τὸ ύπέδαφός της ὅμως ἔκρυπτεν

πλούσια μεταλλεύματα σιδήρου και ἡ ἄγονος αὐτὴ χώρα, ἐκμεταλλευμένη τὸν ὑπόγειον πλοῦτον τῆς, εἶχεν ἔξασφαλίσει τὴν εύτυχίαν τῶν κατοίκων τῆς. Μεγάλα ἀτμόπλοια κατέπλεαν διαρκῶς εἰς τὸν λιμένα τῆς και ἐφόρτωναν μεταλλεύματα διὰ τὰς γειτονικὰς χώρας. Και τὰ ἀτμόπλοια πάλιν αὐτά, κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν των, μετέφερον ἐν ἀρθρινίᾳ εἰς τοὺς κατοίκους τῆς ἀπὸ τὰς ξένας χώρας ὅλα τὰ προϊόντα, τῶν ὅποιων ἐστεροῦντο: Σῖτον, οἶνον, ἔλαιον, ὅρυζαν, καφέν, ὅσπρια και πᾶν ὅ,τι ἔχρειάζετο διὰ τὴν διατροφὴν των, καθὼς και βάμβακα και ἕριον διὰ τὴν ἐνδυμασίαν των. Τίποτε δὲν ἔλειπεν ἐπομένως ἀπὸ τὴν εύτυχῆ αὐτὴν ἡφαιστειογενῆ χώραν, ἡ ὅποια εἶχε τοὺς θησαυρούς τῆς εἰς τὰ σπλάγχνα τῆς.

Βλέπων τὴν εύτυχίαν αὐτὴν ὁ φαντασμένος ἡγεμῶν τῆς χώρας, ἐπίστευσεν, ὅτι δὲν ἔχει πλέον ἀνάγκην τῶν ἄλλων. «Θὰ δείξω εἰς τοὺς ξένους» — εἶπεν — «ὅτι εἴμεθα ίκανοί νὰ ζήσωμεν και μόνοι μας». Και ἔκλεισε τὸν λιμένα του εἰς τοὺς ξένους.

Εἰς τὰς γειτονικὰς τότε βιομηχανικὰς χώρας, αἱ ὅποιαι ἔζοῦσαν ἀπὸ τὴν βιομηχανίαν τοῦ σιδήρου, ἔπεισε μεγάλη δυστυχία. Μόλις ἔλειψεν ἀπ' αὐτὰς ἡ πρώτη ὑλη τῆς βιομηχανίας των, αἱ ἐργασίαι ἐσταμάτησαν, τὰ ἐργοστάσια ἔκλεισαν και χιλιάδες πτυχῶν ἐργατῶν ἐρρίφησαν εἰς τοὺς δρόμους. Και ὅλοι κατηρῶντο τὸν ἀνόητον αὐτὸν ἡγεμόνα, ὅστις ἦτορ αἴτιος τῆς δυστυχίας των.

Ἄλλα και εἰς τὴν χώραν τοῦ ἀπερισκέπτου αὐτοῦ ἡγεμόνος ἡ κατάστασις δὲν ἦτο καλυτέρα. Κατόπιν

τοῦ ἀποκλεισμοῦ τῶν ξένων ἀγορῶν, ὅλα τὰ εἰδη τῆς διατροφῆς καὶ τῆς ἐνδυμασίας εἶχον ἀρχίσει νὰ λείπουν. Πρῶτον ἔλειψεν ὁ σῖτος, ἡ βάσις τῆς διατροφῆς. "Ἐλειψε τὸ ψωμί. Καὶ κατόπιν διαδοχικῶς ἔλειψαν ὅλα τὰ ἄλλα, διότι ἡ μικρὰ παραγωγὴ τοῦ τόπου δὲν ἐπήρκει διὰ τὰς ἀνάγκας τῶν κατοίκων. Ἐξ ἄλλου, οἱ ἐργάται τῶν μεταλλείων, οἱ ὅποιοι δὲν εἶχον τώρα ἐργασίαν, περιεφέροντο ἀεργοι καὶ πεινῶντες εἰς τοὺς δρόμους, ζητοῦντες ἄρτον ἀπὸ τὸν ἡγεμόνα των καὶ ἀπειλοῦντες ἐπανάστασιν.

Τότε μόνον ὁ ἀσύνετος ἡγεμὼν ἀντελήφθη τὸ μέγα λάθος, εἰς τὸ ὅποιον τὸν εἶχεν ἔξωθήσει ἡ ματαιοδοξία του. Τότε μόνον ἐνόησεν, ὅτι καὶ τὰ ἔθνη, ὅπως καὶ οἱ ἀνθρωποι, ἔχουν ἀνάγκην τὸ ἐν τοῦ ἄλλου καὶ ὅτι μόνον μὲ τὴν ἀμοιβαίαν ἀγάπην καὶ τὴν συνεργασίαν εὐδοκιμοῦν καὶ τὰ ἀτομα καὶ οἱ λαοί. Καὶ διέταξε πάλιν ν' ἀνοιχθῇ ὁ λιμὴν τοῦ κράτους του εἰς τοὺς ξένους. Βαθμηδὸν αἱ ἐμπορικαὶ συναλλαγαὶ μὲ τὰ γειτονικὰ κράτη ἐπανελήφθησαν, αἱ ἐργασίαι ἐπανήρχισαν, ἡ ἀνεργία καὶ ἡ πεῖνα ὑπεχώρησαν καὶ τῇ εύτυχίᾳ ἐπανῆλθεν —ἄλλὰ πόσον ἀργά!— εἰς τὴν δοκιμασθεῖσαν χώραν, ἡ ὅποια εἶχε πληρώσει ἀκριβὰ τὸ λάθος τοῦ ἡγεμόνος της.

Οἱ ἡγεμὼν τότε, ὅστις ὀλίγον ἔλειψε νὰ φέρῃ τὴν χώραν του διὰ τῆς ἀτομονώσεως εἰς τὴν τελείαν καταστροφήν. διέταξε νὰ χαραχθῇ, ἐπὶ ἀναμνηστικῆς πλακός, εἰς περίοπτον θέσιν τοῦ ἀνακτόρου του ἡ Ἑλληνικὴ ἐπιγραφή: ΧΕΙΡ ΧΕΙΡΑ ΝΙΠΤΕΙ. Διὰ νὰ

τὴν βλέπουν καὶ οἱ διάδοχοί του καὶ νὰ μὴν ὑποπέσουν πλέον εἰς παρόμοιον λάθος.

ΤΟ ΥΔΡΟΠΛΑΝΟΝ

‘Ο κινητήρ ἐτέθη εἰς κίνησιν. Αἱ ἔλικες ἡρχισαν νὰ περιστρέφωνται. Τὸ ωραῖον νεότευκτον ὑδροπλάνον, τὸ ὅποιον ἐλικνίζετο ἐπὶ τῆς ἀκυμάντου θαλάσσης, ἐκινήθη πρὸς τὸ ἐμπρὸς σχίζον μὲ τοὺς πλωτῆρας του τὰ κύματα. Ἐπειτα, ὡς τεράστιον θαλάσσιον πτηνόν, ἀπεσπάσθη ἀπὸ τὴν γλαυκὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης καὶ ἡρχισε νὰ ὑψώνεται πρὸς τὸν οὐρανόν.

Ήτο τὸ πρῶτον του ταξίδιον. Τὸ ὑδροπλάνον, ποὺ ἡρχετο νὰ προστεθῇ εἰς τὸν ἀεροπορικὸν στόλον τῆς ‘Ελλάδος, εἶχε κατασκευασθῆ ἐις τὰ ἐργοστάσια τοῦ ἀεροδρομίου Φαλήρου ὑπὸ ‘Ελλήνων τεχνιτῶν. Καὶ δύο νέοι καὶ τολμηροὶ ἀεροπόροι εἶχον ἐπιβῆ αὐτοῦ, διὰ νὰ τὸ ὁδηγήσουν εἰς τὴν δοκιμαστικήν του πτῆσιν.

Πρὸ τοῦ ἀερολιμένος εἶχον συγκεντρωθῆ νὰ παρακολουθήσουν τὴν πτῆσιν του μετὰ τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ ἀεροδρομίου, οἱ μηχανικοὶ τοῦ ἐργοστασίου, οἱ σχεδιασταί, οἱ τεχνῖται, οἱ ἐφαρμοσταί, καὶ οἱ ἀπλοὶ ἐργάται ἀκόμη. ‘Ολοι ἦσαν ὑπερήφανοι, διότι εἶχον κάτι προσθέσει μὲ τὴν τέχνην των καὶ τὴν λεπτὴν καὶ εύσυνείδητον ἐργασίαν, διὰ ν’ ἀποτελεσθῇ τὸ ωραῖον ἐναέριον σκάφος, τὸ ὅποιον ἔφευγε τώρα διὰ τὸ πρῶτον του ταξίδιον.

Μὲ πόσην ύπερηφάνειαν τὸ ἔβλεπαν ὅλοι νὰ ὑψώνεται μέσα εἰς τὸ λαμπρὸν φῶς τῆς ὥραίας ἐφεινῆς πρωΐας. Ἀλλὰ πόσον ύπερηφανοὶ ήσαν καὶ οἱ νεαροὶ ἀεροπόροι, εἰς τοὺς ὄποιους οἱ ἀρχηγοὶ των εἰχον ἐμπιστευθῆ τὸν χειρισμὸν τῶν λεπτῶν μηχανημάτων τοῦ πολυτίμου σκάφους καὶ τὴν κυβέρνησίν του. Εἶχον ἐπιθεωρήσει μὲ προσοχὴν ὅλα τὰ μηχανήματα καὶ τὰ αὐτογραφικὰ ὅργανα τοῦ ὑδροπλάνου των, ἐδοκίμασαν τὸν κινητῆρα καὶ ἀφοῦ ἐβεβαιώθησαν, ὅτι ὅλα εὑρίσκοντο ἐν τάξει, περιεβλήθησαν τὴν ἀεροπορικήν των στολήν, προσεδέθησαν ἐπὶ τῶν καθισμάτων των καὶ εἶχον ἐκκινήσει μὲ τὴν ὥραίαν συναίσθησιν τοῦ καθήκοντος.

"Ολα τὰ βλέμματα τοὺς παρηκολούθουν τώρα ἀπὸ τὴν ξηράν. "Ολα τὰ χείλη ὡμιλοῦσαν διὰ τὴν ἀξίαν των, τὴν ψυχραιμίαν των καὶ τὴν ἰκανότητά των, τῆς ὄποιας τόσα δείγματα εἶχαν παρουσιάσει ἡδη εἰς τὰς προηγουμένας των πτήσεις. "Ολοι ηὔχοντο καλὸν ταξίδιον εἰς τὸ πρωτοτάξιον ὑδροπλάνον.

Τὸ ὥραίον σκάφος τοῦ ἀέρος διέγραφε τώρα μεγάλους κύκλους ύπεράνω τῆς θαλάσσης, ὡς τεράστιον πτηνόν, τανῦν τὰς πτέρυγάς του εἰς τὸν ἀέρα. Ἀφοῦ ἔκαμεν ἓνα γῦρον ἐπάνω ἀπὸ τὸ Νέον Φάληρον, διησύνθη κατόπιν πρὸς τὴν νησίδα τῶν Φλεβῶν, ἀπομακρυνόμενον διαρκῶς, καὶ ἔπειτα τὸ εἶδον νὰ στρέφεται πρὸς τὰς Ἀθήνας, νὰ διαγράφῃ ἓνα κύκλον ἐπάνω ἀπὸ τὴν Ἀκρόπολιν καὶ νὰ ἐπιστρέψῃ πρὸς τὸ ἀεροδρόμιον.

Καθ' ὅλον τὸ διάστημα, οἱ τολμηροὶ ἀεροπόροι ἔξε-

τέλουν ὅλα τὰ δύσκολα γυμνάσματα, τὰ ὅποια ἔκτεινον μόνον ἐπιδέξιοι καὶ πεπειραμένοι ἀεροναῦται.

Μίαν στιγμὴν δῆμως τὸ ὄδροπλάνον ἔθεασθη νὰ κατέρχεται ἀποτόμως πρὸς τὴν θάλασσαν. Οἱ παρακολουθοῦντες ἀπὸ τὴν ξηρὰν ὑπέθεσαν, ὅτι κάποια βλάβη εἶχε συμβῇ εἰς τὸ μηχάνημα. Καὶ εἶχον κρατήσει ὅλοι τὴν ἀναπνοήν των, μὲ ἀγωνίαν. Τὸ ὄδροπλάνον, εἰς τὴν ὁρμητικήν του κάθετον πτῶσιν, ἡ ὅποια δὲν εἶχε τὴν κανονικότητα τῆς ὁμαλῆς προσθαλασσώσεως, ἥγιγιζε σχεδὸν τὰ κύματα. Ὅλοι εἶχαν φοβηθῆντα τώρα μίαν καταστροφήν. Αἰφνιδίως εἶδον τὸ καταπίπτον ὄδροπλάνον, μὲ μίαν ἐπιδεξίαν στροφήν, νὰ ὑψώνεται πάλιν πρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ νὰ ἔξακολουθῇ τὴν ὁμαλήν του πτῆσιν. Τίποτε δὲν εἶχε συμβῆν. Ἐπρόκειτο ἀπλῶς περὶ ἐνὸς ἐπιδεξίου γυμνάσματος τῶν τολμηρῶν ἀεροπόρων, οἱ ὅποιοι ἥθελον νὰ δοκιμάσουν ὅλας τὰς ίκανότητας τῆς μηχανῆς των, μὲ τὴν πεποίθησιν, ποὺ εἶχον εἰς αὐτὴν καὶ τὰς δυνάμεις των.

Τὸ ὑπερήφανον ὄδροπλάνον, ἀφοῦ διέγραψεν ἀκόμη δλίγους κύκλους εἰς διάφορα ὕψη, κατόπιν προσεθαλασσώθη κανονικῶς εἰς τὸν ἀερολιμένα. Οἱ δύο νεαροὶ πιλότοι ἔδέχθησαν τὰ συγχρητήρια δλῶν, διὰ τὴν ὥραίαν των πτῆσιν, καὶ οἱ μηχανικοὶ καὶ οἱ τεχνῖται τοῦ ἐργοστασίου διὰ τὴν καλήν καὶ εὔσυνειδητον ἐργασίαν των. Καὶ ἡ ὥραία ἵορτὴ ἔληξε.

ΑΠΑΘΕΙΑ ΓΥΝΑΙΚΟΣ

Κατὰ τὴν δευτέραν πολιορκίαν τοῦ Μεσολογγίου, ἐνῷ οἱ Σουλιῶται, ὅλοι σχεδόν, ἔμενον φρουροὶ τῆς κινδυνευούστης πόλεως ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Κίτσου Τζαβέλλα, εἶχον ἀποστείλει τὰς οἰκογενείας των εἰς Κάλαμον. Μαζὶ μὲν αὐτάς, ὡς ἀρχηγὸς γυνὴ κατὰ τὰ Σουλιώτικα ἔθιμα, ἥτο καὶ ἡ Δέσπω, ἡ γυνὴ τοῦ Φώτου Τζαβέλλα. Τὴν ἡμέραν τοῦ Μεγάλου Σαββάτου ἥλθεν εἰς αὐτὰς ἡ ἀγγελία, διτὶ κατά τινα ἔξοδον ἐκ τῶν τειχῶν ἐφονεύθησαν ὁ Κίτσος καὶ ὁ Ζυγούρης Τζαβέλλας, οἱ δύο υἱοί τῆς Δέσπωας. Αἱ Σουλιώτισσαι εὐθὺς ἤρχισαν τοὺς κοπετούς καὶ τοὺς θρήνους, προεξαρχούστης τῆς γηραιᾶς μητρός, καὶ ἐτράπησαν εἴτα εἰς τὰ μοιρολόγια, ἐκθειάζουσαι τὰς πολεμικὰς καὶ σωματικὰς ἄρετὰς τῶν φονεύθέντων.

Αἴφνης ἐν μέσῳ τῆς γενικῆς ἐκείνης καταπτώσεως ἥγερθη ἡ Δέσπω, ἐσπόγγισε τοὺς ὄφθαλμούς καὶ διὰ φωνῆς ὑποτρεμούσης, ἀλλ’ ἐπιτακτικῆς :

—Παύσετε πιὰ τὰ κλάματα! ἐφώναξε πρὸς τὰς θρηνούσας· ἐκεῖνοι ἐπῆγαν συνοδεία τοῦ Χριστοῦ..... στρωθῆτε νὰ βάψωμε τ' αὐγά μας!.....

Καὶ μὲν μεγάλην ψυχραιμίαν ἤρχισε πρώτη νὰ ἐτοιμάζῃ τὰ πρὸς βαφὴν τῶν ὡῶν χρήσιμα. Αἱ ἄλλαι γυναῖκες, ἐντραπεῖσαι ἐκ τῆς ἀπαθείας τῆς γυναικὸς αὐτῆς, τῆς περισσότερον τῶν δλων τρωθείσης διὰ τοῦ φόνου τῶν δύο ἀδελφῶν, καὶ παρακινούμεναι ἐκ τοῦ παραδείγματός της ἤρχισαν νὰ ἐγείρωνται, ἡ

μία μετά τήν ἄλλην, καὶ ν' ἀσχολῶνται εἰς τὴν ἐργασίαν προθύμως. Δὲν ἔπαινον δῦμως νὰ ἐκφέρουν ἀπό καιροῦ εἰς καιρὸν καὶ κανένα ἀναστεναγμὸν ἐνθυμούμενοι τοὺς φονευθέντας.

Ἐνδῆ δῦμως ἡσχολοῦντο μὲ τὴν βαφὴν τῶν ὠῶν, ἔτερα ἀγγελία κατέφθασεν, ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀδελφῶν ἐφονεύθη, παρὰ μόνον ὁ Ζυγούρης ἐπληγώθη εἰς τὴν χεῖρα ἐλαφρῶς. Αἱ γυναῖκες ἡγαλλίασαν ὅλαι, ἐκτραπεῖσαι ἐν τῇ ἀμέτρῳ χαρᾷ των εἰς περιφρονητικὰς ὕβρεις κατὰ τῶν ἐχθρῶν. Καὶ ἡ Δέσποινα μειδιῶσα, εὔτυχης διὰ τὸν νέον ἀγγελμα, ἐγονυπέτησεν ἐν μέσῳ τοῦ διμίλου καὶ ἀνατείνασα τὰς χεῖρας ἐψιθύρισε μετὰ συντριβῆς καὶ ἀποφασιστικότητος σταθερᾶς :

«Χριστέ μου, σ' εὐχαριστῶ, ποὺ μοῦ τοὺς ἐφύλαξες πάλι, μὰ ἐγὼ πάντα ξεγραμμένους τοὺς ἔχω...!»

ΑΙ ΣΟΥΛΙΩΤΙΣΣΑΙ ΕΝ ΖΑΛΟΓΓΩ

Οἱ Σουλιῶται, ἀφοῦ ἐπὶ τρία ἔτη ὡς ἥρωες ἐπολέμησαν εἰς τὸ Σοῦλι, μὴ δυνάμενοι νὰ ἀνθέξουν πλέον εἰς τὴν πεῖναν καὶ τὴν δίψαν, ἐσυνθηκολόγησαν πρὸς τοὺς Τούρκους νὰ φύγουν ἀπὸ τὸ Σοῦλι ἔχοντες τὰ ὅπλα καὶ τὰ πράγματα αὐτῶν καὶ νὰ μεταβῶσιν ἐλεύθεροι καὶ ἀνενόχλητοι ὅπου ἡθελον.

Τῇ 18 Δεκεμβρίου τοῦ ἔτους 1803 τριακόσιοι ἐκ τούτων φεύγοντες μετὰ τῶν γυναικῶν καὶ τῶν τέκνων αὐτῶν, ἐφθασαν εἰς τὴν ἐν Ζαλόγγῳ μονὴν τῶν Ταξιαρχῶν. Δύο ἡμέρας ἔμειναν ἔκεī, τὴν δὲ τρίτην μέραν, παρὰ τὰς συνθήκας, ἐφάνη στράτευμα τοῦ

Ἄλλη ποσᾶ προσπαθοῦν νὰ ἀποκλείσῃ αὐτοὺς ἐντὸς τῆς μονῆς καὶ νὰ συλλάβῃ πάντας.

Οἱ Σουλιῶται ιδόντες τοὺς Τούρκους συνηθροίσθησαν, ἄνδρες, γυναῖκες καὶ παιδιά, καὶ ἥρχισαν νὰ κατευθύνωνται πρὸς τὴν κορυφὴν τοῦ ὅρους σκοποῦντες νὰ κατέλθουν διὰ τῆς φυγῆς. Ἀλλ' εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὅρους εὗρον ἄλλους Τούρκους, οἵτινες πρότερον εἶχον ἀναβῆ ἔκει καὶ τοὺς περιέμενον.

Οἱ Σουλιῶται, ιδόντες τὸν μέγαν κίνδυνον ἀπεφάσισαν νὰ δώσουν τέλος εἰς τὴν ζωὴν των. Οὐδεὶς ἦτελε νὰ παραδοθῇ. Οἱ ἄνδρες ἔσυραν τὰς σπάθας αὐτῶν καὶ ἐπέπεισαν κατὰ τῶν Τούρκων ὡς λέοντες.

Αἱ γυναῖκες, φέρουσαι τὰ τέκνα αὐτῶν πρὸ τῶν βαράθρων κατεφίλουν αὐτά, ἔπειτα τὰ ἐλάμβανον ἐκ τοῦ ποδὸς καὶ τὰ ἔξεσφενδόνιζον εἰς τὴν ἀβύσσον! Μετὰ τοῦτο ὡρμων μὲ τὴν σπάθην ἀνὰ χείρας κατὰ τῶν Τούρκων καὶ ἐμάχοντο ὡς λέσιναι. Ἀλλὰ πῶς νὰ σωθοῦν; Οἱ Τούρκοι ἤσαν πολυάριθμοι καὶ εἶχον καταλάβει πάσας τὰς ἐπικαίρους θέσεις. "Οπου καὶ ἀνδιησθύνοντο οἱ Σουλιῶται, εὗρισκον πανταχοῦ, ἐμπρὸς καὶ ὅπισω, δεξιὰ καὶ ἀριστερά, Τούρκους ἑτοίμους νὰ ἐπιπέσωσι κατ' αὐτῶν." Οσοι ἄνδρες καὶ γυναῖκες ἐκινδύνευον νὰ συλληφθῶσιν, ἐκρημνίζοντο εἰς τὰ βάραθρα καὶ ἐπιπτον ἐπὶ τῶν συντριμμάτων τῶν τέκνων αὐτῶν. Οἱ πλεῖστοι ἀπέθνησκον κατακρημνίζομενοι, τινὲς δὲ περιπλανώμενοι μεταξὺ τῶν δένδρων καὶ τῶν ἀκανθῶν καὶ τῶν θάμνων, τῶν εύρισκομένων κατὰ τὰ παράπλευρα τῶν βαράθρων, ἔμε-

νον ἔκει ἐπί τινα χρόνον καὶ ἀπέθνησκον ἐκ τῆς πεί-
νης, τῆς δίψης, τῶν ἀλγηδόνων καὶ τοῦ ψύχους.

Ολα τὰ ὑπέφερον, ὅλα! Μόνον εἰς χεῖρας τῶν
Τούρκων δὲν ἥθελον νὰ πέσουν. Αἱ γυναικες ἤκουουν
τὴν δουλείαν καὶ ἔφριττον. Προετίμων νὰ κατασυ-
τρίψουν τὰ τέκνα αὐτῶν κοι νὰ κατασυντριβοῦν καὶ
αἱ ἴδιαι μᾶλλον ἢ νὰ ζήσωσι ὡς δοῦλαι κατάκλει-
στοι εἰς τοὺς γυναικωνίτας τῶν Τούρκων. Τοιαῦται
ὑπῆρξαν αἱ Ἐλληνίδες αὗται.

Η ΔΕΣΠΩ ΤΟΥ ΜΠΟΤΣΗ

Ἄχος βαρὺς ἀκούγεται, πολλὰ ντουφέκια πέφτουν.
Μήνα σὲ γάμο ρίχνονται, μήνα σὲ χαροκόπι;
Ούδε σὲ γάμο ρίχνονται, ούδε σὲ χαροκόπι.
ἡ Δέσπω κάνει πόλεμο μὲ νύφες καὶ μ' ἄγγόνια.
Ἄρβανιτιὰ ἐπλάκωσε στοῦ Δημούλᾶ τὸν πύργο:
—Γιώργαινα, ρίξε τ' ἄρματα, δὲν εἰν' ἔδω τὸ Σοῦλι.
Ἐδῶ εἶσαι σκλάβα τοῦ πασᾶ, σκλάβα τῶν Ἀρβανίτων.

—Τὸ Σοῦλι κι' ἀν προσκύνησε, κι' ἀν τούρκεψεν ἡ Κιάφα,
·Η Δέσπω ἀφέντες Λιάπηδες δὲν ἔκανε, δὲν κάνει.

Δαυλὶ στὸ χέριν ἄρπαξε, κόρες καὶ νύφες κράζει:
—Σκλάβες Τουρκῶν μὴ ζήσωμε, παιδιά μ' μαζί μου
[ἐλάτε!

Χίλια φυσέκια ἦταν ἔκει· κι' αὐτὴ φωτιὰ τοὺς βάνει,
καὶ τὰ φυσέκια ἀνάψανε κι' ὅλοι φωτιὰ γενῆκαν.

Δημῶδες

ΜΙΑ ΚΙΣΣΑ

"Οταν ἐνθυμηθῶ τὰ χαρούμενα πτερυγίσματα καὶ τὰ παιγνίδια της, αἰσθάνομαι κατάκαρδα μεγάλην λύπην διὰ τὴν ἀπώλειάν της. "Οποιος τὴν ἐγνώρισε δὲν παύει νὰ διηγῆται τὰ παιγνίδια, τὴν εὔθυμιαν, τὰς πανουργίας τῆς κίσσας μας, τῆς Πίκας. Πόσας φοράς ἐπροσπάθουν νὰ προλάβω τὰς ἐπικινδύνους τρέλλας της, αἱ ὄποιαι ἐπροκάλουν τὰ παράπονα τῆς γειτονιᾶς!

Θὰ σᾶς διηγηθῶ ἔξι ἀρχῆς, ποία ἦτο ἡ κίσσα αὐτή καὶ πωῖα τὰ κατορθώματά της.

Δὲν πταίει ἄλλος κανείς, ποὺ περιέπεσεν εἰς ἀνθρωπίνους χείρας, παρὰ οἱ γονεῖς της. Εἶχον κτίσει τὴν φωλεάν των ἐπάνω εἰς ἓνα ὑψηλόν, ἀκανθώδη θάμνον. "Ισως ἐνόμιζον, ὅτι θὰ εἶναι ἡσφαλισμένα ἔκει τὰ μικρά των, ἐπειδὴ ὑπεράνω τῆς φωλεᾶς ἐκρέματο ἓνας φουντωτὸς κλάδος ἐνὸς δένδρου καὶ τὴν ἐσκέπαζεν. "Εξ λευκοπράσινα αὐγὰ εἶχε γεννήσει ἡ κίσσα. Τὰ ἔκλωσσησε καὶ μετὰ 18 ἡμέρας ἐξεκολάφθησαν τὰ μικρὰ λαίμαργα κισσόπουλα, τὰ ὄποια διαρκῶς ἐζήτουν νὰ φάγουν. Οἱ γονεῖς των τὰ ἀπέκρυπτον ὅσον ἥδυναντο προσεκτικὰ ἐντὸς τῆς φωλεᾶς.

"Οταν ὅμως τὰ μικρὰ πτηνὰ ἐξεπέταξαν δειλὰ δειλά, τὰ παιδιὰ τοῦ χωρίου δὲν ἀργησαν νὰ ἀνακαλύψουν τὸ μυστικόν.

Τὰ κακόπαιδα ἐκεῖνα συνέλαβον τὰ κισσόπουλα καὶ ἔπειτα τὰ μετέφεραν θριαμβευτικῶς εἰς τὸ χωρίον. Δὲν ἐγνώριζον ὅμως μὲ τὶ νὰ τὰ θρέψουν καὶ δι'

αύτὸ μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἀπέθανον ὅλα, ἐκτός ἑνός, τῆς Πίκας. Αὐτὴν τὴν ἡγόρασσα ἔγω μὲ ἀνταλλαγήν. Ἐνα πιστολάκι μὲ τρία κυτία χάρτινα καψύλια,— τὰ ὅποια μοῦ εἶχε χαρίσει ὁ νουνός μου,— ἤσαν ἡ τιμὴ τῆς ἀγορᾶς της.

Μόλις τὴν ἔφερα εἰς τὸ σπίτι μας εἶχα μαλλώματα, ἀπὸ τὴν μητέρα μου πρὸ πάντων, ἡ ὅποια δὲν ἦθελε τοιαῦτα ἄχρηστα πράγματα εἰς τὸ σπίτι.. Εἰς τὴν ἀρχὴν τὴν συνετήρουν ἀπὸ περιέργειαν, ύστερον ὅμως μοῦ ἤρεσε πολὺ νὰ τὴν περιποιοῦμαι. Καὶ ἐνῷ τὰ κισσόπουλα τῶν ἀλλων παιδίων ἀπέθανον ὅλα, ἔγω κατώρθωσα νὰ διατηρήσω τὸ ἴδικόν μου εἰς τὴν ζωὴν. Ἐπῆρα εἰς τὰ σοβαρὰ τὸ πρᾶγμα καὶ ἐρευνῶν ὅλας τὰς Ζωολογίας, τὰς ὅποιας εἶχον, εὗρον ὅτι ἡ κίσσα τρώγει ἔντομα, αὐγὰ πτηνῶν καὶ κρέας μικρῶν ζώων.

Ἐντομα δὲν ἦτο δύσκολον νὰ εὕρω. Μικρὰς ἀκρίδας καὶ σκώληκας τῆς γῆς ἔτρωγε τὸ κισσόπουλον μὲ ὀρθάνοικτον στόμα. Θὰ τῆς ἔδιδα εύχαριστως νὰ φάγη καὶ αὐγά, ἀλλὰ ποῦ νὰ ἀφήσῃ ἡ μητέρα μου νὰ ἐγγίσω τὰ αὐγὰ τῆς κόττας! Οὔτε βέβαια καὶ κρέας ἐτόλμων νὰ ζητήσω. Ἐν τούτοις ὑπῆρχον ποντικοὶ μὲ καλὸν καὶ τρυφερὸν κρέας, τοὺς ὅποιους μοῦ ἐπρομήθευον εὔκολα οἱ συμμαθηταί μου, πάλιν ἀντὶ διαφόρων ἀνταλλαγῶν.

*Οτε εἶδον, ὅτι ἡ Πίκα ἔτρωγεν ἀπλήστως καὶ τὸ χλωρὸν τυρίον, ἐπρομηθεύόμην πολλὰ τοιαῦτα τεμάχια ἀπὸ τοὺς ποιμενόπαιδας, ἀνταλλάσσων ταῦτα μὲ μολυβδίνους στρατιώτας, μὲ εἰκόνας, βώλους καὶ ἄλλα

διάφορα, περιζήτητα δι' αύτά, μικροπράγματα. Πόσα κομμάτια τυροῦ δὲν κατέπιεν ό πειναλέος λάρυγξ τῆς Πίκας μου! Πεινασμένη ἦτο τὴν πρωίαν, πεινασμένη τὴν μεσημβρίαν, πεινασμένη τὸ βράδυ καὶ ὅχι ὀλιγώτερον εἰς τὰ μεταξὺ διαστήματα. Ἐβλεπον ὅμως, ὅτι τὸ πολὺ αὐτὸ τάγισμα εἶχε καλὰ ἀποτελέσματα. Τὰ μικρὰ πτίλα, τὰ ὅποια ἐκάλυπτον τὸ σῶμα τῆς, μετεβλήθησαν τώρα εἰς ὥραια ἐλαφρὰ καὶ μαλακὰ πτερά! Εἰς τὴν οὐράν καὶ τὰς πτέρυγας ἦσαν κυανοπράσινα καὶ ὀλίγον κόκκινα, ἐπάνω δὲ εἰς τοὺς ὄμους λευκά.

Ἄλλὰ καὶ ἡ διανοητικὴ πρόοδος τῆς Πίκας μου ἔλαβε μεγάλην ἀνάπτυξιν. Ἐμὲ ἴδιαιτέρως μὲ ἀνεγνώριζε μακρόθεν ἐκ τοῦ βαδίσματος. Ἐπέτα μὲ ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν ἀγκάλην μου καὶ μὲ παρεκάλεσε μὲ ἀσταθῆ πτερυγίσματα καὶ κολακευτικὰς θωπείας, νὰ τὴν ἀφήσω νὰ ραυφίσῃ ἀπὸ τὰς χειρας μου κανέν τὸρεκτικόν. Ἐντὸς ὀλίγου ἔμαθε νὰ πετᾷ τελείως καὶ μαζὶ μὲ αὐτὴν τὴν ἰκανότητα ἀφυπνίσθη ἐντὸς τῆς καὶ ἡ ὄρμὴ τῆς ἐρεύνης.

Τὸ σπίτι καὶ τὸν κῆπον δὲν παρῆλθε πολὺς καιρὸς ποὺ τὰ ἔγνωρισε καλά, ώσταν οἰκοκύρης, ἀπὸ τὴν μίαν ἀκραν ἔως τὴν ἄλλην. Δὲν ἀφηνε γωνίαν, τὴν ὅποιαν νὰ μὴ ἐπισκεφθῇ καλὰ καὶ νὰ μὴ τὴν ἔχερευνήσῃ. Μίαν φορὰν εἶχε τρυπώσει κάτωθεν ἐνὸς ἀνεστραμμένου βαρελίου καὶ ἐκεῖ διενυκτέρευσεν. Μίαν ἄλλην φορὰν εἰσέδυσε κάτωθεν ἐνὸς ἑρμαρίου τοῦ κοιτῶνος, εἰς τὸν ὅποιον εἶχεν εἰσέλθει ἀπὸ τὸ παράθυρον. Παίζουσα μάλιστα μὲ μίαν κουβαρίστραν εἶχεν ἐκτυλίξει

δλην τὴν κλωστήν, τὴν εἶχε περιτυλίξει εἰς τοὺς πόδας τῆς καὶ οὕτω δεμένη εἶχε τρυπώσει κάτωθεν τοῦ ἔρμαρίου. Μίαν ἀλλην ἡμέραν τὴν εύρηκεν ἡ μητέρα μου μέσα εἰς τὰ παραγεμίσματα τοῦ ἀνακλίντρου περιεσφιγμένην καὶ σχεδὸν πνιγμένην. "Ἄλλοτε πάλιν εύρεθη ὅπισθεν ἐνὸς μεγάλου καθρέπτου.

Αὐτὰ ὅμως δὲν διήρκεσαν πολύ. Μετ' ὀλίγον καιρὸν ἔμαθεν ἡ Πίκα νὰ διαφεύγῃ ὅλους τοὺς κινδύνους. Ἡννόησεν ὅτι δὲν τὴν ἔβλεπον πλέον εὐχαρίστως εἰς τὸ σπίτι καὶ ὅτι δὲν θὰ τοὺς ἔστοιχιζε τίποτε νὰ τὴν πετάξουν καμμίαν ἡμέραν μὲ τὰ ἀπορίματα. Ἡννόησεν ἀκόμη, ὅτι ἐγὼ μ' ἔνα συνθηματικὸν σφύριγμά μου τὴν ἐπερίμενα νὰ τῆς δώσω κανὲν ὄρεκτικόν ὄταν, ἐπιστρέφων εἰς τὴν οἰκίαν μας, τῆς ἐσφύριζα μακρόθεν, ἐπετοῦσε γρήγορα γρήγορα, διὰ νὰ μὲ συναντήσῃ πηδῶσα καὶ πτερυγίζουσα γύρω μου, ἐκάθητο εἰς τὸ χέρι μου καὶ ἐδείκνυε φανερὰ τὴν χαράν της, διότι μὲ ἐπανέβλεπε.

Καὶ τὰ παιγνίδια ὅμως αὐτὰ δὲν διήρκεσαν πολύ. Ἡρχισε τώρα ἡ κίσσα νὰ πετᾶ μακρύτερα εἰς τὴν γειτονιάν, ὅπου ἔκαμνε ἐνίοτε καὶ ζημίας. Τῆς ἦναψε πλέον ἡ περίεργος ἐπιθυμία νὰ συλλέγῃ μικροπρογματάκια, τὰ ὅποια εἶχον ζωηρά χρώματα. Συνέλεγε κόκκινα θρύψαλα ἀπὸ κεραμίδια, ἀπὸ θάλους καὶ πινάκια καὶ τὰ ἔκρυπτεν ἐντὸς τῶν θάμνων τοῦ κήπου. Ἡ ὁρμὴ ὅμως αὕτη ὀλονένη ηὔξανε. Μετ' ὀλίγον ἥρχισε νὰ συλλέγῃ δακτυλήθρας, χάνδρας, τεμάχια ἀπὸ Ἰσπανικὸν κηρόν, πέννας καὶ ἐλαστικὸν κόμμι. Ολόκληρον κατάστημα ἀπὸ τοιαῦτα εἴδη εἶχε

συσσωρεύσει εἰς τοὺς θάμνους. Μίαν ήμέραν ἀνεκάλυψεν, ὅτι τὰ μαῦρα ἡ κόκκινα θήλαστρα, τὰ ὅποια εἶχον τὰ βρέφη εἰς τὸ στόμα των ἥσαν ἀπὸ ἐλαστικόν. Τὶ ἔκαμνε λοιπόν;

Κάθε τόσον, σιγὰ σιγὰ καὶ μὲ προφύλαξιν παρηκολούθει τὰ ἀνεπίβλεπτα ἀμσχάκια ἢ τὰ λίκνα

τῶν μικρῶν παιδίων καὶ τοὺς ἥρπαζε τὰ ἐλαστικὰ αὐτὰ θήλαστρα καὶ τὰ ἀπέκρυψτεν εἰς τοὺς θάμνους! Οὔτω δλοι οἱ γείτονες ἐπαυσαν ν' ἀγαποῦν τὴν κίσσαν μας. Παντοῦφλες, ξύλα, πέτρες, σάρωθρα καὶ ἄλλα ἀντικείμενα ἐσφύριζον ὅπισθεν αὐτῆς, ὅπου τὴν ἔβλεπον. Καὶ ὅσον περισσότερον τὴν ἔδιωκον, ὅσον πλέον ἀνεπιθύμητα τὴν ἔβλεπον, τόσον πόνηρότερα

καὶ κρυφώτερα ἔκαμνε τὰς κλοπάς της. Μόλις ἔβλεπεν, ὅτι εἰς κανένα κῆπον ἐφύτευον λουλούδια ἢ ἔτοποθέτουν στηρίγματα εἰς τὰ φυτώρια, ἢ Πίκα παρεμόνευεν κρυμμένη εἰς ἐν δένδρον καὶ παρετήρει χωρὶς νὰ ὑποπτεύεται κανεὶς τὴν παρουσίαν της. "Αμα ἔτελείωνεν ἢ ἔργασία τοῦ κήπου καὶ ἀπεμακρύνετο ὁ κηπουρός, ἀμέσως ἐπαρουσιάζετο ἢ κίσσα, ἐκοιτάζε περίφοβα δεξιὰ κι' ἀριστερά, ἔξερρίζωνε πάλιν δόλα τὰ φυτὰ καὶ ἔφευγε.

Τὰ αὐτὰ ἔκαμνε καὶ εἰς τὸν κῆπον τοῦ διδάσκαλου ἀκόμη, ὁ ὅποιος δὲν τὴν ἔχθρεύετο πολύ, διότι τοῦ εἶχε κάμει πολλὰς ζημίας. 'Ο διδάσκαλος, διὰ νὰ τὴν ἔκδιωξῃ ἐκεῖθεν, τί μηχανεύεται! Λαμβάνει μίαν παλαιὰν ἐνδυμασίαν, τὴν γεμίζει ἄχυρα, τῆς βάζει καὶ μίαν προσωπίδα καὶ ἓνα πίλον εἰς τὴν κεφαλήν. Εἰς τὴν χεῖρα τῆς ἔβαλε χειρόκτια καὶ μίαν ράβδον. Τόσον καλὰ εἶχεν ἐπιτύχει τὸ ἀνδρείκελον αὐτό, ὥστε ὅλοι οἱ διαβαίνοντες ἐκεῖθεν καὶ βλέποντες αὐτὸν ἀπεκαλύπτοντο καὶ ἔχαιρέτων, νομίζοντες, ὅτι εἶναι ὁ ἕδιος ὁ διδάσκαλος!

*Υστερὸν ἔλεγον εἰς τὴν ἀγοράν, ὅτι ὁ διδάσκαλος ἦτο ἀφηρημένος σήμερον καὶ σκεπτικός, διότι δὲν ἔχαιρετοῦσε! *Ἐν τούτοις ἡ Πίκα δὲν ἦτο τόσον ἀνόητος, ὥστε νὰ πιστεύῃ εἰς αὐτὸν τὸ φόβητρον. Εἶχε καθῆσει εἰς τὴν στέγην, ὅπισθεν τῆς καπνοδόχου, ἐνῶ κατεσκευάζετο τὸ καλλιτέχνημα, καὶ μετὰ μίαν ὥραν ἴδιού την: 'Ηλιόζετο ἐπὶ τοῦ πίλου τοῦ ἀνδρείκελου! *Ἐπειτα ἐπέταξεν εἰς τοὺς ὄμοις του καὶ ἐράμφιζεν ἀργὰ καὶ ἥσυχα τὸ ἄχυρον εἰς τοὺς κε-

νούς ὁφθαλμούς τοῦ ὄμοιώματος. Ἐπέταξε κατόπιν εἰς τὰς πρασιάς τοῦ κήπου, συνέλεξε μερικὰ νεοφυτεύμένα φυτράδια καὶ τὰ ἐτοποθέτησεν εἰς τὸν τράχηλον τοῦ ἀνδρεικέλου. Τέλος ἀπεσύρθη εἰς τὴν κορυφὴν ἐνὸς ὑψηλοῦ δένδρου, διὰ νὰ ἀποφύγῃ τὰς συνεπείας τῶν κατορθωμάτων της.

Ἡννόησεν, φαίνεται, ὅτι ἀσφαλῶς θὰ τὴν ἔφυλάκιζον διὰ τὰς ἀταξίας της, ἃν τὴν συνελάμβανον, καὶ δι' αὐτὸ μὲ ἄφηνε νὰ σφυρίζω καὶ νὰ τὴν προκαλῶ ματαίως. Δὲν ἐπλησίαζε πλέον εἰς τὸ σπίτι, ἀλλ' ἔκαμεν ἐνα μικρόν ταξίδιον εἰς τὸ χωρίον χάριν εύρυτέρων σπουδῶν βέβαια. Ἐκεῖ κάπου εύρεθη πρὸ ἐνὸς ἀνοικτοῦ παραθύρου. Εἰσέρχεται εἰς τὴν οἰκίαν καὶ εύρισκει ἐπί τινος τραπέζης ἐν λαμπόγυαλον. Τὸ ἐκίνησεν ἐντεῦθεν καὶ ἐκεῖθεν, ἔως ὅτου τὸ ἔρριψε κάτω ἀπὸ τὸ τραπέζιον καὶ τὸ ἔκαμε θρύψαλα. Τὰ ὑαλιστερὰ αὐτὰ τεμάχια τῆς ἥρεσαν, φαίνεται, πολὺ καὶ ἐνα τὰ μετέφερεν εἰς τὴν πλησιεστέραν κρύπτην.

Αὐτὴν τὴν φορὰν ως κρύπτην ἔχρησιμοποίησε τὸ παραγέμισμα ἐνὸς ἀνακλίντρου, ὃπου ἀπέκρυψε τὰ θρύψαλα τοῦ λαμπόγυαλου. Ἔν μικρὸν τεμάχιον μάλιστα τὸ μετέφερε μακρὰν καὶ τὸ ἀπέκρυψεν εἰς μίαν ποντικότρυπταν τοῦ τοίχου μας. Ἀπὸ τὸ τελευταῖον αὐτὸ θρύψαλον, τὸ ὅποιον εὔρομεν ἀργότερα, ἀπεδείχθη, ὅτι ἀδίκως ἐδάρη ὁ φίλος μου Τάκης ὑπὸ τῆς μητρός του, ἡ ὅποια κατελόγισεν εἰς αὐτὸν τὸ σπάσιμον τοῦ ὑαλιοῦ καὶ τὴν ἀπόκρυψιν τῶν τεμαχίων ἐντὸς τοῦ ἀνακλίντρου.

Τί έκαμε μετά τὸ πραξικόπημα αὐτὸ ἡ κίσσα δὲν ἔ-
ξηκριβώθη ποτέ. Τὴν κατηγόρησαν τελευταίως, ὅτι
ἔκλεψεν ἔνα κεφάλι τυρί, ὅτι ἀνέτρεψε μίαν πιατέλλαν
μὲ γάλα καὶ ὅτι ἔκλεψε ἐν δακτυλίδιον. Αὔτὰ σμῶς
ἴσως εἶναι συκοφαντίαι. Ἡ ἀλήθεια εἶναι, ὅτι δὲν
ἔπεστρεψε πλέον εἰς τὸ σπίτι μας καὶ εἶναι πιθανόν,
ὅτι συνῆψε φιλίαν μὲ ἔνα γέροντα, ὅστις ἐκάθητο εἰς
μίαν ἄλλην οἰκίαν. Ὁ γέρων αὐτὸς ἔξερόβηχε διαρ-
κῶς καὶ τόσον δυνατά, ώστε ἥκουετο εἰς τὸ ἥμισυ
χωρίον. Μετὰ δύο ἑβδομάδας ἐπανῆλθε, πρὸς μεγά-
λην μου χαράν, ἡ Πίκα μετανοημένη εἰς τὸ σπίτι μας.
Εἶχε μάθει κάτι, ποὺ δὲν θὰ τὸ ἐπίστευον ποτέ, ἀν δὲν
τὸ ἥκουον μὲ τὰ αὐτιά μου. Ἐκαθήμην εἰς τὴν σκιάν
τῆς ἀχλαδιᾶς καὶ ἔγραφον τὸ μάθημα τοῦ σχολείου.

"Ἐξαφνα ἀκούω: γκούχ! γκούχ! Ἡτο ὁ γέρων, ὁ
ὅποιος ἔξερόβηχε. Κοιτάζω νὰ τὸν ιδῶ. ἀλλὰ τὶ
βλέπω! Ἐπάνω εἰς τὴν ἀχλαδιὰν ἥτο ἡ κίσσα, ἡ
ὅποια ἐμιμεῖτο τὸν βῆχα τοῦ γέροντος, ἀπαράλλακτα
ώς φωνογράφος!

Δὲν παρῆλθε πολὺς καιρὸς καὶ ἡ Πίκα μας ἔμαθε
καὶ ἀλλα πολλὰ διάφορα. «Πίκα, νὰ τσιτσί, τσιτσί!
ἔλα! ᔁλα! πονηρή φεύγεις;». Τὰ ἐδιδάχθη ἐντὸς ὀλί-
γου. "Εγινε καὶ αύθάδης κατὰ τὴν ἀπουσίαν της.
"Οταν ἥθελε κανεὶς νὰ τὴν συλλάβῃ, τὸν ἐρράμφιζεν
μὲ τὸ σκληρόν της ράμφος καὶ τοῦ ἔκαμνε μαύρας
βούλας. Ἐδίωκε κάθε σκύλλον καὶ κάθε γάταν μὲ
κρωγμοὺς πρὸς τὸν κῆπον. "Αν κανὲν παιδίον τὴν
ἐπείραζε, δὲν τὸ ἐλησμόνει ποτέ. Ἀμα τὸ συνήντα,
ἐπέτα εἰς τὴν κεφαλήν του καὶ εἰς τοὺς ὕμους του

καὶ τοῦ ἐρράμφιζε τὰ ὄντα. "Οταν ὅμως ἐπλησίαζεν ἐμέ, τῆς ἐφώναζον μὲ γλυκὺν τρόπον: «Φρόνιμα, φρόνιμα, Πίκα!» καὶ οὕτω ἔμαθε καὶ αὐτὴ τὴν νέαν λέξιν καὶ ἐφώναζε: «Φρόνιμα, φρόνιμα!» διὰ νὰ μὴ τὴν κτυπήσω.

Εἰς τοὺς γονεῖς μου ὅμως ἐφέρετο ἐντελῶς διαφορετικά. "Οταν ἔβλεπε τὴν μητέρα μου, ἐστενοχωρεῖτο καὶ ἥθελε νὰ φύγῃ. 'Ο πατήρ μου ἀπεναντίας τὴν ἡγάπα πολὺ καί, ὅταν ἐκάθητο εἰς τοὺς ὄμους του, τὴν ἐθώπευε καὶ τῆς ἐφώναζε τρυφερά: «Φρόνιμα, Πίκα!». 'Απὸ τὸν πατέρα μου, ὁ ὄποιος ἐφοβεῖτο πολὺ τὰ ρεύματα τοῦ ἀέρος καὶ ἐφώναζεν εἰς ὅποιον εἰσήρχετο: «Κλεῖσε τὴν πόρτα!» ἔμαθε καὶ ἡ Πίκα τὴν φράσιν αὐτὴν καί, ὅταν εἰσήρχετο κανείς, ἐφώναζεν: «Κλεῖστε τὴν πόρτα!» Τόσον δὲ θάρρος εἶχεν μὲ τὸν πατέρα μου, ὥστε ἐπτερύγιζε γύρω του καὶ τὸν ἐρράμφιζεν εἰς τὰ γένεια, εἰς τὰ μαλλιά, εἰς τὸ στόμα καὶ εἰς τὰ αὐτιὰ ἀκόμη.

Μίαν ήμέραν ἐπέστρεψεν ἡ Πίκα εἰς τὸ σπίτι εἰς ἔλεινὴν κατάστασιν. Τὰ πτερά της ἤσαν μαδημένα, δὲν ἡμποροῦσε νὰ πετάξῃ καὶ ἔβαδιζε συρομένη. Τὶ εἶχε συμβῆ ἄρα γε; 'Απλούστατα. Εἶχεν ἀρπάσει ἀπὸ τοὺς ἐργάτας, οἱ ὄποιοι εἰργάζοντο εἰς τοὺς ἀγρούς, τὸ πρόγευμά των ἀπὸ τὸ σακκίδιον καὶ εἰς ἔξ αὐτῶν τῆς ἐρριψε μίαν πέτραν καὶ τὴν ἐκτύπησε δυνατά. Πληγωμένη βαρέως, βαρυκίνητος, ἐπέταξεν ἡ δυστυχῆς πάρα πέρα, ὅπου τὴν εῦρεν ὁ πατήρ μου. 'Εκάθισεν εἰς τὸν ὄμον του καὶ τὸν ἐκοίταζε, δπως πάντοτε, μὲ τρυφερότητα καὶ παράπονον. Τὴν

ἔφερεν εἰς τὸ σπίτι. Μετ' ὀλίγον ἐκλονίσθη ἔξαφνα καὶ ἔκραξε διὰ τελευταίαν φοράν: γκούχ! γκούχ!
 Ἐπεισε χαμαὶ εἰς τὸ χῶμα καὶ δὲν ἀνηγέρθη πιλέον.
 Τὴν ἔθαψα εἰς τὸν κῆπον μὲ δακρυβρέκτους ὁφθαλμούς.

ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ ΜΟΥ ΑΠΟ ΤΑ ΖΕΝΑ

Δὲν σὲ λησμόνησα, γλυκειά, πολυβασσονισμένη
 Πατρίδα μου πανέμορφη. Μές τὴν καρδιὰ ἀναμμένη
 βόσκει ἡ ἀγάπη μου βαθειὰ τὰ ἔρμα σωθικά μου.
 Ἀφοῦ δὲν βρίσκει τίποτε νὰ κάψῃ ὀλόγυρά μου,
 ἀνήμερη κι ἀχόρταγη μοῦ τρώει τὴν ψυχὴ
 καὶ μὲ γηράζει ἀνώφελα κ' ἐκείνη πάντα ζῆ.

*Αρ. Βαλαωρίτης

ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΑΓΙΟΥΣ ΤΟΠΟΥΣ

‘Ο φλοιογερὸς πόθος μου νὰ ἴδω τοὺς Ἅγιους Τόπους ἦτο ἄσβεστος. Ἀπὸ μικρὸν παιδίον, ὅτε ἐμάνθανον εἰς τὸ σχολεῖον τὴν Ἱερὰν Ἰστορίαν, μοῦ ἐγεννήθη ἡ ἐπιθυμία νὰ ὑπάγω ἐκεῖ καὶ νὰ ἴδω τοὺς τόπους, εἰς τοὺς ὅποιους ἐδίδασκεν ὁ Σωτήρ μας, ὅπου ἔκαμνε τόσα θαύματα, ὅπου ἐσταυρώθη, ἐτάφη καὶ ἀνεστήθη.

Ἐπὶ τέλους ἦλθεν ἡ πιθητή μου ἡμέρα! Κατώρθωσα νὰ λάβω καὶ ἐγὼ μέρος εἰς τὴν ἐκδρομήν, ἥτις ἔγινεν ἐκεῖ....

Ἡ πρώτη αὔγη, ἡ ὅποια μ' ἔχαιρέτισε εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, ἦτο δι' ἐμὲ αὔγη πανηγυρική. Μόλις ἔχ-

ραξεν ἡ ἡμέρα, ἡ ψυχή μου ἦτο ἀνήσυχος. Εἶχα μεγάλην ἀγωνίαν νὰ ἴδω ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον ἔπρεπε νὰ ἴδω, ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἐπερίμενα τόσα χρόνια. Ὁλίγα βήματα ἀκόμη καὶ ὁ σκοπὸς τοῦ ταξιδίου μου, ὁ μέγας πόθος μου, ἐξεπληροῦτο: ὁ "Αγιος Τάφος!"

Ἡ ὥρα παρήρχετο πολὺ ἀργὰ ἐκείνην τὴν πρωΐαν. Τόσος κόσμος εἶχε συναθροισθῆ πρὸ τοῦ Ἱεροῦ αὐτοῦ Ναοῦ, ώστε μὲ πολλὴν δυσκολίαν κατωρθώσαμεν, ὁ δόδηγός μου καὶ ἐγώ, νὰ πλησιάσωμεν εἰς τὴν πύλην του.

Ἐπὶ τέλους εἰσήλθομεν εἰς τὸν Ναόν. Σχεδὸν ἔτρεμον ἀπὸ τὸν φόβον μου πατῶν τὸ ἱερὸν δάπεδον καὶ τότε ἐνόησα, διατὶ ὁ Μωϋσῆς, ὅταν ἤκουσε τὴν φωνὴν τοῦ Θεοῦ: «Λῦσον τὰ ὑπόδηματα τῶν ποδῶν σου, διότι ὁ τόπος ὅπου πατεῖς εἶναι ἱερός» ἀφήρεσε τὰ ὑπόδηματά του, πρὶν πλησιάσῃ εἰς τὸν τόπον, ὅπου τὸν εἶχε καλέσει. Ἐμεινα κατάπληκτος πρὸ τῆς μεγαλοπρεπείας τοῦ Ναοῦ. Οἱ ὄφθαλμοί μου ἐθόλωσαν καὶ ἡ ψυχή μου τόσον συνεκινήθη, ώστε καλὰ καλὰ δὲν ἤδυνάμην νὰ διακρίνω τὰς λεπτομερείας τῆς μεγαλοπρεπούς ἐκείνης Ἑκκλησίας. Ἡσθάνθην ἐν θάμβῳ, ώς ἐκεῖνο ὅπερ αἰσθάνεται ὁ ἐκ γενετῆς τυφλός, ὅταν αἰφνης ἀνοίξουν οἱ ὄφθαλμοί του.

Χωρὶς νὰ ἐννοήσω καλά, ἐξῆλθον ἐκ τοῦ Ἅγιου Τάφου καὶ ἀνέβην εἰς τὸ ὑπερῷον τοῦ Ναοῦ. Ἀποψις θαυμασία! Ἀπ' ἐκεῖ φαίνεται ὁ δλόκληρος ἡ Ἱερούσαλή μ.

Εἶχα ἐμπρός μου τώρα τὴν αἰωνίαν πόλιν! Μοῦ

ἔφάνη ως μία χήρα τυλιγμένη μέσα εἰς τὸ βαρὺ πένθος της. Διότι οἱ αἰῶνες, οἱ ὅποιοι τὴν σκεπάζουν, τὰ αἰωνόβια ἐλαιόδενδρα, τὰ ὅποια κλίνουν ὑπὸ τὸ βάρος τοῦ χρόνου, τὰ κατεστραμμένα τείχη, ἐνθυμίζουν τὴν πολυπαθῆ ἱστορίαν τῆς ἀγίας αὐτῆς πόλεως. Καὶ πᾶς ξένος νομίζει, ὅτι πρέπει νὰ σταθῇ ἀκίνητος εἰς τὸ μέσον της, ως ἐντὸς πενθίμου οἰκίας καὶ ὅτι οἱ ἄνθρωποι πρέπει νὰ βαδίζουν εἰς τοὺς στενούς δρόμους της μὲ ἐσκυμμένας τὰς κεφαλάς.

Ἐν τούτοις τὴν ἀπὸ χιλιάδων ἔτῶν πένθιμον ταύτην πόλιν δὲν ἐσεβάσθη ὁ ἀνθρώπινος θόρυβος καὶ ἡ ὄχλοβοή. Καὶ ἐνῷ περιμένει τις μόνον σιγηλούς θρήνους καὶ σιωπηλὸν πένθος, βλέπει νὰ συνωθοῦνται ἀλαλάζοντες μεταπωληταί, ἐνοχλητικοὶ ὁδηγοὶ καὶ ἀνήσυχος συρφετός.

«Κοιτάξετε!» μοῦ εἶπεν ὁ ὁδηγός μου, «τὸν δρόμον αὐτὸν, ποὺ ὁδηγεῖ εἰς τὸν Ναόν. Εἶναι «ἡ ὁδὸς τοῦ μαρτυρίου» Τὴν ιδίαν δόμως κίνησιν βλέπω καὶ εἰς τὸν δρόμον αὐτὸν τοῦ πόνου καὶ τῆς ὁδύνης. Δὲν ὑπάρχει εἰς αὐτὸν οὔτε πέτρα οὔτε πλάξ, ἥτις νὰ μὴ ὑπῆρξεν αὐτόπτης μάρτυς ἐνὸς μεγάλου γεγονότος! Ο τόπος αὐτὸς ἔχει ἀτενίσει τὸν Θεάνθρωπον μὲ δλην τὴν ἀτίμωσιν, τὴν ὅποιαν ὑπέστη. Έκεῖνον, ὅστις κατεδικάσθη, ἔπαθε, ἐστεφανώθη μὲ τὸν ἀκάνθινον στέφανον, νὰ ὁδηγῆται μὲ τὸ βάρος τοῦ Σταυροῦ, πρὸς τὸν θάνατον! Μὲ ποίας ἀγίας ἀναμήσεις εἶναι συνδεδεμέναι αἱ πέτραι αὗται! Πόσαι χιλιάδες καρδιῶν ἔχουν αίματώσει ἀπὸ τὸν καιρὸν τοῦ Μ. Κωνσταντίνου καὶ τῆς Ἐλένης εἰς τὴν θέαν των!

Πόσαι πάλιν ἔφυγον ἀπ' ἐκεῖ παρηγορημέναι, διότι τὰς ἐπεσκέφθησαν!

Καὶ ὑστερὸν ἡμεῖς οἱ ἀνθρωποι παραπονούμεθα μὲν τὸ παραμικρὸν δυστύχημα, τὸ ὅποιον θὰ μᾶς συμβῇ! Τί εἶναι τὰ βάσανά μας καὶ αἱ δυστυχίαι μας ἀπέναντι τοῦ μεγάλου πόνου καὶ τοῦ μαρτυρίου, τὸ ὅποιον εἶδεν ὁ δρόμος αὐτός;

Αὐτὰ ἐσυλλογιζόμην, ὅταν ὁ συνοδός μου μ' ἔξήγαγεν ἀπὸ τὴν ὄνειροπόλησίν μου μὲ τὰς λέξεις: «Ἐκεῖ πρὸς Ν. εἶναι ἡ Βηθλεέμ! ἡ ὥραιοτέρα ἀπὸ ὅλας τὰς πόλεις! Εἶναι ἔξηπλωμένη τόσον θεαγάπητος καὶ τόσον εἰρηνικὴ ἐπάνω εἰς τὸ Βουνὸν καὶ ὁ ἥλιος ἀπὸ ψηλὰ τὴν κοιτάζει μὲ τόσην περιπάθειαν, ὡστε δὲν ἐνθυμοῦμαι νὰ εἴδον πουθενὰ ἄλλον τόπον, ἔχοντα τόσην χάριν καὶ τόσην μεγαλοπρέπειαν.

«Ἐκεῖ ἀριστερά, μεταξὺ τῶν λόφων, ἀπλώνεται ἡ κοιλάς τῶν βοσκῶν» μοῦ λέγει ὁ ὁδηγός. Ἐκεῖ λοιλὸν κατὰ τὴν Ἀγίαν νύκτα τὰ ἀγγελικὰ τάγματα τοῦ οὐρανοῦ ἀνήγγειλαν πρῶτα πρῶτα εἰς τοὺς ταπεινούς ἀνθρώπους τοῦ λαοῦ, εἰς τοὺς βοσκούς, τὴν Γέννησιν τοῦ Σωτῆρος τοῦ κόσμου.

Ολίγον ὑψηλότερον ἀπὸ τὰς οἰκίας τῆς Βηθλεέμ ύψοῦνται πολλὰ μοναστήρια. Εἰς ὑπερήφανος τρούλος, ὅστις διακρίνεται μακρόθεν, ἀνήκει εἰς τὸν Ναόν, τὸν ὅποιον ἔκτισεν ἡ Αὐτοκράτειρα Ἐλένη ἐπάνω εἰς τὸ "Ἀγιον Σπήλαιον, ὅπου ἐγεννήθη ὁ Χριστός.

Άλλ' ἡ Βηθλεέμ δὲν ἔδιξάσθη μόνον ἀπὸ τὴν Γένησιν τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν μετέπειτα ιστορίαν της. Διότι ἐκεῖ, πλησίον τῆς Βηθλεέμ, ἦγω-

νίσθησαν ἡρωϊκῶς οἱ Χριστιανοὶ πολεμοῦντες τοὺς Σαρακηνούς καὶ μὲ τὴν ἀνδρείαν, τὴν ὅποιαν ἐμπνέει ἡ ἀδιάσειστος πίστις, ἔχυσαν τὸ αἷμα των, διὰ νὰ στερεώσουν τὴν Χριστιανικήν μας θρησκείαν.

—«Πῶς τὸ λέγουν ἐκεῖνο ἐκεῖ τὸ φρούριον;» ἡρωτησα τὸν σύνοδόν μου, «ποὺ εἶναι ὀλίγας ἑκατοντάδας βῆματα ἀπ' ἐδῶ, ἐπάνω στὴν κορυφὴ ἐκείνου τοῦ λόφου;»

—«Αὐτὸς εἶναι τὸ φρούριον τοῦ Δαβὶδ ἐπάνω στὴ Σιών», μοῦ εἶπε μονότονα ὁ ὁδηγός, βεβαιώνων ἐκεῖνο, τὸ ὄποιον εἶχον σκεφθῆ.

Ἐδῶ λοιπὸν εἶχε κατοικήσει ὁ μεγαλύτερος ἄνθρωπος τῆς ἐποχῆς του! Ὁ προφήτης, ὁ ποιητής, ὁ βασιλεὺς! Τί σπάνια χαρίσματα τοῦ εἶχε δώσει ὁ Θεός! Εἰς τὸν ᾱδιον ἄνθρωπον ἔδωκε τὸ δῶρον νὰ προφητεύσῃ τὴν ἐλευσίν Του, εἰς τοῦ ἵδιου τὰς χεῖρας ἔθεσε μίαν λύραν, τῆς ὄποιας αἱ χορδαὶ ἀκούονται μετὰ χιλιάδας ἑτη ἀκόμη καὶ μαζὶ μὲ αὐτὰ τοῦ ἔβαλε καὶ ἐν στέμμα εἰς τὴν κεφαλήν!

—«Ἐκεῖ, ἔξω ἀπὸ τὴν πόλιν», ἔξηκολούθησεν ὁ σύνοδός μου, «βλέπετε τὸ σπίτι, ὃπου ὁ Χριστὸς ἔκαμε τὸν Μυστικὸν Δεῖπνον.»

Πρὸς τὰ ΝΔ. ἡ ἄποψις εἶναι γραφικωτέρα. Πρὸ ἡμῶν ἀπλώνεται ἡ κοιλάς τοῦ Ἰωσαφάτ καὶ περαιτέρω ἡ λεκάνη τῆς Νεκρᾶς θαλάσσης. Δὲν ὑπάρχει, νομίζω, καμμία ἄλλη θέα κάμνουσα τὴν ψυχὴν νὰ μελαγχολῇ, ὅπως ἡ κοιλάς τοῦ Ἰωσαφάτ. Εὑρίσκεται μεταξὺ δύο λόφων, ἐκ τῶν ὄποιων ὁ μὲν εἰς ἔχει τὸ "Ορος τῶν Ἐλαιῶν, ὁ δὲ ἄλλος, εἰς τὴν κορυφὴν του, τὴν

“Ιερουσαλήμ. Μεταξύ δὲ τούτων ρέει «ό χείμαρρος τῶν Κέδρων». Τόσον βαθεῖα εἶναι ἡ κοιλάς αὕτη, ὥστε δὲν τὴν βλέπει καθόλου σχεδόν ὁ ἥλιος, διότι ἐμποδίζουν τὰ πέριξ βουνά. Εἶναι ἡ κοιλάς τῶν σκιῶν καὶ τῶν τάφων καὶ ὁ διαβαίνων τὴν γέφυραν τοῦ χειμάρρου καταλαμβάνεται ὑπὸ φρίκης τινός.

Τὸ περίεργον εἶναι, δτὶ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι ἀκόμη καὶ οἱ Μωαμεθανοὶ συμφωνοῦν, δτὶ εἰς τὸ μέρος αὐτό, τὸ ὄποιον εἶναι πλῆρες τάφων, θὰ γίνῃ μίαν ἡμέραν ἡ μέλλουσα κρίσις.

Δεξιὰ τῆς γεφύρας τοῦ χειμάρρου τῶν Κέδρων εὔρισκονται καὶ οἱ τάφοι τοῦ Ἀβεσσαλώμ, τοῦ Ἰωσαφάτ, τοῦ Ζαχαρίου. Πλῆθος ἀνθρώπων, οἵτινες προσεύχονται, εἶναι ἔξηπλωμένοι πλησίον τῶν τάφων τούτων, πεσμένοι κατὰ γῆς, καὶ πλῆθος πετρῶν εἶναι συνεσωρευμέναι πλησίον αὐτῶν, καὶ μάλιστα παρὰ τὸν τάφον τοῦ Ἀβεσσαλώμ. Τὰς πέτρας αὐτὰς τὰς είχαν ρίψει οἱ Τούρκοι ἀπαγγέλλοντες καὶ μίαν κατάραν, καθ’ ἣν ὥραν τὰς ἔρριπτον, καὶ ἀναθεματίζοντες τὸ παιδίον ἐκεῖνο, τὸ ὄποιον ἔδειξεν ἀνυπακοήν εἰς τοὺς γονεῖς του καὶ δι’ αὐτὸ τὸ ἐτιμώρησεν οὕτω ὁ Θεός.

Απὸ τὸ ὑπερῷον τοῦ Ναοῦ τοῦ Ἅγιου Τάφου φαίνεται ἡ Νεκρὰ Θάλασσα, ὡς μία λίμνη ἀπὸ ἔλαιον, καὶ εύχαριστως πίπτουν τὰ βλέμματά μας εἰς τὴν γύρω ξηράν κοιλάδα.

—«Ἐκεῖ στὴν Ἀνατολή», μοῦ λέγει ὁ ὁδηγός μου, «βλέπετε τὴν Βηθανίαν καὶ τὸ Ὁρος τῶν Ἐλαῖνων». Παρὰ τὴν Βηθλεέμ, ἡ Βηθανία! Τὸ πλέος ἀξιαγάπητον χωρίον, πού εύρισκει ἐκεῖ ὁ ταξιδιώτης.

Καὶ τὶ πολυτίμους ἀναμνήσεις μοῦ φέρει αὐτὸς ὁ τόπος! Ἐδῶ κατώκει ὁ Λάζαρος μὲ τὰς ἀδελφάς του, τὴν Μαρίαν καὶ τὴν Μάρθαν. Ἐκεῖ ἀνεπαύετο μετὰ τοὺς κόπους του ὁ Ἰησοῦς, διὰ νὰ συγκεντρώσῃ νέας δυνάμεις διὰ τὸ μέγα ἔργον του. Ἐδῶ ὁ διωγμένος ὡς κακούργος, εύρισκει ἐκτίμησιν καὶ ἀγάπην. Τὸ βλέμμα μου δὲν κουράζεται βλέπον τὴν ἥρεμον ἐκείνην Βηθανίαν, τὴν πατρίδα τῶν ψυχῶν ἐκείνων, τὰς ὄποιας ἡγάπησεν ὁ Χριστός: Ἐσφιγξε τὴν καρδίαν μου μιὰ ἀπερίγραπτος συγκίνησις.

Μετὰ τῆς Βηθανίας βλέπω συγχρόνως καὶ τὸ "Ορος τῶν Ἐλαιῶν. Τὸ ὅρος τῶν Ἐλαιῶν, τοῦ ὄποιον κάθε σπιθαμὴ εἶναι καὶ μία ιστορία! Ἐπάνω εἰς αὐτὸ εἶναι ὁ κῆπος Γεσθημανῆ, ὃπου προσηύχετο ὁ Κύριος, πρὶν τὸν συλλάβουν. Κάτω εἰς τοὺς πρόποδάς του ὁ κῆπος τῶν Ἐλαιῶν καὶ ἐπάνω εἰς τὴν κορυφὴν του ὁ Ναὸς τῆς Ἀναλήψεως.

Οἱ ὀφθαλμοί μου δὲν χορταίνουν βλέποντες τοὺς Ἀγίους λόφους. Μόνον ποὺ καὶ πού, χωρὶς νὰ τὸ θέλουν, στρέφονται πάλιν πρὸς τὴν Βηθανίαν.

Καὶ εἰς τὸν κῆπον τῶν Ἐλαιῶν ἔχουν οἱ Τούρκοι δεῖγμά τι τοῦ μίσους κατὰ τῶν κακούργων. Ὁπως καὶ παρὰ τὸν τάφον τοῦ Ἀβεσσαλώμ ἔχουν ρίψει πέτρας ἀναθέματος, οὕτω καὶ τὰς θέσεις τοῦ κήπου τῶν Ἐλαιῶν, ὃπου ὁ Ἰούδας ἐπρόδωσε τὸν διδάσκαλόν του, τὰς ἔχουν γεμίσει μὲ ὄγκωδεις λίθους, διὰ νὰ δείξουν τὸν ἀποτροπιασμόν των καὶ διὰ νὰ μὴ λησμονηθῇ ποτὲ ὁ Προδότης καὶ ἡ αἰσχρὰ πρᾶξις του.

"Αναγνωστικὸν ΣΤ' Δημοτικοῦ Νιρβάνα—Ζήση" Εκδ. Α'

Ἄλλὰ εἶναι ὡρα νὰ καταβαίνωμεν, διὰ νὰ ἐπισκεφθῶμεν ἐν πρὸς ἐν τὰ ἀξιοθέατα μέρη....

ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ

Ω, θριαμβικὰ ὁ θριαμβευτὴς – καλῶς τον – ἔρχεται
τὸ πάσχα τῆς χαρᾶς του νὰ γιορτάσῃ
τὸν φέρνει ἔνας λαὸς σὲ πλῆθος χέρια του
καὶ ὅσοι πιστοὶ σφιχτὰ τὸν ἔχουν ἀγκαλιάσει.

Μὲ τὰ Ὁσαννά, μακριές φωνές, τὸν καλοδέχτηκαν
σὰ βασιλιά, τὸ βασιλιὰ ἀπ’ τὴ Βηθανία:
ρόδα ἀγκαλιές τοῦ στρώσανε στὸ διάβα του
κι ὁ ἀλαλαγμὸς τοὺς γίνηκε μανία.

Τ’ ἀθῶα παιδιὰ προσπέσανε στὰ πόδια του
κι ὁ γλυκομίλητος γλυκὰ τὰ χαιρετοῦσε
τὴν ἀνθοφόρα τους ψυχὴ πῶς τὴν ἔχαηδευε,
τὰ πρόσωπά τους τὰ ξανθὰ πῶς τὰ φιλοῦσε!

Τὰ εἰρηνικὰ τὰ μάτια του τ’ ἀσάλευτα,
σὲ κάποιο ρεμβασμὸ παραδομένα,
τὴ θεία γαλήνη σκορποῦν τὴν ἀβασίλευτη
καὶ μιὰ στιγμὴ φανήκανε κλεισμένα.

Ποιὸς ξέρει, τοῦ θανάτου θὰ εἶδαν τ’ ὄραμα,
μὲ μιὰν ἀκατανίκητη εἰρωνεία.

Μὲ τὰ Ὁσαννά, μακριές φωνές, τὸν καλοδέχτηκαν
σὰ βασιλιά, τὸ βασιλιὰ ἀπ’ τὴ Βηθανία.

Θ. Σύδης

Η ΑΥΓΗ

‘Ωραῖα ἀνατέλλει
καὶ πάλιν ἡ αύγη
καὶ φῶς γλυκὸ μᾶς στέλλει
καὶ μειδιᾶς ἡ γῆ.

Σιγά, σιγὰ ροδίζουν
αἱ ἄκραι τῶν βουνῶν
καὶ εὔθυμα ὄρθριζουν
τὰ σμήνη τῶν πτηνῶν,

’Ακούετε πῶς ψάλλει
φαιδρά των ἡ φωνή;
Τῆς φύσεως τὰ κάλπη
καὶ τὸν Θεὸν ύμνεῖ.

’Εκεῖνος τὰ κοιμίζει
ώς τρυφερὰ τροφός,
’Εκεῖνος τ’ ἀφυπνίζει
μὲ δρόσον καὶ μὲ φῶς.

"Αγγ. Βλάχος"

ΟΙ ΓΕΡΑΝΟΙ ΤΟΥ ΙΒΥΚΟΥ

Οι ἀρχαῖοι "Ελληνες ἡγάπων τοὺς ἀγῶνας καὶ τὰς ἔορτάς. Εἰς τινας ἐξ αὐτῶν συνηθροίζοντο πολλοί, ἔρχόμενοι ἐκ τῶν διαφόρων χωρῶν τῆς 'Ελλάδος. Μετ' αὐτῶν δὲ ἤρχοντο καὶ πολλοί ποιηταὶ καὶ μου-

σικοὶ καὶ παλαισταὶ πρὸς τὸν σκοπὸν νὰ διαγωνι-
σθοῦν καὶ βραβευθοῦν.

Τοιοῦτοι ἀγῶνες καὶ τοιαῦται ἑορταὶ ἔγίνοντο καὶ
εἰς τὸν Ἰσθμὸν τῆς Κορίνθου καὶ ἐκαλοῦντο Ἰσθμια.
Πάντες ἡτοιμάζοντο καὶ ἐγκαίρως ἀνεχώρουν ἐκ τῆς
πατρίδος των, ἵνα παρευρεθοῦν εἰς αὐτάς.

Ἐκ τοῦ Ρηγίου, λαμπρᾶς ἐν Ἰταλίᾳ Ἑλληνικῆς πό-
λεως, ἔξεκίνησε καὶ ὁ Ἰβυκος, περίφημος κιθαρῳδός,
εἰς τὸν ὄποιον ὁ Θεὸς ἔχαρισε κάλλιστον δῶρον,
τὸ δῶρον τῆς μουσικῆς. Πάντες οἱ Ἐλληνες ἐγνώ-
ριζον τὸ ὄνομα τοῦ Ἰβύκου. Ἡ φήμη αὐτοῦ παντοῦ
εἶχε φθάσει, καὶ πάντες ἤσαν ἀνυπόμονοι νὰ ἀκού-
σουν αὐτὸν εἰς τὰ Ἰσθμια. Ἄλλα περισσότερον πάν-
των ἀνυπόμονοι ἤσαν εἰς τὴν Κόρινθον ἐκεῖνοι, οἱ
ὄποιοι ἔμελλον νὰ ὑποδεχθοῦν καὶ νὰ φιλοξενήσουν
τὸν μέγαν καλλιτέχνην. Μετὰ πόστης χαρᾶς θὰ τὸν
ἔβλεπτον ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν καὶ πόσην μεγάλην τιμὴν
θὰ ἐλάμβανον νὰ φιλοξενήσουν τὸν Ἰβυκον, τὸν ἔξο-
χον καλλιτέχνην!

Ο Ἰβυκος ἔπρεπε νὰ διασχίσῃ μέγα πέλαγος, διὰ
νὰ ἔλθῃ ἐκ τῆς Ἰταλίας εἰς τὴν Ἐλλάδα. Ἄλλ' ὁ Θεὸς
ἔσωσεν αὐτὸν ἐκ πάντων τῶν κινδύνων, καὶ ἀβλα-
βῆς ἔφθασε πλησίον τῆς Κορίνθου. Διέκρινε μάλιστα
τὴν ἀκρόπολιν αὐτῆς, τὸν Ἀκροκόρινθον. Ἐνώπιόν
του ἔξετείνετο ὥραιότατον δάσος ἐκ πεύκων, ἀφιε-
ρωμένον εἰς τὸν θεὸν Ποσειδῶνα. Μετὰ μεγάλης εύ-
λαβείας εἰσέδυσεν εἰς αὐτὸν ὁ εύσεβης καλλιτέχνης.
Παρὰ τὸν βωμὸν τοῦ θεοῦ προσηυχήθη εὐχαριστή-
σας αὐτόν, διότι ἀβλαβῆς διῆλθε τόσους κινδύνους.

τῆς θαλάσσης καὶ ἔφθασεν ὑγιῆς εἰς τὴν ἀγαπητὴν Ἑλλάδα. Μετὰ τὴν προσευχὴν ἐξηκολούθησε διὰ μέσου τοῦ δάσους τὸν δρόμον του.

Πάντα τὰ περὶ αὐτὸν ἦσαν ἡσυχα. Οὐδὲν ἐκινεῖτο. Μόνον ὁ γλυκὺς ψίθυρος τῶν δένδρων ἤκούετο. Μόνον σύντροφον κατὰ τὴν πορείαν του εἶχε στῖφος γεράνων, αἱ ὅποιαι ἐκ τῶν βορείων καὶ ψυχρῶν τόπων φεύγουσαι, ἐπιέτων εἰς τοὺς νοτίους καὶ θερμούς. Μετὰ πολλῆς χαρᾶς ὁ Ἱβυκός εἶδε τὰ πτηνὰ καὶ ἔξ ὅλης τῆς καρδίας ἔχαιρέτισε ταῦτα καὶ εἶπε: «Χαίρετε, ἀγαπητά πτηνά, τὰ ὅποια εἰς τὴν θάλασσαν μὲ συνωδεύσατε· σᾶς θεωρῶ ὡς ἀγαθὸν οἰωνὸν τῶν θεῶν. Ἡ τύχη μου εἴναι ὅμοία μὲ τὴν ἴδικήν σας. Καὶ σεῖς καὶ ἐγὼ μακρόθεν ἐρχόμεθα καὶ ζητοῦμεν φιλόξενον στέγην. Ὁ θεός νὰ δώσῃ νὰ ἐπιτύχωμεν ὅ,τι ποθοῦμεν!».

Καὶ φαιδρὸς προχωρεῖ καὶ ταχύνει τὸ βῆμα. Εύρισκετο πλέον ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἄλσους καὶ ἥτοι μάζετο νὰ διέλθῃ στενὴν γέφυραν, ὅτε αἴφνης πηδοῦν δύο κακούργοι καὶ κλείουν τὸν δρόμον. Νὰ ἀγωνισθῇ κατὰ τῶν κακούργων ὁ καλλιτέχνης δὲν ἥδυνατο· αἱ χείρες του μόνον τὰς λεπτὰς χορδὰς τῆς λύρας εἶχον συνηθίσει νὰ κρούουν. Ἐπικαλεῖται τὴν βοήθειαν τῶν ἀνθρώπων. «Ψώνει τὴν φωνὴν πρὸς τὸν Θεόν. Ἀλλά, ὅσον μακρὰν καὶ ἀν φθάνῃ ἡ φωνή του, οὐδεὶς φαίνεται ἐνταῦθα. Ἀπελπισία κατέλαβε τὴν ψυχὴν τοῦ Ἱβύκου καὶ πικρὸν παράπονον ἐξῆλθεν καὶ ἀπὸ τὰ χείλη του. «Ἄχ! πρέπει λοιπὸν ἐδῶ εἰς τὴν ξένην, ἐγκαταλειμμένος καὶ ἄκλαυστος νὰ ἀ-

πισθάνω ύπτὸ κακούργων ἀνθρώπων, χωρὶς οὐδ' ἐκδικητὴν τούλαχιστον νὰ εὔρω; Θεέ μου! Θεέ μου!» Καὶ βαρέως ύπτὸ τῶν κακούργων πληγωθεὶς κατέπεσεν εἰς τὴν γῆν. Τὸ βλέμμα του εἶχε σκοτισθῆ καὶ μόλις ἡδυνήθη νὰ διακρίνῃ τὸ ἀγαπητόν του στῖφος τῶν γεράνων, αἱ ὄποιαι ἐπέτων ἀνωθεν αὐτοῦ. Τότε μεθ' ὅλης τῆς δυνάμεως, ἡ ὄποια ἔμενε εἰς τὴν ψυχήν του, ἐφώναξεν:

«Ἄπὸ σᾶς, ἀπὸ σᾶς, ἀγαπητά μου πτηνά, ἐὰν οὐδεμία ἀνθρωπίνη μορφὴ ἀκουσθῇ, ἃς ὑψωθῇ τρομερά ἡ κατηγορία κατὰ τῶν δολοφόνων μου!». Ταῦτα εἶπε καὶ οἱ ὀφθαλμοί του ἐκλείσθησαν διὰ παντός.

Τὸ νεκρὸν σῶμα τοῦ Ἰβύκου, εὐθὺς μετ' ὄλιγον ἀνεγνωρίσθη ύπτὸ τῶν διαβατῶν, ἀν καὶ πολὺ εἶχον

παραμορφώσει αύτὸν αἱ πληγαί. Πρῶτος ἔσπευσεν εἰς τὸν τόπον τοῦ κακουργήματος ὁ φίλος, ὁ ὄποιος μετὰ τόσης χαρᾶς περιέμενε νὰ φιλοξενήσῃ τὸν ἐνδοξὸν κιθαρωδόν. Δακρύων ἐνηγκαλίσθη τὸν νεκρὸν καὶ διὰ φωνῆς διακοπτομένης ὑπὸ τῶν λυγμῶν εἶπεν: «Ἐπρεπε λοιπὸν τοιουτοτρότιως νὰ σὲ ἐπανεύρω ἐγώ, ὁ ὄποιος ἥλπιζον νὰ θέσω ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σου τὸν στέφανον τῆς νίκης, στέφανον λαμπτὸν καὶ ἐνδοξὸν!»

Θρηνοῦντες ἤκουσαν πάντες οἱ ξένοι, οἱ ὄποιοι εἰχον συναθροισθῆ ἐκεῖ, τοὺς λόγους τούτους. Ὁλόκληρος ἡ Ἑλλὰς ἦσθάνθη μεγάλην θλῖψιν. Ἡφανίσθη τόσον ἀθλίως καὶ τόσον ἀδίκως ὁ μέγας μουσικός! Τὸ πλῆθος, τρομερὰ ὡργισμένον κατὰ τῶν ἀγνώστων δολοφόνων, ὕρμησεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ διοικητοῦ καὶ ἔζητει παρ' αὐτοῦ φοβερὰν τὴν τιμωρίαν τῶν κακούργων. Ἀλλὰ ποῦ νὰ ἀνεύρουν τὰ ἵχνη αὐτῶν ἐν μέσῳ τοῦ ἀπείρου πλήθους τὸ ὄποιον εἶχε συρρεύσει; Ποῖοι ἦσαν ἄρα γε οἱ ἐλεεινοὶ δολοφόνοι, οἱ ὄποιοι ἐτόλμησαν νὰ φονεύσουν τὸν ἄριστον μουσικόν; Ἡσαν λησταί, οἱ ὄποιοι ἀνάνδρως ἐνεδρεύοντες ἐφόνευσαν αὐτόν, ἦ ἔχθρος τις, ὁ ὄποιος ἐκ φθόνου ἐτόλμησε τοιαύτην πρᾶξιν; Μόνον ὁ ἥλιος ἤδυνατο νὰ εἴπῃ τοῦτο, ὁ ἥλιος, ὁ ὄποιος τὰ πάντα βλέπει καὶ τὰ πάντα γνωρίζει. Ἰσως κατὰ τὴν ὥραν ταύτην ὁ ἄγριος δολοφόνος ἦτο ἀναμεμειγμένος εἰς τὸ πλῆθος τῶν ἀνθρώπων, ἵσως εἰσήρχετο εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, ἵσως ἐλάμβανε μέρος εἰς τὰς γινομένας θυσίας, καὶ τὰ πάντα μὲ τὴν παρουσίαν του ἐμόλυνε, οὔτε τὰ ἱερὰ σεβόμενος, οὔτε τὴν ὄργὴν τοῦ Θεοῦ φοβούμενος. Ἰσως καὶ

εἰς τὸ θέατρον ἀκόμη εύρισκετο, διότι ποῖος ἡδύνατο νὰ εῦρῃ αὐτὸν ἐν τῷ μέσῳ χιλιάδων ἀνθρώπων; Ἐνταῦθα ἥσαν πολῖται ἐκ πάντων τῶν ἑλληνικῶν τόπων, καὶ ἐκ τῶν μακρὰν καὶ ἐκ τῶν πλησίον κειμένωντ. Ποῖος ἡδύνατο νὰ μετρήσῃ αὐτούς; Ποῖος ἡδύνατο νὰ εἴπῃ τὰ ὀνόματα αὐτῶν;

Ἐνῷ δὲ πάντες ἥσαν προσηλωμένοι εἰς τὸ ἀρμονικώτατον ἄσμα τοῦ χοροῦ, ὁ ὅποιος ἔψαλλε κατανυκτικώτατα: «Οὐδὲν διαφεύγει τὸν Θεόν. Αὔτὸς τὰ πάντα γινώσκει. Οὐδὲν διαφεύγει τὸ βλέμμα του, αὐτὸς τὰ πάντα βλέπει. Οὐδέποτε οὐδὲν κακούργημα ἔμεινε ἀτιμώρητον, πάντοτε βαρύτατα ὁ δίκαιος Θεὸς τιμωρεῖ τὸν οἰανδήποτε ἀμαρτίαν ἀμαρτήσαντα», αἴφνης ἐκ τῆς ἀνωτάτης βαθμίδος τοῦ θεάτρου ἡκούσθη φωνὴ λέγουσα: «Τιμόθεε, Τιμόθεε, ίδε τὰς γεράνους τοῦ Ἰβύκου!». Καὶ ἀληθῶς ἐσκοτίσθη πάραυτα ὁ οὐρανὸς καὶ ὑπεράνω τοῦ θεάτρου εἶδον πάντες ἀμαυρὸν στῖφος γεράνων, αἱ ὅποιαι ἐπέτων. Τοῦ Ἰβύκου τὸ προσφιλές ὄνομα συγκινεῖ πάντων τὰς καρδίας, καὶ νέα λύπη καταλαμβάνει αὐτούς. "Οπως δὲ εἰς τὴν θάλασσαν τό ἐν κῦμα ἔρχεται κατόπιν τοῦ ἄλλου, τοιουτοτρόπως ἀπὸ στόματος εἰς στόμα ταῦτα λέγονται: «Πᾶς; Αἱ γέρανοι τοῦ Ἰβύκου; Τοῦ Ἰβύκου, τὸν ὅποιον πάντες θρηνοῦμεν; τὸν ὅποιον χεὶρ δολοφόνου ἐθανάτωσε; Ποίαν σχέσιν ἔχουν αἱ γέρανοι πρὸς τοῦτον; Τὶ σημαίνουν ταῦτα;»

Αἱ φωναὶ ἐγίνοντο ζωηρότεραι καὶ ὁ κόσμος ἐφώναζεν: «Προσέξατε! αὐτὸς ἔχει σημασίαν ὅχι μικράν. 'Ο φονεὺς προδίδεται μόνος. Συλλάβετε αὐτόν, ὁ

όποιος είπεν αύτά, καὶ ἐκεῖνον, πρὸς τὸν ὄποιον τὰ
εἶπεν. 'Ο εὔσεβὴς κιθαρῳδὸς, χωρὶς αἰτίαν, σκληρῶς
ἔθανατώθη, καὶ ὁ Θεὸς μᾶς παραδίδει τοὺς φονεῖς
του». Τοιαῦτα περίπου εἰς ὅλον τὸ θέατρον ἤκούοντο.

'Εκεῖνος δὲ, ὅστις εἶπε: «Τιμόθεε, ἵδε τὰς γεράνους
τοῦ Ἱβύκου», καὶ ὁ ἄλλος, πρὸς τὸν ὄποιον εἶπε
ταῦτα, ὡχροὶ καὶ τεταραγμέναι οὐδὲ λέξιν ἥδυνήθη-
σαν νὰ εἰπουν. Τὸ πλῆθος ὥρμησε κατ' αὐτῶν καὶ
συλλαβθὸν αὐτοὺς τοὺς ἔφερεν ἀμέσως εἰς τὸ δικαστή-
ριον. 'Εκεī τρέμοντες ὠμολόγησαν τὸ φρικτὸν κακούρ-
γημά των. "Απειρον πλῆθος εύρισκετο ἐκεī, ὅλοι δὲ
ἔθαύμασσαν καὶ εἶπον: «Οὐδὲν μένει μέχρι τέλους κε-
κρυμμένον. 'Ο Θεὸς εἶνε αὐστηρὸς τιμωρὸς τῶν ἀσε-
βῶν καὶ κακοποιῶν ἀνθρώπων».

ΟΙ ΓΕΡΑΝΟΙ

Φθινοπωρινὴ βραδιά,
ὅ ἥλιος βασιλεύει.
Δὲν σαλεύουν τὰ κλαδιά
φύλλο δὲν σαλεύει.

Καὶ πετοῦν οἱ γερανοί,
ταξιδεύουν πέρα,
καὶ σὰ λόγχη μελανὴ
σχίζουν τὸν ἀγέρα.

Ο κρωγμός ἀντιλαλεῖ,
κι' ὅλοι τοὺς κοιτάζουν,
καὶ μ' ἀγάπη «Ὥρα ἡ καλή!»
στὰ πουλιά φωνάζουν.

Κι ἡ γριὰ ποὺ περπατᾶ,
στὸ ραβδὶ γερμένη,
στέκει καὶ τὰ χαιρετᾶ,
λέγει λυπημένη:

«Στὸ καλό, χρυσᾶ πουλιά,
στὸ καλὸ νὰ πᾶτε!
Τάχα θὰ μὲ βρῆτε πλιά,
πίσω ὅταν γυρνᾶτε;»

Ηρθ' ὁ Μάρτης καὶ ξυπνᾶ
σὰν νυφούλα ἡ πλάσι·
λουλουδίζουνε βουνὰ
πρασινίζουν δάση.

Ηρθαν ἀπὸ μακριὰ
τὰ πουλιά καὶ πάλι,
μὰ σκεπάζει τὴ γριὰ
κρύα γῆς ἀγκάλη.

**Aρ. Προβελέγγιος*

Η ΤΡΕΛΛΗ MANNA

Παρῆλθον ἀρκετὰ ἔτη, ἀφ' ὅτου μία πτωχὴ χήρα προέπεμπεν ἀπὸ τὴν μικρὰν νῆσον τὸν πρωτότοκον γιόν της. Ἡτοῦ ἦδη δώδεκα ἔτῶν παλληκάρι. Τὸν ἔστελλεν εἰς τὰς Ἀθήνας, διὰ «ν ἀ γίνη ἀ νθρωπίος», ν' ἀνοίξῃ πάλιν τὸ σπίτι της καὶ νὰ συνδράμῃ καὶ τὰ μικρότερα ἀδέλφια του.

Ο μικρὸς φαίνεται, ὅτι ἥτο ἄξιος τῆς ἐμπιστοσύνης καὶ τῶν ἐλπίδων, τὰς ὅποιας ἐστήριζεν εἰς αὐτὸν ἡ μήτηρ του. Διότι ὀλίγας ήμέρας μετὰ τὸν χωρισμὸν ἔφθασεν εἰς τὸ νησίον ἡ ἐπομένη ἐπιστολή:

Ἄγαπημένη μου μητέρα,
Εἶμαι καλά. Εἰς τὸ ταξίδι ὅμως εἶχα ζαλισθῆ. Ἐλπίζω
καὶ σὺ καὶ ὁ Νίκος καὶ ἡ Ἐλένη νὰ ύγιαινετε. Ἔγω,
ἄμα ἔφθασα, εἶδα τὸν θεῖον, διότι ἥλθεν εἰς τὸ πλοῖον
καὶ μὲ παρέλαβε. Μὲ ἐτοποθέτησεν εἰς τὸ μαγαζί του,
τὸ ὄποιον λέγεται : «Ἐδωδιμοπωλεῖον». Δὲν θὰ πω-
λῶ ὅμως ἐμπορεύματα, διότι ὁ θεῖος μοῦ εἶπεν, ὅτι
καλύτερα είναι νὰ πηγαίνω εἰς τὸ σχολεῖον. Μόνον τὸ
βράδυ θὰ βοηθῶ εἰς τὸ κατάστημα καὶ θὰ μεταφέρω
παραγγελίας εἰς τὰ σπίτια. Θὰ τρώγω καὶ θὰ κοι-
μῶμαι εἰς τὸ κατάστημα καὶ θὰ ἔχω καὶ μισθὸν 300
δραχμὰς τὸν μῆνα. Τὰς 200 θὰ σοῦ τὰς στέλλω. Τὰς
ἄλλας 100 εἶπεν ὁ θεῖος, θὰ τὰς κρατῶ διὰ νὰ ἀγο-
ράζω πράγματα τοῦ σχολείου.

Εἶμαι πολὺ εύχαριστημένος, μητέρα μου, ποὺ θὰ
πηγαίνω εἰς τὸ Γυμνάσιον. Ἡ ἐπιθυμία μου είναι νὰ
τελειώσω τὸ Γυμνάσιον καὶ ύστερα νὰ σπουδάσω

ἰατρός. Καὶ τότε νὰ ἴδης! Ὁ θεὸς νὰ μὲ ἀξιώσῃ
μόνον.

Σὲ φιλῶ καθὼς καὶ τ' ἀδέλφια μου
ὅ Χρῆστός σου

Ἐκτοτε ἔκαστον μῆνα, ὁ ταχυδρόμος ἐκτυποῦσε τὴν
θύραν τοῦ πενιχροῦ οἰκίσκου τῆς χήρας, διὰ νὰ τῆς
δώσῃ μίαν ἐπιστολὴν καὶ μίαν ἐπιταγήν. Ἡσαν ἀπὸ
τὸν Χρῆστον, «τὸ χρυσό της παιδί», ὅπως ἔλεγεν,
τὸ ὄποιον είργαζετο εἰς τὰς Ἀθήνας διὰ τὴν ἀγά-
πην τῆς μητρός του καὶ τῶν ἀδελφῶν του καὶ ὁ
ὅποιος θὰ ἐπανήρχετο ἀργότερον εἰς τὸ νησίον ὡς
ἰατρὸς διοξασμένος. Ὅλοι θὰ τὸν ἐσέβοντο καὶ θὰ τὸν
ἐτίμων. Θὰ ἔπαιρνε τὴν μητέρα του ἀπὸ τὸ «χαμό-
σπιτο» καὶ θὰ τὴν ἔβαλλε νὰ κατοικήσῃ εἰς ἐν ἀνά-
κτορον. Θὰ ἔκτιζε τάφον μαρμάρινον τοῦ δυστυχοῦς
πατρός του, θὰ ἥνοιγε μαγαζεῖον διὰ τὸν ἀδελφόν
του, θὰ ὑπάνδρευε τὴν ἀγαπητήν του ἀδελφήν Ἐλέ-
νην, ὅπως τῆς ἔπρεπε. Ἐκείνην τὴν ἡμέραν θὰ ἐπί-
στευεν ἡ πτωχὴ χήρα, ὅτι ἔξαναγεννήθη, διὰ νὰ χα-
ρῆ νέαν ζωὴν γεμάτην εύτυχίαν. Ναὶ τὴν ἡμέραν, καθ'
ἥν θὰ ἐπέστρεφε ὁ Χρῆστος, ἡ μήτηρ του θὰ ἔβγαζε
τὰ μαῦρα.

Εἰς ἓνα ἐλεεινὸν οἰκίσκον, ἐν κοράσιον 15–16 ἑτῶν,
κάθηται. Είναι μεσονύκτιον καὶ πλέκει μὲ δακρυσμέ-
νους ὀφθαλμούς. Τὸ πρόσωπόν της είναι ἀδύνατον
καὶ ὠχρόν. Οἱ ὀφθαλμοὶ τρομαγμένοι. Κάθε τόσον
σηκώνει τὴν κεφαλὴν καὶ παρατηρεῖ εἰς τὸ βάθος τοῦ

δωματίου. Ἐκεῖ ἐπί τινος στρώματος κατάκειται μία γυνή τρελλή. Αύτὴν παρατηρεῖ ἀνησύχως καὶ ὑστερα, ἀφοῦ τὴν βλέπει κοιμωμένην, ἀναστενάζει καὶ σταυροκοπεῖται μὲν ἀνακούφισιν.....

Ποία εἶναι αὐτὴ ἡ δυστυχὴς γυνή; Ἡ μήτηρ τοῦ Χρῆστου! Καὶ τὸ χλωμὸν κοράσιον, τὸ ὅποιον ἀγρυπνεῖ καὶ διανυκτερεύει ἐργαζόμενον; Ἡ Ἐλένη, ἡ ἀδελφή του!

Πόθεν προῆλθεν ὅλη αὐτὴ ἡ συμφορά;

Ἄλλοιμονον! ἀπὸ ἐκεῖ, ἀπ’ ὅπου ἐπερίμεναν τὴν μεγαλυτέραν τῶν εὔτυχίαν: ἀπὸ τὸν Χρῆστον!

Μήπως ἀπέθανεν;

Εἰθενὰ ἦτο αὐτό! Ἡ δυστυχὴς μήτηρ θὰ ὑπέφερε βεβαίως φρικτά, ἀλλὰ δὲν θὰ ἐτρελαίνετο. «Ἐτσι ἥθέλησεν ὁ Θεὸς» θὰ ἔλεγεν. Θὰ ἔκυπτε ταπεινὰ τὴν κεφαλὴν πρὸ τῆς ἀνεξιχνιάστου βουλήσεως καὶ θὰ ἔξικολούθει νὰ ζῇ καὶ νὰ ἐργάζεται. «Τί συμφορὰ δίνει ὁ οὐρανὸς καὶ δὲν τὴν βαστᾶ ἡ γῆ;» λέγει μιὰ λαϊκὴ παροιμία. Τὴν συμφορὰν ὅμως, τὴν ὅποιαν δὲν στέλλει ὁ οὐρανός, ἀλλὰ τὴν προκαλεῖ ὁ ἄνθρωπος, τὴν συμφοράν, ἡ ὅποια δὲν ἐκμηδενίζει, ὅπως ὁ θάνατος, ἀλλὰ στιγματίζει καὶ ἀτιμάζει, πῶς νὰ τὴν ὑπομείνῃ κανείς;

Πῶς ν’ ἀνθέξῃ ἡ ἀμοιρος αὐτὴ γυνή, ἡ ὅποια ἐπερίμενε τὸ τέκνον της νὰ τῆς ἀνοίξῃ τὸ σπίτι, ὅταν ἔμαθεν, ὅτι ὁ νίος της θὰ ἔμενε πέντε ὄλόκληρα ἔτη εἰς τὰ σίδηρα τῆς φυλακῆς μετὰ τῶν χειροτέρων κακούργων, ἐστιγματισμένος, κλέπτης;

Μά, πῶς ἔγινεν αὐτὸ τὸ κακόν; Πῶς παρεσύρθη

οὗτω ὁ Χρῆστος, ὁ φρόνιμος, ὁ τίμιος, ὁ καλὸς Χρῆστος;

"Οπως γίνονται πάντοτε αὐτὰ τὰ κακά! Σιγά σιγά.... Τὸ πρῶτον δλίσθημα φέρει τὸ δεύτερον καὶ καταπίπτει κανεὶς δλίγον κατ' δλίγον, ὅλως ἀσυναισθήτως, ἥως ὅτου φθάσῃ πλέον εἰς τὸ βυθόν.

Μία ἀνόητος ὑπερηφάνεια ἦτο τὸ πρῶτον λάθος τοῦ Χρῆστου. Γραμματισμένος αὐτός δὲν κατεδέχετο νὰ ἔχῃ φίλους τὰ παιδιά, τὰ ὄποια εἰργάζοντο μαζί του εἰς τὸ κατάστημα τοῦ θείου του. 'Ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ θείου του, εἰς τὸν ὄποιον ἔλεγεν, ὅτι συμμελετῷ μὲ τοὺς συμμαθητάς του, συνῆψε φιλίας μὲ πλουσιόπαιδα καὶ ἔτρεμε μήπως μάθουν, ὅτι είναι πτωχόπαιδον, ὑπηρέτης καὶ τὸν καταφρονήσουν!

Οὕτω λοιπόν: «Παίρνομε κάστανα; ἔλεγεν ὁ ἔνας τῶν φίλων του — 'Ακοῦς ἐκεῖ!'» ἀπεκρίνετο δλοπρόθυμος ὁ Χρῆστος, «σταθῆτε μάλιστα, ἐγὼ φιλεύω».

Καὶ ἔξωδευε πέντε δραχμάς, διὰ νὰ ἀγοράσῃ διὰ τοὺς φίλους του κάστανα. Ἡγόραζε πράγματα πολὺ περισσότερα ὅσων τοῦ ἔχρησίμευον καὶ τὰ ἐμοίραζεν ἔδω καὶ ἐκεῖ δι' ἐπίδειξιν. Συχνὰ ἐπήγαιναν εἰς τοὺς Κινηματογράφους καὶ εἰς τὰ ζαχαροπλαστεῖα. *Έκαμπον περιπάτους μὲ ποδήλατα. Μὲ αὐτὰ καὶ μὲ αὐτὰ κατήντησε νὰ μὴ ἡμπορῇ πλέον νὰ στέλλῃ εἰς τὴν μητέρα του τὸν μισθόν του. Καὶ τῆς ἔγραφε — τὸ ἔνα κακὸν φέρει τὸ ἄλλον — ἐν μέγα ψεῦδος. "Οτι δῆθεν ἐπλήρωνε ἔνσα καθηγητήν, ὁ ὄποιος τὸν ἐπρογύμνα-

ζεν εἰς τὰ μαθήματα καὶ θὰ τόν ἔκαμνε νὰ πηδήσῃ
μίαν τάξιν εἰς τὸ σχολεῖον!

Ἐκείνη ἡ δυστυχής, μὲ ὅλην της τὴν πτωχείαν
ἔστερξε νὰ στερηθῇ αὐτὰς τὰς 200 δραχμὰς τὸν μῆνα,
πιστεύουσα, ὅτι ἦτο διὰ τὴν προκωπήν τοῦ υἱοῦ της,

διὰ νὰ τὸν ἴδῃ ἐν ἔτος πρωτύτερα ἰατρόν!.... Μετ' ὀλίγον ὅμως οὔτε ὁ μισθὸς ὀλόκληρος ἐπήρκει εἰς τὸν Χρῆστον. Διότι εἶχε μάθει καὶ νὰ καπνίζῃ καὶ νὰ χαρτοπαίζῃ ἀκόμη! Τότε πλέον ἥρχισε νὰ κλέπτῃ. Εἰς τὴν ἀρχὴν ὀλίγα καὶ μὲ τρόμον ὑστερα περισσότερα καὶ μὲ θάρρος. Εἰς τὸ τέλος, ὅπως γίνεται πάντοτε, τὸν ἀνεκάλυψαν καὶ τὸ ἔρριψαν εἰς τὰς φυλακάς.

Καὶ ἡ δυστυχὴς μήτηρ του ἔμαθεν, ὅτι ἐτήκετο εἰς τὰς φυλακάς τὸ τέκνον της, τὸ ὄποιον ἦτο ἡ μόνη ἐν τῷ κόσμῳ ἐλπίς της. Καὶ ἤκουε νὰ λέγουν δι' αὐτῆν: «ἡ μάννα τοῦ κλέπτη!» Καὶ διὰ τὴν κόρην της, ποὺ ὁ Θεὸς γνωρίζει πῶς τὴν ὠνειρεύετο, νὰ τὴν δακτυλοδεικτοῦν καὶ νὰ λέγουν: «τοῦ κλέπτη ἡ ἀδελφή!»

Ο ἀδελφὸς τοῦ Χρῆστου, μὴ ὑποφέρων αὐτὸ τὸ κατάντημα, σηκώνεται καὶ φεύγει, Οὔτε γνωρίζει κανεὶς ποὺ ἐπῆγε. Καὶ ἔμεινεν μόνον τὸ δυστυχισμένον κοράσιον, ἡ Ἐλένη, νὰ τρέχῃ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, διὰ νὰ περιθάλπῃ τὴν δυστυχῆ μητέρα της καὶ νὰ κάμνῃ «νυκτέρια», διὰ νὰ κερδίζῃ τὸν ἄρτον δι' ἑαυτὴν καὶ τὴν μητέρα της.

Διὰ τὰ χρήματα, τὰ ὄποια ἔκλεψεν ὁ Χρῆστος καὶ τὰ ἔχασεν εἰς τὸ χαρτοπαίγνιον, πληρώνει πέντε ἔτη ἀπὸ τὴν ζωήν του.

Διὰ τὴν οἰκτρὰν κατάστασιν τῆς ἀτυχοῦς μητρός του, διὰ τὴν δυστυχίαν, ἥτις ἔξ αἰτίας του φαρμακώνει τὴν νεότητα τῆς ἀδελφῆς του, διὰ τὸ κηλίδωμα τῆς μνήμης τοῦ πατρός του, ποιος θὰ πληρώσῃ;

Οἱ δὲ ἡθικοὶ αὐτουργοὶ τοῦ κακοῦ, ὅλοι αὐτοί, οἱ ὄποιοι μὲ τὸ προσωπεῖον τοῦ φίλου ἐπλησίαζον τὸν

Χρῆστον καὶ μὲ τὴν πρόφασιν, ὅτι θὰ τοῦ γνωρίσουν τὸν κόσμον, τοῦ ἔδιδον ὄλεθρίας συμβουλάς καὶ ὄλεθριώτερα παραδείγματα καὶ τὸν ἐμάνθανον νὰ καπνίζῃ, νὰ πίνῃ καὶ νὰ παίζῃ καὶ τὸν κατήντησαν κλέπτην, ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἐλεεινοὶ ποίαν ἵκανοποίησιν θὰ δώσουν εἰς τὴν πτωχὴν οἰκογένειαν καὶ εἰς τὴν κοινωνίαν;

ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΜΗΤΕΡΑΣ

Μισεύεις γιὰ τὴν ξενιτειὰ καὶ μένω μοναχὴ μου!

Σύρε, παιδί μου, στὸ καλὸ καὶ σύρε στὴν εὔχὴ μου!

Τριανταφυλλένια ἡ στράτα σου, κρινοσπάρμεν' οἱ
[δρόμοι,

Γιὰ χάρι σου ν' ἀνθοβολοῦν καὶ τὰ λιθάρια ἀκόμη!

Τὰ δάκρυά μου νὰ γενοῦν διαμάντια σ' ὅ, τι ἐγγίσης.

Καὶ τὸ ποτήρι τῆς χαρᾶς ποτὲ νὰ μὴ στραγγίσης!

Νὰ πίνης καὶ νὰ ξεδιψᾶς καὶ νᾶν' αὐτὸ γεμᾶτο,

Σᾶν νᾶν' ἡ βρύση ἀπὸ ψηλὰ κι' αὐτὸ νᾶν' ἀπὸ κάτω!

Ἐκεῖ, παιδί μου, ποὺ θὰ πᾶς στὰ μακρινὰ τὰ ξένα
Δίχτυα πολλὰ καὶ ξόβεργα θὰ στήσουνε γιὰ σένα.

Οἱ ἐλπίδες μὲ τοὺς πόθους τους, τὸ βιὸς μὲ τὰ παλάτια

Κι ἡ ξεγελάστρα ἡ ὁμορφιὰ μὰ τὰ γλυκά της μάτια.

Μὲς τὴ χαρά του ὁ ἀνθρωπὸς ξεχνᾶ τὰ περασμένα

Κι ἵσως ξεχάστης κάποτε μαζὶ μ' αὐτὰ καὶ μένα.

Τὸ βιὸς μὲς τὰ παλάτια του τὴν περηφάνεια κρύβει

Κι ἵσως ντραπῆς γιὰ τὸ φτωχὸ τὸ πατρικὸ καλύβι.

'Αναγνωστικὸν ΣΤ' Δημοτικοῦ Νιρβάνα-Ζήση "Εκδ. Α'

Κι ἡ ξεγελάστρα ἡ ὁμορφιὰ μ' ἔνα γέλιο στὸ στόμα
Κάνει τὸ νιὸν ν' ἀπαρνηθῆ καὶ τὴν μητέρ' ἀκόμα.

Παιδί μου, ἂν τὴν μητέρα σου πάψῃς νὰ τὴν θυμᾶσαι,
Μὲ δίχως βαρυγκόμησι συχωρεμένος νᾶσαι!

Κι ἂν τὸ φτωχὸν καλύβι μας ντροπή σοῦ φέρνει ὡς
[τόσο,

Καὶ πάλι θάμαι πρόθυμη συχώρεσι νὰ δώσω.

Μ' ἂν τὴν Πατρίδα ἀπαρνηθῆς, ποὺ τὴν λατρεύουν
[ὅλοι.

Νᾶν' ἡ ζωὴ σου, ὅπου κι ἂν πᾶς, ἀγκάθια καὶ τρι-
[βόλοι!

I Πολέμης

ΕΝΑΣ ΜΕΓΑΣ ΕΦΕΥΡΕΤΗΣ

Πρὸ ὄλιγων ἑτῶν ἀπέθανεν ὁ Θωμᾶς Ἀλβα Ἐντι-
σον, ὁ μεγαλύτερος ἐφευρέτης τῆς ἐποχῆς μας. Ὁ
Ἐντισον ἐγεννήθη τῷ 1847 εἰς τὴν πόλιν Μιλάνου
τῆς ἀμερικανικῆς πολιτείας Ὁχάϊο. Ἀπὸ 12 ἑτῶν ὁ
Θωμᾶς, βλέπων τὴν πενίαν τῶν γονέων του, ἐσκέ-
πτετο διαρκῶς, κατὰ ποῖον τρόπον θὰ δυνηθῇ νὰ
φανῇ χρήσιμος εἰς αὐτούς.

Μετὰ πολλὰς προσπαθείας κατώρθωσε νὰ λάβῃ
μίαν θέσιν ἐφημεριδοπώλου εἰς τὸν σιδηρόδρομον,
ὁ ὅποιος συνέδεε δύο πόλεις. Ἐπώλει δὲ ὅχι μόνον
ἐφημερίδας, ἀλλὰ καὶ ὀπωρικὰ καὶ γλυκύσματα, τὰ
ὅποια ἐτοίμαζεν ἡ καλή του μήτηρ τοποθετοῦσα
προσεκτικὰ εἰς ἐν καλάθιον. "Ο, τι ἐκέρδιζε τὴν ἡμέ-

ρων ἀπὸ τὴν πώλησιν, τὸ βράδυ τὸ ἔδιδεν εἰς τοὺς πτωχούς γονεῖς του, διὰ τὴν συντήρησιν.

Τὰς ὥρας, κατὰ τὰς ὅποιας ἔμενεν εἰς τὴν μίαν ἢ εἰς τὴν ἄλλην πόλιν, ὁ Ἐντισον ἡσχολεῖτο εἰς τὴν προμήθειαν ἐφημερίδων, τὰς ὅποιας θὰ ἐπώλει. Ὅταν τοῦ ἔμενεν ὀλίγος καιρός, ἔτρεχεν εἰς τὴν βιβλιοθήκην τῆς πόλεως καὶ ἔδιάβαζεν, ὅτι βιβλία τοῦ ἡρεσκον. Διότι τὸ παιδίον τοῦτο εἶχε μεγάλην δίψαν πρὸς μάθησιν.

Οἱ καλοὶ τρόποι κάμνουν τοὺς καλούς φίλους. Οὕτω καὶ ὁ μικρὸς ἐφημεριδοπώλης μὲ τοὺς καλούς του τρόπους καὶ μὲ τὴν προθυμίαν, τὴν ὅποιαν εἶχε νὰ φαίνεται χρήσιμος εἰς τὸν καθένα, κατώρθωσε ν' ἀποκτήσῃ τὴν ἀγάπην τῶν ἐπιβατῶν καὶ τῶν ὑπαλλήλων τοῦ σιδηροδρόμου.

Αὐτὸ τὸν ὡφέλησε πολύ. Διότι οἱ ὑπάλληλοι ὅχι μόνον τοῦ ἔδωκαν τὸ δικαίωμα νὰ πωλῇ ἐφημερίδας, ἀλλὰ καὶ τοῦ παρεχώρησαν ἐν παλαιὸν ὅχημα, τὸ ὅποιον ἦτο πάντοτε κενὸν εἰς τὴν ἀμαξοστοιχίαν, διὰ τὰ ἐμπορεύματά του. Τὸ βαγόνιον αὐτὸ ἦτο διὰ τὸν μικρὸν Ἐντισον ἔνας ὀλόκληρος κόσμος.

Τὸ ἔχωρισεν εἰς δύο διαμερίσματα. Εἰς τὸ ἔβαζε τὰς ἐφημερίδας καὶ τὰ μικρὰ ἐμπορεύματά του, τὸ δὲ ἄλλο διεσκεύασε εἰς ἐργαστήριον μὲ φιάλας, χημικὰς συσκευὰς καὶ χημικὰ εἴδη. Ἀπὸ μικρὸς εἶχε μεγάλην κλίσιν εἰς τὰ πειράματα καὶ εἰς τὸ ἐργαστήριόν του αὐτὸ διαρκῶς ἐπειραματίζετο.

Συνήθως ὁ Ἐντισον ἐπώλει 200 ἐφημερίδας τὴν

ήμέραν, ένιοτε όμως ἐπώλει και 300, δὲν ἐπήρκει δηλαδὴ ἡ προμήθεια, τὴν δποίαν εἶχε κάμει.

«Τί ἄρα γε συμβαίνει, ὥστε οἱ ἀνθρωποι τὴν μίαν ήμέραν νὰ διψοῦν δι’ ἐφημερίδας και τὴν ἄλλην ὅχι;» Ἡ σκέψις αὐτὴ ἐβασάνιζε τὸν νοῦν τοῦ μικροῦ ἐφημεριδοπώλου. Ἐπὶ τέλους τὸ εύρηκε. «Οσον σπουδαιότερα και πλέον ἐνδιαφέροντα ἦσαν τὰ νέα, τὰ δποῖα ἀνέγραφον οἱ ἐφημερίδες, τόσον περισσότεροι ἀνθρωποι ἤθελον νὰ τὰς διαβάζουν.

Ἡ σκέψις αὗτη ὠθησε τὸν Ἔντισον νὰ γίνη ἐπιχειρηματίας. Εἶχε κατορθώσει νὰ πείσῃ ἔνα τυπογράφον νὰ τὸν ἀφήνῃ νὰ ρίπτῃ ἐν ταχὺ βλέμμα εἰς τὰς ἐπιγραφὰς τῶν εἰδήσεων, πρὶν ἐκτυπωθοῦν τὰ φύλλα. Οὕτω, δταν ἐβλεπεν, δτι εἶχον ἐνδιαφερούσας εἰδήσεις, ἡγόραζε πολλὰ φύλλα ἐξ αὐτῶν.

Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τὰ βόρεια κράτη τῆς Ἀμερικῆς εἶχον αίματηρὸν πόλεμον μὲ τὰ Νότια. «Ολος ὁ κόσμος τότε εἶχε ἀγωνίαν νὰ μανθάνῃ καθημερινῶς τὰ νέα τοῦ πολέμου. Μίαν ήμέραν ὁ Ἔντισον ἀνέγνωσεν εἰς τὰ δοκίμια τῶν ἐφημερίδων τὴν ἐπιγραφὴν μιᾶς εἰδήσεως, ἥτις ἀνήγγελλεν, δτι εἰς μίαν μεγάλην μάχην ἦσαν 50.000 νεκροὶ και τραυματίαι. «Τώρα» ἐσκέφθη ὁ Ἔντισον, «ἄν ὁ κόσμος ἐμάνθανε, δτι αἱ ἐφημερίδες ἔχουν μίαν τοιαύτην εἰδησιν, θὰ ἡμποροῦσαν νὰ πωλήσω πάρα πολλά!» Ἐθεσε λοιπὸν εἰς ἐνέργειαν ἐν εύφυες σχέδιον.

Τρέχει δρομαίως εἰς τὸν σιδηροδρομικὸν σταθμὸν και παρακαλεῖ τὸν τηλεγραφητὴν νὰ γνωστοποιήσῃ εἰς δλους τοὺς σταθμούς, ἀπὸ τοὺς δποίους διέρχε-

ται ή ἀμαξοστοιχία, τὴν σπουδαίαν αὐτὴν εἴδησιν τῆς μάχης. Ὑγίνε πράγματι αὐτὸ καὶ μετ' ὀλίγον κάθε σταθμὸς εἶχε γράψει μὲ κιμωλίαν εἰς τὸν μαυροπίνακα, εἰς τὸν ὅποιον ἀναγγέλλεται η ἄφιξις καὶ ἀναχώρησις η ἡ καθυστέρησις τῶν σιδηροδρομικῶν συρμῶν, τὴν σημαντικὴν εἴδησιν. Ὡς πληρωμὴν ὑπεσχέθη ὁ Ἐντισον εἰς τὸν τηλεγραφικὸν ὑπάλληλον νὰ τοῦ χαρίζῃ ἐπὶ ἔξ μηνας διαφόρους ἐφημερίδας.

Τώρα ὅμως δικρός ἐπιχειρηματίας δὲν εἶχεν ἀρκετὰ χρήματα διὰ ν' ἀγοράσῃ μέγαν ἀριθμὸν ἐφημερίδων. Παρεκάλεσε λοιπὸν τὸν διευθυντὴν τοῦ τυπογραφείου νὰ τοῦ δώσῃ 1000 φύλλα ἐπὶ πιστώσει, ἀλλ' ὁ διευθυντὴς δὲν ἐδέχθη.

Ο Ἐντισον ὅμως δὲν ἀπογοητεύεται. Μεταβαίνει κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸν διευθυντὴν μιᾶς ἐφημερίδος καὶ μὲ θάρρος τὸν παρακαλεῖ νὰ τοῦ δώσῃ ἐπὶ πιστώσει 1000 φύλλα ἐφημερίδων καὶ τὴν πρωίαν τῆς ἄλλης ἡμέρας θὰ τὸν ἐπλήρωνε μέχρι λεπτοῦ. Ο Διευθυντὴς παρετήρησεν ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν τὸ δραστήριον καὶ εὔφυες αὐτὸ παιδίον καὶ ἀμέσως ἔλαβεν ἐν τεμάχιον χάρτου, ἔγραψε ὀλίγας λέξεις ἐπ' αὐτοῦ, τοῦ τὸ ἔδωκε καὶ τοῦ εἶπε: «Δῶσε το εἰς τὸ τυπογραφείον!» Πόσην χαρὰν ἡ σθάνθη ὁ Ἐντισον, ὅταν μετ' ὀλίγην ὥραν μετέφερε φορτωμένος ἐν μέγα δέμα ἐφημερίδων εἰς τὸν σταθμόν! Πλήρης ἐλπίδων πηδᾷ εἰς τὸ ὅχημα.

Η ἐπιτυχία ὑπῆρξεν ἀνωτέρα τῶν ἐλπίδων του. Εἰς τὴν πρώτην σιδηροδρομικὴν στάσιν ἐπώλησεν 40 φύλλα, ἐνῷ τὰς ἄλλας ἡμέρας ἐπώλει δύο μόνον συνήθως. Εἰς τὴν ἐπομένην στάσιν, ἐζήτησε διπλῆν τι-

μήν δι' ἔκαστον φύλλον, δηλ. 40 λεπτὰ δι' ἔκάστην ἐφημερίδα καὶ ἀμέσως ἐπώλησεν 150 φύλλα.

Τὸ αὐτὸ ἔγινε καὶ εἰς τὰς ἐπομένας στάσεις. Ὁ θρίαμβος ὅμως ἦτο, ὅταν ἔφθασεν εἰς τὸν τελικὸν σταθμόν, εἰς τὸν λιμένα Χουρόν. Πλήθος ἀνυπομόνων ἀνθρώπων, μετὰ τὸ τηλεγράφημα, τὸ ὅποιον ἀνέγνωσαν, ἐπερίμενε μὲ ἀγωνίαν εἰς τὸν σταθμόν.

‘Ο καθεὶς ἐζήτει γρήγορα γρήγορα ἐν φύλλον καὶ ό “Εντισον τὸ ἔδιδεν, ἀλλὰ τώρα ἐζήτει μίαν δραχμὴν δι' ἔκαστον. ’Αλλ’ εἰς ποῖον νὰ πρωτοδώσῃ; ”Ολη ἡ πόλις ἦτο ἐπὶ ποδὸς καὶ ἐζήτει ἐφημερίδας. Κάθε τόσον καὶ νέοι ἀνθρώποι μαζεύονται. Παρ’ ὀλίγον νὰ πάθῃ ἀσφυξίαν ἀπὸ τὸν συνωστισμόν. Δι’ αὐτὸν Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ήναγκάσθη ν' ἀναβῆ ἐπάνω εἰς τὴν κλίμακα τοῦ ναοῦ καὶ νὰ μοιράζῃ ἐκεῖθεν τὰ φύλλα.

Ἐντὸς τοῦ ναοῦ ὁ Ἱερεὺς ἐπρόκειτο τὴν στιγμὴν αὐτὴν ν' ἀρχίσῃ τὴν ἀκολουθίαν. Ἀλλὰ μόλις οἱ ἐκκλησιαζόμενοι ἐπληροφορήθησαν, ὅτι ἀπ' ἔξω ἦτο ὁ Ἐντισον μὲ τὰς ἑφημερίδας, ἐξῆλθον ὅλοι. Πάραυτα ἡ ἐκκλησία ἐκενώθη καὶ ὁ Ἱερεὺς ἔμεινε μόνος! Ἡγωνίζετο ὁ κόσμος, διὰ ν' ἀγοράσῃ ἐν φύλλον!

Τὸ βράδυ ἐπέστρεφεν εἰς τὴν οἰκίαν του ὁ Ἐντισον κομίζων εἰς τοὺς γονεῖς του μίαν μικρὰν περιουσίαν. Αὐτὴ ἦτο ἡ πρώτη του ἐπιτυχὴς ἐπιχείρησις.

Τὴν ἐπιτυχίαν αὐτὴν ὥφειλεν ὁ Ἐντισον εἰς τὸν τηλέγραφον. Ἀπὸ τοῦδε καὶ εἰς τὸ ἔξῆς λοιπὸν δὲν εἶχε τὸν νοῦν του εἰς ἄλλο τίποτε, παρὰ εἰς τὸν τηλέγραφον καὶ τὸν ἡλεκτρισμόν, ὁ ὄποιος ἦτο ἡ δύναμις τοῦ τηλεγράφου. Διὰ τοῦτο ἤρχισε νὰ ἀναγινώσκῃ ἀπλήστως ὃ, τι εὕρισκε διὰ τὸν ἡλεκτρισμόν. Ἡγόρασε καὶ τινας ἡλεκτρικὰς συσκευὰς καὶ μάλιστα ἐτελειοποίησεν ὁ ἴδιος τινὰς ἐξ αὐτῶν. Ἡ φιλομάθειά του δὲν εἶχεν δρια.

Αὐτὰ τὰ πράγματα ὅμως ἀπαιτοῦν πολλὰ χρήματα καὶ ὁ Ἐντισον δὲν εἶχε κανένα ἄλλον πόρον, ἐκτὸς ἀπὸ τὰς ἑφημερίδας του. Ἔσκέφθη λοιπόν, πῶς νὰ πολλαπλασιάσῃ τὰ κέρδη του. Αὔτὸ θὰ ἐγίνετο, ἐσυλλογίσθη, ἂν ἐξέδιδεν ὁ ἴδιος ἑφημερίδα. Ἐντὸς ὀλίγου κατώρθωσε νὰ ἀγοράσῃ μίαν μεταχειρισμένην τυπογραφικὴν μηχανὴν καὶ τινα παλαιὰ τυπογραφικὰ στοιχεῖα. Τὰ μετέφερεν εἰς τὸ ὅχημά του

καὶ ἥρχισε τὰς δοκιμάς διὰ τὴν ἐκτύπωσιν. Νύκτας ὀλοκλήρους δὲν ἔκοιμᾶτο ὁ Ἐντισον δοκιμάζων τὸ πυογραφεῖον του. Ἐπὶ τέλους κατώρθωσε νὰ προμηθεύῃ εἰς τοὺς ταξιδιώτας ἴδικήν του ἐφημερίδα! Τὴν ἔξεδιδε μίαν φορὰν τὴν ἑβδομάδα καὶ τὴν ἐπώλει ἀντὶ 32 λεπτῶν τὸν μῆνα.

Οὕτω τὸ παιδίον αὐτὸ τῶν 14 ἔτῶν ἔγινε διὰ μιᾶς συντάκτης, στοιχειοθέτης, τυπογράφος καὶ πωλητής. Αἱ εἰσπράξεις του ὀλονέν ηὔξανον. Κατώρθωσε τώρα νὰ δίδῃ 120 δραχμάς τὸν μῆνα εἰς τοὺς γονεῖς του. Καὶ ἐν τούτοις δὲν ἦτο εὐχαριστημένος.

Μαζί μὲν ἕνα συνομήλικά του, ὅστις ἦτο τυπογράφος, ἔξεδωκε μίαν νέαν, καλυτέραν ἐφημερίδα. Δυστυχῶς ὅμως ἡ ἐφημερίς αὕτη ἔγινεν αἰτία τοῦ πρώτου κινδύνου τῆς ζωῆς του.

Μίαν ἡμέραν δηλ. ἔγραψεν ἀστεῖον τι εἰς τὴν ἐφημερίδα του διά τινα κύριον, ὅστις ἔμενεν εἰς τὴν πόλιν Χουρόν. Ὁ κύριος αὐτὸς ἐθίχθη μὲ αὐτὰ καὶ τόσον ἐθύμωσεν, ὥστε ἥρπασε μίαν ἡμέραν τὸν Ἐντισον καὶ τὸν ἔρριψεν εἰς τὸν ποταμόν. Εύτυχῶς ὁ Ἐντισον ἤξευρε νά κολυμβᾶ καλὰ καὶ κατώρθωσε νὰ ἔξελθῃ εἰς τὴν ὄχθην. Ἐκτοτε ὅμως ἔχασε κάθε ζῆλον διὰ τὴν ἐφημερίδα.

Μετ' ὀλίγον νέον δυστύχημα ἐδοκίμασεν ὁ Ἐντισον. Μίαν ἡμέραν ἔσπασε μέσα εἰς τὸ ὄχημα ἐν φιαλίδιον περιέχον φωσφόρον. Ἀνεφλέχθη τὸ φωσφόρον καὶ τὸ πῦρ μετεδόθη εἰς τὸ βαγόνιον, τὸ ὅποιον ἥρχισε νὰ καίεται. Φόβος καὶ τρόμος κατέλαβεν τὸ Ἐντισον! Τὸ χειρότερον ὅμως συνέβη εἰς τὸν σταθμόν. Ὁ

δδηγὸς δηλ. τῆς ἀμαξοστοιχίας, ὅστις δὲν ἦνείχετ
ἀπὸ καιρὸν τὸν Ἐντισον διὰ τὴν ὁσμήν, ἡ ὅποια
προήρχετο ἀπὸ τὸ Ἐργαστήριόν του, μόλις ἔφθασαν
εἰς τὸν σταθμόν, ἐπέταξεν ὅλα τὰ πράγματά του
ἀπὸ τὸ βαγόνιον εἰς τὸ πεζοδρόμιον, κατέφερε μάλι-
στα εἰς τὸν Ἐντισον καὶ δύο ραπίσματα τόσον δυ-
νατά, ὥστε ἔκτοτε ἔμενε κωφὸς ἀπὸ τὸ ἐν αὐτίον.

Πνιγμένος εἰς τὰ δάκρυα ὁ Ἐντισον ἴστατο εἰς τὸ
πεζοδρόμιον, ἀνάμεσα εἰς τὰ θρύμματα τῶν φιαλῶν
του καὶ τῶν συσκευῶν του καὶ ἡτο ἀπαρηγόρητος,
διότι ἔχασε πλέον διὰ παντὸς τὸ προσφιλές του ἐρ-
γαστήριον καὶ τὸ ὄχημα. ‘Ο ἵδιος ἔλεγεν ἀργότερα,
ὅτι ποτὲ δὲν ἀπηλπίσθη τόσον πολύ, ὅσον ἐκείνην
τὴν ἡμέραν. Ἐπρεπεν ὅμως νὰ ἔξακολουθήσῃ νὰ πω-
λῇ τὰς ἐφημερίδας. διὰ νὰ ζήσῃ. Ἐκαμνε λοιπὸν κα-
θημερινῶς τὴν αὐτὴν διαδρομήν.

Τὸ θέρος τοῦ 1862 ἦξ αἰτίας μιᾶς εὐγενοῦς πράξεως
του ἔγινε τηλεγραφητής. Ἡ ἀμαξοστοιχία του ἐστάθ-
μενεν εἰς μίαν στάσιν καὶ ἡ μηχανή του ὠθοῦσεν ἐν
φορτηγὸν βαγόνιον. Ὁ Ἐντισον, μὲ ἐνα δέμα ἐφημε-
ρίδων ὑπὸ μάλης, περιεφέρετο πλησίον τῶν γραμμῶν.

Αἴφνης βλέπει ἐν παιδίον δύο ἐτῶν, τέκνον τοῦ
σταθμάρχου, τὸ ὅποιον ἦγάπα πολύ, νὰ παίζῃ ἀμέ-
ριμνον μεταξὺ τῶν γραμμῶν καὶ ὀλίγον ἔλειψε νὰ
περάσῃ ἀπ’ ἐπάνω του τὸ φορτηγὸν βαγόνιον, τὸ
ὅποιον ὠθοῦσεν ἡ ἀτμομηχανή.

Ταχὺς ὡς ἀστραπὴ ὁ Ἐντισον πετᾶ τὰς ἐφημερί-

δας, ἀρπάζει τὸ παιδίον καὶ πηδᾶ μαζὶ μ' αὐτὸ εἰς τὸ ἄλλο μέρος τῆς γραμμῆς.

‘Ο σταθμάρχης ἥτο καὶ αὐτὸς πτωχὸς καὶ δὲν εἶχε τίποτε, διὰ νὰ ἀνταμείψῃ τὸν Ἐντισον, ὁ ὅποιος ἔσωσε τὴν ζωὴν τοῦ παιδίου του, παρὰ μόνον ἀνέλαβε νὰ τοῦ διδάξῃ νὰ τηλεγραφῇ. Κάθε βράδυ, ὅταν ὁ Ἐντισον εἶχε πωλήσει τὰς ἐφημερίδας του, διενυκτέρευεν εἰς τὸν σταθμὸν μανθάνων τὴν τηλεγραφικήν. Ἐντὸς δὲ ὀλίγου ύπερέβαλε καὶ τὸν διδάσκαλόν του εἰς τὴν τέχνην.

“Ἐκτοτε ἀρχίζει τὸ ἐπιστημονικὸν στάδιον τοῦ Ἐντισον. Διαρκῶς ἐπιτυγχάνει νέας ἡλεκτρικὰς ἐφευρέσεις. Τελειοποιεῖ τὸν τηλέγραφον καὶ τὸ τηλέφωνον, καὶ ἐφευρίσκει τὰς ἡλεκτρικὰς λυχνίας, τὰς ὅποιας μεταχειρίζομεθα ἀκόμη καὶ σήμερον. Ἐφευρίσκει ἔπειτα τὸν φωνογράφον, τὸν κινηματογράφον καὶ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη κατορθώνει νὰ τελειοποιήσῃ καὶ τὸν ὄμιλοῦντα κινηματογράφον.

Αἱ ἐφευρέσεις του εἶναι ἀμέτρητοι. Δι' αὐτῶν εὐηργύτησε τὴν ἀνθρωπότητα. Ἀπὸ τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας μόνον ἔλαβε 1400 διπλώματα ἐφευρέσεων! “Ιδρυσε μεγάλα ἐργοστάσια, ἐκ τῶν ὅποιων ζοῦν χιλιάδες ἐργατῶν.

‘Απέθανε πρὸ ὀλίγων ἔτῶν εἰς βαθύτατον γῆρας, ἀφήνων ἀξιομίμητον παράδειγμα τοῦ τι δύναται νὰ κατορθώσῃ ἡ ἐργασία, ἡ ἐπιμέλεια καὶ ἡ ἐπιμονή.

ΕΥΣΥΝΕΙΔΗΣΙΑ ΥΠΑΛΛΗΛΟΥ

(Διήγησις ἐμποροϋπαλλήλου)

....Πρωΐ, πρωΐ ἔφθάσαμεν εἰς Σῦρον καὶ πρῶτον συνήντησα τὸν ἔξαδελφόν μου Δημήτρην. Ὅτοι ὑπηρέτης εἰς ἐν παραλιακὸν καφενεῖον πλησίον τῆς ἀποβάθρας. Μὲ ἀνεγνώρισεν ἀμέσως. Εἶχομεν νὰ ἴδωθῶμεν ἀπὸ τῆς παιδικῆς μας ἡλικίας. Ἐχάρην διὰ τὴν συνάντησίν μας, μ' ἐπεριποιήθη πολὺ καὶ τοῦ ὑπεσχέθην νὰ τὸν ἐπανίδω, ἀν ἐπρόφθανα νὰ τελειώσω ἔγκαίρως τὴν ἐργασίαν μου.

Συνήντησα κατόπιν τὸν ἀνταποκριτὴν τοῦ προϊσταμένου μου κύρ-Σταύρου καὶ μετ' αὐτοῦ ἐπεσκέφθημεν τὸ Τελωνεῖον, διὰ νὰ ἴδωμεν τὰς ρέγγας καὶ ἐκλείσαμεν συμφωνίαν διὰ τὴν ἀγοράν των. Δὲν εἶχομεν ὅμως καιρὸν νὰ τὰς ἐκτελωνίσωμεν καὶ νὰ τὰς φορτώσωμεν αὐθημερόν· ἐπομένως ἀφήσαμεν αὐτὰς διὰ τὴν ἄλλην ἡμέραν. 'Ο ἄλλος ὅμως ἀνταποκριτής, εἰς τὸν ὅποιον εἶχα νὰ πληρώσω ἐν γραμμάτιον 5000 δραχμῶν, ἔλειπε κατὰ σύμπτωσιν εἰς τὴν ἔξοχὴν καὶ ἀπὸ τὸ Γραφεῖόν του μὲταπεκάλεσαν νὰ περιμένω τὴν ἐπιστροφήν του. 'Αλλ' ἐβράδυνε πολὺ νὰ ἔλθῃ καὶ οἱ ὑπάλληλοι ἐκλεισαν τὸ γραφεῖον, ωστε ἡ πληρωμὴ πάλιν ἀνεβλήθη διὰ τὴν ἐπαύριον.

'Επρόκειτο λοιπὸν νὰ διέλθω τὴν νύκτα εἰς τὴν Σῦρον, ὅπου ἦλην ξένος καὶ ἄγνωστος καὶ ἔρχισα νὰ ἀνησυχῶ, διότι ἐκράτουν τὰ χρήματα. Μετέβην εἰς τὸν ἔξαδελφόν μου, ἔξεφρασα τὴν ἀνησυχίαν μου,

καὶ ἐζήτησα νὰ μοῦ συστήσῃ ἐν καλὸν καὶ εὐθηνὸν
ξενοδοχεῖον. Μὲ ἡρώτησε πόσα χρήματα κρατῶ.

—Πέντε χιλιάδας δραχμάς, τοῦ εἶπα.

—Τὸ καλύτερον εἶναι νὰ σὲ πάρω νὰ κοιμηθῆς
εἰς τὸ δωμάτιόν μου, εἶπε. "Ελα νὰ γευματίσωμεν
μαζί καὶ κατόπιν σὲ ὁδηγῶ διὰ νὰ κοιμηθῆς.

"Εκαμα ἔνα μικρὸν περίπατον εἰς τὴν ὥραίαν καὶ
καθαρὰν Ἐρμούπολιν καὶ κατόπιν ἐπέστρεψα εἰς τὸ
καφενεῖον. 'Ο Δημήτρης ἐκάθητο καὶ συνωμίλει μὲ
ἔνα φίλον του. Μοῦ τὸν συνέστησε καὶ μοῦ εἶπεν, ὅτι
ἥτο μάγειρος εἰς ἔν Ἀγγλικὸν φορτηγὸν ἀτμό-
πλοιον, τὸ ὄποιον ἐπρόκειτο νὰ ἀναχωρήσῃ τὴν
νύκτα διὰ τὰς Ἰνδίας.

"Οταν ἐμείναμεν μόνοι διὰ τὸ φαγητόν, ὁ Δημήτρης
μοῦ εἶπεν:

—'Ανδρέα, εῖσαι πολὺ τυχηρός, ὅτι ἥλθες σήμερον
εἰς τὴν Σῦρον. Αύτὸς ὁ φίλος μου προτείνει νὰ μᾶς
πάρῃ μαζί του εἰς τὰς Ἰνδίας καὶ κατόπιν εἰς τὴν
Ἀμερικήν. 'Εκεī ὁ κόσμος πλουτίζει. "Αφησε τὸν κύρ
Σταῦρον καὶ τὸ παντοπωλεῖον του καὶ ἔλα μαζί μου
νὰ κάμωμεν τὴν τύχην μας.

'Εγὼ ἔθεώρησα τὸ πρᾶγμα ἀστεῖον καὶ ἔχαμο-
γέλασσα.

— Σοῦ ὁμιλῶ σοβαρά, ἔξηκολούθησεν ὁ Δημήτρης.
Τί ἐλπίζεις ἀπὸ τὸν κύρ Σταῦρον; Σὲ ἔχει καὶ ἐργά-
ζεσαι μαζί του, λαμβάνεις ἔνα γελοῖον μισθὸν καὶ
αὔριον, ὅταν δὲν θὰ σὲ χρειάζεται πλέον, θὰ σὲ ἀπο-
βάλῃ, ὅπως ἀλλοτε ἀπέβαλε καὶ ἐμέ. Αὔτὴν τὴν εύκαι-
ρίαν, ἡ ὄποια σοῦ παρουσιάζεται σήμερον, δὲν θὰ τὴν

εῦρης πλέον εἰς τὴν ζωήν σου. Ὅσα χρήματα κρατεῖς, θὰ μᾶς χρησιμεύσουν ώς κεφάλαιον, διὰ νὰ ἀνοίξω-
μεν ἐκεῖ κάτω ἴδικόν μας κατάστημα καὶ θὰ γίνωμεν
εἰς ὀλίγα ἔτη ἑκατομμυριοῦρχοι.

—Ωστε μοῦ προτείνεις, τοῦ εἶπα ἐγὼ αὐστηρῶς,
νὰ κλέψω τὸν προϊστάμενον μου;

—Ἄπὸ τὰ πρῶτα μας κέρδη θὰ στείλης τὰ λεπτὰ
εἰς τὸν κύρῳ Σταῦρον. Αὔτὸς εἶναι πλούσιος καὶ δὲν
τὸν μέλει ᄃν περιμένῃ δι’ ὀλίγον καιρόν, μοῦ
ἀπήντησε.

— Δημήτρη! εἶπα, αὐτὸς ὁ φίλος σου θὰ εἶναι κακὸς
ἄνθρωπος καὶ ἔβαλεν εἰς τὸν νοῦν σου σκέψεις κα-
κούργους.

‘Η συζήτησις ἔξηκολούθησε πολὺν ὥραν. Ἐκεῖνος
ἐζήτει νὰ μὲ πείσῃ. Εἶναι ἀδύνατον νὰ περιγράψω μὲ
πόσην εὐγλωττίαν παρίστανε τὰ πράγματα. Ἐπὶ
τέλους, ὅταν εἶδεν, ὅτι ἔθυμωσα παργματικῶς καὶ τοῦ
ώμιλησα μὲ ἀγανάκτησιν, ἐπείσθη, ὅτι ἡμην ἀκλόνη-
τος, καὶ ἤλλαξε τοὺς λόγους του.

— Πολὺ καλά, Ἀνδρέα, μοῦ εἶπεν. Ἐγὼ σοῦ ὡμί-
λισα διὰ τὸ καλόν σου, διότι σὲ ἀγαπῶ. Τώρα βλέπω
καὶ ἐγὼ, ὅτι ἔχεις δίκαιον.

Μετέβημεν μετ’ ὀλίγον νὰ κοιμηθῶμεν εἰς τὸ δωμά-
τιόν του.

Μοῦ παρεχώρησε τὴν κλίνην του καὶ αὐτὸς ἔστρωσε
κατὰ γῆς. Πρὶν καταιλιθῶμεν, τοῦ εἶπα:

— Δημήτρη, ἀκουσε μίαν συμβουλὴν ἀπὸ ἐμέ, ᄃν
καὶ εἶσαι μεγαλύτερός μου. ‘Ως ὁδηγὸν εἰς τὸν βίον

σου νὰ ἔχης τὴν τιμιότητα καὶ τότε μόνον θὰ προ-
οδεύσῃς μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ.

Ἄπὸ τοὺς λόγους του ἡσθανόμην μίαν κρυφὴν ἀνη-
συχίαν. Τὰ χρήματα ἥσαν χαρτονομίσματα τυλιγ-
μένα μέσα εἰς χαρτίον. Τὰ ἐπῆρα καὶ τὰ ἔκρυψα κά-
τω ἀπὸ τὸ προσκέφαλόν μου.

Ανατριχιάζω ἀκόμη, ὅταν ἐνθυμηθῶ τὴν φρίκην τῆς
νυκτὸς ἐκείνης! Κουρασμένος ἀπὸ τὸ ταξίδιον καὶ τοὺς
κόπους τῆς ἡμέρας εἶχα πέσει εἰς ὑπνον βαθύν, ὅταν
ἡσθάνθην ώς νὰ ἔκινεῖτο τὸ προσκέφαλον. Ἡνοιξα
τοὺς ὄφθαλμούς καὶ εἶδα τὸν Δημήτρην. Ἔξω ἦτο
σελήνη καὶ εἰς τὸ δωμάτιον εἰσήρχετο φῶς ἀμυδρόν.
Γονατισμένος πλησίον τῆς κλίνης μου εἶχε χώσει τὸ
χέρι του καὶ ἐζήτει νὰ εῦρῃ τὸ δέμα μὲ τὰ χαρτο-
νομίσματα. Ἐπήδησα ἐπάνω ζαλισμένος ἀκόμη ἀπὸ
τὸν ὑπνον. Τότε αὐτὸς εὗρε τὸν καιρὸν καὶ μὲ ἀ-
στραπιαίαν ταχύτητα ἤρπασε τὸ δέμα καὶ ἔτρεξε
νὰ φύγῃ. Τὸν ἐπρόφθασσα εἰς τὴν θύραν, τὸν ἤρπασσα
μὲ ὀρμὴν καὶ τοῦ ἔσφιξα δυνατὰ τὸ χέρι, διὰ νὰ τοῦ
ἀφαιρέσω τὸ δέμα.

—Ἀνδρέα, μοῦ εἶπε μὲ ἀπαισίαν φωνήν, ἀφησέ με,
ἄν θέλης τὴν ζωήν σου!

—Τὰ χρήματα! ἔφωναξα ἐγώ.

—Μὴ φωνάζῃς! ἔχάθηκες, μοῦ εἶπε σιγὰ καὶ βραχνά.

—Τὰ χρήματα! ἔφωναξα ἐγώ ἔξω φρενῶν.

Τὸ δέμα ἔξεφυγεν ἀπὸ τὸ χέρι του καὶ τὸ εἶδα νὰ
πίπτῃ ἐμπρός μου. Ἐσκυψα βιαστικὸς νὰ τὸ λάβω
καὶ τότε εἶδα μίαν λάμψιν ν' ἀστράπτῃ εἰς τὰ χέρια
του. Τὸν ἤρπασσα ἐκ νέου καὶ ἤρχισε πάλη ἀγρία

μεταξύ μας. "Εστρεφε τὰς χεῖρας μου μανιωδῶς καὶ τὸ μαχαίρι ἐπήγαινε καὶ ἥρχετο μέσα εἰς τὸ σκότος. Πῶς μοῦ ἔδωκεν ὁ Θεὸς δύναμιν τὴν στιγμὴν ἔκεινην! Δὲν ἔγνώριζα ποῦ εἶχα κτυπηθῆ, ἀλλ' ἡσθανόμην, ὅτι τὸ αἷμα ἔτρεχε.

—Βοήθεια! ἐκραύγασα μὲν ὅλην τὴν δύναμιν τῆς φωνῆς μου.

Τοῦ εἶχα ἥδη ἄρπάσει τὸ μαχαίρι καὶ ὠπισθιχώρησα ἐν βῆμα. Αὐτὸς ἤνοιξε τὴν θύραν μὲν ὄρμὴν καὶ ἔφυγε δρομαῖος.

Πρώτη μου σκέψις ἦσαν τὰ χρήματα. 'Εγονάτισα καὶ τὰ εύρηκα εἰς τοὺς πόδας μου μέσα εἰς τὸ αἷμα. Τὰ ἔσφιγξα μὲν χαράν εἰς τὰ χέρια μου καὶ ηύχαριστησα τὸν Θεόν. "Οταν ἔδοκίμασα ὅμως νὰ σηκωθῶ, αἱ δυνάμεις μου μ' ἔγκατέλειψαν. "Ἐπεσα ἀναίσθητος..

Τὰ χρήματα! ἦτο ἡ πρώτη μου λέξις, ὅταν συνῆλθα. "Ημην εἰς τὸ νοσοκομεῖον καὶ ὁ ἰατρὸς ἔδενε τὴν πληγήν μου.

—Τὰ χρήματα είναι ἐν ἀσφαλείᾳ, μοῦ εἶπε μὲν ἀγαθότητα ὁ ἰατρός. Τὰ ἔχει ὁ ἀστυνόμος καὶ τώρα θὰ σοῦ τὰ φέρουν.

Οι νοσοκόμοι μοῦ ἔξήγησαν τὶ συνέβη. Τὰς φωνάς μου εἶχαν ἀκούσει οἱ γείτονες καὶ ἔτρεξαν εἰς βοήθειαν. "Οτον μὲν ηὔραν ἀναίσθητον, εἰδοποίησαν τὴν ἀστυνομίαν, εἰς τὴν ὁποίαν παρέδωκαν τὰ χρήματα καὶ ἔγὼ μετεφέρθην εἰς τὸ νοσοκομεῖον. 'Η πληγή μου ἦτο ἐλαφρά, ἀλλ' ἔπρεπε νὰ ἡσυχάσω ὀλίγας ἡμέρας.

'Αμέσως ἔφθασε καὶ ὁ ἀστυνόμος, εἰς τὸν ὁποῖον

διηγήθην τὰ πάντα, ὅπως συνέβησαν. Τὸν παρεκάλεσα νὰ δώσῃ τὰ χρήματα εἰς τοὺς ἀνταποκριτὰς τοῦ κύρου Σταύρου καὶ δλα ἔγιναν ἐν τάξει. Ὁ Δημήτρης δὲν συνελήφθη. Φαίνεται, ὅτι κατώρθωσεν ἐγκαίρως, μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ φίλου του, νὰ ἐπιβιβασθῇ εἰς τὸ ἀτμόπλοιον.

Τὸ γεγονός τῆς νυκτὸς διεδόθη εἰς ὅλην τὴν πόλιν. Πολλοὶ γνωστοὶ τοῦ κύρου Σταύρου καὶ ἄλλοι ἐμποροὶ καὶ καλοὶ πολῖται ἥρχοντο νὰ μ' ἐπισκεφθοῦν. Μὲ συνέχαιρον διὰ τὴν γενναιότητά μου καὶ τὴν καλήν μου διαγωγὴν καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεὸν, ὅτι μ' ἔσωσεν ἀπὸ τὸν κίνδυνον. Πρῶτοι ἐπ' ὅλους ἥλθαν οἱ ἀνταποκριταί μας, οἱ ὄποιοι μ' ἐπεριποιήθησαν ώς συγγενεῖς καὶ ἔγραψαν εἰς τὸ προϊστάμενόν μου τὰ διατρέξαντα. Ἐζήτησα νὰ ἴδω καὶ τοὺς γείτονας, οἱ ὄποιοι ἔσωσαν ἐμὲ καὶ τὰ χρήματα καὶ τοὺς ηύχαριστησα θερμῶς.

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἡμην εἰς θέσιν νὰ ταξιδεύσω καὶ ἀπεχαιρέτησα ὅλους τοὺς καλοὺς φίλους, ὅσους ἀπέκτησα μὲ τὸ λυπηρὸν ἐπεισόδιον.

Εἰς τὸν Πειραιᾶ ἥλθε πρὸς ὑποδοχήν μου ὁ προϊστάμενός μου μὲ τὴν σύζυγόν του καὶ τὴν θυγατέρα του Ἐλένην, καθὼς καὶ ὁ καλός μου σύμβουλος κύριος Βερίνης καὶ ἄλλοι γνωστοί μου. Ὁ κύρος Σταύρος μὲ ἡσπάσθη μὲ μεγάλην συγκίνησιν καὶ μοῦ εἶπεν:
—Εὗγε Ἀνδρέα!

Μετ' ὀλίγα ἔτη οἱ μισθοί μου προσθετόμενοι καὶ τοκιζόμενοι ἀπετέλεσαν σοβαρὸν κεφάλαιον. Ἄλλὰ πολὺ

σοβαρώτερα ήσαν ή ίκανότης μου, ή πειρά μου και αἱ γνώσεις μου. Ὁ κύρ Σταῦρος μὲ προσέλαβεν συνεταῖρον. Ηὔξήσαμεν τὰς ἐργασίας μας, ἐβαδίσαμεν μὲ προσοχὴν καὶ μὲ φρόνησιν καὶ τὸ ταπεινὸν παντοπωλεῖον μας εἶναι σήμερον μέγα κατάστημα ἀποικιακῶν προϊόντων.

Ἄποκατέστησα τὰς ἀδελφάς μου, εύρηκα ἐργασίαν εἰς τοὺς ἀδελφούς μου καὶ ἡ μήτηρ μου ἀπέθανεν εὐχαριστημένη, ἀφοῦ μοῦ ἔδωσε τὴν εὐχήν της.

Ο Δημήτρης κατώρθωσε μετὰ πολλὰς περιπτείας νὰ φθάσῃ εἰς τὴν Ἀμερικήν. Ἄλλ' ἔκαμε καὶ ἐκεῖ μίαν κλοπήν, συνελήφθη καὶ ἀπέθανεν εἰς τὰς φυλακάς.

Ἀργότερα ή κόρη τοῦ προϊσταμένου μου ἔγινε σύζυγός μου. Ζῶμεν ἀγαπημένοι καὶ εύτυχεῖς, εἴμεθα πλούσιοι καὶ καθ' ἡμέραν αὐξάνομεν τὴν περιουσίαν μας. Ὅταν ἀναβαίνω τὴν μεγάλην μαρμαρίνην κλίμακα τῆς ὥραίας οἰκίας μου, ἐνθυμοῦμαι πολλάκις τὴν ἀνεμόσκαλαν τῆς σοφίτας μου καὶ δοξάζω τὸν Θεόν, διότι ἐπραγματοποιήθησαν αἱ ἐλπίδες μου.

Ο μικρὸς υἱός μας πηγαίνει εἰς τὸ σχολεῖον. Τὸ ὄνειρόν μου εἶναι νὰ μάθῃ πολὺ περισσότερα γράμματα ἀπὸ ἐμὲ καὶ νὰ μὲ διαδεχθῇ μίαν ἡμέραν εἰς τὴν ἐργασίαν μου. Ἐνθυμοῦμαι πάντοτε τοὺς λόγους τοῦ καλοῦ μου διδασκάλου. Ἐμελέτησα πολὺ κατόπιν εἰς τὸν βίον, ἀλλ' ὁσάκις πρόκειται νὰ σκεφθῶ καὶ νὰ λάβω μίαν σοβαρὰν ἀπόφασιν, ἀνατρέχω, χωρὶς νὰ θέλω, εἰς τὰς πρακτικὰς συμβουλάς του καὶ νομίζω, ὅτι τὸν

βλέπτω ἐμπρός μου, τὸν ἀγαθὸν γέροντα μὲ τὴν ἀραιὰν κόμην καὶ τοὺς ζωηροὺς ἀεικινήτους ὁφθαλμούς.

Ο ΜΙΚΡΟΣ ΒΟΣΚΟΣ

Πρὸ πολλῶν ἔτῶν ἦτο εἰς τὴν Περσίαν Σάχης, δηλ. βασιλεύς, ὁ Ἀββᾶς, ὅστις ἐπωνομάσθη Μέγας. Ἡμέραν τινὰ ὁ βασιλεὺς οὗτος ἐξῆλθεν εἰς κυνήγιον μετὰ τῶν αὐλικῶν του. Κυνηγῶν δὲ ἐν μέσῳ δασῶν καὶ ὀρέων

ἄγριόν τι θήραμα ἀπεχωρίσθη τῶν ἄλλων καὶ περιεπλανήθη ἐν τῷ δάσει. Προχωρῶν ἔφθασε εἰς τὰς κλιτῦς ἐνὸς βουνοῦ. Ἐκεῖ συνήντησεν ἔνα μικρὸν βοσκόν, ὅστις ἔβοσκε ποίμνιον προβάτων.

Τὸ παιδίον αὐτὸν ἐκάθητο ἀμέριμνον κάτωθεν ἐνὸς

δένδρου καὶ ἔπαιζε τὴν φλογέραν του. Ἡ γλυκεῖα μελωδία τῆς φλογέρας του καὶ ἡ περιέργεια προσείλκυσαν τὸν βασιλέα, δότις ἐπλησίασε τὸν μικρὸν βοσκόν. Τὸν ἔχαιρέτησε φιλικὰ καὶ ἥρχισε νὰ τὸν ἐρωτᾶ περὶ διαφόρων πραγμάτων. Ἡ εὐθυμία, ἡ ἀταραξία καὶ αἱ ταχεῖαι καὶ εὔστοχοι ἀπαντήσεις, τὰς ὅποιας ἔδιδεν αὐτὸ τὸ παιδίον τῆς φύσεως, τὸ ὄποιον, χωρὶς νὰ πατήσῃ ποτὲ εἰς τὸ σχολεῖον, εἶχε μεγαλώσει ἐν μέσῳ τοῦ δάσους καὶ τοῦ ποιμνίου, μακρὰν τοῦ κόσμου, ἐπροξένησε μεγάλην ἐκπληξιν εἰς τὸν βασιλέα.

Μετ' ὀλίγον ἦλθε καὶ ὁ Βεζύρης.

— Ἐλα ἐδῶ, Βεζύρη, τοῦ εἶπεν ὁ βασιλεὺς, καὶ εἰπέ μου, πῶς σοῦ φαίνεται αὐτὸ τὸ παιδί.

‘Ο Βεζύρης ἐπλησίασε καὶ διὰ βασιλεὺς ἔξηκολούθησε τὰς ἐρωτήσεις του πρὸς τὸ παιδίον, τὸ ὄποιον δὲν ἄφησε καμμίαν ἐρώτησιν χωρὶς ἀπάντησιν. Ἡ ψυχραιμία του, ἡ ὀρθή του κρίσις καὶ ἡ ἐλευθεροστομία του ἔκαμψαν τοιαύτην ἐντύπωσιν, ὥστε διὰ βασιλεὺς ἀπεφάσισε νὰ τὸ λάβῃ μαζί του εἰς τὴν πρωτεύουσαν καὶ νὰ τὸ ἐκπαιδεύσῃ. Ἡθελε νὰ ἴδῃ, τὶ ἀνθρωπος ἡμπορεῖ νὰ ἀναπτυχθῇ, ἀν μορφωθῇ ἐν παιδίον μὲ τόσον σπάνια φυσικὰ προτερήματα.

“Οπως ἐν ἀνθος τοῦ ἀγροῦ, τὸ ὄποιον δικηπούρος ἐκριζώνει ἀπὸ τὸ ἄγονον ἔδαφος καὶ τὸ μεταφυτεύει εἰς καλύτερον τόπον, ἀνοίγει μετ' ὀλίγον πλούσια τὸν κάλυκά του καὶ λαμβάνει ὥραῖα χρώματα, οὕτω καὶ τὸ παιδίον αὐτὸ τοῦ βουνοῦ ἐμορφώθη καλά καὶ ἔγινεν ἀνθρωπος μὲ πολλὰς καὶ μεγάλας ἀρετάς. Ὁ βασι-

λεὺς τὸ παρηκολούθει καὶ διαρκῶς τὸ ἡγάπτα περιστότερον. Τοῦ ἔδωσε τὸ ὄνομα »Ἀλῆς« καὶ τὸν διώρισε γενικὸν διαχειριστὴν τοῦ θησαυροφυλακίου του.

‘Ο ‘Αλῆς εἶχεν ὅλας τὰς ἀρετὰς, αἱ ὁποῖαι εἶναι δυνατὸν νὰ συγκεντρωθοῦν εἰς ἓνα ἄνθρωπον: τὸ ἄξεμπτον ὑφος, τὴν ἀφοσίωσιν καὶ σύνεσιν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του. Ἡτο γενναιόδωρος καὶ μεγαλόψυχος ἀπέναντι τῶν ξένων καὶ πρόθυμος νὰ ὑπηρετῇ, δσον ἥδυνατο, ὅλους ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι τὸν παρεκάλουν δι’ οἵανδήποτε ὑπόθεσιν—ἄν καὶ ἥτο τὸ χαηδεμένο παιδί τοῦ βασιλέως καὶ δὲν εἶχε τὴν ἀνάγκην κανενός. Εἶχε μεγάλην ταπεινοφροσύνην. Ἐκεῖνο ὅμως, τὸ ὁποῖον συνετέλει εἰς τὸ νὰ διακρίνεται ἀκόμη περισσότερον μεταξὺ τῶν πολιτῶν τῆς Περσίας, ἥτο ἡ ἀφιλοκέρδειά του. Διότι δὲν ἔδεχετο ποτὲ νὰ πληρωθοῦν αἱ ὑπηρεσίαι του. Αἱ καλαὶ πράξεις ἐπήγαζον ἀπὸ τὴν καλυτέραν καὶ καθαρωτέραν πηγὴν· ἀπὸ τὴν ἐπιθυμίαν δηλαδή, πού εἶχε, ν’ ἀποβῆ ὡφέλιμος εἰς τοὺς ἀνθρώπους.

Καὶ μὲ δλας ὅμως τὰς μεγάλας ταύτας ἀρετὰς δὲν ἥδυνήθη ν’ ἀποφύγῃ τὰς συκοφαντίας τῶν αὐλικῶν, οἵτινες ἔβλεπον μὲ φθινερὸν βλέμμα τὴν ἀνύψωσίν του. Τοῦ ἔστηνον διαφόρους παγίδας καὶ ἐπεδίωκον νὰ τὸν καταστήσουν ὑποπτὸν εἰς τὸν βασιλέα. Ὁ Σάχης ὅμως Ἀββᾶς ἥτο ἥγειμὼν μὲ σπάνια προτερήματα. Αἱ φιλυποψίαι ἦσαν διὰ τὴν μεγάλην ψυχὴν του πολὺ ταπειναὶ καὶ οὔτω ὁ ‘Αλῆς ἔμενε πάντοτε εἰς τὴν μεγάλην θέσιν του καὶ τὴν δόξαν του, ἐν ὅσῳ ἔζη ὁ μεγαλόψυχος ἐκεῖνος προστάτης του.

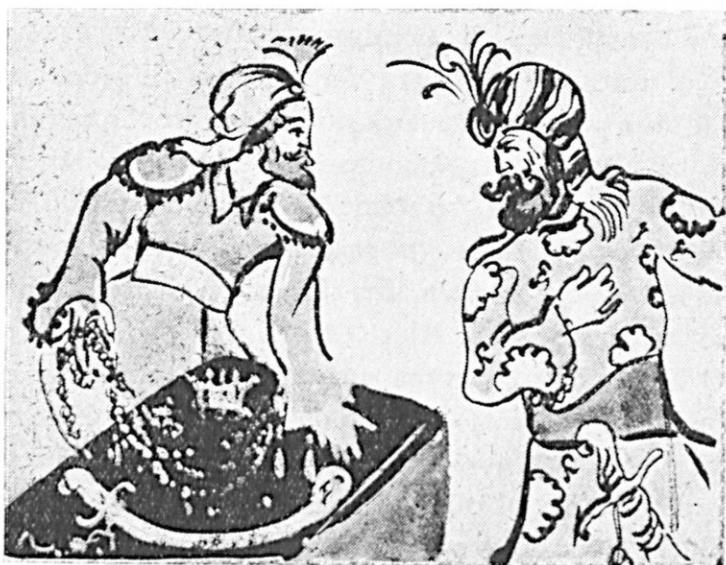
Πρός δυστυχίαν του ὅμως μετά τινα ἔτη ἀπεβίωσεν ὁ καλὸς αὐτὸς βασιλεὺς καὶ ὁ νέος Σάχης—ὄνοματι Σεφῆ—ὅστις τὸν διεδέχθη, ἔδειξεν, ὅτι δὲν κληρονομοῦνται πάντοτε αἱ ἀρεταί. Ἡτο ἐντελῶς διαφορετικὸς ἀπὸ τὸν προκάτοχόν του. Ἡτο πλήρης δυσπιστίας, σκληρότητος καὶ φιλαργυρίας. Τὸ ἄδικον χύσιμον αἷματος ἐφαίνετο, ὅτι τὸν ἐδρόσιζε, ὅπως τὸ νερὸν δροσίζει τὸν διψασμένον.

Ἐνα τοιοῦτον ἄρχοντα ἐπερίμεναν οἱ ἔχθροι τοῦ Ἀλῆ, διὰ νὰ ἐκχύσουν πλέον φανερὰ τὸ δηλητήριον τοῦ φθόνου των. Καθημερινῶς ἐσκηνοθέτουν νέας συκοφαντίας κατὰ τοῦ θησαυροφύλακος. Ὁ Ἀλῆς κατ’ ἄρχας δὲν ἔδιδε προσοχὴν, ἔως ὅτου ἐν παρουσιασθὲν γεγονὸς ἐφάνη, ὅτι ἐδικαιολόγει τὰς κατηγορίας αὐτάς.

Ο Σάχης δηλ. ἐζήτησε μίαν ἡμέραν νὰ ἴδῃ ἐν πολυτιμότατον ξίφος, τὸ ὅποιον εἶχε δώσει ἄλλοτε ὁ Σουλτάνος, τῆς Τουρκίας ὡς δῶρον εἰς τὸν πατέρα του καὶ τὸ ὅποιον οἱ αὐλικοὶ εἶχον ὑπενθυμίσει εἰς τὸν Σεφῆ. Τὸ ξίφος αὐτὸ οὐδαμοῦ ἐστάθη δυνατὸν νὰ εύρεθῇ ἀν καὶ ἡτο καταγεγραμμένον εἰς τὸν κατάλογον τῶν θησαυρῶν, τοὺς ὅποίους εἶχεν ἀφῆσε· ὁ Ἀββᾶς. Οὕτω ὁ νέος Σάχης ἐπίστευσεν, ὅτι τὸ εἶχε καταχρασθῆ ὁ θησαυροφύλαξ. Συνέβη δηλ. ἀκοιβῶς ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον ἐπεθύμουν οἱ ἔχθροι του.

Ἐδιπλασίασαν λοιπὸν τώρα τὰς συκοφαντίας τῶν καὶ παρέστησαν τὸν Ἀλῆν εἰς τὸν Σάχην ὡς τὸν χειρότερον ἀπατεῶνα. «Αὐτὸς ἔχει κτίσει πολλὰς οἰκίας, διὰ νὰ φιλοξενῇ τοὺς ξένους», ἔλεγον. «Μήπως καὶ εἰς τὰ

ἄλλα δημόσια οἰκοδομήματα, τὰ όποια ἔκτισε δὲν
ἔκαμε μεγάλας καταχρήσεις; Ὡλθε γυμνὸν παιδίον
ἀπὸ τὰ πρόβατα καὶ τώρα εύρισκεται μὲ ἀμέτρητον
περιουσίαν. Ποῦ θὰ εὗρισκε τὰ πολύτιμα πράγματα,
τὰ όποια στολίζουν τὴν οἰκίαν του, ἢν δὲν ἔκλεπτεν
τὸν βασιλικὸν θησαυρὸν;»

‘Ο Ἀλῆς δὲν ἔταράχθη διόλου, διότι ἡ συνείδησίς
του ἦτο καθαρά. Ἐσκέφθη ὅμως, ὅτι θὰ ἦτο πολὺ¹
ἐπικίνδυνον δι’ αὐτόν, ἢν ἀφηνε τοὺς ἔχθρούς του,
ἔστω καὶ δλίγας ἡμέρας, χωρὶς νὰ ἀποδείξῃ τὴν
ἀθωότητά του. «Μεγαλειότατε, εἶπεν εἰς τὸν Σάχην,
ἡ ζωὴ μου εἶναι εἰς τὰς χεῖρας σου. Εἶμαι πρόθυμος
νὰ καταθέσω πρὸ τοῦ θρόνου σου, εἰς οἰανδήποτε
στιγμήν, τὰς κλεῖδας τοῦ θησαυροφυλακίου καὶ τὴν

τιμήν, τὴν ὁποίαν μοῦ ἔχεις δώσει, ἃν καταδεχθῆς νὰ τιμήσῃς τὸν δοῦλον σου ἐπισκεπτόμενος τὸ θησαυροφυλάκιον».

Ἡ παράκλησις αὐτὴ ἔγινεν εὔχαριστως δεκτὴ καὶ ἀμέσως τὴν ἐπομένην ἡμέραν ὁ Σάχης ἐπεσκέφθη τὸ θησαυροφυλάκιον. "Ολα εύρεθησαν ἐν παραδειγματικῇ τάξει. Ὁ Ἀλῆς τότε ἔξηγησεν εἰς τὸν βασιλέα, δτὶ ὁ προκάτοχός του Ἀββᾶς εἶχεν ἀποσύρει μόνος του τὸ πολύτιμον ξίφος, τὸ ὅποιον τώρα αὐτὸς ἔζήτει, καὶ μὲ τὰ διαμάντια καὶ μπριλλάντια του εἶχε διακοσμήσει ἐν ἄλλο κειμήλιον. Δυστυχῶς ὅμως ἐλησμόνησε ὁ ἀποθανὼν νὰ τὸ σημειώσῃ εἰς τὸν κατάλογον. Τὸ ἄλλο ὅμως κειμήλιον εύρισκετο ἐκεῖ εἰς τὸ θησαυροφυλάκιον, χωρὶς νὰ περιέχεται εἰς τὸν κατάλογον.

Ὁ Σάχης δὲν εἶχε πλέον καμμίαν ἀντίρρησιν νὰ φέρῃ εἰς αὐτὸν καὶ εύρεθη κατησχυμένος διὰ τὰς ἀδικαιολογήτους ὑποψίας του. Εὗρεν ὅμως μίαν πρόφασιν, διὰ νὰ ἐπισκεφθῇ τὸν οἶκον τοῦ Ἀλῆ, μὲ τὸν σκοπὸν νὰ εὕρῃ ἐκεῖ τὰ πολύτιμα πράγματα, περὶ τῶν ὅποιων τοῦ εἶχον ὅμιλήσει οἱ αὐλικοί του. Ἀλλά, πρὸς μεγάλην του ἔκπληξιν, τὰ πράγματα εύρεθησαν ἐντελῶς διαφορετικά. Συνηθισμένοι τάπητες ἐκάλυπτον τοὺς τοίχους, τὰ δὲ δωμάτια δὲν ἦσαν ἐφοδιασμένα, παρὰ μὲ κοινότατα πράγματα καὶ τὰ πλέον ἀπαραίτητα σκεύη μιᾶς συνήθους οἰκίας. Ὁ Σεφῆ μάλιστα ὁ ἴδιος ἤναγκάσθη νὰ ὅμολογήσῃ, δτὶ καὶ εἶς ἀπλοῦς πολίτης ἀκόμη τῆς μέσης κοινωνικῆς τάξεως κατοικεῖ εἰς πολυτελεστέραν οἰκίαν, παρὰ ὁ θησαυροφύλαξ τοῦ

βασιλείου του. Κατησχύνθη λοιπὸν διὰ δευτέραν φοράν καὶ ἦτο ἔτοιμος νὰ ἀπέλθῃ, δὲ αἴφνης αὐλικός τις τοῦ ἔδειξε διὰ νευμάτων, εἰς τὸ ἄκρον μιᾶς μεγάλης στοᾶς, μίαν θύραν, ἡ ὅποια ἦτο καλῶς κλεισμένη μὲ σιδηροῦς μοχλοὺς καὶ στερεὰ κλεῖθρα.

‘Ο Σάχης τότε ἐπλησίασε καὶ ἡρώτησε τὸν Ἀλῆν, τί πολύτιμον ἐφύλαττεν εἰς τὸ δωμάτιον ἐκεῖνο, τὸ δποῖον ἔχει κλεισμένον μὲ τόσην ἀσφάλειαν. ‘Ο Ἀλῆς ἐφάνη ταραγμένος. Ἐκοκκίνησε μέχρις ὤτων. Πολὺ ταχέως ὅμως συνῆλθε καὶ εἶπε: «Μεγαλειότατε, εἰς αὐτὸν τὸ δωμάτιον φυλάττω τὸ προσφιλέστερόν μου πρᾶγμα, τὸ δποῖον ἔχω εἰς τὸν κόσμον, τὴν πραγματικήν μου περιουσίαν. “Ολα ὅσα είδες εἰς τὴν οἰκίαν μου ἀνήκουν εἰς τὸν βασιλέα, τὸν κύριόν μου” δι, τι ὅμως εἶναι ἐντὸς τοῦ δωματίου τούτου εἶναι ἴδικόν μου, ἀλλὰ εἶναι μυστικόν. Σὲ παρακαλῶ θερμῶς μὴ ἐπιμένης νὰ τὸ ἔδης».

‘Η περίφοβος αὕτη διαγωγὴ ἐφάνη εἰς τὸν φιλύποπτον Σεφῆ ως ἔκφρασις ἐνοχῆς καὶ διέταξε ἀποτόμως ν’ ἀνοιχθῆ ἀμέσως ἡ θύρα. Τὸ δωμάτιον ἤνοιχθη καὶ τί βλέπει: Τέσσαρας λευκούς τοίχους καὶ μίαν ποιμενικήν ράβδον, μίαν φλογέραν, μίαν ρυπαρὰν ἐνδυμασίαν ποιμένος καὶ ἐν ποιμενικὸν σακκίδιον. Αὔτοὶ ἥσαν οἱ θησαυροί, τοὺς ὅποίους ἐφύλαττον οἱ σιδηροὶ μοχλοὶ καὶ τὰ στερεὰ κλεῖθρα!

Πάντες οἱ ἔκει παριστάμενοι ἔμειναν ἔκπληκτοι, ὁ δὲ Σάχης κατησχύνθη διὰ τρίτην φοράν, δὲ ὁ Ἀλῆς μὲ τὴν μεγαλυτέραν μετριοφροσύνην εἶπεν: «Μεγαλειότατε! ἔτε ὁ Μέγας Ἀββᾶς μὲ συνήντησε εἰς τὸ βου-

νόν, όπου έφύλαττον τὰ πρόβατά μου, ὅλα ὅλα τὰ πλούτη μου ἡσαν αὐτὰ τὰ πτωχικὰ πράγματα, τὰ ὄποια βλέπεις. Τὰ φυλάττω ἔκτοτε ώς μοναδικόν μου θησαυρόν, ώς μνημεῖον τῆς εύτυχισμένης παιδικῆς μου ζωῆς. ‘Ο μεγαλόψυχος ἔκεινος ἡγεμών, ὁ πατέρ μου, ἦτο τόσον καλός, ώστε δὲν ἡθέλησε ποτέ νὰ μοῦ τὰ ἀφαιρέσῃ! ’Ελπίζω Μεγαλειότατε, ὅτι καὶ σὺ δὲν θὰ θελήσῃς νὰ μοῦ τὰ ἀφαιρέσῃς καὶ ὅτι θὰ μ’ ἀφήσῃς νὰ ἐπιστρέψω πάλιν εἰς τὰς ἑρημικὰς ἔκεινας κοιλάδας, ὅπου ἥμην ἐν μέσῳ τῆς πτωχείας μου περισσότερον εύτυχισμένος, παρὰ ἐδῶ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πλούτου τῆς Αὔλης σου!»

‘Ο ’Αλῆς ἐσιώπησε, πάντες δὲ οἱ παριστάμενοι συνεκινήθησαν μέχρι δακρύων. ‘Ο Σάχης τότε ἀφήρεσε τὸν μανδύαν του καὶ ἐπέθεσεν αὐτὸν εἰς τοὺς ὠμους τοῦ ’Αλῆ (δειγμα τῆς μεγαλυτέρας εύνοιας). Οὕτω ὁ φθόνος καὶ ἡ συκοφαντία ἐπλήγησαν καιρίως μὲ τὴν καταισχύνην αὐτὴν καὶ δὲν ἐτόλμησαν πλέον ν’ ἀντικρύσουν τὸν εύσυνείδητον καὶ εύγενη αὐτὸν ἄνθρωπον.

‘Ο ’Αλῆς ἔζησε μακρὰ ἔτη καὶ ἀπήλαυσε ὅλων τῶν τιμῶν καὶ ἀμοιβῶν, αἱ ὄποιαι ἥρμοζον εἰς τὴν ἀρετὴν του.

Τῷ ἔδείκνυον πάντες καὶ πάντοτε ἀγάπην καὶ ἐκτίμησιν καὶ σεβασμόν, ἐνόσῳ ἔζη. “Οταν δὲ ἀπέθανεν, οἱ καλύτεροι ἐγκωμιασταί του ἡσαν τὰ εἰλικρινῆ δάκρυα τοῦ πλήθους. Πάντες οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως συνώδευσαν τὸ λείψανόν του μέχρι τῆς τελευταίας του κατοικίας καὶ σήμερον δὲ ἀκόμη εἰς τὰ στόματα τῶν

ἀπογόνων μνημονεύεται πάντοτε εὐλαβῶς τὸ ὄνομα τοῦ εὐγενοῦς καὶ ἀφιλοκερδοῦς Ἀλῆ.

ΤΟ ΟΝΕΙΡΟΝ ΤΟΥ ΜΙΚΕΛΗ

‘Ο Μικέλης ἦτο ἔνας εὐσταλής ἐργάτης, ὁ ὅποιος ἐθέριζε χόρτον εἰς τὸ λιβάδιον. Ὅτο μεσημβρία καὶ ἦτο κατάκοπος. Αἴφνης ἐπέταξε μὲ ἀγανάκτησιν τὸ δρέπανον καὶ ἐξηπλώθη ἐπὶ τοῦ σωροῦ τῶν δεματίων, διὰ νὰ ἀναπαυθῇ ὀλίγον, διότι ὁ ὑπερβολικὸς καύσων τοῦ θέρους τὸν εἶχε παραλύσει.

‘Η βαρεῖα ὁσμὴ τού θερισμένου χόρτου τὸν ἐζάλισε μετ’ ὀλίγον καὶ ἔκλεισε τοὺς ὀφθαλμούς του. Τοῦ ἐφάνη τότε, ὅτι ὁ ἥλιος ἀπεκρύβη εἰς τὸν συννεφώδη οὐρανόν, ὅτι ἡ πρασινάδα τῶν δένδρων μετεβλήθη

εἰς μαύρην σκιὰν καὶ ὅτι ὅλα ὅσα εὔρισκοντο ἐπὶ τῆς γῆς ἐκαλύφθησαν μὲν μελανὸν πέπλον. Μακρόθεν ἡκούοντο ὑπόκωφοι βρονταί, αἴτινες ὀλονὲν ἐπλησίαζον.

Διὰ μιᾶς ἔπειτα μία ὑπερμεγέθης φλόξ, ἡ ὅποια ἔφωτισε τὴν γῆν μὲ τὴν τεραστίαν κιτρίνην λάμψιν της, ἔπεισεν ὡς βέλος ἐπὶ τίνος μεγάλου δένδρου καὶ τὸ ἔκαυσεν. Βρονταὶ ἐκκωφαντικαὶ συνετάραξαν τὴν γῆν, ἀντηχοῦσαι καὶ ἐπὶ πολλὴν ὥραν ὑστερον εἰς τὰς θόλους τοῦ οὐρανοῦ.

‘Ο Μικέλης περίφοβος κοιτάζει πρός Ν. καὶ τί νὰ ᾖδῃ! ‘Ολόκληρος ὁ οὐρανὸς εἶχεν ἀνάψει καὶ ἐφλέγετο. Μία βοὴ τρομακτικὴ καὶ ἀπελπιστικὴ ἐπλήρωνε τὴν ἀτμόσφαιραν. Τῷ ἐφάνη, ὅτι ἡκουε κραυγάς, αἱ ὅποιαι σχίζουν τὴν καρδίαν, βρυχηθμούς, ἐκκρήξεις, ὀβίδας κανονίων, ἀκόμη καὶ τρομακτικούς γέλωτας. ‘Ολ’ αὐτὰ μαζὶ ἐπλησίαζον καὶ συνεσσώρευον μίαν φοβερὰν καταιγίδα, ἡ ὅποια ἔξεσπασε τέλος εἰς τὰ δένδρα καὶ τὰ χόρτα καὶ τοὺς θάμνους. ‘Ολα τὰ ἔξερριζέωσε καὶ τὰ ἡφάνισε. Δὲν ἄφησε τίποτε εἰς τὴν θέσιν του. ‘Ο τόπος ὅλος ἡρημώθη.

Ἐσταμάτησεν ἡ ἀνατινοὴ τοῦ Μικέλη. Ἐπερίμενε νὰ τὸν παρασύρῃ καὶ αὐτὸν ἡ καταιγὶς καὶ νὰ τὸν θανατώσῃ. Καὶ πραγματικῶς τὸν ἡρπασεν εἰς τὰ πτερά της, τὸν ἐσήκωσεν ὑψηλά, ἀλλὰ δὲν τὸν ἐθανάτωσε. Μόνον τὸν ἔρριψεν εἰς τὴν πλατεῖαν μιᾶς μεγάλης πόλεως.

Τοιαύτην πόλιν δ Μικέλης πρώτην φορὰν εἶδεν εἰς τὴν ζωήν του. ‘Ανθρωποι ἀμέτρητοι, ὡς μύρμηκες,

ἐπήγαινον καὶ ἡρχοντο χωρίς νὰ τὸν βλέπουν, ὅπως
ἥτο συμμαζευμένος εἰς μίαν γωνίαν, ὡς μαδημένον
πιτηνόν.

Οἱ διαβάται, πολυτελῶς ἐνδεδυμένοι, διήρχοντο ἥσυ-
χοι, ἀδιάφοροι, οὐδὲ κάν στρεφόμενοι νὰ κοιτάξουν
τὸν Μικέλη μὲ τὴν κατερρακωμένην ἐνδυμασίαν τῆς
ἐργασίας. Ἡσθάνθη ἐντροπὴν ὁ Μικέλης, ἐπειδὴ εύρι-
σκετο ἐν μέσῳ τόσον καλοῦ κόσμου καὶ ἐνοστάλγησε
τὸ χωρίον του, τὰ δένδρα του, τοὺς ἄγρους του, ἐντὸς
τῶν ὅποίων ἐμεγάλωσε καὶ ἐδυνάμωσε καὶ δὲν ἡσθάνθη
πιτὲ ἐντροπὴν διὰ τὰ παλαιὰ ἐνδύματα, τὰ ὅποια
ἔφορει. Ἡθελε νὰ ἐπιστρέψῃ τὸ ταχύτερον εἰς τὸν τό-
πον του, ἀλλ᾽ ἐσκέφθη, ὅτι δὲν ὑπάρχει πλέον ἐκεῖ
οὔτε γέννημα, οὔτε χόρτον, οὔτε δένδρα. Ἡ καται-
γίας τὰ ἡρήμωσεν ὅλα. Αἴφνης ὅμως μία ἄλλη ὁπτασία
ἐξετυλίχθη πρὸ τῶν ὀμμάτων του, ἡ ὅποια τὸν
ἐτρόμαξε.....

Ἐντὸς τῆς μεγάλης πόλεως, εἰς τὴν ὅποιαν εύρι-
σκετο, διέκρινε μίαν μακρὰν λεωφόρον μὲ ὠραίας δενδρο-
στοιχίας. Εἰς κάθε πλευράν της ὑψοῦντο πελώριαι,
μεγαλοπρεπεῖς οἰκίαι μὲ ἔρήμους ἔξωστας. Καταστή-
ματα πολυτελῆ ἔβλεπεν ἐμπρός του μὲ τεραστίας
προθήκας, εἰς τὰς ὅποιας ἐλαμποκοποῦσαν παντὸς
εἶδους πολύτιμα ἐμπορεύματα, ὑφόσματα, ἐνδύμα-
τα, καὶ ἐν γένει πλοῦτος πολύς. Τὰ καταστήματα
ὅμως αὐτά ἦσαν κλειστά ἔρημα, σιωπηλά. Καὶ αὐ-
τὸς ὁ δρόμος ἀκόμη ἥτο παντέρημος καὶ ἥσυχος.

Δὲν παρῆλθε πολλὴ ὥρα καὶ ὁ Μικέλης ἀκούει μίαν
βιοήν, ἥτις ἡρχετο ἀπὸ τὸ τέρμα τοῦ μεγάλου δρόμου.

Τίτο μία βοή, ήτις όλονέν ἐγίνετο δυνατωτέρα καὶ όλονέν ἐπλησίαζεν. Τῷ ἐφάνη, ώς νὰ ἥρχετο λιτανεία. Μετ' όλιγον διέκρινε ἀμέτρητον πλῆθος κόσμου προχωροῦν μὲ κραυγὰς παραπόνου καὶ γογγυσμούς: «Ψωμί, ψωμί, πεινᾶμε!» Αἱ φωναὶ αὗται ἥσαν τόσον ἔκκωφαντικαί, ὡστε ἐρράγιζον τὴν καρδίαν τοῦ ἀκούοντος.

«Ολα κατεστράφηκαν ἀπὸ τὴν καταιγίδα! ἐφώναζεν δὲ λαός. Δὲν ἔμεινε παρὰ μόνον αὐτὴ ἡ πόλις, ἡ μεγαλυτέρα πόλις τοῦ κόσμου. Ἀλλὰ πῶς θὰ λάχανα, οὔτε φροῦτα οὔτε κρέας.... τίποτε τίποτε! Δὲν ὑπάρχουν πιὰ χωράφια οὔτε ἐργάτες, διὰ τὴν καλλιεργήσουν τὴν ρημαγμένη γῆ. Ἐμεῖς δὲν ξέρουμε νὰ σκάψωμε τὴν γῆ, γιὰ νὰ μᾶς θρέψῃ, κι ἔτσι θ' ἀποθάνωμε ἀσφαλῶς ἀπὸ τὴν πεῖνα, παρ' ὅλες τὶς μηχανὲς καὶ παρ' ὅλα τὰ πλούτη, ποὺ ἔχει ἡ πόλις μας. Καὶ τὶ δὲν θὰ ἐδίδαμε γιὰ ἔνα κομμάτι ψωμί, γιὰ ἔνα φλυτζάνι γάλα! Ποιός θὰ μπορέσῃ νὰ ξανθάδωσῃ ζωὴ στὴν ρημαγμένη αὐτὴ χώρα μας; Λυπήσου μας, Θεέ μου!»

Τοιουτοτρόπως ἐφώναζον οἱ ἄνδρες. Αἱ γυναῖκες ἐσήκωναν ύψηλὰ τὰ ἡμιθανῆ ἐκ τῆς πείνης παιδιά των, τὰ ὅποια δὲν εἶχον πλέον γάλα διὰ νὰ τραφοῦν.

Τὸ ἀπηλπισμένον πλῆθος ἐχύνετο εἰς τοὺς δρόμους ὠρυόμενον. Ο Μικέλης δὲν ἐβλεπε πλέον, ποῦ ἦτο ἡ ἀρχὴ καὶ ποῦ τὸ τέλος τῆς κοσμοπλημμύρας αὐτῆς. Παιδία καὶ γέροντες ἔξαδυνατισμένοι ἔκειντο κατὰ γῆς καὶ αἱ φωναὶ καὶ οἱ γογγυσμοὶ των ἤκούοντο χωρὶς

τέλος καὶ τοῦ ἐπλήγων τὴν εὐαίσθητον καρδίαν.

Αἴφνης ὁ Μικέλης, τὸν δόποιον δὲν εἶχε προσέξει κανείς, ἐφώναξεν: «Ἐγὼ ξέρω νὰ κάμω τὴν γῆν νὰ μᾶς δώσῃ τὰ ἀγαθά της. Ἐγὼ θὰ σᾶς γλυτώσω ἀπὸ τὴν πεινα!» Οἱ λόγοι του ἡκούσθησαν ὑπὸ τοῦ πλήθους ὡς μία φωνὴ σωτηρίας ἐρχομένη ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ δλοὶ ἐσιώπησαν. «Ωρμησεν ἡ Μικέλης ταχέως καὶ ἔξηλθεν ἀπὸ τὴν πόλιν. Τὸ πλῆθος τὸν ἡκολούθει τυφλῶς τρέχον καὶ αὐτό. Οἱ ἄνθρωποι τῆς πόλεως τῷ ἔφεραν μηχανὰς καὶ ἀμέτρητα γεωργικὰ ἐργαλεῖα. Μετ' ὀλίγον συναντᾶς καὶ πολλοὺς ἄλλους χωρικούς, ὅπως αὐτός, μὲ ἐνδυμασίας ἐργάτου καὶ ἐπιδιωρθωμένα ὑποδήματα. Τὸ πλῆθος τῆς πόλεως ἐπεσε καὶ τοὺς προσεκύνησε μὲ θαυμασμὸν κραυγάζον: «Ἔλεος! σῶστε μας!» Ἔκαστος τῶν ἐργατῶν παρέλαβε τότε ἐν ἄροτρον, τὸ ἔζευξεν καὶ ἥρχισε νὰ ἀνοίγῃ αὐλακας εἰς τὴν γῆν.

Τὸ εὐλογημένον χῶμα αἴφνης ἀνέζησε μὲ τὸ βαθὺ σκάψιμον τοῦ ὑνίου. Ἀνέδωκε ἀπὸ τὸν πλούσιον κόλπον του χόρτα καὶ στάχεις καὶ λαχανικὰ καὶ δένδρα. Πανταχοῦ, ὅπου διήρχετο τὸ βαρὺ ἄροτρον καὶ ἡ σκαπάνη, ἡ ψωμοδότειρα γῆ ἀνεγεννᾶτο. Πεδιάδες, χωρία, δάση, ἄνθρωποι, πτηνά, ζῶα οἰκιακά καὶ τῶν ἀγρῶν ὅλα ἀνέζησαν.

«Ηνθισε καὶ ἐμοσχοβόλησεν ὁ τόπος. Οἱ συνεσταλμένοι πρότερον ἀπὸ τὴν δυστυχίαν χωρικοὶ ἥρχισαν ν' ἀναλαμβάνουν. Ἐμεγάλωσαν καὶ σιγὰ σιγὰ ἔγιναν πτελώριοι γίγαντες. Οὔτω τοὺς ἔβλεπον τουλάχιστον

οι ἄνθρωποι τῆς πόλεως. 'Η εὐγνωμοσύνη πρὸς τούς σωτῆρας των δὲν εἶχε τέλος. 'Ο Μικέλης καὶ οἱ ὄλλοι συντροφοί του, σπογγίζοντες τὸν τίμιον ἴδρωτά των, ἔβλεπον νὰ διέρχεται πρὸς αὐτῶν τὸ ἀπειρον πλῆθος καὶ νὰ φωνάζῃ:

«Σᾶς εὐχαριστοῦμε, σᾶς εὐχαριστοῦμε! Τὰ χέρια σας μᾶς ἔσωσαν ἀπὸ τὴν πεῖνα!» Απερίγραπτον χαρὰν ἡσθάνθη ὁ Μικέλης. Τώρα ἐνόησε τὴν δύναμιν του καὶ τὴν ἀξίαν του. 'Η χαρά του διὰ τὴν εὐεργεσίαν, τὴν ὅποιαν παρέσχε εἰς τὸ πλῆθος, ἦτο τόσον μεγάλη, ὥστε ἔξυπνησεν.....

ΟΙ ΧΩΡΙΑΝΟΙ

"Ολοι μας γνωριζόμαστε ἀπὸ μικρὰ παιδιά· μὲ τὸ μικρό του τ' ὄνομα ἔνας τὸν ὄλλο κράζει, στὰ μυστικά μας δὲν μπορεῖ νὰ βάλωμε κλειδιά· ξέρει καθένας τ' ἀλλουνοῦ τὰ μάτια νὰ διαβάζη.

Σὰν ὅπως τὰ τρεχούμενα μοιράζομε νερά, καὶ τὰ σπαρτὰ ποτίζομε μὲ τὴν ἀράδα, ἔτσι τὶς μοιραζόμαστε καὶ λύπη καὶ χαρά, γιὰ βρέχει σ' ὅλο τὸ χωριό, γιὰ σ' ὅλο εἶναι λιακάδα.

Γάμος; 'Αστράφτει ἀπὸ χαρὰ καὶ γέλια τὸ χωριό κι ἀντιλαλεῖ τὸ νυφικὸ τραγούδι πέρα ώς πέρα. Θάνατος; "Ολοι θλιβεροί, κι ἀπ' τὸ καμπαναριό κατάμαυρο ἡ καμπάνα μας τὸν βάφει τὸν ἀέρα.

Διάπλατα τὶς ὁξώπορτες ἢ καλωσύνη ἀνοῖ
 καὶ στὸ παλάτι τοῦ τρανοῦ καὶ στοῦ φτωχοῦ τὴν
 [τρούπα,
 κι ὅποιος περάσῃ κι ὅποιος μπῇ γιορτή, καθημερινή,
 θὰ βρῆ στρωμένο καναπέ, θὰ βρῆ γλυκό στὴν κούπα.

Χώρια ἀπ' τὶς ἔγνοιες τῆς ζωῆς, τοὺς χάρους τοὺς
 [πικρούς,
 μὲς στὶς καρδιές μας ἔχομεν παντοτεινὸν Ἀπρίλη,
 κι ὅσες τσουκνίδες βγαίνουνε μονάχες στοὺς ἀγροὺς
 ἐκεῖ ξεμοναχιάζονται πνιχτές στὸ χαμομήλι.....

Γ. Αθάνας

ΩΔΗ ΕΙΣ ΤΟΝ ΙΕΡΟΝ ΛΟΧΟΝ

"Ἄς μὴ βρέξῃ ποτὲ
τὸ σύννεφον, καὶ ὁ ἄνεμος
σκληρὸς ἃς μὴ σκορπίσῃ
τὸ χῶμα τὸ μακάριον,
ποὺ σᾶς σκεπάζει.

"Ἄς τὸ δροσίζη πάντοτε
μὲ τ' ἀργυρᾶ της δάκρυα
ἡ ροδόπιεπλος κόρη,
καὶ αὐτοῦ ἃς ξεφυτρώνουν
αἰώνια τ' ἄνθη.

"Ω γνήσια τῆς Ἐλλάδος
τέκνα· ψυχαί, ποὺ ἐπέσατε
εἰς τὸν ἀγῶνα ἀνδρείως·
τάγμα ἐκλεκτῶν ἡρώων,
καύχημα νέον.

Σᾶς ἀρπαξεν ἡ Τύχη
τὴν νικητήριον δάφνην
καὶ ἀπὸ μυρτιὰν σᾶς ἐπλεξε
καὶ πένθιμον κυπάρισσον
στέφανον ἄλλον.

'Αλλ' ἂν τις ἀποθάνῃ
διὰ τὴν πατρίδα, ἡ μύρτος
εἶναι φύλλον ἀτίμητον

καὶ καλὰ τὰ κλαδιά
τῆς κυπαρίσσου.....

“Ελληνες, τῆς πατρίδος
καὶ τῶν προγόνων ἄξιοι,
“Ελληνες, σεῖς, πῶς ἥθελεν
ἀπὸ σᾶς ἀποκριθῆ
ἄδοξος τάφος;

*A. Κάλβος

ΤΟ ΗΡΩΙΚΟΝ ΝΑΥΤΟΠΟΥΛΟΝ

‘Η «’Αθηνᾶ» μὲ τὴν σημαίαν τοῦ ἀντιναυάρχου Γεωργίου Σαχτούρη, «ἀρχηγοῦ τῆς Β’ ‘Υδραικῆς μοίρας», ἐζήτει κατάλληλον στιγμήν, διὰ νὰ ἀποβιβάσῃ τρόφιμα καὶ πολεμεφόδια εἰς τὸ πολιορκημένον Μεσολόγγιον. Μετ’ ὀλίγας ήμέρας ἔφθασεν ἐκεῖ καὶ ὁ λοιπὸς στόλος.

Τὸ τουρκικὸν ναυτικὸν ἦτο συγκεντρωμένον εἰς τὸ βάθος τοῦ Πατραϊκοῦ κόλπου. Τὴν πρωίαν τῆς 16

Ιανουαρίου 1826 ὅλα τὰ Ἑλληνικὰ πλοῖα ἐπωφελήθησαν τοῦ εὔνοϊκοῦ ἀνέμου καὶ ἐπλησίασαν εἰς τὸ νησίον Βασιλάδι. Ἀμέσως κατεβίβασαν τὰς μεγάλας λέμβους, ἐπλήρωσαν αὐτὰς ταχέως μὲ σάκκους γαλεττῶν καὶ τὰς ἔρρυμούλκησαν εἰς τὴν λιμνοθάλασσαν.

Τὴν ἄλλην ἡμέραν ἡ θάλασσα ἔξεμάνη. Αἱ ἄγκυραι, τὰς ὁποίας εἶχον ρίψει τὰ πλοῖα, μόλις κατώρθωναν νὰ συγκρατοῦν τὴν παράταξίν των. Οἱ Τοῦρκοι ἐπωφελήθησαν τῆς εὐκαιρίας αὐτῆς καὶ ἀμέσως δεκατρεῖς φρεγάται των, ἡ πρωτοπορεία, ἐφάνησαν πλέουσαι μὲ δόλοφούσκωτα ἀπὸ τὸν οὔριον ἄνεμον τὰ ίστια. Ὁ Ναύαρχος ἀνύψωσε τότε εύθὺς τὰ σήματα!

— ‘Ο ἔχθρός!..... ‘Ο ἔχθρὸς ἔρχεται ἐπάνω μας!.. Τ’ ἄρματα στὴν κουβέρτα!.... ἀρχίσατε πῦρ!....

Οἱ Ἑλληνες ἔκοψαν ἀμέσως τὰς ἀγκύρας καὶ, ἐνῷ ἡ θάλασσα ἐφρένιαζεν, ἡ μάχη ἥρχισε.

Μὲ τὴν παροιμιώδη ὁρμήν της, ἡ ναυαρχὶς «Ἀθηνᾶ» μάχεται πρώτη εἰς τὸ πυκνότερον μέρος. Ὁ ἀντιναύαρχος Σαχτούρης, μὲ τὸ τηλεσκόπιον ἀνὰ χεῖρας, μὲ τὴν συνθησιμένην ἀταραξίαν του, περικυκλωμένος ἀπὸ τοὺς ἀξιωματικούς του, παρακολουθεῖ τὸν ἀγῶνα ἀπὸ τὸ ἐπίστεγον.... Σύννεφα καπνοῦ κρύπτουν τὴν πιρᾶραν τοῦ πλοίου. Ἐξαφνα ὅμως ὁ ἄνεμος τὰ παρασύρει καὶ διακρίνουν ἔκει, διὰ μίαν στιγμὴν ἐν ναυτόπουλον, ιστάμενον ὅρθιον καὶ ἀτρόμητον, ἐνῷ πέριξ αὐτοῦ πίπτουν αἱ σφαῖραι ὡσὰν χάλαζα.....

Τότε ὁ μικρὸς Ψαριανὸς Νικολῆς Μανιάτης.... Κάθε τόσον τρέχει, μεταφέρει νερόν καὶ ὀβίδας εἰς τοὺς πυροβολητάς, πηγαίνει σφαῖρας εἰς ἔκείνους οἵτινες

έπιολέμουν μὲ «τρομπόνια» ἀπὸ τὰ θωράκια, καὶ ἐπιστρέφει εἰς τὴν θέσιν του.

· Ἀπὸ τὸν κόλπον τῶν Πατρῶν ἐφάνησαν ἔξαφνα τέσσαρα τουρκικὰ πυρπολικὰ ἔρχόμενα πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ στόλου των. Οἱ Ἑλληνες πυρποληταὶ κατευθύνονται πρὸς αὐτὰ καὶ συλλαμβάνουν ἐν. Μόλις εἰδε τὸ κατόρθωμα τοῦτο ὁ μικρὸς Μανιάτης, ἔκαμνεν ὡς τρελλὸς ἀπὸ τὴν χαράν του. Ἐτρεχεν ἐπάνω κάτω, φωνάζων εἰς τοὺς πυρπολητάς:

—Εῦγε σας! Εῦγε σας! Ἐπάνω τους, πυρπολητά!..... Φωτιά!..... Φωτιά!.....

· Ἡ «Ἀθηνᾶ», διὰ νὰ προφυλάξῃ τοὺς τολμηροὺς Ἑλληνας πυρπολητάς, προχωρεῖ ἔξω τῶν γραμμῶν καὶ ἐνισχύει τὸ πῦρ μὲ ὄμοβροντίας τῶν πυροβόλων της. Μερικοὶ ναῦται φωνάζουν τότε εἰς τὸν ἡρωϊκὸν Μανιάτην:

—Κατέβα, Νικολῆ!.... Θὰ σκοτωθῆς, ψίχουλο! Κατέβα κάτω!....

· Αλλὰ τὸ ψίχουλο στέκει εἰς τὸ κατάστρωμα ἀτάραχον, κινοῦν τὸν ναυτικὸν του σκοῦφον εἰς τὸν ἀέρα καὶ ἀλαλάζον: Τὴν στιγμὴν αὐτὴν μία φοβερὰ βροντή, ἔνας σεισμός,— θὰ ἔλεγε κανεὶς—συνεκλόνησε τὴν «Ἀθηνᾶν» καὶ ἐσκόρπισε τὸν θάνατον εἰς τοὺς ἐν αὐτῇ. Ἐν ἀπὸ τὰ μεγάλα πυροβόλα της εἶχε σπάσει καὶ τὰ κομμάτια του ἐκτύπησαν πολλοὺς ναύτας.

Τοῦ μικροῦ Νικολῆ Μανιάτη, τοῦ ἔθραυσε τοὺς πόδας.

· Ἡ «Ἀθηνᾶ», μὴ δυναμένη πλέον νὰ ἔξακολουθήσῃ τὴν μάχην, ἔξηλθεν ἀπὸ τὴν παράταξιν τὴν ὥραν

σχεδόν, καθ' ἡν ἐπερατοῦτο ὁ ἀγών. Οἱ "Ἐλληνες ἔμειναν νικηταί, ἐνῷ οἱ Τοῦρκοι ἡναγκάσθησαν νὰ ὑποχωρήσουν εἰς τὸ καταφύγιον τῶν, εἰς τὸ βάθος δηλ. τοῦ Πατραϊκοῦ κόλπου.

Οἱ ναῦται τῆς «'Αθηνᾶς» ἔφεραν τοὺς νεκροὺς καὶ πληγωμένους συναδέλφους τῶν εἰς τὴν πρῷραν... 'Εκεῖ μετέβη καὶ ὁ Σαχτούρης, διὰ νὰ τοὺς ἴδῃ. Ἐντύπωσιν τοῦ εἶχε κάμει ὁ μικρὸς Μανιάτης. 'Εγονάτισε, ἔλαβε τὸ ἡρωϊκὸν ναυτόπουλον εἰς τὴν ἀγκάλην του, τοῦ ἐθώπευσε τὴν κεφαλὴν καὶ ἐκάλεσε τὸν χειροῦργον.

'Ο χειροῦργος ἐστάθη ἐπάνω ἀπὸ τὸ αἰμόρφυτον παιδίον καὶ εἶπε:

— Πρέπει νὰ τοῦ κόψωμεν τὰ πόδια, ἄλλως ἡμπορεῖ νὰ γαγγραινιάσῃ καὶ νὰ πεθάνῃ!

Μόλις τὸ ἥκουσεν αὐτὸ τὸ παιδίον, ἀντεστάθη μὲ δῆσην δύναμιν εἶχε:

— "Οχι! ὅχι δὲν θέλω! Φύγε! ἐφώναξεν εἰς τὸν ιατρόν.....

Καὶ ἐναγκαλιζόμενον τοὺς πόδας τοῦ ναυάρχου τὸν παρεκάλει:

— Μή, καπετάν Γιώργη μου, μὴ μοῦ κόψετε τὰ ποδαράκια μου καὶ ἀς πεθάνω!....

‘Ο Σαχτούρης συνεκινήθη :

— Μάζευσε τὰ ἐργαλεῖα σου, γιατρέ, εἶπε. "Ἄς γίνη τὸ θέλημα τοῦ παιδιοῦ! Καὶ ἐστειλε μὲ ἵδικήν του εύθύνην τὸ παιδίον εἰς τὴν "Υδραν, εἰς τὸν οἴκον τῶν Σαχτουραίων, μὲ αὐστηρὰν ἐντολὴν εἰς τοὺς συγγενεῖς του νὰ φροντίσουν δι' αὐτό, ώς

νὰ ἐπρόκειτο διὰ τὸν υἱόν του. "Εκτοτε ὁ Σαχτούρης δὲν ἐπανεῖδε τὸ μικρὸν Ψαριανόπουλον.

Παρῆλθον ἀρκετὰ ἔτη.

Τῷ 1838 ὁ παλαιὸς ἀντιναύαρχος τῆς "Υδρας" ἦτο ἀρχηγὸς τοῦ Πολεμικοῦ Ναυτικοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους, μὲν ἐδραν τὸν Πόρον.

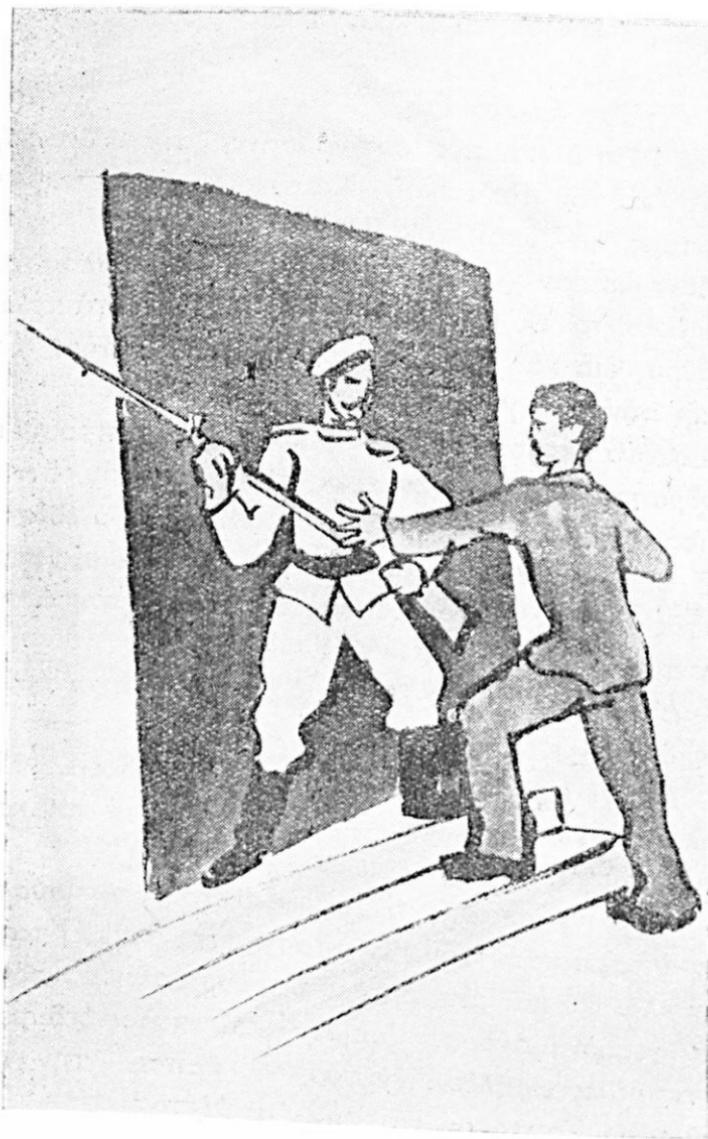
Μίαν ὡραίαν χειμερινὴν ἡμέραν, ὁ γέρος θαλασσόλυκος ἐκάθητο εἰς τὸ γραφεῖον του μὲ ἀνοικτὰ τὰ παράθυρα, διὰ νὰ εἰσέρχεται ὁ ἥλιος καὶ ὁ ἄήρ. Ἐκάπνιζε τὸν ναργιλέν του».

"Ἐξαφνα ἡκούσθησαν φωναὶ κάτω εἰς τὸ προαύλιον.
*Ανθρωποι ἐφιλονίκουν ἔξω. Ἡτο φανερόν, δτι κάποιος ἤθελε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὰ γραφεῖα καὶ ὁ «δίοπος» τῆς φρουρᾶς τοῦ ἡμπόδιζε τὴν εἰσοδον, συμφώνως μὲ τὰς διαταγάς, τὰς ὅποιας εἶχεν ἀπὸ τὸν Διοικητὴν του.

— Δὲν ἐπιτρέπεται! ἔλεγεν ὁ δίοπος. "Ἔχω αὔστη-ρὰς διαταγάς!...

— Αφησέ με, σοῦ λέω! ἀπήντα ὁ ἄλλος.... Είμαι παλαιὸς ἀγωνιστὴς ἐγώ!.... ἐπολέμησα μὲ τὸν καπετάν Γιώργη!.... Ἐφάγαμε μπαροῦτι μαζί!!....

— Πήγαινε νὰ ιδῆς τί τρέχει! διέταξεν ὁ ναύαρχος τὸν ὑπασπιστὴν του. 'Ο ὑπασπιστὴς κατέβη ταχέως τὴν κλίμακα καὶ μετ' ὀλίγον παρουσιάσθη συνοδεύων ἓνα νεαρὸν ἄνδρα, ζωηρὸν καὶ καλοενδεδυμένον, ὅστις μόλις εἰσῆλθεν, ἐγονάτισεν, ἥρπασεν τὴν χεῖρα τοῦ γέρο Σαχτούρη καὶ τὴν ἡσπάζετο.

— Μά..... ποιός είσαι έσύ ; ήρωτα μὲ ἀπορίαν ὁ Ναύαρχος. Δὲν καταλαβαίνω....

— Δὲν μὲ θυμᾶσαι ; Ναύαρχέ μου : Είμαι ὁ μοῦτσος τῆς «'Αθηνᾶς», ποὺ ἐλαβώθηκε στὴ ναυμαχία τοῦ Κάρβο-Πάπα, ἀπέξω ἀπὸ τὴν Πάτρα», ἀπήντησε. Μ' ἔγλυτωσες τότε καπετάν, Γιώργη, γιατὶ δὲν ἀφησες νὰ μοῦ κόψῃ ὁ γιατρὸς τὰ πόδια μου.... Στὴν "Υδρα, στὸ ἀρχοντικό σου, μὲ περιποιήθηκαν καὶ ἔγινα καλά..... Κοίταξε πῶς περπατῶ!....

Καὶ ἔκαμε μερικὰ θριαμβευτικὰ βήματα εἰς τὴν εὐρύχωρον αἴθουσαν.

— "Α ! είμαι είμαι πολὺ εύχαριστημένος, παιδί μου, ποὺ σὲ βλέπω, ἀπήντησεν ὁ ναύαρχος. Καὶ ἀπὸ ποῦ μᾶς ἔρχεσαι ;

— Ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον..... Είμαι ἀπὸ κάμποσα χρόνια ἐμπορευόμενος στὸ Κάιρον....

Καὶ ἤρχισε νὰ διηγῆται τὴν μετέπειτα ζωὴν του, πῶς ἔξενητεύθη, πῶς ἐσχημάτισε περιουσίαν, πῶς ἐπόθησε νὰ ἐπανίδῃ τὴν πατρίδα του καὶ ἀπεφάσισε νὰ κάμη ἐν ταξίδιον. Οὕτω ἤλθεν καὶ εἰς τὸν Πόρον, διὰ νὰ τὸν ἴδῃ.

— Τὸ εἶχα κρυφὴ ἐπιθυμία νὰ ἔλθω νὰ σοῦ φιλήσω τὸ χέρι, Ναύαρχέ μου !

'Ο Σαχτούρης τὸν ἐκράτησεν δλίγον καιρὸν πλησίον του καὶ τὸν ἐφιλοξένησεν εἰς τὴν οἰκίαν του, εἰς τὸν Πόρον. Ἐπλησίαζαν τὰ Χριστούγεννα. 'Ο ναύαρχος δὲν ἀφησεν τὸν παλαιόν του συμπολεμιστὴν νὰ φύγῃ.

— Θὰ ξορτάσωμε τὰ Χριστούγεννα μαζί, τοῦ εἶπε.

‘Ο Νικολῆς Μανιάτης εἶχε τότε μίαν ὡραίαν ἴδεαν, τὴν ὅποιαν μὲ μεγάλην χαρὰν ἔδεχθη ὁ Γεώργιος Σαχτούρης. Τὴν ἡμέραν τῶν Χριστουγέννων, πρὸς ἀνάμνησιν τοῦ ἡρωῖσμοῦ τοῦ μικροῦ Ψαριανοῦ, ἐστρώθη τράπεζα δι’ ὅλα τὰ πτωχὰ παιδιά τοῦ Πόρου καὶ δι’ ὅλους τοὺς μούτσους.

ΤΟ ΧΑΝΙ ΤΗΣ ΓΡΑΒΙΑΣ

’Απὸ κρότων ὄργάτων βοίζει
τῆς Γραβιᾶς τὸ βουνὸν ἀντικρύ,
λάμπουν ὅπλα χρυσᾶ καὶ λερῆ
φουστανέλλα μαυρίζει.

Πρὸς τὸ Χάνι χορὸς καταβαίνει
ἀπ’ ὁδὸν ἐλικώδη, λοξὴν
καὶ φλογέρα μὲν ἥχον ὀξὺν
χοροῦ φῆσμα σημαίνει.

’Οδυσσεύς, ὁ ταχύπους, ἡγεῖται
τοῦ μαχίμου ἐκείνου χοροῦ
καὶ ἐγκύμων σκοποῦ τολμηροῦ
πρὸς τὸ Χάνι κινεῖται.

Ἐκεῖ δὲ τὸν χορὸν διαλύει,
κλείει τὴν μάνδραν καὶ οὗτω λαλεῖ :
«Ἡ πατρίς μας ἐδῶ μᾶς καλεῖ,
στρατιῶται ἀνδρεῖοι !»

Μετ' ὄλιγον ἐδῶ καταφθάνει
στρατιὰ μυριάδων ἔχθρῶν.
Εἶναι στάδιον δόξης λαμπρὸν
τὸ μικρὸν τοῦτο Χάνι !

Εἰς τὸ μέγα στενὸν θὰ ξυπνήσουν
οἱ ἀρχαῖοι τῆς Σπάρτης νεκροὶ
καὶ τὸν τόπον αὐτὸν φοβεροὶ
Τουρκομάχοι θὰ σείσουν.

Καὶ ἡ σκιὰ τοῦ Διάκου παρέκει,
τοῦ εἰς σούβλαν ψηθέντος σκληράν,
μὲν μεγάλην θ' ἀκούσῃ χαρὰν
νὰ βροντᾶ τὸ τουφέκι.

Ἐκεῖ κάτω κοιτάξατε ! Φθάνει
ὁ πομπώδης στρατὸς τῶν ἔχθρῶν.
Ίδού στάδιον δόξης λαμπρὸν
τὸ μικρὸν τοῦ Χάνι !»

Στρέφουν ὅλοι καὶ βλέπουν· διέβη
τὸ ποτάμι ἀπίστων πληθὺς,
καὶ ἀκούεται δοῦπος βαθὺς
καὶ ὁ τόπος σαλεύει.

Πιστολίων ἀκούονται κτύποι
καὶ βαρβάρων φωναὶ συνεχεῖς
καὶ τινάσσουν τὴν χαίτην ταχεῖς
καὶ ἀφρόεντες ἵπποι.

Πρὸ τῶν ἄλλων ξιφήρης προβαίνει
εἰς δερβίσης τὸν ἵππον κεντῶν.
‘Ουίδες τοῦ Ἀνδρούτσου αὐτὸν
ἔρωτᾶ, ποῦ πηγαίνει.

‘Αποκρίνετ’ ἐκεῖνος : «Νὰ σφάξω
ὅπου εύρῶ τοῦ Προφήτου ἔχθροὺς
καὶ πατῶν τούς ἀπίστους νεκρούς
τὸ «’Αλλὰχ» ν’ ἀνακράξω!»

«’Αλλ’ ἐδῶ, ωὐίε τοῦ Προφήτου,
μιναρὲν δὲν θὰ βρῆς ύψηλόν,
ἀλλὰ μόνον τουφέκι καλὸν
καὶ ίδοὺ ἡ φωνή του!»

Καὶ ἡνία καὶ σπάθην ἀφήνει
ὅ δερβίσης τὰ στέρνα πληγεὶς
καὶ μὲ κρότον πτεσών κατὰ γῆς
ρεῖθρον αἷματος χύνει.

Τοῦ θανάτου ἴδρως περιβρέχει
τὸ χλωμὸν μέτωπόν του εύθύς,
καὶ ὁ ἵππος αὐτοῦ πτοηθεὶς
κοῦφος κι εὔκαιρος τρέχει.

Γ. Ζαλοκώστας

Η ΣΗΜΑΙΑ

Τὸ μικρὸν φυλακεῖον, τὸ ὅποιον ἦτο ἐπὶ τῆς μεθορίου γραμμῆς, κατείχετο ὑπὸ ἀποσπάσματος εὔζωνων. Εἰς ὑποδεκανεύς καὶ πέντε στρατιῶται ἀπετέλουν τὴν ὄλην φρουράν του.

Ἡ θέσις, εἰς τὴν ὅποιαν ἔκειτο, ἦτο ἐντελῶς μεμονωμένη. Οἱ πλησιέστατοι σταθμοὶ ἀπεῖχον μίαν ὥραν. Τὰ μεγάλα στρατιωτικὰ σώματα ἐστρατοπέδευον εἰς ἀπόστασιν δύο ὥρῶν.

Ἄπεναντι τοῦ ἐλληνικοῦ φυλακείου, εἰς ἀπόστασιν ἑκατὸν μέτρων, ὑπῆρχεν ὁ ἔχθρικὸς σταθμός. Δέκα ἄνδρες ὑπὸ ἓνα δεκανέα ἐφύλαττον ἔκει.

Εἰς τὴν ὑψηλὴν ἔκεινην θέσιν τὸ ψῦχος ἦτο δριμὺ καὶ κατ' αὐτὰς τὰς ἑαρινὰς νύκτας. Οἱ δ' "Ἐλληνες στρατιῶται, συγκεντρωμένοι περὶ τὴν πυράν, ἥκουον μετὰ προσοχῆς τὸν ὑποδεκανέα διηγούμενον τὸ θελκτικὸν παραμύθιον τῆς Πεντάμορφης. Μόνον ὁ φρουρὸς σκοπὸς ἐπεριπάτει ἀνω καὶ κάτω πρὸ τῆς ἀχυροσκεποῦς σκοπιᾶς. Ἡ φλὸξ τῆς πυρᾶς ἀπήστραπτεν εἰς τὴν κινουμένην ξιφολόγχην τοῦ ὅπλου του.

Αἴφνης ἡκούσθη κρότος θάμνων, συντριβομένων ὑπὸ τοῦ βήματος, καὶ κυλιομένων χαλίκων ἀπὸ τὴν κλιτύν τοῦ λόφου. Ἡ φωνὴ τοῦ σκοποῦ ἔκραξε τότε: «Τίς εἰ;» Οἱ εὔζωνοι ἀνεπήδησαν συγχρόνως καὶ ἔσπευσαν πρὸς τὰ ἀνηρτημένα ὅπλα των.

‘Αλλ’ ἡ ἀπάντησις τοῦ προσερχομένου, ὁ ὅποιος

τῆτο πλέον πολὺ πλησίον, καθησύχασε τὴν αἰφνιδίαν
ταραχήν των:

—“Ωρα καλή, παιδιά! Εῖμ’ ἐγὼ ὁ Γιάννης!

—Κολῶς τὸ Γιάννη! καὶ πῶς τέτοια ὥρα; ἡρώτη-
σεν δὲ ύποδεκανεύς τείνων τὴν χεῖρα πρὸς τὸν γνω-
στότατόν του ποιμένα.

—Νὰ πάρω ἀνασασμὸ καὶ σᾶς λέγω....., ἀπεκρίθη
ὁ ποιμὴν καὶ ἐκάθησε βαρὺς καὶ κάθιδρως πλησίον
τῆς πυρᾶς. “Ολοι προσήλωσαν εἰς αὐτὸν τὰ βλέμ-
ματα, γεμάτα περιέργειαν. Μετὰ μίαν στιγμὴν σιωπῆς,
ὁ Γιάννης ἐπρόφερεν, ἀσθμαίνων ἀκόμη, τὰς λέξεις
αὐτάς:

—Βαρέθηκαν πέρα στὸ σύνορο κατὰ τὴ Γκριτζάνα....
τὸ τουφεκίδι πάει καρδόνι.....

Οἱ εὔζωνοι ἀνεσκίρτησαν μὲ τὴν ἀναγγελίαν αὐτήν. Τὰ χείλη τῶν δὲν ὄμιλησαν καὶ μόνον διεσταυρώθησαν τὰ βλέμματά των, τὰ ὅποια ἀπήστραπτον ὡς λεπίδες ξιφῶν. 'Ο οὐποδεκανεὺς ἀρχηγὸς τῶν, Εύρυτὰν τριακοντούτης, μικρὸς τὸ ἀνάστημα καὶ ἀγριωπὸς τὴν ὅψιν, κατέστρωσεν ἀστραπιαίως τὸ στρατηγικόν του σχέδιον, τὸ ὅποιον ἴσως καὶ πρὸ πολλοῦ εἶχε μελετῆσει. 'Ολίγαι λέξεις ἀντηλάγησαν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῶν ὄπλιτῶν του.

Μετὰ ἡμίσειαν ὥραν καὶ ὁ Τοῦρκος σκοπτὸς συνελήφθη καὶ οἱ ἐν τῷ σταθμῷ Τοῦρκοι στρατιῶται ἦχμαλωτίζοντο, μετὰ μικρὰν ἀντίστασιν, καὶ μόνον ὁ δεκανεὺς διέφυγε τὸν ὅλεθρον πηδήσας ἀπό τινος φεγγίτου.

—Τώρα παιδιά, πᾶμε νὰ κυριεύσωμε τὸ χωριό!

Εἰς ἀπόστασιν δύο ὥρῶν ἀπὸ τὸν τουρκικὸν σταθμὸν ἔκειτο μικρὸν χωρίον κατοικούμενον ὑπὸ εἰκοσάδος οἰκογενειῶν χριστιανῶν καὶ ἵσαριθμων Μουσουλμάνων. Τὸ χωρίον τοῦτο ἐκαλεῖτο 'Ελιά.

'Ο οὐποδεκανεὺς ἀρχηγὸς ἐπλησίασεν εἰς τὸ χωρίον ἐν στρατηγικῇ παρατάξει. Τὴν πρωτοφυλακὴν ἀπετέλει ἔνας εὔζωνος, τὴν δὲ πισθιφυλακὴν ἔτερος, τὸ κύριον δὲ σῶμα, τὸ ὅποιον ἔφερε καὶ τοὺς αἰχμαλώτους δεσμίους, ἀπετέλει αὐτὸς μετὰ τῶν λοιπῶν τριῶν στρατιωτῶν.

Μόνον οἱ κύνες ἀντέστησαν εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ ἀποσπάσματος. Οἱ χωρικοὶ δὲν ἐδίστασαν νὰ ὑποκύψουν, ὀφυπνισθέντες αἴφνης ὑπὸ τῶν θριαμβευτικῶν ἀλολαγμῶν τῶν ἔξ ἀνδρῶν. Τοὺς ἐνόμιζον ὅχι μόνον

τετραπλασίους, ἀλλὰ καὶ ἀποτελοῦντας προφυλακὴν
ἰσχυροῦ σώματος.

‘Ο οὐδεκανεύς ἐγκατεστάθη ἐντὸς τῆς μόνης διω-
ρόφου οἰκίας καὶ διέταξε νὰ τοῦ παραδοθοῦν τρεῖς
γέροντες πρόκριτοι, ώς ὅμηροι.

‘Ἐκ τούτων οἱ δέο ἥσαν ὁθωμανοί.

--Θὰ μὲ ἀναγνωρίσητε φρούραρχον τοῦ χωριοῦ!
ἔκραξεν ἐπιτακτικῶς.

—“Οπως ἀγαπᾶς, καπετάνιε, ἀπεκρίθησαν τρέμοντες
οἱ γέροντες.

Καὶ ὁ νέος φρούραρχος λαβὼν φύλλον χάρτου
ἐγραψε διὰ μελάνης τὸ πρῶτον του ἔγγραφον: «‘Ο
φρούραρχος Ἐλιᾶς πρὸς τὴν διοίκησιν τοῦ.....
Εὐζωνικοῦ τάγματος. Εὔπειθῶς ἀναφέρω τὸ χωρίον
Ἐλιὰ ἀπὸ σήμερον γίνηκε ρωμαϊκό, “Ολα τὰ παι-
διὰ παρόντες. Στάθης Γέρακας, ὑποδ.»

—Θύμιο! ἔκραξε πρὸς τὸν νεώτατον τῶν εὐζώνων,
ἔχεις πόδια ζαρκαδιοῦ; Πάρε τὸ χαρτὶ καὶ τρέχα στὴ
Διοίκησι. Ἀστραπή! Ἐσεῖς οἱ ἄλλοι, παιδιά, μιὰ
Σημαία Ἑλληνικὴ δὲν θὰ μοῦ οἰκονομήσετε γιὰ τὸ
Φρουραρχεῖο; Νά! πάρετε τὸ γαλάζιο μαντήλι τοῦ
γέροντα. Δυὸ λουρίδες πανὶ ἐπάνω σταυρωτὲς ἔνα
καλάμι..... κ’ ἔγινε! Στὴ σημαία δὲν ἔχει νὰ κάμη
τὸ πανὶ—πάντα Σημαία είναι.....

Μετ’ ὀλίγον ἡ αὐτοσχέδιος Ἑλληνικὴ σημαία ἐκυ-
μάτιζεν ἐπὶ τῆς καπνοδόχου τοῦ ἀγροτικοῦ οἰκίσκου.
Ἡ σελήνη τὴν ὥραν ἐκείνην, προβάλλουσα ἐκ τοῦ
βουνοῦ καὶ ἡ νυκτερινὴ αὔρα ψιθυρίζουσα γλυκά,

έχαιρετιζον διὰ πρώτην φορὰν τὸ σύμβολον τῆς ἐλευθερίας εἰς τὴν δουλωμένην ἐκείνην γῆν.

Αλλὰ τὴν αὐτὴν στιγμὴν σαλπίσματα καὶ ποδοβολητὸν ἵππων ἐτάραξαν τὴν ἡσυχίαν. Τὸ χωρίον περιεκυκλοῦτο ὑπὸ τουρκικοῦ σώματος τριακοσίων πεζῶν καὶ ἀποσπάσματος ἵππέων. Τὸ σῶμα τοῦτο ἐπήγαινε πρὸς τὴν μεθόριον. "Οτε ἔμαθεν ὅμως ἀπὸ τὸν φυγάδα δεκανέα ὃσα συνέβησαν εἰς τὸ σταθμὸν καὶ ὅτι πιθανῶς θὰ κατελαμβάνετο τὸ χωρίον ὑπὸ τῶν ὀλίγων εὐζώνων, ἐλοξιδρόμησεν ὀλίγον, ἵνα δώσῃ ἐν μάθημα εἰς τοὺς θρασεῖς "Ελληνας.

—Παιδιά, εἶπεν ὁ φρούραρχος, τὸ φρούριό μας οὔτε τὸ γνωρίζουμε καλὰ οὔτε μᾶς γνωρίζει. Μπορεῖ νὰ μᾶς κλείσουν ἐδῶ μέσα σὰν τὰ ποντίκια καὶ νὰ μᾶς κάψουν ἢ νὰ μᾶς πιάσουν. Πρέπει νὰ ὑποχωρήσωμεν στὴν πρώτη μας θέσι. 'Εφ' ὅπλου λόγχη!

Καὶ οἱ πέντε ἄνδρες, οἱ ἀποφασισμένοι ν' ἀποθάνουν, ἔξωρμησαν ἀπὸ τὴν ὅπισθεν θύραν τοῦ φράκτου, ἐνῷ ἐπερικυκλοῦτο ἥδη ἡ οἰκία. Οἱ Τούρκοι δὲν εἶχον καταλάβει ἀκόμη τὴν ἐκεῖθεν ἔξοδον καὶ ἡ φυγὴ ἥτο ἔξησφαλισμένη. 'Ο ὑποδεκανεὺς ἔρριψε πρὸς τὰ ὄπισω βλέμμα διασκελίζων τὸν τελευταῖον φράκτην τοῦ χωρίου.

'Υψηλὰ ἐκεῖ, τρόπον τινὰ ἐναερίως, μεταξὺ ούρανοῦ καὶ γῆς, τὸ μικρὸν γαλανόλευκον πανίον ἀνεκινεῖτο τρέμον. 'Ο ὑποδεκανεὺς ἐκτύπησε τὸ μέτωπον διὰ τῆς παλάμης:

—Καὶ ἡ Σημαία; εἶπε, ποῦ θὰ τὴν ἀφήσωμε τὴν Σημαία μας;

Καὶ πρὶν ἡ προφθάσουν οἱ ἄλλοι σύντροφοι νὰ
ἐννοήσουν τὴν πρόθεσίν του, γοργός, ἀκράτητος
ἐτράπη πρὸς τὰ ὅπισω. Οἱ Ὀθωμανοὶ στρατιῶται

ἔγέμιζον τὴν ὁδὸν καὶ μετά τινα δισταγμὸν εἰσῆρχοντο εἰς τὴν οἰκίαν, ὅπου μόνον οἱ δέσμιοι αἰχμάλωτοι εἶχον καταλειφθῆ.

‘Ο ύποδεκανεύς, ἀναρριχηθεὶς ἀπὸ τοῦ ὅπισθεν τοίχου, εύρισκετο ἦδη ἐπὶ τῆς στέγης. Καὶ ἡ μικρὰ

Σημαία ἐκυμαίνετο πρὸς αὐτόν, ὡς νὰ τὸν ἰκέτευε, ὡς νὰ τὸν προσεκάλει, ὡς νὰ τὸν ηύχαριστει διὰ τὴν σωτηρίαν. Τὴν ἥρπασε διὰ τῶν χειρῶν καὶ ὁ κάλαμος συνετρίβη. Τὴν ἔκρατει ἐπὶ τοῦ στήθους, καθ' ἣν στιγμὴν πεντήκοντα ὅπλα ἐκενώθησαν κατ' αὐτοῦ καὶ δύο σφαῖραι τὸν ἐπλήγωσαν εἰς τὰ στήθη. Κατέπεσεν ἐπὶ τῶν κεραμιδίων, τὰ ὅποια συνετρίβησαν ἀπὸ τὸ βάρος του. Καὶ κατὰ τὴν τελευταίαν του ἀγωνίαν, ὡσὰν νὰ ἔχρησιμοποίει καὶ αὐτοὺς τοὺς σπασμοὺς τοῦ θανάτου, κατέσχισε διὰ τῶν ὀδόντων τὸ πανίον καὶ ἀπέπτυσεν αὐτὸς ράκος ἄμορφον καὶ κόκκινον ἐκ τοῦ ἴδιου του αἷματος.

Γ. Δροσίνης

ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΗΜΑΙΑ

Ἐσένα, ποὺ σὲ χάϊδεψε τῆς Λευτεριᾶς ἡ αὔρα περήφανη πρώτη φορὰ πάνω στὴν "Αγια Λαύρα, ἐσὲ ποὺ χέρι σὲ ὑψώσε τρισάγιο, καὶ βροντῆσαν ὅχι φωνές, μὰ τουφεκιές, ὅταν σὲ χαιρετίσαν, οἱ τουφεκιές παλικαριῶν, ποὺ ἐμπρός σου ἀνδρειωμένοι γονάτισαν κι ὠρκίσθηκαν νὰ πέσουνε γιὰ σένα, ἐσένα, ποὺ σὲ κοίταζαν μάννες, ποὺ στόνα χέρι βαστοῦσαν βυζανιάρικα καὶ στ' ἄλλο τὸ μαχαίρι, ἐσέ, ποὺ ὅταν σ' ἀντίκρυσαν οἱ γέροι ξανανιῶσαν καὶ μ' ἄρματα τὴν μέση τους τὴν κουρασμένη ζῶσαν, ἐσέ, ποιὰ ἀνθρώπινη φωνὴ μπορεῖ νὰ ιστορήσῃ, τὴν ξακουσμένη δόξα σου καὶ νὰ τὴν τραγουδήσῃ;

Ἐσὺ δὲν εἶσαι ἀπὸ πανιοῦ λωρίδα καμωμένη.
 Εἶσαι ἀπὸ αἷμα, ἀπὸ καπνούς κι ἀπὸ φωτιὰ βγαλμένη.
 Ἐσὺ πετοῦσες σὰν ἀετὸς πάνω ἀπὸ ἡρώων κεφάλια
 πελάγισες σὲ πέλαγα, σὲ κάμπους σ' ἀκρογιάλια,
 πάνω ἀπὸ νίκες ἄμετρες τὸ φλάμπουρό σου ἐστήθη
 καὶ πάντα δρόμο σᾶνοιγαν μὲς στῶν ἔχθρῶν τὰ πλήθη
 τὰ χέρια, ποὺ σὲ βάσταγαν, τ' ἀνδρειωμένα χέρια,
 γιὰ νὰ σὲ μπήξουν σὲ κορφές, σ' ἀπάτητα λημέρια,
 γιὰ νὰ σὲ ἴδοῦν πολὺ ψηλά, ψηλὰ ἀπ' τῆς γῆς τὸ
 χῶμα,
 τόσο ψηλά, ποὺ τ' οὐρανοῦ ἐπῆρες πιὰ τὸ χρῶμα!

Γ. Σημηριώτης

ΑΓΝΩΣΤΟΙ ΣΤΡΑΤΙΩΤΕΣ

Μέσα σὲ βόλια κι ὅβιδων κρότους
 ἔπεσαν νιᾶτα μὲς στὸν ἀνθό τους.
 Πᾶνε λεβέντηδες, πᾶνε κορμιά,
 κι ἄγνωστα τὰ θάψαν στὴν ἐρημιά.

Κανεὶς δὲν ξέρει, ποῦ τάχουν θάψει,
 κανεὶς δὲν πῆγε γιὰ νὰ τὰ κλάψη,
 κανεὶς δὲν ἔκαψε γι' αὐτὰ λιθάνι,
 κανεὶς δὲν ἔπλεξε γι' αὐτὰ στεφάνι.

Ἄνώνυμ' ἦρωες, ἄγνωστοι τάφοι,
 κανένας ὄνομα σ' αὐτοὺς δὲ γράφει,
 μήτε τὸ χῶμα τους φιλοῦνε χείλη,
 σταυρὸ δὲν ἔχουνε μήτε καντήλι.

Μόνο μιᾶς κόρης μαργαριτάρια,
κυλοῦν σὲ τάφους ποὺ κάποια μέρα
θὰ γίνουν κόσμου προσκυνητάρια
καὶ τάφοι νίκης γιὰ μιὰ μητέρα.

Γ. Σουρῆς

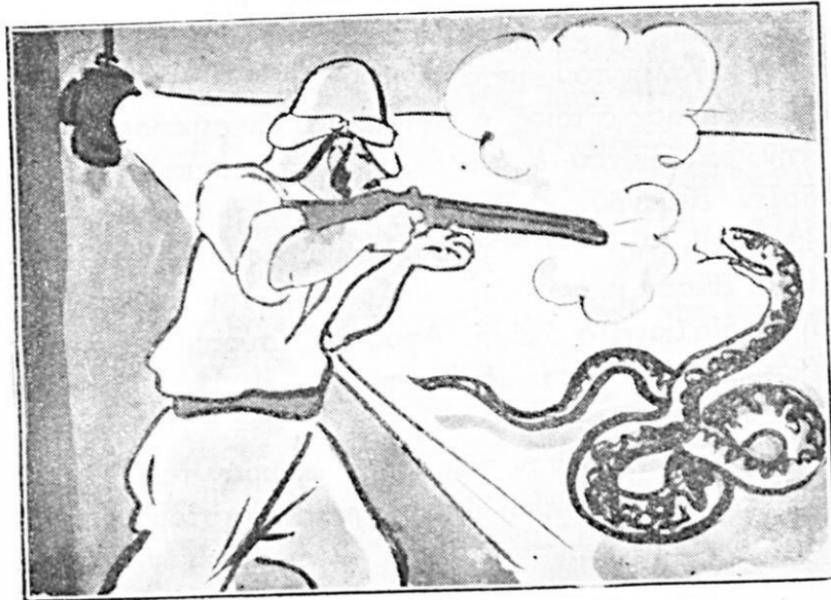
ΤΕΡΑΣΤΙΟΣ ΟΦΙΣ (Διήγησις περιηγητοῦ)

Μίαν νύκτα ἐτινάχθην αἴφνης ἐκ τοῦ ὑπνου μου ἀπὸ τὰς φωνὰς τῶν συνοδῶν μου. Μ' ἐπληροφόρησαν τρομαγμένοι, ὅτι ἔνας μέγας ὄφις εἶχεν εἰσδύσει εἰς τὸν ὄρνιθῶνα. Ἡγέρθην ἀμέσως ἀπὸ τὴν κλίνην μου, ἕρριψα ἐπάνω μου ἔνα θερμὸν φόρεμα, ἥρπασα τὸ δίκανον καὶ τὸ κοπτερὸν μαχαίριόν μου καὶ εύρεθην μετ' ὀλίγον ἀναυεταξὺ τῶν Κινέζων, οἱ ὅποιοι ἔτρεμον ἀπὸ τὸν φόβον τους.

Πρῶτα πρῶτα ἔδωκα διαταγὴν νὰ κλείσουν μίαν τρύπαν, ἡ ὅποια ἦτο ἀνοικτή, ὑπὸ τὸ κατώφλιον τοῦ ὄρνιθῶνος καὶ μὲ ἐν φανάριον ἕρριψα φῶς μέσα εἰς τὸν ὄρνιθῶνα ἀπὸ τὸ μικρὸν παράθυρον, τὸ ὅποιον εἶχε σιδηρᾶς κιγκλίδας.

Οἱ Κινέζοι μοῦ ἐδείκνυον ἀπὸ τὸ παράθυρον μίαν γωνίαν τοῦ ὄρνιθῶνος, ἀλλά, ἀν καὶ κατέβαλα ὅλην τὴν προσοχὴν μου, δὲν ἤδυνήθην νὰ ἴδω ἄλλο τίποτε παρὰ ἐν μέγα κοφίνιον, τὸ ὅποιον ἐχρησίμευεν διὰ νὰ γεννοῦν αἱ ὄρνιθες. Ἐλαβα ἐν μικρὸν ξύλον, ἐκάρφωσα εἰς τὸ ἄκρον του ἐν καρφίον, διὰ νὰ κρεμάσω τὸ φανάριόν μου, καὶ ἀπὸ τὸ μικρὸν παράθυρον τὸ

εἰσήγαγον μέσα εἰς τὸν ὄρνιθῶνα. Ἔπειτα μὲ σηκω-
μένους τοὺς λύκους τοῦ ὅπλου μου καὶ μὲ γυμνὸν τὸ
μαχαίριον εἰσῆλθον εἰς τὸν ὄρνιθῶνα. Ἐκλεισα ἀμέ-
σως τὴν θύραν, διὰ νὰ μὴ μοῦ διαφύγῃ ὁ ὄφις, καὶ
ἐκρέμασα βιαστικὰ τό φανάριον εἰς τὸ καρφίον τοῦ
ξύλου.

Οἱ Κινέζοι, οἱ ὅποιοι ἦσαν ἔξω, ὥθοῦσαν τὸ ξύ-
λον βαθύτερα πρὸς τὸ βάθος τοῦ ὄρνιθωνος.
Ἐξαφνα τὶ νὰ ἴδω! Ἐκινήθη τὸ κοφίνιον, τὸ ὅποιον
ἥτο εἰς τὴν γωνίαν καὶ διὰ μιᾶς ἑνας τεράστιος ὄφις
ἔξετυλίχθη καὶ ὠρμησε πρὸς τὰ ἔξω. Ἐσήκωσε ψηλὰ
τὴν κεφαλήν του καὶ διημθύνθη πρὸς τὴν κλεισμένην
τρύπαν. Δὲν χάνω καιρόν! "Οσον ἡμποροῦσα νὰ ἴδω
καλὰ μὲ τὸ θαμβὸν ἔκεινο φῶς τοῦ φαναρίου, ἐσκό-

πευσα τὴν κεφαλὴν τοῦ ὄφεως, τοῦ ἔρριψα μίαν σφαῖραν γεμάτην χονδρὰ σκάγια καὶ ἀμέσως ὠπισθοχώρησα πρὸς τὴν θύραν. Ὁ ὄφις ἔκειτο τώρα ἀκίνητος, κουλουριασμένος. Ἡνοιξα τὴν θύραν καὶ ἐζήτησα νὰ μοῦ φέρουν ταχέως καὶ ἄλλα φῶτα. Τότε ἐπλησίασα καὶ εἶδα τὴν συντετριμμένην ἀπὸ τὸν πυροβολισμὸν κεφαλὴν τοῦ φοβεροῦ αὐτοῦ ὄφεως.

Μὲ ἐν μικρὸν διοκάριον ἐπροσπάθησα νὰ περιπλίξω τὴν κεφαλὴν του μεταχειριζόμενος θηλειάν. Εἰς αὐτὸ μὲ ἐβοήθησε ὁ ἴδιος ὁ ὄφις, διότι ἀνεσήκωσε ὀλίγον τὴν κεφαλὴν του, ἐνῷ ὀλόκληρον τὸ σῶμα του ἐσφάδαζεν ἐπικινδύνως. Ὅταν ἐπέτυχεν ἡ θηλειά, τὸν ἔσυρα μὲ ὅλην μου τὴν δύναμιν πρὸς τὰ ἔξω. Οἱ Κινέζοι ἔθεσαν μίαν ἄλλην θηλειάν εἰς τὴν οὐράν του, ἡ ὁποία ἐκινεῖτο ἀκόμη. Ἀφοῦ τὸν ἐσύραμεν ἔξω, τὸν ἐκρεμάσαμεν τεντωμένον πλέον εἰς ἓνα ὑψηλὸν πάσσαλον.

Οἱ Κινέζοι ἥρχισαν τώρα τὴν ἐκδοράν του. Ὁ ὄφις ἐξηκολούθει νὰ κάμνῃ ἀκόμη τόσον ἀποτόμους κινήσεις, ὥστε μὲ περιετύλιξε, καθ' ἣν ὥραν εἶχον πατήσει ἐπ' αὐτοῦ, διὰ νὰ διευκολύνω τὴν ἐκδοράν του καὶ διὰ νὰ μετρήσω τὸ μῆκος του. Εύρεθη ἔχων μῆκος 6.40 μέτρων, ἡ δὲ περίμετρός του εἰς τὸ χονδρότερον μέρος 56 ἑκατοστῶν!

Ἐντὸς τῆς ἀπεράντου κοιλίας του εύρεθησαν ἐννέα ὄρνιθες, φαίνεται, δέ, ὅτι ἡ ἀγρία πεῖνα τοῦ φοβεροῦ αὐτοῦ θηρίου μόνον μὲ τὸν πυροβολισμὸν μου ἀνέκοπη. Τὸ σῶμα τοῦ ὄψεως καὶ αἱ ἐντελῶς ἀκέραιαι

εἰσέτι ὅρνιθες μετεφέρθησαν εἰς τὰς οἰκίας τῶν Κινέζων καὶ ἐφαγώθησαν μὲν μεγάλην ὅρεξιν.

ΜΕ ΤΟ «ΖΕΠΠΕΛΙΝ» ΕΙΣ ΑΜΕΡΙΚΗΝ (*)

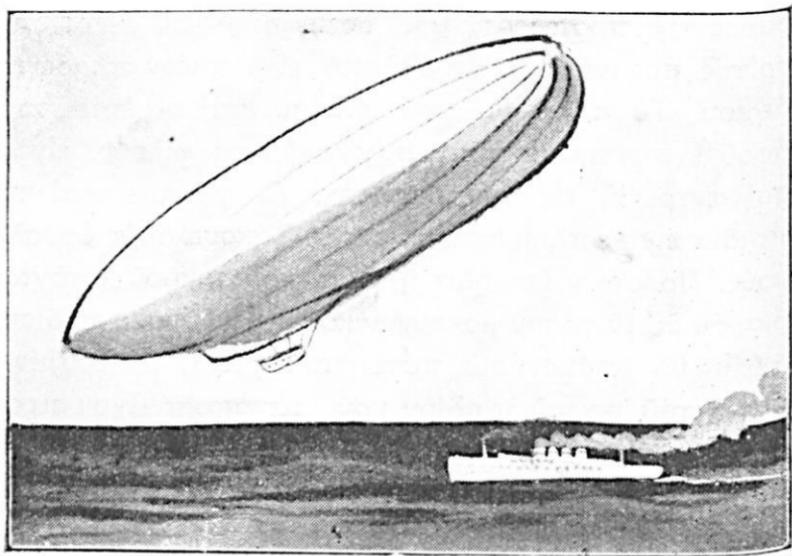
Τὴν πρωῖαν τῆς ἡμέρας, κατὰ τὴν ὅποιαν θὰ ἔγινετο ἡ ἀναχώρησις, εἶχε παύσει ἐντελῶς ὁ μέγας θόρυβος τῆς προπαρασκευῆς, ὅστις διήρκεσε μέχρι τῆς τρίτης πρωΐνης. Τὸ ἀερόπλοιον εἶχε πλέον πληρωθῆ ἀερίου. Τὸ πλήρωμα τοῦ πλοίου καὶ οἱ ἐπιβάται, ἀφοῦ ἔχαιρέτησαν τοὺς συγγενεῖς καὶ φίλους, εἶχον συγκεντρωθῆ εἰς τὸν σταθμόν. Αἱ γυναῖκες καὶ τὰ παιδία εἶχον πλημμυρισμένους μὲν δάκρυα τοὺς ὄφθαλμούς. Προσήγγιζεν ἡδη ἡ ὥρα τοῦ πικροῦ ἀποχωρισμοῦ δι' ἐν τόσον μακρυνὸν καὶ ἐπικίνδυνον ταξίδιον.

Δὲν θὰ λησμονήσω ποτὲ τὰ μεγάλα, δακρυσμένα μάτια τοῦ μικροῦ παιδίου μου, τὰ ὅποια εἶχον προσηλωθῆ μὲν περιπάθειαν εἰς ἐμέ, τὸν πατέρα του, ὁ ὅποιος θὰ ἐταξίδευεν μακράν, εἰς τὴν Ἀμερικήν, καὶ μάλιστα μὲν ἀερόπλοιον.

«Οἱ γόνδολες» τοῦ πλοίου εἶχον γεμίσει ἀπὸ ἄνθη τοποθετημένα πλησίον τῶν παραθύρων, διὰ ν' ἀναπνέουν καὶ αὐτὰ καθαρὸν ἀέρα. Ἀκόμη καὶ ἐν καναρίνιον μᾶς εἶχαν χαρίσει, διὰ νὰ μᾶς διασκεδάζῃ κατὰ τὸ ταξίδιον.

(*) Τὸ ἀερόπλοιον αὐτὸ ἀπεγειώθη ἐκ τῆς πόλεως Φρίντριχσχάφεν τῆς Γερμανίας, κειμένης ΒΑ τῆς λίμνης Κωνσταντίας. Ἐκεῖ εύρισκονται τὰ ἐργοστάσια καὶ ὁ σταθμὸς τῶν ἀεροπλοίων «Ζέππελιν».

Τὸ «Ζέππελιν» τῶρα εἶναι ἔτοιμον. Ἐξω ἀπλώνεται πυκνὴ ὁμίχλη καὶ πρέπει τὸ ταχύτερον ν' ἀπογειωθῶμεν, διὰ νὰ μὴ γίνῃ τὸ ἀερόπλοιον βαρύτερον ἐκ τῆς μεγάλης ὑγρασίας καὶ διὰ ν' ἀναβῶμεν ταχέως ὑψηλὰ εἰς τὸ ἐπίφοβον ἐκεῖνο στοιχεῖον τῆς φύσεως, τὸ ὅποιον μᾶς ἐκράτει ὀλίγας ήμέρας εἰς τὴν ἀγκάλην του.

Κατὰ τὰς 6.35' ὑψώθη τὸ «Ζέππελιν». Μόλις ἀνέβημεν εἰς ἀρκετὸν ὕψος, ἥρχισε νὰ χάνεται ἀπὸ τὰ μάτια μᾶς τὸ μᾶλλον μελαγχολικὸν παρὰ ἐνθουσιασμένον πλῆθος τοῦ κόσμου, τὸ ὅποιον μᾶς παρηκολούθει. Οἱ ἥχοι τῆς παιανιζούσης μουσικῆς ἡκούοντο ἐπ' ὀλίγον ἀκόμη ἀμυδρῶς καὶ τέλος ἔπαυσαν νὰ ἀκούωνται.

“Ἐκαστος τῶν ἐπιβατῶν ἐτακτοποιήθη εἰς τὴν θέ-

σιν του. Διότι τὸ ἀερόπλοιον ὁμοιάζει μὲν αἰώραν (τραμπάλαν), ήτις ὀλίγον ἐὰν βαρύνῃ εἰς τὸ ἔτερον ἄκρον, χάνει τὴν ἰσορροπίαν της. Ἐπρεπε λοιπὸν ὁ καθένας νὰ γνωρίζῃ καλῶς τὴν θέσιν του καὶ τὴν ὑπηρεσίσιν του. Πειθαρχία καὶ τάξις παραδειγματική.

Ο Κυβερνήτης τοῦ μεγάλου τούτου ἀεροπλοίου εἶναι εὔθυμος. Δίδει διαταγὴν νὰ ὑπερβῶμεν τὰ σύννεφα καὶ τότε, μόλις ἀνήλθομεν εἰς ὕψος 350 μέτρων, ἡ τενίσαμεν γελαστὰ τὸν βαθυκύανον οὐρανόν. Ο ἥλιος, ἀνατέλλων τὴν στιγμὴν αὐτήν, ἔρριπτε τὰς πρώτας χρυσᾶς ἀκτῖνας του ἐπὶ τοῦ πυκνοῦ στρώματος τῶν νεφῶν, τὰ ὅποια ἡ πλώνοντο κάτωθεν ἡμῶν.

Διευθυνόμεθα πρὸς Δυσμάς. Ἀγωνιῶμεν νὰ καμαρώσωμεν τὴν ὡραίαν κοιλάδα τοῦ Ρήνου, ἀλλὰ δυστυχῶς ἡ πυκνὴ ὁμίχλη δὲν ἐπιτρέπει νὰ ἴδωμεν τίποτε, οὕτε καν νὰ ἀποχαιρετήσωμεν τὰ πόλεις καὶ τὰ χωρία τῆς πατρίδος μας.

Η ἀνατολικὴ πλευρὰ τῆς Γαλλίας δὲν μᾶς παρουσιάζει τίποτε νέον. Ἀμέτρητα χωρία μὲν πολυτελεῖς ἐπαύλεις εἰς τὸ μέσον. Εύτυχισμένοι θὰ είναι οἱ κάτοικοι αὐτοὶ, διότι ὁ τόπος φαίνεται ὡραῖος, πράσινος, γόνιμος.

Ο ἥλιος καίει πολὺ σήμερον. Μερικοὶ μάλιστα ἀπὸ τὸ πλήρωμα ἀποβάλλουν τὸ σακκάκι των. Τὸ θερμόμετρον δεικνύει 21ο. Κ. Εύχάριστος θερμοκρασία δι’ ὅσους δὲν εύρισκονται εἰς τὸ ἀερόπλανον, δι’ ἡμᾶς ὅμως ὅχι εύχαριστος. Οἱ ἄνδρες, οἱ ὅποιοι είναι εἰς τὸ πηδάλιον είναι κάθιδροι.

Τὸ πλοίον κυλίεται εἰς τὸν ἀέρα ἐλαφρὰ καὶ εύχά-

ριστα. Ὁλίγον παράμερα ἀπὸ τὴν γραμμήν μας βλέπομεν τὸ Γαλλικὸν χωρίον Κονιάκ, τὸ ὅποιον πρῶτον παρήγαγε τὸ παγκόσμιον ὄμώνυμον ποτόν. Μετὰ τρεῖς ὥρας φθάνομεν εἰς τὸν πιο αμόκολπον τῆς Γηρόνδης. Ἐδῶ τελειώνουν πλέον τὰ ὄρια τῆς Εύρωπης.

Εἰς τὰς 3.29' εἰσερχόμεθα εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν Ὡκεανόν. Οἱ ἐπιβάται εἶναι ἐνθουσιασμένοι. Εἰς τὰς 4 ἀλλάζει ἡ «βάρδια», ὅπως καὶ εἰς τὰ ἀτμόπλοια. Κάθε τέσσαρας ὥρας γίνεται ἀλλαγή. Ἡ πρώτη εἶχε γίνει εἰς τὰς 12. Προτοῦ ὅμως γίνη ἡ ἀλλαγή, ἐκαθήσαμεν εἰς πρῶτον γεῦμα. Ἐμείναμεν ἐνθουσιασμένοι μὲν τὰ φαγητά· νόστιμη σούπα χελώνας, κρέας μὲ πιζέλια, ὕστερον γλυκά, φροῦτα καὶ καφέ. Ὡς μουσικὴν είχομεν ἐν μεγάφωνον, τὸ ὅποιον συνώδευε τὸ κελάδημα τοῦ καναρινίου. Διὰ τὴν εὐχαρίστησιν, τὴν ὅποιαν μᾶς ἔκαμνε αὐτὸ τὸ πουλάκι, τὸ ἐπεριποιούμεθα ὅλοι μὲ συμπάθειαν.

“Οταν ἔγινε ἡ δευτέρα ἀλλαγὴ τῆς «βάρδιας» εἰς τὰς 4, ἐδοκιμάσαμεν τὴν πρώτην ἔκπληξιν. Εἴχομεν φθάσει εἰς τὸ μηδὲν του γεωγραφικοῦ μήκους. Τὸ ὁρολόγιόν μας δὲν συμφωνεῖ μὲ τὸν ἥλιον. Πρέπει νὰ τὸ γυρίσωμεν μίαν ὥραν ὀπίσω καὶ οὕτω ἡ «βάρδια» εἶναι ὑποχρεωμένη νὰ ἐργασθῇ μίαν ὥραν περισσότερον, ἐνῷ ἡ ἄλλη «βάρδια» γευματίζει μὲ γλυκὰ καὶ καφέν.

Μετὰ ἐν καλὸν δεῖπνον, κατὰ τὰς 8, εἴδομεν ὅτι τὸ «Ζέππελιν» διήρχετο ἀνωθεν τῶν παραλίων τῆς Ισπανίας. Ἀνεμος δυνατός, ὅστις ἔπνεεν ἀπὸ τὰ

Πυρηναϊα ὅρη, ὡθοῦσε κανονικὰ τὸ ἀερόπλοιόν μας. Ἡτο ἄσχημος καιρὸς ἐκεῖ εἰς τὰ βόρεια παράλια τῆς Ἰσπανίας. Πανταχόθεν ἐσφύριζεν ἄγριος ἄνεμος, ἔξερχόμενος ἀπὸ τὰς φάραγγας τῶν βουνῶν καὶ μᾶς ἐκτυποῦσεν ὅγρια. Ὁ οὐρανὸς ἐπληρώθη μὲν ἀπειλητικὰ σύννεφα.

Εἰς τὰς 4 τῆς πρωίας ἐγυρίσαμεν πάλιν τὸ ὥρολόγιον μίαν ὥραν ὀπίσω. Μόλις ἐφώτισεν, δὲν ἔβλέπομεν τίποτε ἄλλο ἀπὸ θάλασσαν. Τὴν νύκτα μόνον εἶδομεν μικρά τινα ἀτμόπλοια πλέοντα παρὰ τὰς ἀκτάς. Τί νὰ ἐσκέπτοντο ἀρά γε οἱ Κυβερνῆται τῶν πλοίων αὐτῶν διὰ τὸ πέρασμα τοῦ καταφόρτου θηρίου μας, τὸ ὅποιον διέσχιζεν, ὡς μέγα πτηνόν, τὸν ἀέρα μὲ τόσην δύνατὴν βοήν;

Τὸ πρῶτον γεῦμα τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἦτο ἐπίσης πολὺ καλόν. Ἡ ὅρεις καὶ τοῦ πληρώματος καὶ τῶν Ἀμερικανῶν, οἱ ὅποιοι ἐταξίδευον μαζί μας, ἦτο μεγάλη. Ἐκεῖνο μόνον, τὸ ὅποιον δὲν ἦτο ἄφθονον, ἦτο τὸ νερὸν διὰ πλύσιμον. Ἐν τούτοις δὲν δυσηρεστήθη κανείς. Εἶχον ύπομονὴν ἔως νὰ πατήσωμεν τὴν γῆν, διὰ νὰ κάμουν τὸ λουτρόν των.

Καὶ τὸ μεσημβρινὸν φαγητὸν ἦτο ἐπίσης ἄφθονον. Ὁ Ολίγον πρὶν ἔλθη ἡ μεσημβρίαν εύρισκομεθα ὑπεράνω τῆς νήσου "Ἄγιος Μιχαήλ", τῆς ἀνατολικωτέρας ἀπὸ τὰς Ἀζόρας νήσους. "Οταν παρατηρῇ τις ἄνωθεν τὰς Ἀζόρας, ἐννοεῖ ἀμέσως, ὅτι προηλθον ἀπὸ ἡφαίστεια. Μεγάλοι καὶ μικροὶ κρατῆρες γεμίζουν τὰς νήσους. Οὕτε σπιθαμὴ τόπου δὲν μένει ἐκεῖ ἐκαλλιέργητος. Μικρά, κανονικὰ μοιρασμένα, χωράφια ἀπλώνονται

ἀμφιθεατρικῶς. Ἐκεῖ εύδοκιμοῦν ὅλα τὰ εἴδη τῶν φυτῶν τῆς εὐκράτου ζώνης: ὄπωραι, ἐλαῖαι καὶ δημητριακά. Τί εὐχάριστος ποὺ θὰ είναι ἐκεῖ ἡ ζωή! Τί ώραία φύσις!

Ἄφήνομεν ὄπίσω μας τὰς Ἀζόρας καὶ ἀκολουθοῦμεν πλέον εὐθεῖαν γραμμὴν πρὸς τὴν νέαν Υόρκην. Ἐχομεν περίπου διανύσει 2500 χιλιόμετρα καὶ τώρα τρέχομεν ὑπεράνω τῆς ἀπεράντου ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης. Μᾶς ὑπολείπονται ἀκόμη 4000 χιλιόμετρα ἐναερίου γραμμῆς. Ο καιρὸς είναι καλὸς καὶ χαρούμενοι πετῶμεν πρὸς τὸ τέρμα.

Τὴν ἄλλην ἡμέραν εἰς τὰς 4 μ.μ., μετὰ ταξίδιον 60 ώρῶν, τρέχομεν κανονικὰ πρὸς τὰς Ἀμερικανικὰς ἀκτάς. Ἀπέναντι τῆς Νέας Γῆς συναντῶμεν τὴν κακοφημισμένην ἐκείνην ὁμίχλην, ἡ ὅποια τόσας καὶ τόσας συμφορὰς ἔχει προϊενήσει εἰς τὰ πλοῖα. Ἐπ’ ἀρκετὰς ώρας πετῶμεν χαμηλά, πολὺ πλησίον τῆς θαλάσσης, ὅταν δὲ ἡ ὁμίχλη ἐπυκνώθη πολύ, ἐσηκώθημεν ὑψηλὰ καὶ ἐπετῶμεν ὑπεράνω αὔτῆς.

Βαθμηδὸν διήλθομεν ὅλους τοὺς συνηθισμένους κινδύνους, οἵτινες παρουσιάζονται ἐπάνω ἀπὸ τὴν θάλασσαν: Βροχάς, καταιγίδας, ὁμίχλην. Δὲν ἔκαμαν ὅμως οὕτε τὴν παραμικρὰν ἐνόχλησιν εἰς τὸ ἀερόπλοιόν μας καὶ τὰς μηχανάς του. Οἱ πέντε ἐλικές του ἀκούραστοι ἔκαμναν 1400 στροφὰς τὸ λεπτόν. Πλέον τῶν 15 τόννων βενζίνης ἐδαπανήσαμεν ἔως ἐδῶ, ἀλλ’ ἔχομεν ἀρκετὴν ἀκόμη εἰς τὸ πλοῖον μας.

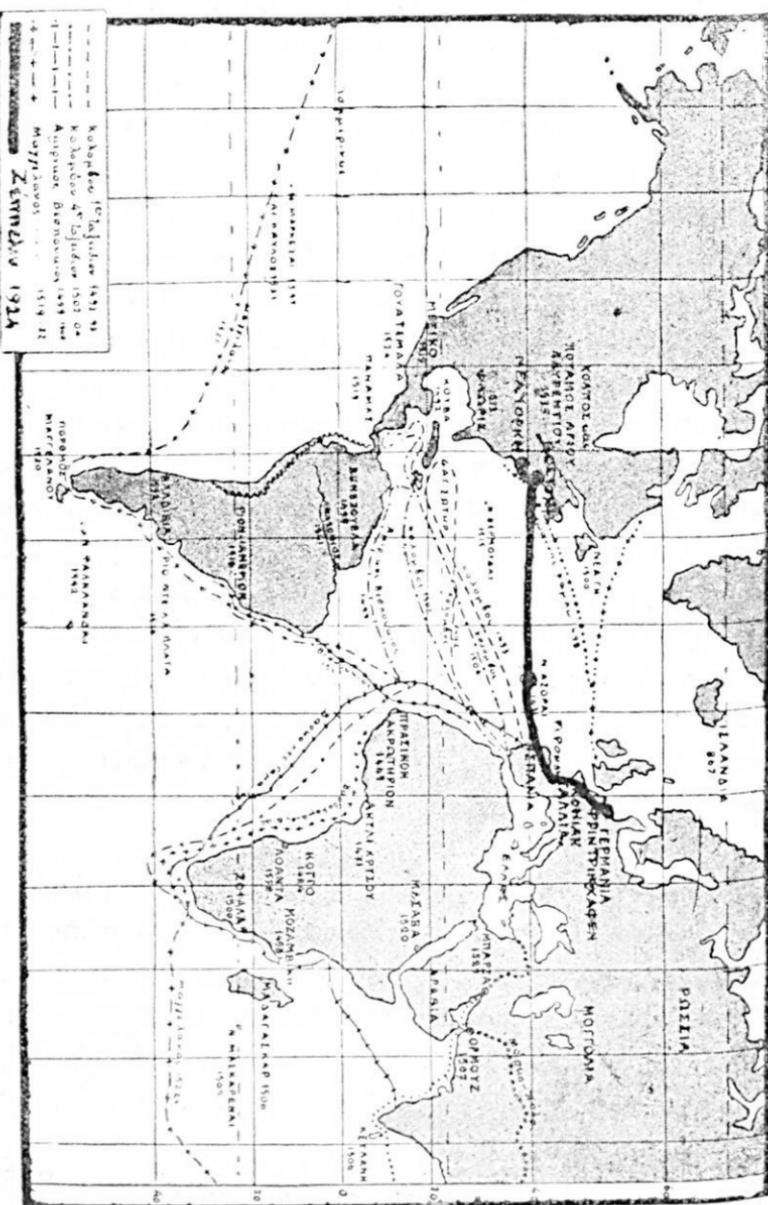
Κατευθυνόμεθα ἥδη πρὸς τὴν Βοστώνην, τὴν πρώ-

την πόλιν τῆς Ἀμερικῆς, τὴν ὅποιαν θὰ διέλθωμεν. Εἰς τὰς 4 ἔνας τεράστιος φάρος μᾶς εἰδοποιεῖ, ὅτι πλησιάζομεν εἰς τὴν Βοστώνην. Εἰς τὰς 4.15' μᾶς στέλλουν μὲ προβολεῖς τοὺς πρώτους χαιρετισμούς. 'Ο Κυβερνήτης μας ἀποστέλλει εἰς τὴν νέαν 'Υόρκην ραδιοτηλεγράφημα λέγων, ὅτι ἐλπίζει εἰς τὰς 8 νὰ φθάσωμεν εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς Ἀμερικῆς.

Καὶ ἀκριβῶς εἰς τὰς ὀκτὼ παρὰ τέταρτον ἐκάμαμεν ἐνα τιμητικὸν κύκλον ὑπεράνω τοῦ κολοσσιαίου ἀγάλματος τῆς «Ἐλευθερίας». "Ενας ἐκκωφαντικὸς θόρυβος τῶν σειρήνων τῶν ἀτμοπλοίων, ἃτινα ἦσαν εἰς τὸν λιμένα τῆς Νέας 'Υόρκης, καὶ ἐν συμῆνος ἀεροπλάνων μᾶς συνοδεύει εἰς τὴν πτῆσιν μας. Εἰς τὴν Νέαν 'Υόρκην μᾶς περιμένει ὑποδοχή, ἥ ὅποια δὲν περιγράφεται. Ἐπάνω ἀπὸ τὸν λιμένα της ὅμως καὶ εἰς ὅλην τὴν πόλιν ἀπλώνεται πυκνὸς κατνός καὶ ὄμιχλη. Δύο φορὰς ἀναβαίνομεν ὑψηλὰ καὶ καταβαίνομεν. "Επειτα πάλιν ἀναβαίνομεν εἰς ὕψος 3.000 μέτρων, διὰ νὰ δείξωμεν, ὅτι τὸ «Ζέππελιν» εἶναι καὶ διὰ τὸ μέγα ὕψος ἴκανόν.

'Ενενήκοντα χιλιόμετρα μᾶς χωρίζουν ἀκόμη ἀπὸ τὸ τέρμα, ὅπου θὰ προσγειωθῶμεν. "Ολον τὸ πλήρωμα τώρα ἔτοιμάζεται διὰ τὴν προσγείωσιν. Οἱ ἐπιβάται πηγαίνουν εἰς τοὺς νιπτῆρας, διὰ νὰ πλυθοῦν μὲ τὸ ὀλίγον νερόν, τὸ ὅποιον ἀπέμεινε. Κάτω εἰς τὴν γῆν μᾶς περιμένει πλήθος ναυτῶν ἔτοιμων νὰ βοηθήσουν εἰς τὴν προσγείωσιν.

Εἰς 81 ὥρων ἀδιάκοπον ταξίδιον διηνύσαμεν 8050

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

χιλιόμετρα! Εἰς τὰς 10.20' ὁ γίγας μας εἶναι πλέον ἡσφαλισμένος ἐντὸς ἑνὸς τεραστίου ὑποστέγου, ὅπερ ἔχει μῆκος 300 καὶ ὑψος 50 μέτρων. Τὸ πλοῖον μας τώρα παραδίδεται εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ἀμερικανῶν ναυτῶν.

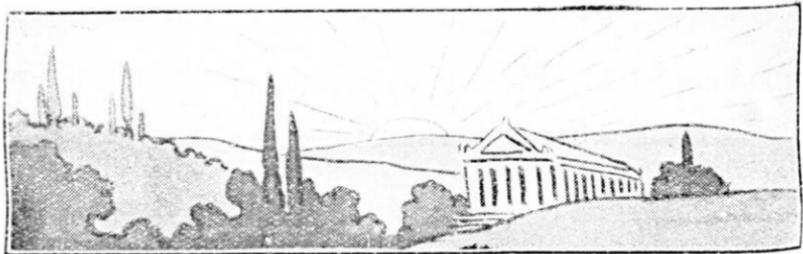
Τὸ ταξίδιόν μας ἐτελείωσεν. Μὲ λύπην ἀποχαιρετῶμεν τὸ ἀερόπλοιον καὶ τὸ γενναῖον του πλήρωμα, τὸ ὅποιον εἰς τόσας θυσίας ὑπεβλήθη καὶ τόσον μᾶς εὐχαρίστησεν.

Ἄλησμόνητον θὰ μᾶς μείνῃ τὸ ταξίδιον αὐτό.

Τί εἶναι ὅλα τὰ ἄλλα μέσα συγκοινωνίας ἀπέναντι τοῦ «Ζέππελιν»; Ἀσφαλῶς θὰ τὸ συνηθίσουν καὶ οὐτὸς οἱ ἀνθρωποι, ὅπως συνήθισαν καὶ τὸν σιδηρόδρομον. Καὶ ἐπὶ πολὺν μὲν καιρὸν ἀκόμη δὲν θὰ τολμοῦν, πάντως ὅμως θὰ ἔχῃ ὁ καθένας ἔνα πόθον νὰ ὀλισθήσῃ, μίαν φορὰν τούλαχιστον, μεταξὺ γῆς καὶ οὐρανοῦ.

Καὶ πόσον εὐκυβέρνητον εἶναι τὸ τεράστιον αὐτὸ μέσον συγκοινωνίας! Μόνον ἔνας καλὸς ἵππος εἶναι τόσον πειθήνιος. Καὶ μὲ πόσην ἀσφάλειαν ταξιδεύει κανεὶς ἢ μᾶλλον πετῷ μέσα εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν! Κατὰ τὴν κακοκαιρίαν της μάλιστα δύναται νὰ παλαίσῃ καλύτερον ἵσως ἀπὸ κάθε ἄλλο μέσον συγκοινωνίας.

ΥΜΝΟΣ ΣΤΟΝ ΗΛΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πατρίδα, σὰν τὸν ἥλιο σου ἥλιος ἀλλοῦ δὲν λάμπει.
πῶς εἰς τὸ φῶς σου λαχταροῦν ἡ θάλασσα κι οἱ κάμποι!
Πῶς λουλουδίζουν τὰ βουνά, τὰ δάση, οἱ λαγκαδιὲς
στέλνοντάς τους θυμίαμα μυριάδες μυρωδιές!

Ἄφρολογοῦν οἱ ρεματιὲς καὶ λαχταρίζ' ἡ λίμνη.
Χίλιες πουλιῶν λαλιὲς ἡχοῦν, τῆς ὄμορφικᾶς σου ὑμνοί.
Σ' ἄπειρα ἀστράφτουν χρώματα παντοῦ λογῆς, λογῆς,
τοῦ ἀγέρα τὰ πετούμενα, τὰ φτερωτὰ τῆς γῆς.

Κι αὐτὸς σηκώνει τὸ ἀλαφρὸ τῆς καταχνιᾶς μαγνάδι
κι ἡ κάθε στάλα ἀπὸ δροσιὰ γυαλίζει σὰν πετράδι.

Ἡ κάθε ἀχτῖνα του σκορπᾶ μὲ τὴν ἀναλαμπὴ
χαρά, ζωὴ καὶ δύναμι κι ἐλπίδα ὅπου κι ἂν μπῆ.

Φαντάζεις σὰν τὸν ἥλιο σου καὶ σύ, καλὴ πατρίδα,
καὶ μάγια σὰν τὰ μάγια σου στὸν κόσμο ἀλλοῦ δὲν εἶδα.

Ἡ γῆ σου εἶναι παράδεισος, κι αἰώνια γαλανός,
γύρω σου καθρεφτίζεται στὸ πέλαγο ὁ ούρανός.

Κι ἀνάμεσα στὰ χρώματα, ἀπὸ χίλια ούρανια τόξα
προβαίνει πάλι ὁ ἥλιος σὲ ὅλη του τὴ δόξα.

Καὶ σὰν τοῦ μεγαλείου σου σύμβολος φωτεινὸ
ώς τὸ χρυσὸ βασίλεμα λάμπει στὸν ούρανό.

A. Μαβίλης

ΤΟ ΗΛΙΟΒΑΣΙΛΕΜΑ

Πίσω ἀπὸ μακρινὲς κορφὲς ὁ ἥλιος βασιλεύει
καὶ τ' οὐρανοῦ τὰ σύνορα χίλιες βαφὲς ἀλλάζουν,
πράσινες, κόκκινες, ξανθές, δόλοχρυσες, γαλάζιες
κιάναμεσά τους σκάει λαμπρὸς λαμπτρὸς ὁ Ἀποσπε-
ρίτης.

Τὴν πύρα τοῦ καλοκαιριοῦ τὴν σβεῖ γλυκὸ ἀγεράκι,
ποὺ κατεβάζουν τὰ βουνά, ποὺ φέρνουν τ' ἀκρογιάλια.
Ἄναρια τὰ κλωνάρια του κουνάει ὁ γέρο πεῦκος
καὶ πίνει καὶ ρουφάει δροσιὰ κι ἀχολογάει καὶ τρίζει.
Ἡ βρύση, ἡ χορταρόστρωτη, δροσίζει τὰ λουλούδια,
θιλώνει πέρα ἡ θάλασσα, τὰ ριζοβούνια ἡσκιώνουν,
τὰ ζάλογγα μαυρολογοῦν, σκύβουν τὰ φρύδια οἱ
βράχοι
κι οἱ κάμποι γύρω οἱ ἀπλωτοὶ πράσινο πέλασι μοιάζουν.

K. Κρυστάλλης

Ο ΘΕΟΣ

Πρὸς τί ζητοῦμεν τὸν Θεὸν εἰς ἔρημον κελλίον;
Μὴ ἄλλο τῆς εὔκλείας του σαφέστατον βιβλίον
ύπάρχει ἀπὸ τὰ λαμπρὰ δημιουργήματά του;

Τὸ ἔσχατον ζωύφιον, καθὼς καὶ ὅλ' ἡ φύσις,
τὴν παντοδυναμίαν του δὲν διηγεῖτ' ἐπίσης;

Δὲν εἶναι θρόνος του ἡ γῆ, δὲν εἶναι ὁ φθαλμός του
ὅ διαλάμπων ἥλιος καὶ βλέμμα του τὸ θέρος
καὶ πνεῦμα του ἡ ἀστραπή;

Αλ. Ραγκαβῆς

Καὶ δὲν λατρεύομεν αὐτὸν μεγαλοπρεπεστέρως
θαυμάζοντες τὸν κόσμον του, τὴν πλάσιν τῆς χειρός
(του).

ΤΑ ΤΕΣΣΕΡΑ ΧΡΕΗ

"Ἐνας νέος στὸν Προφήτη πάει καὶ λέγει του, μὲ σέβας:
«Τοὺς γονιούς μου ἔχω φροντίσει, μὰ μοῦ πέθαναν κι οἱ
(δυό).

"Ἐχω πιὰ σ' αὐτοὺς ξιφλήσει, πές μου, ὅλα μου τὰ χρέη;
Κι ὁ Προφήτης λέει του: «"Οχι! τῶν καλῶν τῶν παιδιῶν
τῶν ταιριάζει ἀκόμη κι ἀλλα τέσσαρα μεγάλα χρέη
νὰ ξιφλοῦνε στοὺς γονιούς των, σὰν τὰ μάτια τους
(σφαλοῦν:

Πρῶτα ἀπ' ὅλα στὰ οὐράνια νὰ προσεύχωνται γιὰ.
(δαύτους,

κι ὅ, τι ἐδῶ στὴ γῆς ὄφειλουν οἱ γονιοί, νὰ τὸ ξιφλοῦν,
τῶν γονιῶν ἀπὲ τοὺς φίλους περισσὰ νὰ τοὺς τιμοῦν
κι ὅ, τι ἐκεῖνοι ἔχουν φτιαγμένα, τοῦτοι ἐδῶ νὰ μὴ γκρε-
(μοῦν!)»

Δ. Λάμψας

Ο ΑΣΥΡΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΝΑΥΑΓΙΟΝ

Τὸ ἐλληνικὸν ἀτμόπλοιον «"Αφοβος» πλέει πρὸς
τὴν Ἀμερικὴν.

'Ο ἀσυρματιστὴς τοῦ πλοίου εύρισκεται καθηλω-
μένος εἰς τὴν θέσιν του, ἔχων προσηρμοσμένον ἐπὶ τῶν
ώτων του τὸ ἀκουστικόν. Δὲν ἀκούει τίποτε ὅμως
καὶ, διὰ νὰ περάσῃ τὴν ὥραν του, εἶναι βυθισμένος

εἰς τὴν ἀνάγνωσιν βιβλίου τινός, τὸ ὄποιον ἔχει ἔμπροσθέν του, χωρὶς ἐννοεῖται νῦν ἀφαιρέση τὸ ἀκουστικόν.

Ἐξαφνα φοβερὸς δοῦπος ἀκούεται καὶ συγχρόνως ἴσχυρὸν τράνταγμα τοῦ πλοίου. Τί ουνέβη ἀραγε; Μήπως προσέκρουσε πουθενά ὁ «Ἀφοβος»; Οἱ ἀσυρματιστής ἀφήνει τὸ βιβλίον καὶ ἀμέσως πιάνει τὸ χειριστήριον τοῦ ἀσυρμάτου, ἵνα στείλῃ ραδιοτηλεγράφημα.

Τὴν αὐτὴν στιγμὴν ὁ πλοίαρχος τοῦ «Ἀφόβου» τηλιφωνεῖ:

— Ἀσυρματιστής! Κάλεσε ἀμέσως εἰς βοήθειαν! Ἐκτυπήσαμεν ἀσχηματικά ἐπάνω εἰς ὑφαλον!»

Πάραυτα ὁ ἀσυρματιστής δίδει τὸ στερεότυπον δι’ ὅλα τὰ πλοϊαρχικά ραδιοτηλεγράφημα: Σ Ο Σ (σώσατε τὴν ζωὴν μας!). Ἐπαναλαμβάνει πολλάκις τὸ σύνθημα τοῦτο καὶ γνωστοποιεῖ συγχρόνως τὸ ὄνομα τοῦ πλοίου του μὲ τὰ γράμματα Σ Α Φ. Τὸ πρῶτον γράμμα δηλώνει τὸ κράτος, εἰς τὸ ὄποιον ἀνήκει τὸ πλοίον (‘Ελλὰς) τὰ δὲ ἄλλα τὸ ὄνομα τοῦ πλοίου. Τηλεγραφεῖ λοιπὸν ἀκατάπαυστα Σ Ο Σ...Σ Α Φ.

Αναμένει ἀπάντησιν, ἀλλὰ δὲν ἀπαντᾶ κανείς. Αὐτὸς ὁμως ἔξακολουθεῖ νὰ ζητῇ βοήθειαν. Ἐν τῷ μεταξὺ ἔνας ναύτης κομίζει σημαίωμα ἐκ μέρους τοῦ πλοιάρχου, εἰς τὸ ἐποίον σημειώνεται, εἰς ποῖον μέρος τοῦ ‘Ωκεανοῦ εύρίσκεται αὐτὴν τὴν στιγμὴν ὃ «Ἀφοβος».

Τὸ ἀτμόπλοιον κινδυνεύει. Ἀρχίζει νὰ κλίνῃ πρὸς τὴν μίαν πλευράν. Οἱ ἀσυρματιστής ὁμως ἀδιαφορεῖ. Εἶναι ἀφωσιωμένος εἰς τὸ καθῆκον του. Καὶ ὁμως τὸ

πλήρωμα τοῦ πλοίου ρίπτει τὰς λέμβους εἰς τὴν θάλασσαν, διὰ νὰ σώσῃ τοὺς ἐπιβάτας, οἵτινες περίφοβοι, μὲ τὰ σωσίβιά των, σπεύδουν νὰ τοποθετηθοῦν εἰς τὰς λέμβους. Ὁ τελευταῖος, ὅστις θὰ κατέληθῃ τοῦ πλοίου μετὰ τοῦ πλοιαρχοῦ, θὰ εἴναι ὁ ἀσυρματιστής. Διὰ τοῦτο ἀτάραχος καὶ ψύχραιμος τηλεγραφεῖ διαρκῶς: Σ.Ο.Σ - Σ.Α.Φ, προσθέτων τώρα καὶ τὴν θέσιν τοῦ πλοίου 57,8 ΒΠ (Βορείου πλάτους) 34,2 ΔΜ (δυτικοῦ μήκους).

Τέλος ἀκούει ἔνα τρίξιμον καὶ σημειώνει: ΕΝΕ. Τὲ Ε σημαίνει Ἀγγλία, τὸ ΝΕ τὸ ὄνομα τοῦ ἀγγλικοῦ πλοίου, Νέλσων, ἵσως. Περιχαρής ὁ ἀσυρματιστής ἔρωτᾶ, ποὺ ἀκριβῶς εὑρίσκεται τὸ πλοϊον, τὸ ὅποιον τηλεγραφεῖ.

— «Ἐνρίσκομαι 54,2 ΒΠ - 31.3 ΔΜ. Τρέχω 19 μίλια», ἀπαντᾷ τὸ ΕΝΕ. Ὁ ἀσυρματιστής εἰδοποιεῖ περὶ τούτου τὸν πλοιαρχόν του. Μετ' ὀλίγον δὲ λαμβάνει καὶ ἄλλο ραδιοτηλεγράφημα ἀπὸ τὸ ΕΝΕ:

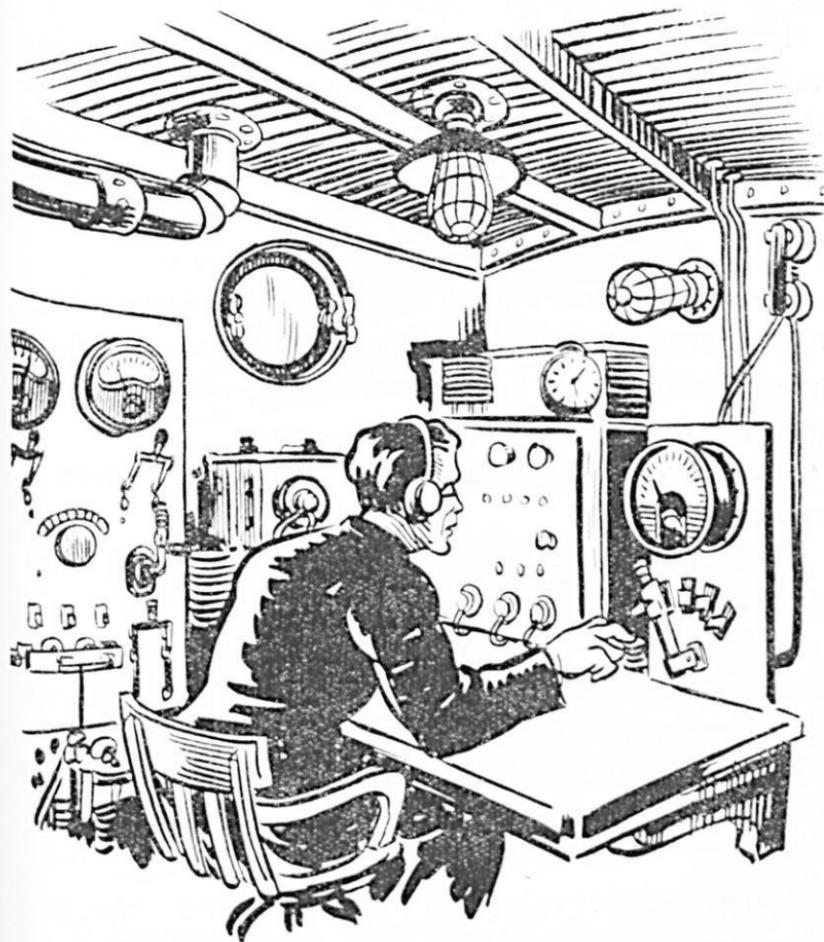
— «Εἰς τὰς 4 θὰ ἀρχίσωμεν νὰ τρέχωμεν μὲ ὅλην τὴν ταχύτητα. Θὰ σᾶς τηλεγραφήσω νέαν ταχύτητα».

‘Ο «”Αφοβος» ἐν τῷ μεταξὺ ἔκλινε πολύ. Σχηματίζει μὲ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης γωνίαν 45ο! ’Αδιαφορεῖ ὅμως ὁ ἀσυρματιστής!

‘Ο πλοιαρχός τὸν εἰδοποιεῖ: τὸ ΕΝΕ ἀπέχει ἀπὸ ἡμᾶς 78 μίλια. ”Έχομεν μέγα ρῆγμα εἰς τὰ ἐμπρόσθια διαμερίσματα τοῦ πλοίου. Πᾶσα προστράθεια νὰ τὸ κλείσωμεν εἴναι ματαία.

‘Ο ἀσυρματιστής μεταδίδει τὴν εἰδησιν εἰς τὸ ΕΝΕ,

τὸ ὅποιον ἀπαντᾶ: "Ἐχομεν ἀνάψει ὅλους τοὺς λέβητας. Τώρα τρέχομεν μὲ ταχύτητα 23 μιλίων". Εἰς τὰς 3.30' εἰδοποιεῖ πάλιν, ὅτι τρέχει μὲ ταχύτητα μεγαλυτέραν.

"Ο «Αφοβιός» ὅμως ἔφθασεν εἰς τὸν ἔσχατον κίνδυνον. Λαμβάνοντας ραδιοτηλεγραφήματα ἐνθαρρυντικά, ἀλλ' ἀμφιβάλλοντα, ἂν θὰ προφθάσουν νὰ σώσουν τὸ πλοῖον.

Τότε ό ἀσυρματιστής ἀκούει: «πρὸς τὸ ΣΑΦ. Εύρισκόμεθα πλησίον σας. Τρέχομεν τώρα μὲ ταχύτητα 29 μιλίων τὴν ὥραν. Ἐτοιμάσατε τοὺς ἐπιβάτας, διὰ νὰ τοὺς παραλάβωμεν - E N E».

Μετ' ὀλίγον ό ἀσυρματιστής ἀκούει διαφορετικὸν τρίξιμον. Εἶναι ραδιοτηλεγράφημα ἀπὸ ἄλλο ἀτμόπλοιον. Σημειώνει τὸ τηλεγράφημα: «πρὸς τὸ ΣΑΦ 'Ηκούσαμεν τὸ σύνθημά σας, ἀλλ' ὁ πομπός μας εἶχε πάθει βλάβην καὶ δὲν ἡδυνάμιεθα ν' ἀπαντήσωμεν. Πλέομεν ὀλοταχῶς. Μετ' ὀλίγον φθάνομεν.»

'Ο ἀσυρματιστής σκιρτᾷ ἐκ χαρᾶς. Τὸ δεύτερον αὐτὸ πλοῖον εἶναι 'Ελληνικόν. "Ισως ή «'Ελλη! Καὶ εἶναι πολὺ πλησίον των. Κατενθουσιασμένος τηλεφωνεῖ τὴν εἰδησιν εἰς τὴν πλοίαρχόν του.

—Τότε μετὰ ήμίσειαν ὥραν θὰ εἶναι ἐδῶ! ἀπαντᾶ ὁ πλοίαρχος.

'Ο ἀσυρματιστής τώρα ἀκούει καὶ σημειώνει νέον ραδιοτηλεγράφημα:

—«Πρὸς τὸ E N E ἀπὸ τὸ ΣΕΛ. Εύρισκόμεθα πολὺ πλησίον τοῦ κινδυνεύοντος ΣΑΦ. Σεῖς ἡμπορεῖτε νὰ ἔξακολουθήσετε τὸν δρόμον σας. Δὲν χρησιμεύετε.»

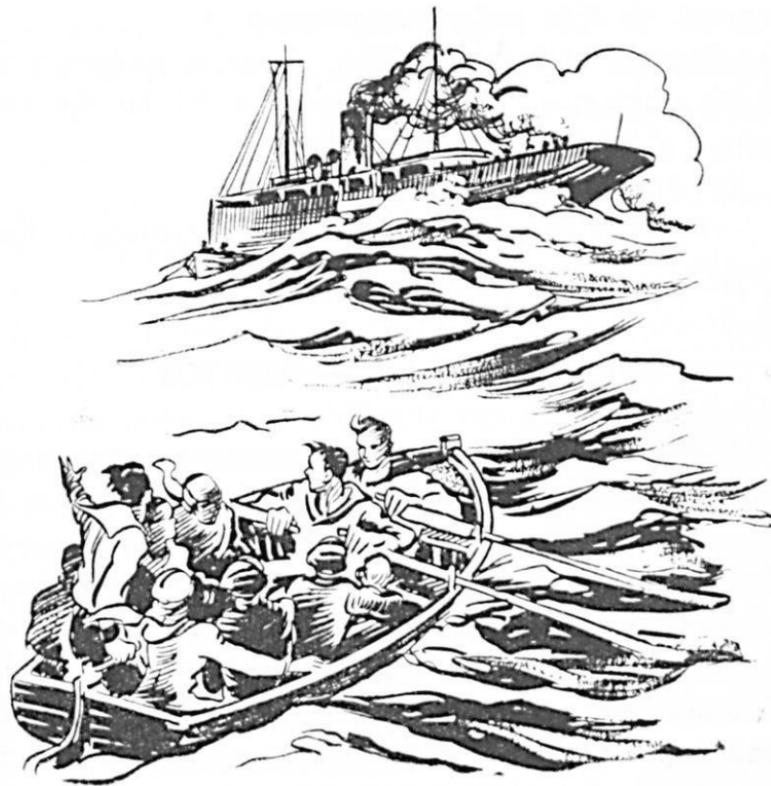
Τὸ ENE ἀπαντᾶ: «Πολὺ καλά. 'Ημεῖς ἀκολουθοῦμεν τὸν πρῶτον δρόμον σας. Καλὴν ἐπιτυχίαν!»

'Ασυρματιστή! τηλεφωνεῖ κάποιος ἀπὸ τὴν γέφυραν τοῦ «'Αφόβου». 'Ἐφάνη τὸ ΣΕΛ!»

Οἱ ἐπιβάται ὅλοι φωνάζουν ἔξαλλοι ἀπὸ χαρὰν καὶ ζητωκραυγάζουν. Μόνον ὁ πλοίαρχος ἰσταται ἀφωνος καὶ λυπημένος ἐπὶ τῆς γεφύρας. Δὲν ἡμπορεῖ νὰ πιστεύ-

ση ἀκόμη, ὅτι τὸ πλοῖον του μετ' ὄλιγον θὰ τὸ καταπιῇ
ἡ θάλασσα! Μὲ τὸν "Αφοβον" ἔχει κάμει τόσα ταξίδια.
Καὶ τώρα...

Εἰδοποιεῖ τὸν ἀσυρματιστὴν νὰ ἐτοιμάζεται, διότι
τὸ ΣΕΛ ἔφθασε.

"Ο ἀσυρματιστὴς πλησιάζει εἰς τὸ παράθυρον τῆς
καμπίνας του, βλέπει τὸ ΣΕΛ καὶ συλλογίζεται: "Αν
δὲν εἴχομεν τὸν ἀσύρματον!"

Τὸ ΣΕΛ ἐπλησίασεν ἕως 80 μέτρα. Ρίπτει καὶ αὐτὸ
τὰς λέμβους του εἰς τὴν θάλασσαν. Μετὰ ήμίσειαν ὥραν

ὅλοι οἱ ἐπιβάται καὶ οἱ ναῦται τοῦ «Ἀφόβου» εύρισκονται σῶοι καὶ ἀβλαβεῖς ἐπὶ τῆς «Ἐλλῆς». Τελευταῖς ἐπέβη ὁ ἀσυρματιστής. Τρέχει εἰς τὸν θάλαμον τοῦ συναδέλφου του, ἀσυρματιστοῦ τῆς «Ἐλλῆς», καὶ τοῦ σφίγγει θερμὰ τὴν χεῖρα. Ἀποστέλλουν τώρα ἀπό κοινοῦ τὸ ἔξῆς ραδιοτηλεγράφημα:

—Πρὸς τὸ ΕΝΕ ἀπὸ τὸ ΣΕΛ. "Απαν τὸ πλήρωμα τοῦ ΣΑΦ εύρισκεται ἐπὶ τοῦ πλοίου μας. Αὐτὴν τὴν στιγμὴν ὁ «Ἀφοβος» κατεποντίσθη.

Καὶ διαβάζουν μαζὶ τὴν ἀπάντησιν:

—«Πρὸς τὸ ΣΕΛ ἀπὸ τὸ ΕΝΕ. Σᾶς συγχαίρομεν. Καλὸταξίδι!».

ΘΥΜΑ ΤΟΥ ΚΑΘΗΚΟΝΤΟΣ.

Εἰς ἐν ἴδιαιτερον δωμάτιον νοσοκομείου, παρατηρεῖται ἔξαιρετικὴ κίνησις. Οἱ ἱατροὶ εἰσέρχονται καὶ ἔξέρχονται ἀνήσυχοι. Οἱ νοσοκόμοι μεταφέρουν ἐπειγόντως διάφορα ἱατρικὰ εἰδη. Αἱ ἀδελφαὶ τοῦ ἐλέους εύρισκονται εἰς κίνησιν, ἐκτελοῦσσαι ἐπειγούσας διαταγάς.

Εἰς τὸ δωμάτιον ἐκεῖνο νοσηλεύεται κάποιος βαρέως ἀσθενής. Ἄλλὰ δὲν πρόκειται ἀπλῶς περὶ βαρέως ἀσθενοῦντος. Ἀπὸ τὰ νοσοκομεῖα δὲν λείπουν ποτὲ παρόμοια περιστατικά. Ἐδῶ ὅμως ἡ συγκίνησις καὶ ἡ ταραχὴ ὥλων εἶναι ἔξαιρετική, Μήπως πρόκειται ἄρα γέπερὶ ἐπισήμου προσώπου;

“Οχι. Ὁ ἀσθενής δὲν εἶναι ἐπίσημον πρόσωπον. Εἶναι νεαρὸς ἱατρός, μόλις 28 ἔτῶν. Ἄλλὰ ἡ θανάσιμος ἀσθένειά του ἐπῆλθεν ὑπὸ ἔξαιρετικὰς περιστάσεις.

Εἰς κάποιον γειτονικὸν χωρίον, ὅπου δὲν ὑπῆρχεν ἄλλος ἰατρός, ὁ νεαρὸς χειρουργὸς εἶχε κληθῆ νὰ ἐνεργήσῃ μίαν ἐπείγουσαν ἐγχείρησιν ἐπὶ μολυσμένου ἀσθενοῦς. Καί, ἐπειδὴ ἡ ἐγχείρησις δὲν ἐπεδέχετο ἀναβολήν, ἔσπευσε νὰ τὴν ἐκτελέσῃ μὲ τὰ ὑπάρχοντα μέσα.

Κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν ὅμως τῆς ἐγχειρήσεως ἐτραυματίσθη εἰς τὸν δάκτυλον. Ἀντελήφθη ἀμέσως τὴν σοβαρότητα τῆς καταστάσεώς του. Εἶχε μολυνθῆ καὶ αὐτὸς ἐπικινδύνως. Διὰ τὰ σωθῆ, ἔπρεπε νὰ ἐγκαταλείψῃ ἀμέσως τὴν ἐγχείρησιν καὶ τὸν ἀσθενῆ του καὶ νὰ φροντίσῃ διὰ τὴν ἴδικήν του σωτηρίαν. Κάθε στιγμή, ποὺ γιαρήρχετο, ἐπεδείνωνε τὴν θέσιν του.

Ἄλλὰ πῶς νὰ διακόψῃ τὴν ἐγχείρησιν; Ἄλλος ἰατρὸς ἢ ἔμπειρος βοηθὸς δὲν ὑπῆρχεν ἐκεῖ διὰ νὰ τὴν συνεχίσῃ. Καὶ οὕτε ὑπῆρχε μέσον ταχείας μεταφορᾶς ἰατροῦ ἀπὸ τὴν πόλιν. Ἐάν διέκοπτε τὴν ἐγχείρησιν, ὁ ἄρρωστός του ἐκινδύνευε ν' ἀποθάνῃ. Καὶ ἐκεῖνος εἶχεν ἀναλάβει νὰ τὸν σώσῃ. Ἐπλυνε προχείρως καὶ ἀνεπαρκῶς τὸ τραῦμα του καὶ ἔξηκολούθησε τὴν ἐγχείρησιν, ἀψηφῶν τὴν ζωήν του.

Ἡ ἐγχείρησις ἐπέτυχεν καὶ ὁ ἀσθενής ἐσώθη ἐκ βεβαίου θανάτου. Ὁταν ὅμως ὁ ἰατρὸς μετεφέρθη εἰς τὸ νοσοκομεῖον τῆς πόλεως, εἶχον ἥδη ἐκδηλωθῆ ἐπ' αὐτοῦ τὰ συμπτώματα ὀξυτάτης σηψαιμίας. Τίποτε πλέον δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ τὸν σώσῃ!

Αὐτὸς εἶναι ὁ ἀσθενής, ὁ νοσηλευόμενος εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ νοσοκομείου, ὅπου παρατηρεῖται τόσον ἀγωνιώδης κίνησις.

Ἐπὶ τῆς κλίνης τῆς ἀγωνίας τοῦ νεαροῦ ἰατροῦ, ἀγρυπνεῖ ἡ δυστυχής του μήτηρ, πιτῶμα ἀπὸ τὸν πόνον τῆς. Ἐκεῖνος, μολονότι βλέπει τὸν θάνατον νὰ πλησιάζῃ, προσπαθεῖ νὰ ἐνθαρρύνῃ τὴν μητέρα του.

—Πήγαινε νὰ ἀναπαυθῆς, μητέρα. Θὰ ἀρρωστήσῃς

καί σύ. Ἐγὼ είμαι καλύτερα, πολὺ καλύτερα...

Ἡ μητέρα του προσπαθεῖ νὰ συγκρατήσῃ τὰ δάκρυά της.

—Τὸ βλέπω. παιδί μου... ψιθυρίζει. Ὁ Θεὸς δὲν θὰ σὲ ἀφήσῃ νὰ χαθῆς. Ἄλλα καὶ ἐγὼ δὲν είμαι κουρασμένη. Ἐκοιμήθηκα τὴν νύκτα. Ἀφησέ με νὰ μείνω μαζί σου!

Ἐκείνην τὴν στιγμὴν, εἰσέρχεται εἰς τὸ δωμάτιον ὁ διευθυντής - ἰατρὸς τοῦ νοσοκομείου. Φαίνεται βαθύτατα τεθλιμμένος καὶ δυσκόλως συγκρατεῖ τὴν συγ-

κίνησίν του. 'Εξετάζει, κατά τύπους πλέον, τὸν νεαρὸν συνάδελφόν του, καὶ τῷ ἀπευθύνει μερικὰ ἐνθαρρυντικὰ λόγια. 'Αλλ' ὁ νεαρὸς ἰατρὸς γνωρίζει καλὰ τὴν θέσιν του. Εὐχαριστεῖ τὸν συνάδελφόν του καὶ κλίνει περίλυπος τὴν πυρέσσουσαν κεφαλήν του, προσπαθῶν νὰ μειδιάσῃ, χάριν τῆς δυστυχισμένης μητρός του.

"Εξαφνα ύψωνει πάλιν τοὺς ὄφθαλμούς πρὸς τὸν ἰατρὸν τοῦ νοσοκομείου καὶ ψιθυρίζει:

—Κύριε Διευθυντά, ἔχω μίαν μεγάλην χάριν νὰ σᾶς ζητήσω.

—Λέγε, παιδί μου, Εἴμεθα ὅλοι εἰς τὰς διαταγάς σου... τοῦ ἀπαντᾶ μὲ ἀγάπην ὁ διευθυντής. Τί θέλεις;

'Ο ἑτοιμοθάνατος προσπαθεῖ νὰ συγκεντρώσῃ τὰς ὄλιγας δυνάμεις, ποὺ τοῦ ἀπομένουν, καὶ ἔξακολουθεῖ μὲ κόπον:

—Προχθὲς ἐνεχείρησα ἵνα σοβαρὸν ἀσθενῆ εἰς τὸ χωριό μου.

—Τὸ γνωρίζω, παιδί μου. Τὰ γνωρίζω ὅλα. Καὶ σὲ συγχαίρω διὰ τὴν αὐτοθυσίαν σου.

—Λοιπὸν ὁ ἀσθενῆς αὐτὸς - ἔξακολουθεῖ ὁ νέος - ἀπὸ προχθὲς μένει χωρὶς ἰατρικὴν περίθαλψιν. "Άλλος ἰατρὸς δὲν ὑπάρχει ἐκεῖ. Φοβοῦμαι καμμίαν ἐπιπλοκήν. Σᾶς παρακαλῶ νὰ στείλετε ἓνα ἰατρὸν τοῦ νοσοκομείου νὰ τὸν ἐπισκεφθῇ καί, ἂν ὑπάρχῃ ἀνάγκη, νὰ φροντίσετε διὰ τὴν μεταφοράν του εἰς τὸ νοσοκομεῖον.

'Εφρόντιζεν ἀκόμη ὁ εὔγενης νέος καὶ κατὰ τὰς τελευταίας του στιγμὰς διὰ τὸν ἀσθενῆ του. 'Ο διευθυντής συγκινημένος τοῦ ὑπεσχέθη, ὅτι θὰ διατάξῃ ἀμέσως. Καὶ τότε ὁ δυστυχὴς νέος, ἀφοῦ ηύχαριστησε

τὸν διευθυντήν, μὲ τὴν συναίσθησιν πλέον ὅτι εἶχε κάμει τὸ καθῆκον του, όλόκληρον τὸ καθῆκον του, ἔκλινε τὴν κεφαλήν του καὶ δὲν ώμίλησε πλέον.

Τὸ ᾴδιον βράδυ ἔξεψύχησεν εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς δυστυχισμένης του μητρός!

Τὸ ἄλλο πρωὶ, ἐν μέσῳ τοῦ γενικοῦ πένθους ὅλου τοῦ προσωπικοῦ, ὁ διευθυντής ἔφθασεν εἰς τὸ νεκρικὸν δωμάτιον, τὸ ὅποιον εἶχε μεταβληθῆ ἐις πραγματιὸν κῆπον ἀπὸ τὰ ἄνθη, ποὺ εἶχαν φέρει εἰς τὸν νεκρὸν ἀπὸ τὸν κῆπον τοῦ νοσοκομείου αἱ ἀδελφαὶ νοσοκόμοι. Περίλυπος καὶ δακρυσμένος ὁ γηραιὸς ἰατρός, ἔσφιξε τὸ χέρι τῆς τραγικῆς μητρός.

—Κυρία μου — τῆς εἶτε — συμμερίζομαι βαθύτατα τὸν πόνον σας, ἀλλὰ δὲν σᾶς συλλυποῦμαι. Σᾶς συγχαίρω! Ὁ υἱός σας ἔπεσεν ως στρατιώτης ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων. Καὶ ἀπέθανεν ως ἥρως.

ΔΑΜΩΝ ΚΑΙ ΦΙΝΤΙΑΣ

Ἡ Σικελία εἶναι νῆσος μεγάλη, κειμένη πρὸς δυσμὰς τῆς Ἑλλάδος. Ἐπὶ τῆς νήσου ταύτης κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους ύπηρχον πολλαὶ καὶ μεγάλαι ἑλληνικαὶ πόλεις, τῶν ὅποιων ἡ μεγίστη καὶ πολυανθρωποτάτη καὶ πλουσιωτάτη ἐκαλεῖτο Συρακοῦσαι.

Οἱ Ἑλληνες οἱ κατοικοῦντες ἐνταῦθα ἔθεωροῦντο εὔτυχεῖς. Ἀλλ᾽ ἡ εὐτυχία αὕτη δὲν ἦτο ἀληθής. Ἐλειπτε τὸ πολυτιμότατον ἀγαθόν, ἡ ἐλευθερία. Οἱ Συρακούσιοι ὑπέφερον πολλὰ ἐκ τινος σκληροῦ τυράννου, Διονυσίου καλουμένου. Πότε δὲ εἰς ἐσυκοφαντεῖτο καὶ πότε δὲ

ἄλλος καὶ πάντες σκληρότατα ἐτιμωροῦντο. Αἱ μητέρες ἡσαν ἀπαρηγόρητοι διὰ τὸν θάνατον τῶν υἱῶν των, αἱ ἀδελφαὶ ἐθρήνουν τοὺς ἀδελφούς, καὶ πᾶσαν τὴν μεγάλην καὶ πλουσίαν πόλιν κατεῖχε πένθος καὶ ἀπελπισία. Οἱ ἀγαθοὶ καὶ φιλότιμοι πολίται δὲν ἦδυναντο πλέον νὰ ύπομείνουν τὴν ἀγριότητα τοῦ τυράννου, πρὸ πάντων ὅμως οἱ νέοι ἡσαν πολὺ ὥργισμένοι κατ' αὐτοῦ.

Μεταξὺ τῶν νέων ὑπῆρχε καί τις, Φιντίας ὀνομαζόμενος, φιλοτιμότατος καὶ ἀνδρειότατος νέος. Ὁ Φιντίας ἐμίσει πολὺ τὸν σκληρὸν τύραννον, ὡς τὸν παραίτιον πάντων τῶν κακῶν, τὰ ὅποια ὑπέφερεν ἡ πατρίς του. Ἀπεφάσισε λοιπὸν νὰ ἀπαλλάξῃ αὐτὴν τοῦ θηριώδους τούτου τυράννου καὶ νὰ ἐλευθερώσῃ

τούς συμπολίτας του. 'Αλλ' ή ἀπόπειρά του ἀπέτυχε. Συνελήφθη καὶ ὡδηγήθη δέσμιος πρὸ τοῦ τυράννου· Οὗτος ρίψας ἄγριον βλέμμα πρὸς αὐτόν, τὸν ἡρώτησε: «Τί ἐζήτεις νὰ κάμης; λέγε!». — «Νὰ ἀπαλλάξω τὴν πατρίδα μου ἐκ τοῦ τυράννου», εἶπεν ἀταράχως ὁ Φιντίας. «Καλά, εἶπεν ὁ τύραννος, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ σταυροῦ θὰ μετανοήσῃς.» — «Εἶμαι ἔτοιμος, εἶπε, νὰ ἀποθάνω· οὐδὲ παρακαλῶ νὰ μοῦ χαρίσῃς τὴν ζωὴν. Μίαν μόνον χάριν ἀναγκάζομαι νὰ σοῦ ζητήσω: "Ἐχω ἀδελφὴν πολὺ ἀγαπητήν, ή ὅποια εἰναι ἡρραβωνιασμένη· Ζητῶ λοιπὸν προθεσμίαν τριῶν ἡμερῶν, ὅπως ὑπανδρεύσω αὐτήν. Σοῦ ἀφήνω δὲ τὸν φίλον μου Δάμωνα ἐγγυητήν. Τοῦτον, ἐὰν δὲν ἐπανέλθω, δύνασαι νὰ κρεμάσῃς".

'Ο τύραννος ἀκούσας ἐμειδίασε μειδίαμα πονηρὸν καὶ, ἀφοῦ ὀλίγον ἐσκέφθη, εἶπε: «Σοῦ παρέχω τὴν προθεσμίαν, τὴν ὅποιαν ζητεῖς· ἀλλὰ μάθε ὅτι, ἐὰν αἱ τρεῖς ἡμέραι παρέλθουν καὶ δὲν ἐπανέλθῃς, τότε ὁ φίλος σου θὰ σταυρωθῇ καὶ σὺ θὰ μείνῃς ἐλεύθερος. Ἀπαλλάττεσαι ἀπὸ τὴν τιμωρίαν».

'Ο Φιντίας ἔσπευσε πρὸς τὸν φίλον του Δάμωνα καὶ τὸν εὔρεν εἰς τὴν οἰκίαν του. «Δάμων, τοῦ εἶπε, τὸ σχέδιόν μου ἀπέτυχε· διὰ τῆς ζωῆς μου θὰ πληρώσω τὸ τόλμημά μου· ὁ τύραννος διέταξε νὰ μὲ κρεμάσουν. Μοῦ ἔδωκεν ὅμως τριῶν ἡμερῶν προθεσμίαν, νὰ ὑπανδρεύσω τὴν ἀδελφήν μου. "Ἐδωκα εἰς αὐτὸν ἐγγυητήν σέ. Μεῖνε λοιπὸν σὺ εἰς τὰς χεῖρας του, ἔως ὅτου ἐπανέλθω ἔγω».

'Ο Δάμων ούδεν εἶπε. Σιωπῶν ὁ πιστὸς φίλος ἐνηγ-

καλίσθη τὸν Φιντίαν καὶ παρευθὺς ἀναχωρεῖ καὶ παραδίδεται εἰς τὸν τύραννον. Τὴν αὐτὴν στιγμὴν ὁ Φιντίας ἔξεκίνησε καὶ, πρὶν εἰς τὸν οὐρανὸν φανῆ ἡ τρίτη αὔγη, ὑπάνδρευσε τὴν ἀδελφήν του καὶ κατεσπευσμένως ἀνεχώρησεν ἀμέσως, φοβούμενος μὴ παρέλθῃ ἡ προθεσμία.

Ἐτρεχε καθ' ὁδὸν καὶ ἴδρως ἄφθονος ἔρρεεν ἐκ τοῦ μετώπου του. Ἀλλ' αἴφνης κατάμαυρα καὶ ὄγκωδη νέφη ἥρχισαν νὰ καλύπτωσι τὸν οὐρανόν. Μετ' ὀλίγον ἐνόμιζε τις, ὅτι δὲν ἦτο πλέον ἡμέρα. Ἀστραπαὶ διέσχιζον ἀπὸ τοῦ ἑνὸς μέχρι τοῦ ἄλλου ἄκρου τὸν οὐρανὸν καὶ βρονταὶ τρομεραὶ ἥκουοντο. Τὰ πτηνὰ περίφοβα ἐκρύπτοντο εἰς τοὺς θάμνους καὶ τὰ ζῷα ἐκπεπληγμένα κατέφευγον εἰς τὰς φωλεάς των. Ἀλλ' ὁ Φιντίας ἔτρεχε καὶ ἀδιακόπως ἔτρεχε. Μία ἀκόμη, ἀλλὰ φοβερωτάτη βροντὴ ἥκουσθη καὶ πάραυτα ἐπηκολούθησεν αὐτὴν ραγδαιοτάτη βροχή. Ἐνόμιζε τις, ὅτι ἦνοιξαν οἱ καταρράκται τοῦ οὐρανοῦ καὶ ὅτι ποταμοὶ ἔρρεον ἐκ τοῦ καταμαύρου θόλου αὐτοῦ. Οἱ λάκκοι καὶ αἱ φάραγγες εἶχον πληρωθῆ ὕδατος, τὸ διποιὸν μετὰ δεινοῦ πατάγου κατέρρεεν ἐκ τῶν κορυφῶν τῶν ὄρέων. Τὸ ρεῦμα τῶν ρυάκων καὶ τῶν ποταμῶν εἶχεν ὑπερμέτρως ἔξογκωθῆ καὶ ἀφρίζον κατήρχετο. Ὁ Φιντίας ὅσον ἡ θύελλα ηὔξανε, τόσον περισσότερον ἔτρεχε. Ἐπρεπε νὰ διέλθῃ ποταμόν, ὅχι μακρὰν ἀπὸ ἐκεῖ ρέοντα. Ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ τούτου ὑπῆρχε λιθίνη γέφυρα ἀρκετὰ μεγάλη. Ὁ Φιντίας μετὰ πολὺν δρόμου ἦτο πλέον πλησίον αὐτῆς, ὅτε αἴφνης τρομερὸς κρότος ἥκουσθη καὶ ἡ μεγάλη γέφυρα ἐξηφανίσθη.

Νέα Ζωὴ ΣΤ' Δημοτικοῦ Νιρβάνα-Ζήση. Ἐκδ. Α'

Τὸ μανιῶδες ρεῦμα παρέσυρεν αὐτήν. Ἀπαρηγόρητος ὁ Φιντίας ἐπλανόταν κατὰ μῆκος τῆς ὄχθης, ὅσον δὲ μακρὰν καὶ ἀν ἕρριπτε τὸ βλέμμα, οὐδὲ ἐν πλοιάριον διέκρινε, τὸ ὅποιον ἡδύνατο νὰ διαπεραιώσῃ αὐτὸν εἰς τὸν ἀντικρὺ ποθητὸν τόπον. Ἡ ἀνησυχία του ἦτο μεγάλη. Ὁ ἄγριος ποταμὸς ὀλονὲν ὅρμητικώτερος κατήρχετο καὶ τὰ ὕδατα ἔξωγκώνοντο, ὁ δὲ Φιντίας εἶχε πλέον ἐνώπιόν του θάλασσαν ἀπέραντον. Ἀπελπισία κατέλαβε τὴν ψυχήν του. Ἔβλεπε τὴν ἀπέναντί του ὄχθην καὶ ἥρχισε νὰ κλαίῃ. Ὕψωσας δὲ τὰς χεῖρας πρὸς τὸν οὐρανὸν ἵκετευε τὸν Θεὸν λέγων: «Θεέ μου, κράτησον τὴν μεγάλην μανίαν τοῦ ποταμοῦ! Αἱ ὥραι ταχέως παρέρχονται· ὁ ἥλιος εύρισκεται εἰς τὸ μέσον τοῦ οὐρανοῦ καὶ, ἐὰν δώσῃ καὶ δὲν φθάσω εἰς τὴν πόλιν, ὁ ἀτυχής μου φίλος ἀποθνήσκει!».

Ἐν τούτοις τὸ ρεῦμα ἀκατάσχετον προχωρεῖ, καὶ ὁ ποταμὸς κυλίει κύματα ἐπὶ κυμάτων. Αἱ ὥραι, ἡ μία μετὰ τὴν ἄλλην, παρέρχονται. Ἡ στενοχωρία τοῦ Φιντίου φθάνει εἰς τὸ ἀκρότατον σημεῖον. Ἐτικαλεῖται τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ ρίπτεται εἰς τὸ ρεῦμα. Διὰ τῶν ἴσχυρῶν βραχιόνων διασχίζει αὐτό. Κολυμβᾶ καὶ ἀδιακόπως κολυμβᾶ. Ὁ πόθος του νὰ προφθάσῃ καὶ νὰ σώσῃ τὸν φίλον του ἦτο μέγας. Ὁ Θεὸς τὸν ηύσπλαχνίσθη, καὶ ἀφοῦ πολὺ ἐκοπίασε καὶ πολὺ ἐκινδύνευσε, κατώρθωσε τέλος νὰ πλησιάσῃ εἰς τὴν ἀντικρὺ ὄχθην καὶ ἀβλαβής νὰ ἔξελθῃ.

Ἄμα ἐπάτησεν εἰς τὴν ξηράν, ηύχαριστησε τὸν Θεὸν, πάραυτα ἐτάχυνε τὸ βῆμα, καὶ εἰσῆλθεν εἰς ἀτραπόν τινα, διερχομένην διὰ μέσου πτυκνοῦ δάσους.

Είχεν ήδη παρέλθει ή θύελλα. 'Ο ήλιος έλαμπεν εἰς τὸν όριζοντα προσεγγίζων τὴν δύσιν του. 'Ο Φιντίας κατάκοπος καὶ κάθιδρως ἔξηκολούθει νὰ τρέχῃ καὶ νὰ προχωρῇ πρὸς τὰς Συρακούσας.

Κατὰ τὸ μέσον τῆς ὁδοῦ διέκρινε δύο ὁδοιπόρους συνομιλοῦντας. "Οτε ἐπλησίασεν, ἥκουσεν αὐτοὺς λέγοντας: «Τώρα ἀναβιβάζουν τὸν δυστυχῆ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ». 'Ο Φιντίας οὔτε κάνει ἐστράφη νὰ ἴδῃ ποῖοι ἦσαν. 'Η στενοχωρία καὶ ἡ λύπη τὸν ἔπινιγον. 'Ἐτάχυνε τὸ βῆμα, ὅσον ἤδυνατο, καὶ οἱ πόδες του ἐνόμιζε τις, ὅτι ἦσαν πτερωτοί.

Αἱ ἀκτῖνες τοῦ δύοντος ἥλιου ἔχρυσωνον ἀκόμη τοὺς πέριξ λόφους καὶ εἰς τὸ βάθος τοῦ όριζοντος ἥρχισαν νὰ διακρίνωνται αἱ ἐπάλξεις τῶν τειχῶν τῶν Συρακουσῶν. Οὐδεὶς ἐφαίνετο καθ' ὁδόν. Γλυκεῖα ἐλπὶς ἐγεννήθη εἰς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, ὅτε μάλιστα καὶ τὴν μεγάλην πύλην τῆς πόλεως διέκρινεν. 'Ἐνόμιζεν, ὅτι ἔξηλθεν ἐκ τῆς πύλης ὄνθρωπος γνωστός. 'Ολίγον ἐπροχώρησε καὶ ἀμέσως ἀνεγνώρισε τὸν Φιλόστορογον, τὸν πιστὸν καὶ ἀφωσιωμένον φύλακα τοῦ οἴκου του. Τρέχει πρὸς αὐτὸν καὶ ἐκ τῆς ταραχῆς δὲν ἤδυνατο νὰ ὀμιλήσῃ. 'Ο Φιλόστρατος, ὡχρὸς ἐκ τρόμου, λέγει πρὸς αὐτόν: «'Οπίσω, κύριε, ἀδύνατον πλέον νὰ σώσης τὸν φίλον σου. Σῶσον τούλαχιστον τὴν ἰδικήν του ζωήν! 'Ο Δάμων ταύτην τὴν στιγμὴν ἀποθνήσκει. 'Απὸ ὡρας εἰς ὡραν μετὰ σταθερότητος ἀνέμενε τὴν ἐπιστροφήν σου. Οἱ χλευασμοὶ τοῦ τυράννου δὲν κατώρθωσαν νὰ ἀφαιρέσουν τὴν πίστιν, τὴν ὁποίαν ἔδειξεν πρὸς σέ.

΄Αλλὰ σὺ φύγε, φύγε! δὲν πρέπει νὰ πιστεύῃς εἰς ὑποσχέσεις τυράννου».

—«΄Ω, καὶ ἂν εἴναι ἀργὰ πλέον, ἀπεκρίθη ὁ Φιντίας, καὶ ἂν δὲν δύναμαι νὰ ἔλθω σωτήρ εἰς τὸν πιστόν, εἰς τὸν ἀγαπητόν μου Δάμωνα, ἃς μὲ ἐνώσῃ τούλαχιστον ὁ θάνατος μετ' αὐτοῦ. Δὲν θὰ καυχηθῇ ὁ αἵμοβόρος τύραννος, ὅτι φίλος παρέβη τὸ πρὸς φίλον καθῆκον. Άς θυσιάσῃ δύο θύματα εἰς τὴν ἀγρίαν ψυχὴν του· ἃς πιστεύῃ ὅμως, ὅτι ἡ πίστις καὶ ἡ ἀγάπη δὲν ἔλειψαν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου».

΄Ο ήλιος ἐν τῷ μεταξὺ ἔδυσε, καὶ καταπόρφυρος ἐφαίνετο ὁ οὐρανός. Ό Φιντίας εἰσῆλθεν εἰς τὴν πύλην τῆς πόλεως καὶ ἀμέσως εἶδεν εἰς τὸ ἀπέναντι μέρος τὸν σταυρόν, τὸν ὄποιον ἀπὸ πολλῆς ὥρας εἶχον στήσει. Πλῆθος ἀπειρον εἶχε συναθροισθῆ εἰς τὴν πλατεῖαν καὶ περίεργοι πάντες ἐστέκοντο πέριξ τοῦ σταυροῦ. Κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν ἐπεχείρουν νὰ ἀνασύρουν διὰ σχοινίου τὸν γενναῖον Δάμωνα ἐπὶ τοῦ σταυροῦ. Τότε ὁ Φιντίας, τρέχων ὡς μαινόμενος, ἥρχισε νὰ ἀπωθῇ ἵσχυρῶς τὸ πυκνὸν πλῆθος καὶ φθάσας πλησίον τοῦ σταυροῦ ἐξέβαλε τρομερὰν φωνήν, ἡ ὄποια ἐφόβησε πάντας: «Σταθῆτε! εἴπεν. Έμέ, δήμιε, ἐμέ, Ίδού εἰμι παρὼν ἔγώ, διὰ τὸν ὄποιον αὐτὸς ὁ σταυρούμενος ἔγινεν ἐγγυητής.» Ταῦτα εἰπών ἐρρίφθη εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ φίλου του, καὶ ἐπὶ πολλὴν ὥραν ἐκλαϊον ἐκ χαρᾶς καὶ λύπης ἀμφότεροι. Ήκπληξις κατέλαβε τὸν κόσμον. Οὐδεὶς ὀφθαλμὸς ἔμεινεν ἀδάκρυτος καὶ πάντες μετὰ μεγίστης συγκινήσεως εἶχον ἐστραμμένα τὰ βλέμματα πρὸς τὸν σπάνιον σύμπλεγμα, τὸ ὄποιον

πρὸ ἔαυτῶν ἔβλεπον. Οἱ ὑπηρέται τοῦ τυράννου πάραυτα ἔσπευσαν καὶ ἀνήγγειλαν πρὸς αὐτόν, ὅτι ὁ Φιντίας, πιστὸς εἰς τὸν λόγον του, ἔφθασε διὰ νὰ σταυρωθῇ. Ὁ Διονύσιος ἔξεπλάγη. Ἐφαίνετο ἀπίστευτον εἰς αὐτὸν τὸ πρᾶγμα. Ἔνόμιζεν, ὅτι διηγοῦνται εἰς αὐτὸν μῆθον καὶ διέταξε νὰ δδηγήσουν ἐνώπιόν του τοὺς δύο φίλους. Ὁ Δάμων καὶ ὁ Φιντίας ὡδηγήθησαν εἰς τὰ ἀνάκτορα. Τὸ πλῆθος ἐκεῖνο, τὸ δποιὸν ἔκθαμβον εἶδε τὰ γενόμενα ἐν τῇ πλατείᾳ, συνώδευσε τοὺς δύο φίλους μὲ χειροκροτήματα καὶ ἐποίνους.

Ὁ Διονύσιος ἀνυπόμονος ἐπερίμενεν. "Οτε δὲ ἐπλησίασαν, ἔρριψε τὰ βλέμματά του πρὸς αὐτοὺς καὶ ἐπὶ πολλὴν ὥραν ἀποθαυμάζων ἐσιώπα. Ὁ τύραννος ἡσθάνθη συγκίνησιν ἐν τῇ καρδίᾳ. «Μὲ συνεκινήσατε, εἴπε· σᾶς θαυμάζω καὶ τοὺς δύο. Ἐδείξατε, ὅτι ἡ πίστις καὶ ἡ ἀγάπη δὲν είναι μόνον λόγοι. Ἐπιθυμῶ νὰ ζῆτε εὔτυχεῖς καὶ νὰ δεχθῆτε μίαν μόνον παράκλησίν μου. Δεχθῆτε καὶ ἐμὲ σύντροφόν σας! Ἐὰν δεχθῆτε τὴν παράκλησίν μου ταύτην, ἀς εἶμαι ἐγὼ τρίτος φίλος εἰς τὸν φιλικὸν δεσμόν, ὁ δποιὸς σᾶς συνδέει».

«ΚΑΜΕ ΤΟ ΚΑΛΟ ΚΑΙ ΡΙΖ' ΤΟ ΣΤΟ ΓΙΑΛΟ»

Εἰς μεγάλην τινὰ πόλιν ἔζη ἔνας πολὺ πλούσιος ἄνθρωπος. Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ἦτο τόσον φιλάνθρωπος καὶ τόσον εὔεργετικός, ὡστε διέθετεν ἄφθονα χρήματα εἰς κοινωφελεῖς σκοπούς καὶ εἰς συνδρομὰς πρὸς τοὺς δυστυχεῖς, γνωστούς καὶ ἀγνώστους. Ἡ ἀγαθοεργία

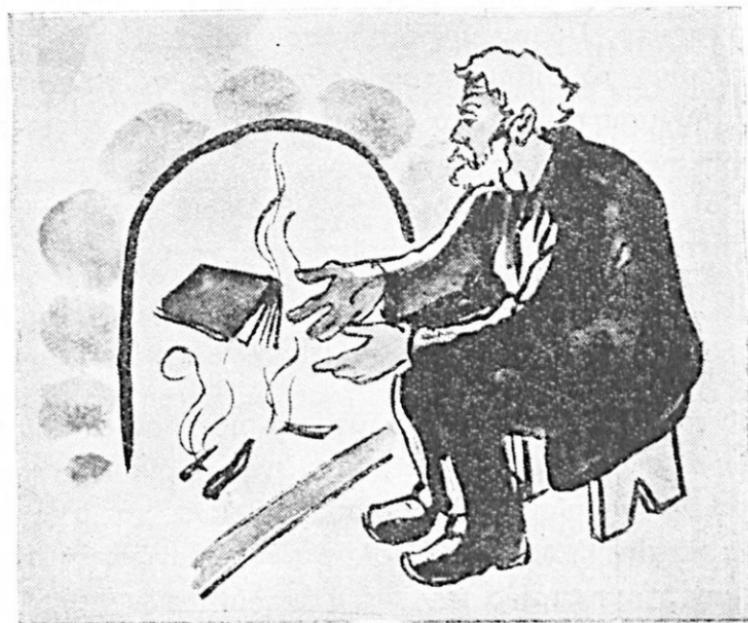
ήτο δι' αύτὸν ἡ προσφιλεστέρα ἐνασχόλησις. Χάριν αὐτῆς παρημέλει καὶ τὸν ἑαυτόν του ἀκόμη.

Κατώκει εἰς μίαν σοφίταν. Ἐτρέφετο καὶ ἐνεδύετο πτωχικά. Διὰ τοῦτο οἱ γνωστοὶ καὶ οἱ γείτονές του, ἔξελάμβανον αὐτὸν ως μέγαν φιλάργυρον καὶ τὸν εἴχον ὀνομάσει «έξηνταβελόνην».

‘Αλλ’ ὁ καλὸς αὐτὸς ἄνθρωπος, ἃν καὶ ἐγνώριζε τί ἐλέγετο περὶ αὐτοῦ, δὲν ἦθέλησε ποτὲ νὰ φανερώσῃ εἰς κανένα, πῶς διεχειρίζετο τὴν περιουσίαν του. Ἡκολούθει τὸ ρητὸν τοῦ Εὐαγγελίου: «μὴ γνώτω ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιά σου!» καὶ ἐνήργει ὅλας τὰς εὔεργεσίας του κτυπτόμενος ἐπιμελῶς. Συνεισέφερεν εἰς τὴν ἴδρυσιν καὶ συντήρησιν φιλανθρωπικῶν ἴδρυμάτων ἀνωνύμως. Ἔκεινο μόνον, τὸ ὅποιον δὲν παρέλειπε ποτὲ νὰ κάμη, ἥτο τὸ νὰ καταγράφῃ ἐπιμελῶς πᾶσαν ἀγαθοεργίαν του εἰς ἐν βιβλίον, τὸ ὅποιον ἐκράτει μυστικά. Ἡθελεν, ὅταν ἀποθάνῃ, ν' ἀφήσῃ αὐτὸ τὸ βιβλίον, διὰ νὰ μάθουν ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι τὸν ἐδυσφήμουν, πόσον ἄδικον εἶχον.

Ἐγήρασε. “Οταν ἡσθάνθη, ὅτι ἐπλησίαζον πλέον αἱ τελευταῖαι του ἡμέραι, εἶχε σχεδὸν ἔξοδεύσει καὶ τὴν περιουσίαν του ὀλόκληρον εἰς τὰς ἀγαθοεργίας. Δὲν τῷ εἶχε μείνει σχεδὸν τίποτε· ως μόνην του ἀπόλαυσιν καὶ παρηγορίαν εἶχε τὸ κατάστιχόν του. “Οταν τὸ ἐδιάβαζεν, ἥρχοντο εἰς τὴν μνήμην του γλυκεῖαι ἀναμνήσεις. Ἔβλεπεν ἐκεī μέσα ἀπηλπισμένονς, οἱ ὅποιοι ἔλαβον νέας ἐλπίδας· ἔβλεπεν ἀνθρώπους ναυαγήσαντας ἐν τῇ πάλῃ τοῦ βίου, οἱ ὅποιοι συνῆλθον ἀπὸ τὰς εὔεργεσίας του. Ἔφερεν εἰς τὴν μνήμην

του τοὺς μακρούς καὶ ἀποτελεσματικοὺς ἀγῶνας, τοὺς ὅποίους εἶχεν ἀναλάβει διὰ τοὺς πτωχούς καὶ δυστυχεῖς τοῦ κόσμου τούτου. Τὰ μικρὰ γράμματα τοῦ βιβλίου ἔζωντάνευον καὶ ἀπὸ τὰ φύλα τοῦ καταστίχου ἀνεδίδετο μία ἐλαφρὰ καὶ γλυκεῖα εὔωδία διὰ τὰς πράξεις του.

Ἡ τελευταία στιγμὴ τοῦ γέροντος ἐπιλησίαζεν. Διὰ τελευταίαν φορὰν ἔλαβε τὸ βιβλίον του καὶ ἐσκέφθη: «Ἐγώ τώρα πηγαίνω, θὰ μείνης ὅμως σύ, γιὰ νὰ μαρτυρήσης, ποῖος ἥμουν ἐγώ!»

Αἴφνης ὅμως διηρωτήθη: «Καὶ διατὶ αὐτό;—Διὰ νὰ λέγῃ δὲ καθένας, ὅτι ἄλλον ἡδίκησα, εἰς ἄλλον ἐφάνηκα ἀδιάφορος; Διὰ νὰ ἔχω τὶς αἰώνιες κατηγορίες τοῦ

ένος καὶ τοῦ ἄλλου;.. Καὶ ποιὸν νὰ ὡφελήσω; Μόνον διὰ ν' ἀποκτήσω ύστεροφημίαν!...»

Ἡσθάνθη τὸν ἔαυτὸν του ἐντροπιασμένον καὶ κατεβίβασε τὴν κεφαλήν του. Πόσον ταπεινωμένον ἐθεώρησε τὸν ἔαυτὸν του κατὰ τὴν μεγάλην αὔτὴν ὥραν! Πόσον μικρὸς ἦτο ἀπέναντι τῆς διαγωγῆς, τὴν ὅποιαν ἔδεικνυεν ἐπὶ τόσα ἔτη καὶ μὲ τὴν ὅποιαν παρηγορεῖτο. Πόσον μικρός, πόσον μάταιος!

Ἐρριψε τὸ βιβλίον του εἰς τὰς φλόγας τοῦ πυρὸς καὶ ηύχαριστήθη πολύ, διότι αἱ τρέμουσαι χεῖρες του εύρηκαν ἀκόμη αὐτὴν τὴν δύναμιν.

Καὶ μαζὶ μὲ τὰς φλόγας τοῦ βιβλίου, αἱ ὅποιαι ἐσβήνοντο σιγά σιγά, ἔσβησαν καὶ τὰ μάτια του.

Ο ΝΕΟΣ ΓΕΩΠΟΝΟΣ

“Οταν ὁ Λουκᾶς, ὁ μεγαλύτερος υἱὸς τοῦ μπάρμπα-Θωμᾶ - ὁ μπάρμπα Θωμᾶς ἦτο ἕνας πλούσιος κτηματίας ἐνὸς χωρίου τῆς Εύβοιάς - ἐτελείωσε τὰς σπουδάς του εἰς τὴν Γεωργικὴν Σχολὴν τῶν Ἀθηνῶν, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πατρίδα του, διὰ ν' ἀναλάβῃ τὴν διεύθυνσιν τοῦ πατρικοῦ ἀγροκτήματος. Αὐτὸς ἦτο τὸ δονειρόν του. Νὰ ἐφαρμόσῃ εἰς τὸ κτῆμα του ὅσα εἶχε διδαχθῆ ἀπὸ τοὺς διδασκάλους του καὶ τὰ βιβλία του.

‘Ο πατέρας του, ποὺ εἶχε γηράσει καὶ εἶχεν ἀνάγκην ν' ἀναπαυθῇ, ἔβλεπε μὲ χαράν, ὅτι ὁ υἱός του, τὸν ὅποιον τόσον ἐμόχθησε ν' ἀναθρέψῃ καὶ νὰ σπουδάσῃ, ἤρχετο τώρα νὰ συνεχίσῃ τὸ ἔργον του. Τὸ κτῆμά του δὲν θὰ περιήρχετο εἰς ξένας χεῖρας, ὅπως ἄλλων χωρικῶν,

ποὺ εἶδαν τοὺς κόπους ὄλοκλήρου τῆς ζωῆς των νὰ
χάνωνται, διότι ἐνεπιστεύθησαεὶς ξένους τὴν ἔργασίαν
των, ἐνῷ τὰ τέκνα των ἐσπούδαζον εἰς τὸ Πανεπιστή-
μιον, διὰ νὰ γίνουν δικηγόροι χωρὶς ὑποθέσεις καὶ ία-
τροὶ χωρὶς πελατείαν. 'Ο μπάρμπα Θωμᾶς ἔλεγεν:

—Γεωργὸς εἶμαι ἔγώ, γεωργὸς θὰ γίνη καὶ τὸ παιδί
μου. Νὰ σπουδάσῃ μόνον νὰ γίνη καλύτερος ἀπὸ ἐ-
μένα.

Δι’ αὐτό, ὅταν ὁ νέος Λουκᾶς ἐπέστρεψε τέλειος γεω-
πόνος πλησίον του, ὁ Μπάρμπα - Θωμᾶς τοῦ ἔδωκεν
ὅλα τὰ ὑλικὰ μέσα, διὰ νὰ ἐφαρμόσῃ εἰς τὸ παλαιὸν
κτῆμα ὅλα τὰ νέα συστήματα τῆς καλλιεργείας τῆς γῆς.

—Τί τὰ θέλεις αὐτά; τοῦ ἔλεγαν οἱ ἄλλοι χωρικοί.
"Αφησε τὰ πράγματα ὅπως τὰ εύρήκαμε καὶ ὅπως τὰ
ξέραμε.

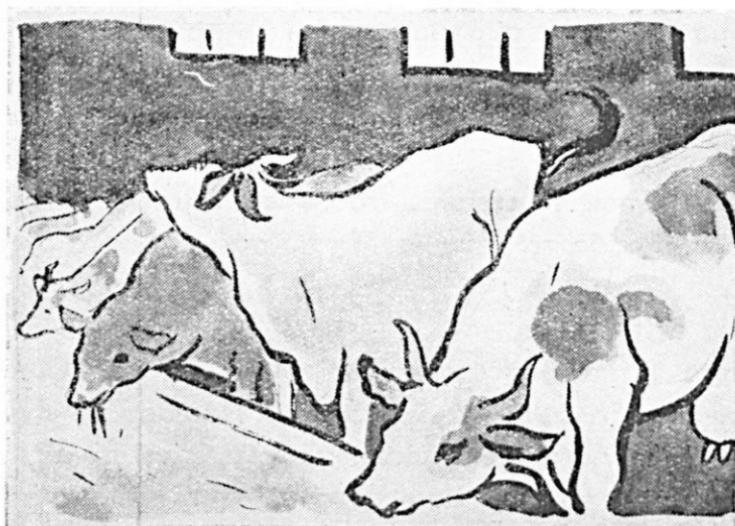
—"Οχι ὅπως τὰ ξέραμε... τοὺς ἔλεγε ὁ μπάρμπα Θω-
μᾶς. "Οπως θὰ τὰ μάθουμε. "Ετσι πάει μπροστὰ ὁ κό-
σμος.

Καὶ δὲν εἶχεν ἀδικον.

Μετὰ ἐν ἕτος τὸ ἀγρόκτημα τοῦ μπάρμπα - Θωμᾶ
εἶχεν ἀλλάξει ὅψιν. Τὰ ἄροτρα τοῦ Ἡσιόδου τὰ εἰχαν
ἀντικαταστήσει τέλεια βενζινάροτρα, τὰ ὅποια ἐκι-
νοῦντο μόνο των, δὲν εἶχον ἀνάγκην ἀπὸ ἵππους νὰ τὰ
σύρουν, ἔσκαπτον καλύτερα καὶ βαθύτερα τὸ χῶμα
καὶ εἰς ὀλίγας ὥρας ἀπέδιδον ἔργασίαν, διὰ τὴν ὅποιαν,
μὲ τὰ παλαιὰ ἄροτρα, ἔχρειάζοντο ήμέραι δλόκληροι.
Τὰ ὥραῖα αὐτὰ μηχανικὰ ἄροτρα εἶχον κατασκευασθῆ
εἰς τὰ ἔργοστάσια τοῦ Πειραιῶς καὶ ησαν τόσον τέ-
λεια, ὅσον καὶ τὰ εύρωπαϊκά.

Ἐπειτα ἡ σπορὰ δὲν ἐγίνετο πλέον μὲ τὰς χεῖρας εἰς τὸν ἀέρα, καὶ ὅπου πέσῃ ὁ σπόρος. Ἐγίνετο μὲ μηχανικοὺς σπορεῖς, οἵ δόποιοι ἐτοποθετοῦσαν τοὺς σπόρους μὲ τάξιν εἰς τὸ ἀναγκαῖον βάθος καὶ εἰς τὰς καταλήλους ἀποστάσεις, ὥστε οὕτε ἔνας κόκκος σίτου νὰ μὴν πηγαίνῃ χαμένος.

Καὶ τὸ παλαιὸν μαγγανοπήγαδον, μὲ τὸ τυφλὸν ἄλογον, ἀντικατεστάθη καὶ αὐτὸ ἀπὸ μηχανικὴν ἀντλίαν, κινουμένην μὲ ἔνα μικρὸν πετρελαιοκίνητον κινητῆρο. Ἰσως νὰ ἦτο ὥραιότερον τὸ μαγγανοπήγαδον,

ἀλλὰ ἡ μικρὰ ἀντλία ἦτο πολὺ πρακτικωτέρα. Ἡ ἀντλησις ἐγίνετο ταχυτέρα καὶ οἰκονομικωτέρα. Τώρα ἔκαμνεν αὐτὴ τὴν ἐργασίαν τοῦ ἀλόγου, τὸ δὲ γηραλέον τυφλὸν ζῶον ἔβοσκεν ἐλεύθερον εἰς τοὺς ἀγρούς.

— Εμεῖς οἱ δύο γέροι, Καρᾶ μου - ἔλεγεν ὁ μπάρμπα Θωμᾶς - εύρήκαμε τὴν ἡσυχία μας!

Καὶ ὁ Καρᾶς τὸν ἐκοίταζεν, ὡς νὰ τοῦ ἔλεγεν:

— Καιρός μας ἦτο νὰ ἡσυχάσουμε, μπάρμπα Θωμᾶ. Τέλος ὁ παλαιὸς σταῦλος τῶν ἀγελάδων ἀνεκαινίσθη, συμφώνως μὲ τὰ νέα συστήματα τῆς κτηνοτροφίας. Ὁ ἀερισμός καὶ ὁ ἥλιασμός του ἐγίνοντο τελειότεροι, οἱ τοῖχοι του ἐχρωματίσθησαν, τὸ δάπεδον ἐστρώθη μὲ κονίαμα, ὡστε νὰ πλύνεται τακτικά, νὰ μὴν λιμνάζουν ἀκάθαρτα νερὰ καὶ νὰ μὴν ὑπάρχῃ ὑγρασία. Αἱ ἀγελάδες τώρα ἥσαν ὑγιέστεραι, δὲν προσεβάλλοντο ἀπὸ ἀσθενείας καὶ ἀπέδιδον περισσότερον καὶ καλύτερον γάλα.

Καὶ ὁ νεαρὸς γεωπόνος ἐπέβλεπε μόνος του ὅλην τὴν ἐργασίαν τοῦ κτήματος.

Οἱ ἄλλοι χωρικοί, οἱ ὅποιοι, εἰς τὴν ἀρχὴν είρωνεύοντο τὸν μπάρμπα Θωμδν κοὶ ἐπέμεναν εἰς τοὺς παλαιὰς καὶ πρωτογενεῖς μεθόδους τῆς καλλιεργείας, ὅταν εἶδον τὴν νέαν, πλουσίαν παραγωγὴν τοῦ κτήματος τοῦ συμπατριώτου των, δὲν ἐπέμεναν πλέον εἰς «ὅσα εύρηκαν» καὶ «ὅσα ἤξεραν». Καὶ παρεκάλεσαν τὸν νέον γεωπόνον νὰ τοὺς βοηθήσῃ, διὰ νὰ εἰσαγάγουν καὶ αὐτοὶ τὰ νέα καλλιεργητικὰ συστήματα εἰς τὰ κτήματά των.

Νέα ἐποχὴ προόδου καὶ εύτυχίας εἶχεν ἀρχίσει διὰ τὸ μικρὸν χωρίον τῆς Εύβοίας.

Ο ΘΕΡΟΣ

Μὲ τοῦ καιροῦ τὸ γύρισμα τ' ὅνειρο θ' ἀληθεύσῃ.
 Στὶς καλαμιές, ἀπόγυρτες ἀπὸ τὰ βαριὰ τὰ στάχυα,
 νεράϊδες ἀσπρομάντηλες διαβαίνουν οἱ θερίστρες.
 Τ' ἀνάλαφρα ἀσπρομάντηλα, σφιγμένα μὲ τὰ δόντια,
 φυλαχτικὰ ἀπ' τὸ λιόκαμα τὶς ὄψες ἀποκρύβουν
 καὶ δείχνουν τὰ ματόφρυδα, κοράκια μέσ' στὸ χιόνι.
 Πίσω ἀπ' τὸ διάβα τους, στρωτὰ χειρόβολα τὰ στάχυα
 χαράζουν στράτα ἀπάτητη στὸν ἥλιο καὶ στ' ἀγέρι.
 Γιὰ τὶς βαρύτερες δουλειὲς ἄδεια τ' ἀντρίκια χέρια
 στρίβουν κλωνάρια κοτσικιᾶς καὶ ζώνουν τὰ δεμάτια.
 Τ' ἄλογο χαμοδένοντας στὸ χέρσωμα νὰ βόσκῃ,
 πάει τὸ κόπελι γιὰ νερὸ μὲ δυὸ φλασκιὰ στὰ χέρια.
 Κι ἡ μὰνα ἀποκοιμίζοντας στ' ἀπόσκιο τὸ παιδί της,
 στρώνει στεγνό, ἀμαγείρευτο τῆς ἀργατιᾶς τὸ δεῖπνο,
 μὲ πρώϊμο κριθαρίτικο ψωμί, ποὺ δὲ χορταίνει.

Γ. Δροσίνης

Η ΘΗΜΩΝΙΑ

Ἐγὼ εἶναι ἡ βλογημένη θημωνιὰ
 ποὺ ἀπὸ χρυσᾶ πυργώνομαι δεμάτια·
 ἔνα μονάχα μένει τὴ χρονιά,
 νὰ μὲ ζηλεύουν κάστρα καὶ παλάτια.
 Ἐγὼ εἶμαι ἡ βλογημένη θημωνιά!

Ἐμένα δὲ μὲ χτίζουν μὲ λιθάρια,
μὲ χώματα, μὲ ξύλα, μὲ νερά.

Μὲ στήνουν λυγερές καὶ παλληκάρια,
μὲ στάχυα, μὲ τραγούδια, μὲ χαρά,
κι ὁ ἴδρως μὲ ραίνει μὲ μαργαριτάρια.

Ἐγὼ εἶμαι τῶν ἀνθρώπων ἡ κυψέλη,
ποὺ κρύβω τὴν ἀτίμητη τροφή,
ποὺ κάθε χρόνο ἡ μάνα γῆ τοὺς στέλλει
μέσ' ἀπ' τὰ σπλάχνα μὲ στοργὴ κρυφή,
γλυκύτερην ἀκόμα κι ἀπ' τὸ μέλι.

Λάμπω σὰν ἥλιος, λάμπω σὰν φεγγάρι
καὶ σέρνω σκλάβα ἐμπρός μου τὴ Ζωὴ
μὲ τὸ χρυσόξανθό μου τὸ σιτάρι,
ποὺ λαχταροῦν ρηγάδες καὶ λαοὶ
καὶ μὲ λατρεύουν σὰν προσκυνητάρι.

Γεώργ. Στρατήγης

ΨΩΜΙ

Καλόδεχτο τὸ φόρτωμα, ποὺ θάρθη ἀπὸ τὸ μύλο,
πρωτόσταλτο, πρωτάλεστο, πρώτη χαρὰ τῆς σκάφης,
Ζυμώνουν τ' ἀνασκουμπωτὰ τῆς πρωτονύφης χέρια
καὶ πλάθουν τὰ πρωτόπλαστα ψωμιὰ μὲ τὶς παλάμες
μέσ' στὴν καλοπελεκητὴ πινακωτὴ - προικιό της.
Τὸ φοῦρνο καίει τεχνίτισσα στὸ φοῦρνο, ἡ γριὰ κυρούλα,
ξανανιωμένη, ἀφήνοντας τὴ συντροφιὰ τῆς ρόκας.

Ω βραδινὸ συμμάζεμα στὸ σπιτικὸ κατώφλι,
καρτέρεμα ἀνυπόμονο τοῦ πυρωμένου φούρνου!
Κι ὡ μέθυσμα ἀπ' τὴ μυρωδιὰ πρώτου ψωμιοῦ, ποὺ
(ἀχνίζει
κομμένου ἀπὸ τὸ γέροντα παπποῦ, χωρὶς μαχαίρι,
καὶ μοιρασμένο στὰ παιδιά, στὶς νύφες καὶ στ' ἀγγόνια!

Καὶ σύ, θυσία τῶν ταπεινῶν στὴ θεία τὴν καλωσύνη,
σημαδεμένο ἀνάμεσα μὲ τοῦ σταυροῦ τὴ βούλα,
καλοπλασμένο πρόσφορο, τῆς Ἐκκλησιᾶς μεράδι,
ποὺ θὰ κοπῆς τὴν Κυριακὴ μέσ' στ' ἀργυρὸ ἀρτοφόρῳ,
καὶ στ' ἄγιο δισκοπότηρο μὲ τὸ κρασὶ θὰ σμίξης.

Γ. Γροσίνης

ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΝ ΜΑΘΗΜΑ

Προχθές τὸ πρωὶ ὁ νεαρὸς καθηγητὴς κατέφθασεν
εἰς τὴν τάξιν σοβαρώτερος τοῦ συνήθους. "Ηνοιξε τὸν
κατάλογόν του καὶ μὲ τὴν βραδεῖαν φωνήν, ώσταν νὰ
προσεπάθει νὰ κρατήσῃ εἰς τὴν μνήμην του τὰ διάφορα
ծνόματα, διέτρεχεν ἀργά - ἀργά τὰ φύλλα. Οἱ μαθηταὶ¹
ἐσηκώνοντο ἡσύχως, ἔλεγαν: «Παρών!» καὶ ἔξαντα
κάθηντο εἰς τὴν θέσιν των.

"Ησαν μαθηταὶ προσερχόμενοι ἔξ ὅλου τοῦ νομοῦ
Σφακίων εἰς τὸ ἡμιγυμνάσιον τοῦ Βάμου. Παιδιὰ μελαχροινὰ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, μὲ κατάμαυρα μαλλιὰ καὶ
βλέμμα λαμπρόν, παρεῖχον δείγματα τοῦ γένους τῶν
Ἀποκορωνιατῶν καὶ Σφακιανῶν. Εὔθυμα καὶ ζωηρά,
ἔφοροῦσαν μερικὰ τὸ ἐγχώριον ἔνδυμα, ἐνῷ τὰ περισ-

σότερα, μόλις ἐτελείωσαν τὸ δημοτικὸν σχολεῖον τοῦ χωριοῦ των καὶ ἥλθον εἰς τὴν πόλιν νὰ ἔγγραφοῦν εἰς τὸ ἡμιγυμνάσιον, ἔβγαλαν τὴν βράκαν καὶ ἐφόρεσαν τὰ εὔρωπαϊκά, μέσα εἰς τὰ ὄποια ἔχανετο ἡ εὔστροφία καὶ ἡ χάρις τοῦ σώματός των.

Ἐτελείωσεν ἡ ἐκφώνησις τοῦ καταλόγου καὶ τὸ μάθημα ἥρχισεν. Ὁ καθηγητὴς ἔξήταζεν ἀδιαφόρως σχεδὸν καὶ ἐφαίνετο ὡσὰν ἀφηρημένος. Πρὸς τὸν πίνακα, ὃπου ὁ μαθητὴς ἀράδιαζεν ἀριθμοὺς καὶ ἔκαμνε πράξιες, ἐκοίταζε κάπου κάπου μὲ βλέμμα ἀπλανές πολλὰς δὲ φορὰς τὸ πρόβλημα εἶχε τελειώσει, ἐνῷ ἔκεινος οὔτε κανεὶς εἶχεν ἀνοίξει τὸ στόμα του. Προφανῶς, ἀλλοῦ ἔτρεχεν ὁ νοῦς του. Οἱ μαθηταὶ δὲν τὸν ἀνεγνώριζον. Ἀντήλλαξαν κατ’ ἀρχὰς βλέμματα ἐρωτηματικά, ἐπειτα ψιθυρισμούς καὶ ἡ τάξις ὀλόκληρος συνεζήτει. Ἡδη διὰ τὸ πρᾶγμα. Ὁ καθηγητὴς ὅμως δὲν ἤκουε τίτοτε. Τοὺς παρετήρει μόνον, βυθισμένος εἰς τὰς σκέψεις του· καὶ μέσα εἰς τὸ ἀπλανές βλέμμα τοῦ διδασκάλου θὰ ἡμποροῦσε νὰ διακρίνῃ κανεὶς μίαν ἴδιαιτέραν τρυφερότητα πρὸς τοὺς μαθητάς, τοὺς ὄποίους ἡγάπω ὡσὰν ἴδικά του παιδιά.

Αποτόμως, εἰς μίαν στιγμὴν, ἡγέρθη σοβαρός. Ὄλοι οἱ ψιθυρισμοὶ ἔπαυσαν ἀμέσως καὶ ὅλων τὰ βλέμματα ἐστράφησαν πρὸς αὐτόν. Θὰ ἥρχιζεν ἡ διδασκαλία τοῦ ἐπομένου μαθήματος. Ἀλλ’ ὅχι. Ὁ καθηγητὴς δὲν κατέβη ἀπὸ τὴν ἔδραν του, διὰ νὰ πάρῃ κιμωλίαν. Ἔμεινεν ὅρθιος, στηρίζων ἐπ’ αὐτῆς τὰ χέρια ρου. Ὄλοι ἔγιναν προσεκτικοί. Ὁ «δάσκαλος» ἐπρόκειτο νὰ τοὺς εἴπῃ κάτι σοβαρόν, νὰ τοὺς ἀναγγείλῃ κάτι, ποὺ δὲν

τὸ ἐπερίμεναν. Μὲ ἐπίσημον φωνήν, βραδεῖαν, ἥρεμον, ἥρχισε:

—«Παιδιά!... Χθές, ἡ πατρὶς ἐφώναξεν ὑπὸ τὰς σημαίας τὰ τέκνα της. Εἶμαι καὶ ἔγὼ ἐξ ἑκείνων, ποὺ ἐκάλεσεν. 'Υβρίσθη ἡ σημαία της καὶ πρέπει νὰ ἀποπλύνωμεν τὴν ὕβριν. Φεύγω αὔριον διὰ νὰ τὴν ὑπηρετήσω. Εἶμαι ὑπερήφανος καὶ εύτυχὴς δι' αὐτό!..»

Τὰ μάτια τῶν μαθητῶν ἤστραψαν ἀποτόμως, τὸ στῆθος των ἐφούσκωσε, ως νὰ ἐπρόκειτο νὰ διαρραγῇ καὶ λυγμὸς ἀνέβη εἰς τὸν λάρυγγά των.

'Ο καθηγητὴς ἐβύθισε πρὸς στιγμὴν τὰ δάκτυλα εἰς τὰ μαλλιά του, ἐπανέλαβε τὴν στάσιν του καὶ ἔξηκολούθησεν, ἐμπνευσμένος, νὰ τοὺς ὄμιλῃ διὰ τὴν Πατρίδα, τὸ καθῆκον, τὴν τιμήν, τὴν δόξαν καὶ τὸν ἀμίμητον θάνατον τοῦ στρατιώτου. 'Η φωνή του ἔτρεμεν ἀπὸ συγκίνησιν.

Καὶ τὴν συγκίνησιν αὐτὴν τὴν μετέδιδεν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν του. Παιδιά τοῦ Ἀποκορώνου καὶ τῶν Σφακιῶν, εἶχαν ἀκούσει τοὺς γονεῖς των καὶ τοὺς παπποῦδες των νὰ διηγοῦνται τόσα διὰ τὴν πατρίδα καὶ τόσας φορὰς διωχετεύθη εἰς αὐτοὺς τὸ συναίσθημα τοῦ πατριωτισμοῦ καὶ τοῦ καθήκοντος. Ὡστε αἱ ψυχαί των νὰ εἴναι ἥδη συντονισμένα πρὸς τοὺς λόγους τοῦ «δασκάλου».

"Ω! αὐτὸς ἐγνώριζε καλύτερα ἀπὸ κάθε ἄλλον, τί είναι ἡ Πατρίς." Οταν, μέσα εἰς τὴν ἀγκαλιὰ τῆς μητέρας των, βρέφη ἀκόμη, ἐκρύπτοντο εἰς τὰ ὑγρὰ σπήλαια τῶν βουνῶν, ἥκουν ἀπὸ μακριὰ νὰ φθάνῃ ως ἐκεῖ ὁ βρόντος τοῦ τουφεκιοῦ. Καὶ πόσας φορὰς, μαζὶ μὲ

τὸ γάλα ποὺ ἔθήλαζον δὲν ἀνεμειγνύοντο τὰ δάκρυα τῆς μητέρας, ποὺ ἔτρεχαν εἰς τὴν ἀνάμνησιν τοῦ πολεμοῦντος συζύγου! "Επειτα, νήπια, ἔβλεπον τὸν πατέρα των νὰ φεύγῃ ἀπὸ τὸ σπίτι διὰ πολλὰς ἡμέρας καὶ ἵσως διὰ πάντοτε· καὶ ἐμεγάλωναν μέσα εἰς τὰ καπνίζοντα ἑρείπια τοῦ χωριοῦ των, ὅπου οἱ βάρβαροι ἐσκόρπισαν τὸ πῦρ καὶ τὸν σίδηρον..

"Ο καθηγητής ώμιλοῦσε χειμαρρωδῶς καὶ αἱ λέξεις ἔπιπτον ἀπὸ τὰ χείλη του, ἐντόνως ἀντηχοῦσαι εἰς τὰς ψυχάς των καὶ ἡλεκτρίζουσαι τὴν νεανικήν των καρδίαν. Καὶ ὅταν, εἰς τὸ τέλος, ἐβροντοφώνησε! «Ζήτω ἡ Πατρίς!» ὅλοι οἱ μαθηταὶ ἐτινάχθησαν ὅρθιοι μὲ δακρυσμένα μάτια καὶ μὲ μίαν φωνὴν παλλομένην ἀπὸ ἄγιον ἐνθουσιασμόν, ἐξέσπασαν:

—Ζήτω ἡ Πατρίς!

Τότε τὸ τελευταῖον μάθημα...

ΤΑ ΚΑΡΑΒΙΑ ΦΕΥΓΟΥΝ

Φεύγουν, φεύγουν, νά τσ, νά τα
τὰ καράβια μας τρεχᾶτα.

Κατευόδιο, καραβάκια, τόσες πίκρες ποτισμένα,
φεύγουν, φεύγουν μ' ἀγεράκι μυρωμένο κι ἐλαφρό...
μάτια σκλάβων κι ἐλευθέρων σηκωθῆτε βουρκωμένα
νὰ τὰ δῆτε πῶς πετοῦνε στοῦ πελάου τὸν ἀφρό.

Κατευόδιο, παλληκάρια καὶ ναυτόπουλα τοῦ στόλου,
σὰν ἀράξετε στὴν Κρήτη, νὰ γλυκορροδίζετε ἡμέρα.

Νέα Ζωὴ ΣΤ' Δημοτικοῦ Νιρβάνα—Ζήση. "Εκδ. Α'

Ταξιδεύει στ' ἄρμενά σας κι ἡ ψυχή τοῦ Γένους ὅλου,
ποὺ πνιγμένη μὲς στοὺς βούρκους ἐλαχτάρισε γι ἀέρα.

Σπάζει κῦμα δοξασμένο στὸ καθένα σας πλευρό,
πάρτε κτύπους τῆς καρδιᾶς μας νὰ τοὺς κάνουτε φτερά,
καὶ νὰ πᾶτε φτερωμένα τῆς γαλάζιας τὸ σταυρὸ
μὲς στ' ἀκοίμητα τῆς σκλάβας κι αίματόθρεκτα νερά.

Κατευόδιο καραβάκια!... Τῆς φωτιᾶς σας κάθε σπίθα
πέφτει μέσα μας κι ἀνάφτει τὴ σβυσμένη μας καρδιά...
κατευόδιο, κατευόδιο... σύ, Σταυρέ, ξαναβοήθα
τῶν Κανάρηδων ἔγγονια, τῶν Μιαούληδων παιδιά.

Γ. Σουρῆς

ΟΙ NEOI ΤΡΙΑΚΟΣΙΟΙ

Τὴν μεσημβρίαν τῆς 10ης Ιουλίου ἡ.. πυροβολαρχία
όρειβατικοῦ πυροβολικοῦ ἐλαβε τὴν διαταγὴν νὰ κι-
νηθῇ τὴν νύκτα πρὸς τὸ χωρίον... 'Απ' ἐκεῖ νὰ διέλθῃ
τὴν γραμμὴν τῶν προφυλακῶν καὶ νὰ προχωρήσῃ
ἀκόμη δύο χιλιόμετρα, ἔως ὅτου φθάσῃ εἰς μίαν ὥρι-
σμένην χαράδραν. 'Εκεῖ θὰ ἔμενεν ἔως τὰς 5 1)2 τῆς
πρωίας καὶ τότε θὰ ἔβαλλε πῦρ ταχὺ ἐναντίον τῶν
βουλγαρικῶν χαρακωμάτων, ἀπέναντί της. Θὰ ἔκα-
μον δηλαδὴ οἱ πυροβοληταί της μίαν ἐπιχείρησιν
σπανιωτάτην εἰς τὰ πολεμικὰ χρονικά. Διότι εἶναι ἀλη-
θές, ὅτι εἰς ὥρισμένας περιστάσεις μία πυροβολαρχία
ἡμπορεῖ νὰ προχωρήσῃ τὴν νύκτα πέραν τῶν προφυ-
λακῶν καὶ νὰ πυροβολήσῃ ἐκεῖθεν κατὰ τοῦ ἔχθροῦ.

Μίαν ώραν ὅμως πρὶν γλυκοχαράξη, ἡ πυροβολαρχία ἀποσύρεται ἐσπευσμένως πρὸς τὰς γραμμάς της. Ἐνῷ ἀπὸ τὴν ἴδικήν μας ἐζητεῖτο ν' ἀρχίσῃ τὸ πῦρ μετὰ τὴν χαραγήν, δηλαδὴ εἰς μίαν ώραν, καθ' ἣν τὰ ἔχθρικὰ ἀεροπλάνα ἡμποροῦσαν νὰ ἐπισημάνουν τὴν θέσιν της καὶ τὸ βαρὺ πυροβολικὸν τῶν Βουλγάρων νὰ ἀρχίσῃ πῦρ καταστρεπτικὸν ἐναντίον της.

Οἱ πυροβοληταί μας εἶχον πλήρη ἐπίγνωσιν τοῦ βεβαίου κινδύνου, πρὸς τὸν ὅποιον ἐπήγαιναν. Καὶ ὅμως ἔξεκίνησαν μὲ τὸν ώραῖον ἐκεῖνον βουβὸν ἐνθουσιασμόν, ὅστις χαρακτηρίζει τοὺς ἥρωας. Ἀθόρυβα, σιωπηλά, τεχνικά, ἡ πυροβολαρχία, προχωρεῖ μέσα ἀπὸ τὴν χαράδραν καὶ τὰ ταχύσκαπτα. Περνᾶ ἀπὸ τὰ χαρακώματα τῆς πρώτης γραμμῆς, καὶ οἱ ἄγρυπνοι φαντάροι, ποὺ φρουροῦν ἐκεῖ μὲ τὸ ὅπλον εἰς χεῖρας, ἀνταλλάσσουν μίαν βουβήν, θερμὴν χειραψίαν μὲ τοὺς ἀδελφοὺς πυροβολητάς.

Τώρα ἡ πυροβολαρχία μας προχωρεῖ ἐπὶ τοῦ ἀδεσπότου ἐδάφους, ποὺ χωρίζει τὰς δύο ἀντιπάλους γραμμὰς βῆμα πρὸς βῆμα, διὰ νὰ μὴ ἀκούσθων τὰ πτατήματα. Γύρω βαθεῖα σιγή. Μόνον τὸ μονότονον τραγοῦδι τοῦ τριζονιοῦ, ποὺ ἀκούεται ως ἔνας ὑμνος πρὸς τὴν σιωπὴν καὶ κάπου, κάπου, ὡσὰν ἔνα μακρυνὸν γαύγισμα σκύλου, ὁ ὑπόκωφος κρότος τοῦ βαρέος πυροβολικοῦ μας.

Θὰ εἶναι περίπου τρεῖς ἡ ώρα, ὅταν ἡ πυροβολαρχία μας φθάνῃ εἰς τὸ σημεῖον, ποὺ τῆς εἶχεν ὄρισθη. Οἱ ἀξιωματικοὶ δίδουν ψιθυριστὰ σχεδὸν τὰς διαταγάς των. Τὰ κανόνια τοποθετοῦνται εἰς τάξιν

μάχης, κατὰ μῆκος τῆς χαράδρας. Γρήγορα γρήγορα
οἱ ἄνδρες ἐτοιμάζουν ἔνα πρόχειρον «κάλυμμα» ἐπάνω
ἀπὸ τὰ κανόνια μὲ μερικὰ χαμόκλαδα. "Ἐπειτα κάθην-
ται ὅλοι χάμω ἀκίνητοι καὶ περιμένουν ἀνυπομόνως
τὴν ὥραν.

Δὲν ἀργεῖ. Αἱ κορυφογραμμαὶ τοῦ σκοτεινοῦ ὅγκου
τοῦ Παγγαίου ἀρχίζουν νὰ διαγράφωνται ἐπάνω εἰς
τὸν ὀλιγώτερον μαῦρον ὄρίζοντα. Καὶ σιγὰ σιγὰ
αὐτὸς παίρνει ἀνοικτοτέρας ἀποχρώσεις.

'Απὸ καιροῦ εἰς καιρὸν, οἱ ἀξιωματικοὶ κοιτάζουν
τὰ ὥρολόγια των.

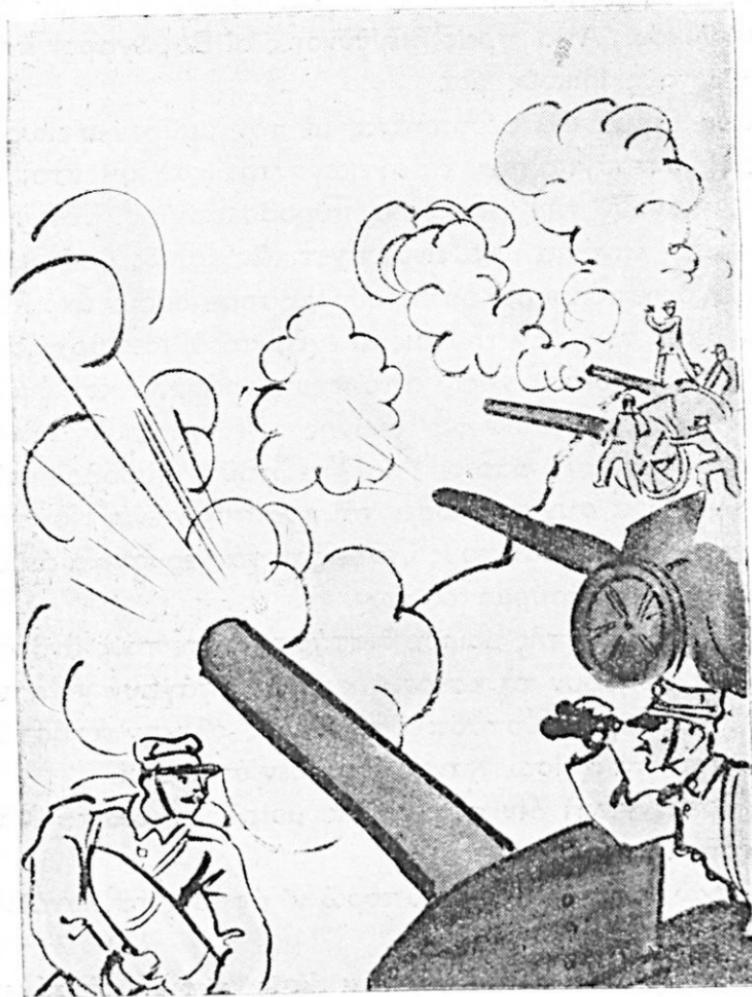
Τὰ συννεφάκια ἐπάνω ἀπὸ τὸ βουνὸν γίνονται πρῶτα
κίτρινα, ἔπειτα πορτοκαλόχροα, ἔπειτα πορφυρᾶ. Ἡ
χαραυγὴ ἔξυπνησε τοὺς πτερωτοὺς κατοίκους τοῦ
κάμπου. Τὸ φαιδρὸν τραγοῦδι των ἀντηχεῖ ὡς ἐν
ώραϊον 'Εωθινόν.

Καὶ τώρα μιὰ κατακόκκινη φωτεινὴ γλῶσσα προ-
βάλλει ἐπάνω ἀπὸ τὸ Παγγαῖον 'Ο ἥλιος! Εἶναι 5
καὶ 25'. 'Ακόμη ὀλίγα λεπτά...

"Ἐξαφνα τὴν γαλήνην τοῦ κάμπου διακόπτει ἀπο-
τόμως ἡ ὁμοβροντία τῶν κανονιῶν μας. Καί, ἀμέσως
κατόπιν, ἄλλη. Καὶ ἔπειτα ἄλλη. 'Αλλεπάλληλοι αἱ
ὁμοβροντίαι ἔξυπνοῦν τὴν κοιμισμένην ἡχὰ τῆς κοι-
λάδος. Καὶ ἔρχεται ἀδύνατη, ἐσβεσμένη ἡ ἀντήχησις
ἀπὸ πέραν, ἀπὸ τὴν σκλαβωμένην γῆν τῶν Σερρῶν,
ώς μία ἀπελπιστικὴ ἱκεσία πρὸς τοὺς ἐλευθερωτάς της,
ώς ἐνα πνιγμένον: «ἐλάτε, παιδιά, ἐλάτε!»

Κρατεῖ μίαν καὶ ἡμίσειαν ὥραν ὁ βομβαρδισμός. Ρί-

πτει ή πυροβολαρχία μας πλέον άπό 300 βλήματα. Και ό παρατηρητής, άπό τὴν ὑψηλήν του θέσιν, ἀναφίρει: «Πανικὲς εἰς τὰ βουλγαρικὰ χαρακώματα». Αἱ ὁβίδες μας πίπτουν σχεδὸν πάντοτε εἰς τὰ χαρακώματα

καὶ τὰς σήραγγάς των. Οἱ Βούλγαροι τρέχουν ἀσκόπιως ἐδῶ καὶ ἔκεī, ὡς ἔξαφνισμέναι μέλισσαι κυψέλης.

Οἱ πυροβοληταί μας ρίπτουν ἀκούραστοι. Μεγάλαι σταγόνες ἰδρῶτος βρέχουν τὰ ἥλιοκαμμένα πρόσωπά των... 'Αλλ' ἴδού, ἐπὶ τέλους, καὶ τὸ βουλγαρικὸν πυροβολικόν. 'Απὸ τρεῖς διευθύνσεις οἱ Βούλγαροι κτυποῦν τοὺς ἴδικούς μας.

Δύο Γερμανικὰ ἀεροπλάνα, μὲ τὸν μαῦρον σταυρὸν εἰς τὰ πτερύγιά των, ἀπογειώνονται καὶ ἔρχονται νὰ ἐπισημάνουν τὴν θέσιν τῆς πυροβολαρχίας. Εὔτυχῶς ὅμως τὰ κανόνια μας εἶναι σχετικῶς καλῶς κρυμμένα, καὶ οἱ ἀεροπόροι δὲν ἡμποροῦν νὰ σημειώσουν ἀκριβῶς τὴν θέσιν των. 'Ἐν τούτοις αἱ ἔχθρικαι ὀβίδες ἀρχίζουν νὰ ἐκρηγγούνται γύρω ἀπὸ τὴν χαράδραν καὶ ὑψώνουν θεόρατα σύννεφα σκόνης. Πέντε βουλγαρικαὶ πυροβολαρχίαι, βαρέος καὶ πεδινοῦ πυροβολικοῦ, ἔχουν τώρα συγκεντρώσει τὰ πυρά των ἐναντίον τῆς θέσεως, τὴν ὄποιαν τοὺς ὑπέδειξαν τὰ γερμανικὰ ἀεροπλάνα μὲ τὸν ἀσύρματόν των.

'Ο Διοικητής τῆς μοίρας διατάσσει τότε τοὺς ἄνδρας τού νὰ ἀφῆσουν τὰ κανόνια καὶ νὰ ὑπάγουν νὰ κρυφθοῦν εἰς μίαν συστάδα θάμνων εἰς ὀλίγην ἀπόστασιν πρὸς τὰ ὄπίσω. Κανεὶς ὅμως δὲν ὑπακούει.

—'Εσεῖς, γιατὶ δὲν φεύγετε; κ. μοίραρχε; ἐρωτᾶ ἔνας πυροβολητής.

—'Εγώ, παιδί μου, δὲν μπορῶ ν' ἀφήσω τὰ κανόνια μου.

—Τότε γιατὶ νὰ τ' ἀφήσωμε ἔμεις, κύριε μοίραρχε; 'Εδῶ θὰ μείνωμε!

Καὶ ὡς ἄλλοι τριακόσιοι τῶν Θερμοπυλῶν, οἱ γενναῖοι πυροβοληταὶ μένουν ἀπτόητοι εἰς τὰς θέσεις των, ἐνῷ κί βουλγαρικαὶ ὁβίδες βοήζουν γύρω των.

Ἐναὶ θραῦσμα ὁβίδος πληγώνει τὸν ἀρχισκοπευτὴν δεκανέα κάτω ἀπὸ τὸ μάτι. Ὁ μοίραρχος διατάσσει τοὺς νοσοκόμους νὰ τὸν μεταφέρουν ὅπισω καὶ νὰ τὸν περιποιηθοῦν. Ὁ γενναῖος ὅμως Λαρισσινὸς ἀρνεῖται:

—Θὰ μείνω στὴ θέσι μου! κύριε μοίραρχε.

Δὲν ἀφήνει κᾶν οὔτε νὰ ἐπιδέσουν τὸ τραῦμα του, ἀπὸ τὸ ὅποιον ρέει ἄφθονον τὸ αἷμα. Ἀρκεῖται μόνον νὰ τὸ ἀλείψῃ μόνος του μὲ ὀλίγον ιώδιον. Καὶ μένει εἰς τὴν θέσιν του.

Ἐν ἄλλῳ θραῦσμα πληγώνει σοβαρῶς εἰς τὸ στῆθος, παρὰ τὴν μασχάλην, τὸν ἰατρὸν τῆς πυροβολαρχίας. Ἀμέσως κατόπιν μία ἄλλη ὁβὶς πίπτει εἰς τὸ μέσον τῆς πυροβολαρχίας, πληγώνει 4 πυροβολητὰς καὶ ἐπιφέρει κάποιαν βλάβην εἰς ἔνα κανόνι.

Οἱ ιατρὸς δὲν ἀφήνει τοὺς νοσοκόμους νὰ τὸν ἐπιδέσουν, ἃν καὶ μόλις ἡμπορῆ νὰ σταθῇ εἰς τοὺς πόδας του, ἃν καὶ τὸ τραῦμα του εἶναι πολὺ σοβαρώτερον ἀπὸ τὰ τραύματα τῶν στρατιωτῶν. Ἐπιβλέπει μόνος του τὴν ἐπίδεσιν τῶν τραυμάτων καὶ τότε μόνον ἀφήνει τοὺς νοσοκόμους νὰ τὸν μεταφέρουν σχεδὸν ἀναισθητον πλέον πρὸς τὰ ὅπισω. Ὁ μηχανουργὸς δεκανεὺς ἀδιαφορῶν διὰ τὰς ὁβίδας πλησιάζει τὸ κανόνι, ποὺ ἐβλήθη, ἔξαγει τὰ ἐργαλεῖα του, ἀνάπτει ἔνα σιγαρέττον καὶ ἀπάραχος, ὡς νὰ εύρισκεται εἰς τὸ ἐργαστήριόν του, ἀρχίζει νὰ ἐπιδιορθώνῃ τὸν κιλλί-

βάντα τοῦ κανονιοῦ του. Μίαν ὡραν ἀργότερα τὸ κάνονι ἥτο πάλιν ἔτοιμον.

"Ολην τὴν ἡμέραν ἡ πυροβολαρχία μας ἔμενε ὑπὸ τὸ ἔχθρικὸν πῦρ, τὸ ὄποιον ἐνετάθη ἴδιώς κατὰ τὸ πρωὶ καὶ βράδυ. "Ολην τὴν ἡμέραν, οἱ γενναῖοι μας, ἀπτόητοι, γαλήνιοι, μειδιῶντες, ἀστειεύμενοι, ἔμειναν εἰς τὰς θέσεις των, χωρὶς εὔτυχῶς νὰ ὑποστοῦν καμμίαν ἄλλην ἀπώλειαν ἢ ζημίαν. Καὶ μόνον κατὰ τὰς 9 τὸ βράδυ ἡ πυροβολαρχία, συμφώνως μὲ τὰς διαταγὰς ποὺ εἶχε, συνετάχθη εἰς τάξιν πορείας καὶ ησυχα ἡσυχα, ὡς νὰ ἐπέστρεφεν ἀπὸ γυμνάσια, ἐγύρισεν ὁπίσω εἰς τὴν θέσιν της.

Αὐτὴ ἥτο ἡ ἐπιχείρησις, ἡ ὅποια ἀνηγγέλθη εἰς τὸ κοινὸν μὲ ὀλίγας λέξεις, μέσα εἰς ἐν ξηρὸν ἀνακοινωθέν. Δὲν εἶχεν ἀνάγκην ὅμως νὰ ὑμνηθῇ ἀπὸ ἀνακοινωθέντα ἡ γενναία πυροβολαρχία. Ἀρκεῖ εἰς αὐτὴν, ὅτι ἐγράφη καὶ αὐτὴ μὲ ἀσβεστα γράμματα εἰς τὴν ἐθνικὴν βίβλον τῶν ἀφανῶν ἡρώων.

Η ΔΟΣΑ ΤΩΝ ΨΑΡΩΝ

Στῶν Ψαρῶν τὴν ὄλόμαυρη ράχη
περπατώντας ἡ δόξα μονάχη
μελετᾶ τὰ λαμπρὰ παλληκάρια
καὶ στὴν κόμη στεφάνι φορεῖ
γενομένο ἀπὸ λίγα χορτάρια,
ποὺ εἶχαν μείνει στὴν ἔρημη γῆ.

A. Σολωμός

Ο ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΣΜΥΡΝΗΣ

1. «Ο ΚΑΛΟΣ ΠΟΙΜΗΝ!»

Τὸ Ἱερὸν Εὐαγγέλιον ὁμιλεῖ διὰ τὸν Καλὸν Ποιμένα, ὃ ὅποιος θυσιάζει τὴν ζωὴν του ὑπὲρ τῶν προβάτων του.

Τὸν Καλὸν Ποιμένα τοῦ Εὐαγγελίου ἡξιώθη νὰ τὸν ἴδῃ μὲ τοὺς ἴδιους ὀφθαλμούς ἢ γενεά μας εἰς τὸν ἔθνομάρτυρα Μητροπολίτην τῆς Σμύρνης Χρυσόστομον.

Μὲ τὸν μαρτυρικὸν του θάνατον μᾶς ἔδειξεν, ὅτι δὲν ἔλειψαν, ὅτι δὲν θὰ λείψουν ποτέ, οἱ ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι ἡξεύρουν νὰ θυσιάζουν τὴν ζωὴν των διὰ τοὺς ἄλλους, ὅταν ἡ ἀνάγκη τὸ καλέσῃ. "Ἐνας ποιμὴν ἦτο καὶ αὐτός. "Ἐνας ποιμὴν ἀνθρώπων. Καὶ ὅταν τὰ πρόβατά του ἐκινδύνευσαν, τὸν μεγάλον κίνδυνον, δὲν τὰ ἔγκατέλειψε νὰ φύγῃ, διὰ νὰ σώσῃ τὸν ἑαυτόν του. "Ἐμεινε μαζί των ἕως τὴν τελευταίαν στιγμήν, βοήθεια καὶ παρηγορία των. Καὶ ὅταν ἔχύθησαν οἱ λύκοι, οἱ ἄνθρωποι λύκοι, εἰς τὴν μάνδραν διὰ νὰ κατασπαράξουν τὰ πρόβατα, ἐστάθη ἐμπρός των αὐτὸς καὶ ἐθυσιάσθη πρῶτος διὰ τὴν σωτηρίαν των.

Εἰς τὰ Συναξάρια τῶν Ἅγίων καὶ τῶν Μαρτύρων, τὰ ὅποια ἀνιστοροῦν τὴν ζωὴν καὶ τὸν θάνατον τῶν ἥρωών της θρησκείας καὶ τῆς Πατρίδος, ἔνα νέον Συναξάριον γράφεται μὲ τὸ Ἱερὸν αἷμα τοῦ Μητροπολίτου: Τὸ Συναξάριον τοῦ Χρυσοστόμου.

2. Η ΖΩΗ ΤΟΥ

Εις τὰ 1868, ὁ πληθυσμὸς τῆς Τρίγλιας, ἐνὸς γραφικοῦ χωρίου τῆς Βιθυνίας, ἔδέχετο τὴν ἡμέραν τῶν Φώτων, τὸν Μητροπολίτην τῆς Προύσης Νικόδημον, ὅστις περιώδευε τὴν ἐπαρχίαν του. Οἱ προεστοί, οἱ διδάσκαλοι μὲ τοὺς μαθητάς των εἶχον καταβῆ εἰς τὴν παραλίαν, διὰ νὰ ὑποδεχθοῦν τὸν Δεσπότην των.

Ἐν μέσῳ ὅλου αὐτοῦ τοῦ κόσμου ἦτο καὶ μία γυνὴ μὲ ἐν βρέφος εἰς τὴν ἀγκάλην της, τὸ ὅποιον ἔφερεν ἐκεῖ, διὰ νὰ τὸ εὐλογήσῃ ὁ Δεσπότης. Μία γραῖα συγγενής της, ἡ ὅποια τὴν εἶδεν ἐκεῖ, τὴν ἐπλησίασε, τὴν ἡσπάσθη καὶ σταυρώνουσα τὸ βρέφος μὲ τὴν τρέμουσαν χεῖρα της τὴν ἡγχήθη: «Νὰ σὲ ἀξιώσῃ ὁ Θεός, Καλλιόπη μου, νὰ τὸ ἰδῇς Δεσπότη, μιὰ φορὰ, σὰν τὸ Δεσπότη μας, τὴν εὐχὴν του νάχουμε».

Ἡ γυνὴ αὐτὴ μὲ τὸ βρέφος, ἦτο ἡ Καλλιόπη Καλαφάτη, σύζυγος ἐνὸς καλοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὴν Τρίγλισ, καὶ τὸ βρέφος της ἦτο τὸ παιδίον, τὸ ὅποιον ἦτο πεπρωμένον νὰ γίνη ὁ Μητροπολίτης τῆς Σμύρνης.

Ἡ εὐχὴ τῆς καλῆς γριούλας εἶχεν ἐκπληρωθῆ.

Ἄπὸ τὴν στιγμὴν ἐκείνην τὸ βρέφος εἶχεν ἀφιερωθῆ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Ἐμεγάλωσε, ἐσπούδασε, ἀνεστήθη καμάρι τῶν γονέων του, διὰ τὴν προκοπήν του καὶ τὴν καλωσύνην του. Καὶ ἔνας ἦτο ὁ πόθος του:

«Θέλω νὰ σπουδάσω ἀκόμη», ἔλεγεν εἰς τὸν πατέρα του, «νὰ γίνω Δεσπότης στὴν Κρήτη».

Ἡ Κρήτη, ἡ ὅποια δὲν εἶχε παύσει οὐδὲ μίαν στιγμὴν

ν' ἀγωνίζεται, διὰ τὴν ἐλευθερίαν της, προσείλκυε τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου. Καὶ ὠνειρεύετο ν' ἀφιερώσῃ τὴν νέαν του ζωὴν καὶ τὰ σπάνια δῶρα τῆς ψυχῆς του εἰς τὸν ἡρωϊκὸν τόπον.

‘Ο πατήρ του, ὁ ὅποιος ἔβλεπε τὴν ὥραίαν ἐπιθυμίαν τοῦ τέκνου του, ἐπώλησε καὶ τὸ τελευταῖον κτῆμα, τὸ ὅποιον τοῦ ἀπέμενε, καὶ ἔστειλε τὸν μικρόν του Χρυσόστομον ἐσωτερικὸν μαθητὴν εἰς τὴν περίφημον Θεολογικὴν Σχολὴν τῆς Χάλκης. Ἐκεῖ μὲν τὴν διδασκαλίαν τῶν μεγάλων διδασκάλων τοῦ Γένους ἦνοιξαν οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ψυχῆς του ἐμπρὸς εἰς τὸ θαῦμα τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς θρησκείας τοῦ Χριστοῦ. Οἱ ἀρχαῖοι συγγραφεῖς καὶ οἱ πατέρες τῆς Ἐκκλησίας ἦσαν τὰ προσφιλῆ του ἀναγνώσματα. ‘Ο “Ομηρος καὶ τὸ Εύαγγέλιον. ‘Ο Πλάτων καὶ ὁ Χρυσόστομος. ‘Ο Αἰσχύλος καὶ ὁ Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνός ‘Η αἰωνίσ καὶ ἀθάνατος ‘Ἐλλάς!

Βαδίζων, ὁ νέος Χρυσόστομος, εἰς τὸν δρόμον τῆς σοφίας καὶ τῆς ἀρετῆς δὲν ἦργησε νὰ προκόψῃ. Εἰς τὰ 1897 γίνεται Πρωτοσύγγελος τῶν Πατριαρχείων. Καὶ λαμπρύνει τὴν ἐπίσημον θέσιν του μὲ τὸ κήρυγμά του, τὸ ὅποιον ὑπενθύμιζε τοὺς μεγάλους θρησκευτικούς ρήτορας τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὸ ὅποιον ἄφησεν ἐποχὴν εἰς τὴν ίστορίαν τῶν Πατριαρχείων.

Εἰς τὰ 1902 καὶ εἰς ἡλικίαν 35 μόνον ἐτῶν, χειροτονεῖται Ἐπίσκοπος καὶ τοποθετεῖται εἰς τὴν ιερὰν Μητρόπολιν τῆς Δράμας. Ἀποχαιρετᾶ τὴν Πόλιν καὶ ἀσπαζόμενος τὴν χεῖρα τοῦ Πατριάρχου, διὰ νὰ μεταβῇ εἰς τὴν νέαν του θέσιν, ὅπου τὸν καλοῦν μεγάλα θρησκευτικὰ καὶ ἔθνικὰ καθήμοντα, ψιθυρίζει συγκεκίνημένος, ώς ὄρκον τῆς πίστεως, τὰ ὥραια αὐτὰ καὶ προφητικὰ λόγια:

«Μὲ ὅλην μου τὴν καρδίαν καὶ μὲ ὅλην μου τὴν διά-

νοιαν πηγαίνω νὰ ὑπηρετήσω τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ Γένος. Καὶ ἂν εἴναι πεπρωμένον ἡ μίτρα αὐτή, τὴν ὅποιαν τὰ ἄγια σου χέρια ἐπέθεσαν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου, νὰ χάσῃ τὴν λάμψιν τῶν πετραδιῶν της, θὰ γίνῃ δι’ ἐμὲ ἀκάνθινος στέφανος μαρτυρίου».

‘Ο μητροπολιτικὸς θρόνος τῆς Δράμας δὲν ἐγνώρισε λαμπρότερον Δεσπότην ἀπὸ τὸν Χρυσόστομον. Ἐν ἡμέραις ἔθνικῶν τρικυμιῶν καὶ κινδύνων, ἐκράτησε τὸ πηδάλιον τῆς Ἐκκλησίας, μὲ τὰς στιβαράς του χεῖρας, ὡς ἄξιος κυβερνήτης. Καὶ ἐνῷ ἀγωνίζεται μὲ τοὺς ἔχθρούς τῆς Πίστεως καὶ τῆς Πατρίδος, τὸν ἴδιον καιρὸν περιφέρεται ἀκαταπόνητος εἰς τὴν ἐπισκοπήν του, ὡς ἀληθινὸς πατήρ. Φθάνει ἕως τὸ τελευταῖον χωρίον, κτίζει ἐκκλησίας, νοσοκομεῖα καὶ ὁρφανοτροφεῖα, ίδρυει λαϊκὰ ἀναγνωστήρια καὶ μουσικοὺς ὁμίλους, νεκροταφεῖα, σχολεῖα καὶ γυμναστήρια. Κατασκευάζει ἀκόμη παντοῦ τεχνικὰ ἔργα, δρόμους καὶ ύδραγωγεῖα.

‘Η διάβασίς του ἀπὸ τὴν Δράμαν είναι εύλογία Θεοῦ. Καὶ ὅταν ἀφήνῃ τὴν ἐπαρχίαν του, διὰ νὰ μεταβῇ εἰς τὴν νέαν του θέσιν, τὴν Ἑλληνικωτάτην Σμύρνην, ὅπου τὸν καλοῦν ἄλλα μεγάλα καθήκοντα, ὅταν ἀποχαιρετᾷ τὴν ποίμνην του ὁ καλὸς ποιμήν, ἄνδρες, γυναικες, παιδιά, νέοι καὶ γέροντες, ἔνας δλόκληρος λαὸς κλαίει γύρω του καὶ ἀσπάζεται τὰς χεῖρας καὶ τὰ ράσα του. —Στὸ καλό, Δέσποτα! Εἴθε νὰ γίνῃ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

3. ΤΟ ΜΑΡΤΥΡΙΟΝ ΤΟΥ.

‘Ο Χρυσόστομος συνεχίζει εἰς τὴν Σμύρνην τὸ ἐν Δράμα ἔργον του. Δεσπότης - πατήρ καὶ δεσπότης - ἔθναπόστολος. Καὶ ὅταν ἡλευθερώθη ἡ πόλις αὐτὴ, ὁ Χρυσόστομος ἥλθεν ἐκεῖ, διὰ νὰ δεχθῇ τὸν ἑλληνικὸν στρατόν. Δὲν ἦτο ὅμως πεπρωμένον ἡ Σμύρνη νὰ χαρῇ διὰ πολὺν καιρὸν τὴν ἐλευθερίαν της. Ἡλθον αἱ ἀπαίσιαι καὶ ὀλέθριαι ἡμέραι. Σκλάβα πάλιν ἡ ἑλληνοπούλα, ἡ Σμύρνη. Τὰ φανατισμένα πλήθη τοῦ ἔχθροῦ, ὁ τυφλὸς ὄχλος, οἱ ἄνθρωποι, τοὺς ὅποιους ὁ πόλεμος μεταβάλλει εἰς θηρία, χύνονται ὡς σίφων εἰς τὸν ὠραῖον τόπον, ὁ ὅποιος ἔως χθές ἀκόμη ἐπανηγύριζε τὴν ἐλευθερίαν του. «‘Ο σώζων σωζέτω». Κυνηγητὸν καὶ φυγή!

‘Ο Χρυσόστομος κινδυνεύει. Εἰς αὐτὸν κατὰ πρῶτον θὰ στραφῇ ἡ μανία τοῦ φανατισμένου ὄχλου. Εἶναι ὁ θρησκευτικὸς Ἀρχηγός. Καὶ θὰ εἴναι τὸ πρῶτον θῦμα. Μήπως δὲν τὸ γνωρίζει;

‘Ο Ἀρχιεπίσκοπος τῶν Καθολικῶν τοῦ προσφέρει τὰ μέσα νὰ σωθῇ. Τοῦ ἔχει ἔτοιμον θέσιν ἐπὶ ξένου ἀτμοπλοίου, τὸ ὅποιον εἴναι ἔτοιμον ν’ ἀναχωρήσῃ. Μετά τινας στιγμὰς θὰ εἴναι πλέον ἀργά. Καὶ ὁ Χρυσόστομος, μὲ μίαν θείαν γαλήνην ἀπλωμένην εἰς τὸ πρόσωπόν του, τοῦ ἀπαντᾶ:

«Εἶναι παραδεδομένον εἰς τὸν ἑλληνικὸν κλῆρον νὰ μὴ ἀποχωρίζεται ἀπὸ τὸ ποίμνιόν του. Καὶ εἴναι χρέος τοῦ καλοῦ ποιμένος νὰ μένη πλησίον τῶν προβάτων

του, μέχρι τῆς ἐσχάτης στιγμῆς. Θὰ ἀκολουθήσω τὰ πατροπαράδοτα!»

Καὶ μένει. "Ολοι οἱ ἐπίσημοι φεύγουν. Αὔτὸς μένει, ως καλὸς ποιμὴν παρὰ τὸ ποίμνιόν του, ἀψηφῶν τοὺς λύκους. "Εως τὴν τελευταίαν στιγμὴν μοιράζει βιηθήματα, παρηγορεῖ, ἐγκαρδιώνει. Καὶ μετ' ὄλιγον ἀντικρύζει τὸν θάνατον μὲ τὴν γαλήνην τοῦ μάρτυρος. ὅστις δίδει τὸ τελευταῖον, τὸ ὅποιον ἔχει νὰ δώσῃ, διὰ τοὺς ἄλλους. Τὴν ζωὴν του. 'Απὸ τὴν στιγμὴν αὐτὴν μία ἀόρατος χείρ τοποθετεῖ εἰς τὴν σεβαστήν του κεφαλήν, τὸν ἀκάνθινον στέφανον τῆς θυσίας, ἡ ὅποια λάμπει περισσότερον ἀπὸ ὅλα τὰ ἀδαμαντοκόλλητα στέμματα τοῦ κόσμου τούτου.

Τὸ σῶμα του ποιὸς ἥξεύρει, ποῦ σύρεται αίματωμένον, κατεξεσχισμένον, κουρελιασμένον! Μέσα ὅμως ἀπὸ τὴν φωτιὰν καὶ τὸν χαλασμόν, ὑψώνεται τὸ ἱερόν του ἀνάστημα, μὲ νέαν λάμψιν καὶ νέον κάλλος, ἐπάνω εἰς τὸν ἀχειροποίητον θρόνον, τὸν ὅποιον τοῦ ὑψώνει ἡ Ἱστορία. Καὶ ἡ δόξα, ἡ ὅποια τὸν στεφανώνει μὲ δάφνας, χαράσσει μὲ πύρινα γράμματα εἰς τὸ βάθρον τοῦ θρόνου του: «Ο Καλὸς Ποιμῆν».

ΣΤΟ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟ

Φτερουγίζουν στήν μορφή του πόθοι κι ὄνειρα μεγάλα
 κι ἄν τὸν πνίξουν στήν κρεμάλα,
 θ' ἀντηχοῦν ἀγγελικὰ τοῦ δεσπότη οἱ προσευχὲς..
 γιὰ παλληκαριῶν ψυχές.

"Αφοβος, ἀντρειωμένος
 γιὰ τὴν Πίστι γιὰ τὸ γένος
 βροντὴ κάνει τὴ λαλιά του
 καὶ πετᾶ μὲ τὸν ἀετό,
 ποὺ ραγιάδων βογγητὸ
 τὸν ξυπνᾶ μὲς στὴ φωλιά του.

Νάτος ὁ Μητροπολίτης! μὲ τὰ χέρια σηκωμένα
 τοὺς ἀγῶνες εύλογεῖ
 καὶ μὲ μάτια βουρκωμένα
 «Χαῖρε, λέγει, ἡρώων γῆ!»

Γ. Σουρῆς

Ο ΕΘΝΙΚΟΣ ΥΜΝΟΣ

Σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν κόψι
τοῦ σπαθιοῦ τὴν τρομερή,
σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν ὅψι,
ποὺ μὲ βιὰ μετράει τὴ γῆ.

’Απ’ τὰ κόκκαλα βγαλμένη
τῶν ‘Ελλήνων τὰ ιερά,
καὶ σὰν πρῶτα ἀντρειωμένη,
χαῖρε, ὡ! χαῖρε, ’Ελευθεριά!

’Εκεī μέσα ἐκατοικοῦσες
πικραμένη, ἐντροπαλή
κι ἔνα στόμα ἐκαρτεροῦσες
«ελα πάλι!» νὰ σου είπῃ.

”Αργειε νάρθη ἐκείνη ἡ μέρα
κι ἦταν ὅλα σιωπηλά,
γιατὶ τάσκιαζ’ ἡ φοβέρα
καὶ τὰ πλάκων’ ἡ σκλαβιά.

Δυστυχής! παρηγορία
μόνη σοῦ ἔμεινε, νὰ λὲς
περασμένα μεγαλεῖα,
καὶ διηγώντας τα νὰ κλαῖς!

Κι ἀκαρτέρει κι ἀκαρτέρει
φιλελεύθερη λαλιά,
τὸ ἔνα κτύπαε τᾶλλο χέρι,
ἀπὸ τὴν ἀπελπισιά.

Κι ἔλεες: «πότε, ἄ! πότε βγάνω
τὸ κεφάλι ἀπ’ τὶς ἐρημιές;»
καὶ ἀποκρίνοντο ἀπὸ πάνω
κλάψες, ἄλυσες, φωνές!

Τότ’ ἐσήκωνες τὸ βλέμμα
μέσ’ τὰ κλάματα θολό,
καὶ στὸ ροῦχο σου ἐσταζ’ αἷμα,
πλῆθος αἷμα ἑλληνικό.

Μὲ τὰ ροῦχα αἵματωμένα
ξέρω ὅτι ἔβγαινες κρυφὰ
νὰ γυρεύης εἰς τὰ ξένα
ἄλλα χέρια, δυνατά.

Μοναχὴ τὸ δρόμο ἐπῆρες,
ἐξανάρθες μοναχή·
δὲν εῖν’ εὔκολες οἱ θύρες
ἄν ἡ χρεία τὶς κουρταλῆ.

”Αλλος σοῦ ἔκλαψε στὰ στήθια
ἀλλ’ ἀνάσασι καμιὰ
ἄλλος σοῦ ἔταξε βοήθεια
καὶ σὲ γέλασε φριχτά.

”Αλλοι, ὡīμέ! στὴ συφορά σου,
ὅπου ἔχαιροντο πολύ,
«σύρε νάβρης τὰ παιδιά σου,
σύρε!» ἔλεγαν οἱ σκληροί.

Φεύγει ὀπίσω τὸ ποδάρι
κι ὁλογρήγορο πατεῖ
ἢ τὴν πέτρα, ἢ τὸ χορτάρι,
ποὺ τὴν δόξα σου ἐνθυμεῖ.

Ταπεινότατη σοῦ γέρνει
ἢ τρισάθλια κεφαλή,
σὰν φτωχοῦ, ποὺ θυροδέρνει,
κι εἶναι βάρος του ἡ ζωή.

Ναί· ἀλλὰ τώρα ἀντιπαλεύει
κάθε τέκνο σου μὲ δρμή,
ποὺ ἀκαταύπαυστα γυρεύει
ἢ τὴ νίκη, ἢ τὴ θανή.

Δ. Σολωμός

ΕΝ ΠΟΛΥ ΜΑΚΡΙΝΟΝ ΤΑΞΙΔΙΟΝ

Σήμερον θὰ κάμωμεν ἐν πολὺ μακρινὸν ταξίδιον.
 Ἐλᾶτε μαζί μου! Δὲν θὰ πληρώσητε ναῦλα, δὲν ἔχετε
 ἀνάγκην ἀπὸ διαβατήρια καὶ ἀπὸ ἀποσκευάς. Ἐτσι,
 ὅπως εἰσθε, ἐλᾶτε. Ἀν καὶ τὸ ταξίδιον, τὸ ὅποιον
 θὰ κάμωμεν, εἶναι μακρινόν, πολὺ μακρινόν, τόσον μα-
 κρινόν, ὥστε κανεὶς ἀνθρωπος δὲν τὸ ἐπεχείρησεν ἀ-
 κόμη, ἐν τούτοις θὰ τὸ τελειώσωμεν πολὺ ταχέως καὶ
 μετ' ὀλίγον θὰ ἐπιστρέψωμεν.

Τὸ ὄχημα, εἰς τὸ ὅποιον θὰ ἐπιβιβασθῶμεν, τρέχει πο-
 λύ, πολὺ περισσότερον καὶ ἀπὸ τὸν ταχύτερον σιδηρό-
 δρομον, καὶ ἀπὸ τὸ ταχύτερον ἀεροπλάνον. Τὸ ὄχημα,
 τὸ ὅποιον θὰ μᾶς μεταφέρῃ κατὰ τὸ ταξίδιον αὐτό, εἶναι
 μία φωτεινὴ ἀκτίς. Γνωρίζετε πόσον ταχέως τρέχει ἡ
 ἀκτίς αὐτή, δηλ. τὸ φῶς; Εἰς ἐν δευτερόλεπτον διανύει
 300.000 χιλιόμετρα! Ἰδού! δὲν θὰ προφθάσωμεν νὰ
 εἰσέλθωμεν εἰς τὸ ὄχημα καὶ μετὰ ἐν δευτερόλε-
 πτον καὶ κάτι θὰ εύρισκωμεθα ἐπὶ τῆς Σελήνης, τὴν
 ὁποίαν πρὸ μιᾶς στιγμῆς ἐβλέπομεν κάτω ἀπὸ τὴν
 γῆς μας, ὡς πανσέληνον.

Τώρα πλέον περιπατοῦμεν ἐπάνω εἰς τὴν Σελήνην.
 Βαδίζομεν ἐπὶ τῶν πελωρίων βουνῶν της καὶ ἐν μέσῳ
 ἀναριθμήτων κρατήρων ἡφαιστείων. Αἰσθανόμεθα βε-
 βαίως δύσπνοιάν τινα, ἀφ' ὅτου ἐφθάσαμεν ἐδῶ,
 διότι δὲν δυνάμεθα γὰρ ἀναπνέωμεν κανονικῶς. Ἀήρ καὶ
 ἀτμόσφαιρα, ὅπως ἐν τῇ γῇ, δὲν εύρισκεται ἐδῶ. Ἄλλα

δὲν ἔχομεν καὶ καιρὸν νὰ ἀναπνέωμεν. Τὰ πάντα εἰναι
ἔδω τόσον ἐκπληκτικά, ώστε ἀπὸ τὴν κατάπληξιν
μας, δὲν μᾶς μένει καιρὸς οὔτε νὰ ἀναπνεύσωμεν.

Ο ἥλιος καίει ἐπάνω ἀπὸ τὴν κεφαλήν μας. Κάμνει
τόση ζέστη, ώστε τὸ νερὸν ἔχει γίνει ἀτμός, ἔχει χαθῆ,
χρόνια καὶ χρόνια πρίν. Καὶ κατ' σύτὸ τὸ θερμότε-
ρον θέρος ἀκόμη εἰς τὴν Γῆν ἡ θερμοκρασία μόλις
φθάνει τοὺς 40—45 βαθμούς. Ἐδῶ ὅμως φθάνει καὶ δια-
κοσίους βαθμούς ύπερ τὸ μηδέν! Οὔτε εἰς τὸ Βελούτ-
χιστάν, οὔτε εἰς τὴν Σαχάραν, οὔτε εἰς τὴν φλογερὰν
κάμινον ἡ ζέστη δὲν φθάνει τοὺς βαθμούς αὐ-
τούς. Αἱ πέτραι, τὰς ὅποιας πατοῦμεν ἔδω εἰς τὴν Σε-
λήνην, καίουν περισσότερον ἀπὸ κάρβουνα ἀναμμένα.

Καὶ ὅμως, παράξενον πρᾶγμα! Ἡ τόση ζέστη δὲν
μᾶς στενοχωρεῖ διόλου. Ἀπεναντίας αἰσθανόμεθα τὸν
έαυτόν μας ἐλαφρότερον παρ' ὅσον ἡμεθα εἰς τὴν Γῆν.
Μήπως ἔξητμίσθη τὸ σῶμα μας καὶ ἔφυγον ὅλα τὰ ύ-
γρά, τὰ ὅποια περιέχει; "Οχι! ὁχι! Τὸ σῶμα μας εἶναι
τὸ ἴδιον, δὲν ἐψήθη, δὲν ἔξηράνθη. Εἶναι ὅμως ἔξ φορὰς
περίπου ἐλαφρότερον ἀπὸ ὅ, τι ἦτο εἰς τὴν Γῆν μας.
Ἐκεὶ ἔζυγίζομεν 48 ὄκαδας, ἔδῶ τὸ σῶμα μας ζυγίζει
μόνον 8 ὄκαδες!"

Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ εἰς ὅλα τὰ πράγματα, τὰ ὅ-
ποια ἐφέραμεν μαζί μας ἀπὸ τὴν Γῆν. Διότι ἡ Σελήνη
εἶναι μικρότερα ἀπὸ τὴν Γῆν καὶ ἡ δύναμις αὐτῆς, ἡ
ὅποια εἶναι αἰτία νὰ ἔχῃ βάρος κάθε πρᾶγμα, ἡ βαρύ-
της δηλ., εἶναι ἔξ φορὰς μικροτέρα. Τοιουτοτρόπως ἥ-
μεῖς, οἱ ὅποιοι ἔχομεν συνηθίσει μὲ ἔξαπλασίαν βαρύ-
τητα, δὲν κουραζόμεθα. Πηδῶμεν ως ἐρίφια, ἀναβαί-

νομεν βράχους, καταβαίνομεν κρημνούς, γρήγορα γρήγορα χωρὶς καμμίαν κούρασιν. Μᾶς φαίνεται, ὅτι πετῶμεν ὑψηλά! Πῶς ὅχι; Πηδῶμεν ἔξι φοράς ὑψηλότερα, ἔξι φοράς μακρύτερα. Νὰ φαντασθῆτε, ὅτι ἔδω μερικοὶ 'Ολυμπιονίκαι θὰ ἐπήδων ἀλμα 40 καὶ 50 μέτρων εἰς ὕψος ἢ μέχρι 80 μέτρων εἰς μῆκος!

"Ἐπειτα τὶ οὐρανὸς εἶναι αὐτὸς ἀπ' ἐπάνω μας! Εἰς τὴν γῆν ὁ οὐρανὸς μᾶς φαίνεται πάντοτε ὥραῖος, πότε καταγάλανος, πότε σκεπασμένος μὲν λευκὰ ἢ μελανὰ σύννεφα. Ἀπὸ τὴν σελήνην ὅμως ὁ οὐρανὸς φαίνεται κατάμαυρος, ώς πίσσα, καὶ τὰ ἀστρα φεγγοβόλοῦν ώς ἀναμμένα ἡλεκτρικὰ φῶτα, ἀκόμη καὶ ὅταν ἡ ἡμέρα εἶναι ἡλιόλουστος. Τοῦτο δὲ συμβαίνει, διότι δὲν ὑπάρχει ἐκεī οὔτε νερόν, οὔτε ὄμιχλη. Κανὲν σύννεφον δὲν ταξιδεύει ἐκεī, ὥστε νὰ μετριάσῃ τὴν λάμψιν τοῦ ἡλίου. 'Ο οὐρανὸς οὕτω κατάμαυρος, ὅπως εἶναι, μένει πάντοτε καθαρὸς καὶ αἴθριος.

Καὶ ὅπως εἰς τὸν οὐρανὸν τῆς Σελήνης δὲν φαίνονται σύννεφα, οὕτω καὶ εἰς τὴν ἐπιφάνειάν της, ἥτις εἶναι κατάξηρος καὶ πετρώδης, ὅσον καὶ ἂν τρέχωμεν δεξιὰ καὶ ἀριστερά, δὲν συναντῶμεν οὔτε ἐν ρυάκιον, οὔτε μίαν κοιλάδα, οὔτε ἐν αύλάκιον, ὅπου νὰ εύρισκεται ὀλίγον νερόν. Πῶς νὰ ζήσωμεν ἔδω χωρὶς νερὸν καὶ χωρὶς ἀέρα;

Παρατηροῦμεν ὄλόγυρά μας τὰ βουνά. "Ολα ἔχουν διάφορον ὅψιν ἀπὸ τὰ βουνὰ τῆς Γῆς μας. Εἶναι περισσότερον ἄγρια, περισσότερον ἀπότομα, περισσότερον ὑψηλά. Εἰς τοὺς πρόποδάς των οὔτε μικροὶ λόφοι εύ-

ρίσκονται, οὕτε χώματα σωρευμένα. Ἀμμος, χώματα καὶ σκόνη λείπουν ἐντελῶς. Περιπατοῦμεν, περιπατοῦμεν καὶ δὲν εύρισκομεν τίποτε ἄλλο ἀπὸ σκληροὺς βράχους. Καὶ ἀφοῦ λείπει ὁ ἄὴρ καὶ τὸ νερόν, καὶ ἐκεῖ ὑψηλὰ εἰς τὰ βουνὰ καὶ κάτω εἰς τὰς πεδιάδας, οὕτε βρέχει, οὕτε χιονίζει, οὕτε χάλαζα πίπτει. Οὕτε χειμῶν ὑπάρχει, οὕτε θέρος, οὕτε ἄνοιξις, οὕτε φθινόπωρον. Ὁ ἴδιος μονότονος καιρὸς πάντοτε, ἡ αὐτὴ ζέστη, ὅταν λάμπῃ ὁ ἥλιος, τὸ αὐτὸ ψῦχος, ὅταν δὲν φέγγῃ ὁ ἥλιος. Οὕτω καὶ ἡ ἐπιφάνεια τῆς Σελήνης ἐπὶ χιλιάδας ἔτῶν τώρα εἶναι ἀμετάβλητος, ὅπως ᾖτο τὴν ἐποχήν, κατὰ τὴν ὅποιαν ἐπάγωσε καὶ ἔλειψε τὸ νερὸν καὶ ὁ ἄὴρ.!

Παράξενος τόπος ἀλήθεια!..

Νά! ἐκεῖ εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ βουνοῦ εύρισκεται ἔνας μικρὸς κόκκος ἄμμου. Μένει ἐκεῖ ἐπὶ χιλιάδας ἔτῶν ἀκίνητος. Δὲν διέρχεται ἐκείθεν κανὲν ζῶον νὰ τὸν κινήσῃ. Δὲν φυσᾶ ἄνεμος νὰ τὸν ρίψῃ κάτω. Δὲν πίπτει βροχή, νὰ τὸν παρασύρῃ. Καὶ θὰ μένῃ ἐκεῖ αἰωνίως, ἐνόσω ὁ δορυφόρος αὐτὸς τῆς Γῆς δὲν διαλυθῇ εἰς τεμάχια, δὲν ἀνάψῃ νὰ γίνῃ πῦρ καὶ ἀέρια, δὲν καταστραφῇ.

Ἐπειτα, ἐνόσω προχωροῦμεν μαζί, περιττὸν καὶ νὰ μοῦ ὅμιλητε. Καὶ παραπλεύρως μου ἂν εἴσθε, καὶ ἂν φωνάζετε εἰς τὸ αὐτίον μου, ὅσον δυνατὰ ἡμπορεῖτε, δὲν σᾶς ἀκούω. Διότι, ὅπως γνωρίζετε, ἡ φωνή, ὁ ἥχος, μεταδίδεται μὲ τὰ κύματα τοῦ ἀέρος. Ἀφοῦ ὅμως δὲν ὑπάρχει ἀήρ, δὲν ὑπάρχουν οὕτε κύματα, ἀέρος, οὕτε

ῆχος! Ἀπόλυτος, βαθυτάτη σιωπή! "Οσοι ἐβαρύνθησαν τοὺς κρότους καὶ τὸν θόρυβον, ὅστις γίνεται εἰς τὰς πόλεις καὶ τὰ χωρία, ἃς ἔλθουν νὰ ζήσουν ἐδῶ. "Αν ἡμπορέσουν δηλαδὴ νὰ ζήσουν χωρὶς νερὸν καὶ χωρὶς ἀέρα!

"Ἐνῷ ἰστάμεθα εἰς τὸ ἄνοιγμα ἐνὸς κρατῆρος, τόσον μεγάλου, ὅση εἶναι ὀλόκληρος ἡ Πελοπόννησος, παίρνομεν μίαν πελωρίαν πέτραν εἰς τὰς χεῖρας μας. Εἰς τὴν Σελήνην ἡμποροῦμεν νὰ σηκώσωμεν εὔκόλως μίαν πέτραν ἔξ φορὰς μεγαλυτέραν ἑκείνης, τὴν ὅποιαν ἡμποροῦμεν νὰ σηκώσωμεν εἰς τὴν Γῆν. Τὴν ρίπτομεν ἐντὸς τοῦ κρατῆρος. Ἡ πέτρα κατρακυλᾶ ἐντὸς τοῦ κρατῆρος καὶ πηγαίνει βαθειά, πολὺ βαθειά. Κρότον ὅμως δὲν ἀκούομεν καθόλου. Εἶναι ως νὰ ἐρρίψαμεν ἑκεī μέσα εἰς τὴν ἄβυσσον μίαν σφαῖραν ἀπὸ βάμβακα.

Καθὼς προχωροῦμεν τόσον ταχέως, ἀναβαίνομεν εἰς τὰς κλιτῦς ἐνὸς πολὺ ύψηλοῦ βουνοῦ. Λάμπουν γύρω μας πέτραι καὶ μέταλλα, λεῖα καὶ στίλβοντα, τὰ ὅποια δὲν ἔχουν κανὲν θάμβωμα, καμμίαν ἀμυχήν. Ποῖος θὰ τὰ ἔκαμνεν ἐδῶ νὰ χάσουν τὴν λάμψιν των; 'Ο ἀήρ ἡ τὸ νερόν; Ποῖος θὰ ἔκαμνεν εἰς αὐτὰ ἀμυχήν, ἀφοῦ κανεὶς δὲν ζῇ ἐδῶ; 'Απὸ τὸ βουνὸν βλέπομεν τὴν ἐπιφάνειαν τῆς Σελήνης νὰ ἀπλώνεται γύρω μας σιωπηλή. 'Η λάμψις της μας τυφλώνει...

'Επάνω εἰς τὴν γῆν τὰ βουνά, τὰ ὅποια φαίνονται γύρω, ἔχουν ἄλλα μὲν ζωηρότερα χρώματα, ἄλλα δὲ ἀμυδρότερα καὶ θαμβά, ἀναλόγως τῆς ἀποστάσεως ἀπὸ τὸν ἥματς. 'Εδῶ ὅμως εἰς τὴν Σελήνην, ὅσον μακράν

καὶ ἂν εἰναι τὰ βουνά, ἔχουν τὸ αὐτὸ σχῆμα καὶ διακρίνονται καθαρὰ κάτω ἀπὸ τὸν μαῦρον καὶ αἴθριον οὐρανόν.

—”Αν θελήσωμεν νὰ μείνωμεν μίαν ἡμέραν ἐπάνω εἰς τὴν Σελήνην, δηλαδὴ καθ’ ὅλον τὸ διάστημα, ἀφ’ ὃτου ἀνατείλῃ ὁ ἥλιος μέχρις ὃτου δύσῃ, πρέπει νὰ παρέλθουν 360 ὥραι. Δηλαδὴ 15 ἡμερονύκτια τῆς Γῆς! ‘Ο ἥλιος, μόλις ἀνατείλῃ, προχωρεῖ σιγὰ σιγὰ εἰς τὸν μαῦρον οὐρανὸν τῆς Σελήνης. “Οσον πλησιάζῃ ὁ ἥλιος εἰς τὴν δύσιν του, τόσον αἱ σκιαὶ τῶν βουνῶν μεγαλώνουν. Τὸ αὐτὸ βέβαια γίνεται καὶ εἰς τὴν Γῆν. Εἰς τὴν Σελήνην ὅμως αἱ σκιαὶ εἰναι τόσον μελαναί, ὥστε, ἀμα εἰσέλθωμεν ἐντὸς αὐτῶν, δὲν βλέπομεν τίποτε πρὸ ἡμῶν. Νομίζομεν ὅτι ἐτυφλώθημεν. Καὶ ἀπὸ τὴν Γῆν ὅμως μὲ τηλεσκόπιον ἡμπτοροῦμεν νὰ ἴδωμεν πόσον μελαναὶ εἰναι εἰς τὴν Σελήνην αἱ σκιαὶ τῶν βουνῶν της.

”Αν ἐπρόκειτο μόνον αὐτὰ νὰ ἴδωμεν ἐδῶ, βεβαίως δὲν θὰ ἐπρεπε νὰ κάμωμεν τὸν κόπον ἐνὸς τόσον μακρινοῦ ταξιδίου.

’Αλλ’ ἔχει τόσα ἄλλα παράδοξα ἐδῶ. Κατὰ τὴν δύσιν τοῦ ἥλιου αἱ κορυφαὶ τῶν βουνῶν λαμπτοκοποῦν καὶ ἀστράπτουν. ”Οταν δύσῃ ὁ ἥλιος, αἴφνης ἐπέρχεται παγερὸν ψῦχος. Τόσον μέγα ψῦχος γεννᾶται, ὥστε, καὶ δέκα γούνας ἂν ἐφοροῦμεν, ἀδύνατον θὰ ἥτο νὰ ζεσταθῶμεν. Θὰ μοῦ είπῆτε, ὅτι πρέπει νὰ ἀνάπτωμεν τὴν νύκτα φωτιάν, διὰ νὰ μὴ κρυώνωμεν. Νὰ ἀνάψωμεν ὅμως πυράν, μέ τί; Ζύλα δὲν εύρισκονται ἐδῶ. Καὶ ἂν ἀκόμη προσπαθήσωμεν νὰ ἀνάψωμεν ὅσα ξύ-

λα ἐφέραμεν ἀπὸ τὴν γῆν, θὰ κοπιάσωμεν ἀδίκως.
Ἄφοῦ δὲν ὑπάρχει καθόλου ἀήρ, πῶς θ' ἀνάψῃ ἡ φωτιά;

Καὶ γνωρίζετε τί ψῦχος κάμνει ἐδῶ; Εἰς τὰ ψυχρότερα μέρη τῆς Γῆς κάποτε φθάνει τὸ ψῦχος τοὺς 50 καὶ 60 βαθμούς ὑπὸ τὸ μηδέν. Ἐδῶ ὑπερβαίνει τοὺς 150 βαθμούς! Παγώνουν καὶ ὁ ὑδράργυρος καὶ τὸ αἷμα καὶ αἱ πέτραι καὶ τὰ μέταλλα! Καὶ ἡ νὺξ αὐτῇ, ἡ κατάψυχρος, διαρκεῖ τόσας ἡμέρας τῆς Γῆς μας, ὅσσας ἔχει καὶ ἡ ἡμέρα τῆς Σελήνης.

ΠΩΣ ΦΑΙΝΕΤΑΙ Η ΓΗ ΜΑΣ

· Τι ὡραίον θέαμα ὅμως βλέπομεν τὴν νύκτα αὐτήν! Ιστάμεθα εἰς τὸ μέσον τῆς Σελήνης, εἰς μίαν ἀπέραντον ἔκτασιν, εἰς μίαν θάλασσαν, ὅπως λέγουν οἱ ἀστρονόμοι τὰς μεγάλας ὄμαλὰς χώρας τῆς Σελήνης. Τὸ μέρος αὐτὸ λέγεται «Κόλπος τοῦ Μέσου». Ἐξαπλωνόμεθα αὐτοῦ ὑππιοι, διὰ νὰ δυνάμεθα νὰ παρατηρῶμεν καλύτερον τὸ πελώριον οὐράνιον σῶμα, τὸ ὅποιον τὴν ὥραν αὐτήν εύρισκεται ἀκριβῶς ἐπάνω ἀπὸ τὴν κεφαλήν μας, εἰς τὸ Ζενίθ, ὅπως λέγουν. Καὶ τὸ πελώριον τοῦτο σῶμα μένει ἀκίνητον, εἰς τὸ ἴδιον μέρος. Καὶ χιλιάδες χρόνια ἂν μείνωμεν οὕτω ἐξηπλωμένοι, θὰ τὸ βλέπωμεν πάντοτε νὰ μένῃ ἐκεῖ ἐπάνω ἀπὸ τὴν κεφαλήν μας! Οἱ ἥλιος ἀνατέλλει καὶ δύει, ἡ σφαῖρα ὅμως, ἡ καλύτερον ὁ δίσκος αὐτός, μένει ἀκίνητος ἐκεῖ εἰς τὴν αὐτήν θέσιν. Καὶ ἡξεύρετε ποιὸν εἶναι τὸ οὐράνιον αὐτὸ σῶμα; Δὲν θὰ τὸ ἐπιστεύομεν, ἂν δὲν τὸ ἐβλέπομεν μὲ τὰ μάτια μας! Εἶναι ἡ Γῆ! Ἡ ἴδική μας ἡ

Γῆ, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἔξεκινήσαμεν διὰ τὸ ταξίδιον αὐτό!

‘Η Σελήνη περιστρέφεται περὶ τὴν Γῆν καὶ δεικνύει πάντοτε τὸ ἴδιον πρόσωπον. Δι’ αὐτό, ὅπως εἴμεθα ἔξηπλωμένοι ἐπὶ τῆς Σελήνης, βλέπομεν διαρκῶς τὴν Γῆν εἰς τὸ αὐτὸ σημεῖον τοῦ οὐρανοῦ.

Οὕτω δυνάμεθα ἀπ’ ἐδῶ νὰ βλέπωμεν, πῶς ὁ ἥλιος ρίπτει τὰς ἀκτῖνας του ἐπάνω εἰς τὴν Γῆν. ‘Η Γῆ δὲν λάμπει ἀντικρύ μας ὡς ἀργυροῦς δίσκος, ἀλλὰ μᾶς παρουσιάζει διάφορα ζωηρὰ χρώματα. Μᾶς φαίνεται ἡ Γῆ ὡς μία σφεῖρα ἀπὸ λεπτήν πορσελάνην, ἥτις ἔσωθεν ἔχει ἀναμμένην μίαν κολοσσιαίαν ἥλεκτρικὴν λυχνίαν! Καὶ σκορπίζει τόσον δυνατὸν φῶς ἐπὶ τῆς Σελήνης, ὥστε ἡ νὺξ ἐκεī δὲν εἶναι καθόλου σκοτεινή. Καὶ γυνωρίζετε πόσον μεγάλη φαίνεται ἡ Γῆ ἀπὸ τὴν Σελήνην; Τριάκοντα φοράς μεγαλυτέρα, παρ’ ὅσον βλέπομεν ἡμεῖς τὴν Σελήνην ἀπὸ τὴν Γῆν!

Καὶ καθὼς περνοῦν αἱ ὥραι, διακρίνομεν καθαρά, πῶς ἡ Γῆ στρέφεται περὶ τὸν ἄξονά της ἐκ δυσμῶν πρὸς Ἀνατολάς. Εἰς τὸ ἀνατολικόν της ἄκρον ὀλίγον κατ’ ὀλίγον τὸ λυκόφως σκεπάζει τὴν μεγάλην ἔκτασιν τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὡκεανοῦ. Τώρα αὐτὸς εἰσέρχεται εἰς τὴν νύκτα, ἥτις βασίλευει εἰς τὸ ἄλλο ἡμισφαίριον τῆς Γῆς. Ἐπειτα φαίνεται μία ζώνη φωτεινή. Ἐδῶ εἶναι ἡ Καμτσιάτκα, ἡ Ἰαπωνίσ καὶ ἡ Κορέα, καὶ κατωτέρω τὸ περιδέραιον τῶν νήσων τῆς Σούνδης, ἔως κάτω εἰς τῶν Αὔστραλίαν, ὅπου λάμπει ἀκόμη. Εἰς τὸ Δέλτα τοῦ Γάγγη ἀρχίζει νὰ προβάλλῃ νέα ἡμέρα καὶ οἱ ἄγριοι ἐλέφαντες, οἵτινες ὀλην τὴν νύκτα ἐκοιμήθησαν

ὅρθιοι, χαιρετίζουν τὴν ἀνατολὴν μὲ τὰ σαλπίσματα τῆς προβοσκίδος τῶν. Καὶ τὰ σαλπίσματα αὐτὰ ἀντηχοῦν εἰς τὰ δάση τῶν Ἰνδιῶν καὶ τῆς Κεϋλάνης. Ἐντὸς ἐπτὰ ὥρῶν σιγὰ σιγὰ ὅλη ἡ Ἀσία διακρίνεται ἐπὶ τῆς γηίνης σφαίρας, ἥτις περιστρέφεται. Εἰς τὸ βόρειον ἡμίσφαίριον ἐπικρατεῖ θέρος. Λάμπει ἐκεῖ ἡ Ἀσία μὲ χίλια χρώματα, πότε ζωηρὰ καὶ καθαρά, πότε θαμβὰ καὶ σκοτεινά. Τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς Ἀσίας μᾶς φαίνεται ζωηρὸν κίτρινον, ἀπὸ τοὺς μεγάλους ἔρημους τόπους, τοὺς ὅποιους ἔχει τὸ ἐσωτερικὸν της. Αἱ χλοεραὶ πεδιάδες καὶ τὰ δάση της φαίνονται πράσινα. Ἀνάμεσα εἰς τὸ πράσινον καὶ τὸ κίτρινον ἀπλώνονται μεγάλαι τεφρόχροοι ζῶνται. Εἶναι αἱ ὁροσειραὶ τοῦ Θιβέτ καὶ τῆς ὑψηλῆς Ἀσίας. Ἐκεῖ πλησίον διακρίνονται μὲ λευκὰς ταινίας τὰ αἰωνίως χιονισμένα Ἰμαλάϊα.

Μεταξὺ τοῦ Περσικοῦ κόλπου καὶ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης φαίνεται ἡ κιτρίνη Ἀραβία καὶ εἰς τὰ βόρεια αὐτῆς διακρίνονται καθαρῶς τρεῖς σκοτειναὶ κηλīδες: ἡ Κασπία θάλασσα, ἡ Ἀράλη λίμνη καὶ ἡ Μαύρη θάλασσα.

Οὕτω βλέπομεν τὴν Ἀσίαν ἀπὸ τὴν Σελήνην, ὅταν εἴναι θέρος. Ἀν εἴχομεν καιρὸν καὶ ἂν ἡδυνάμεθα νὰ μείνωμεν ἐκεῖ, διὰ νὰ τὴν παρατηρήσωμεν πῶς φαίνεται, ὅταν εύρισκεται εἰς τὴν χειμερινὴν ἐποχὴν, τί διαφορετικὴν θὰ τὴν ἐβλέπομεν! "Ολη ἡ Σιβηρίσ θὰ μᾶς ἐφαίνετο ἀπὸ τὰς χιόνας κατάλευκος ὡς κιμωλία καὶ αἱ λευκαὶ ταινίαι, αἱ χιόνες δηλ. τῶν ὁροσειρῶν, θὰ ἐφαίνοντο τότε πολὺ πλατύτεραι καὶ πολὺ μακρότεραι.

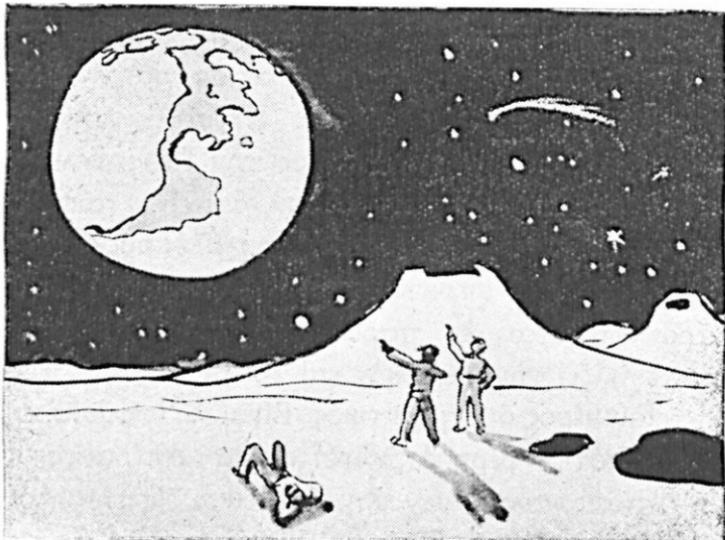
"Αν μείνωμεν ἐκεῖ ἔξηπλωμένοι ὀλίγας ὥρας, θὰ
ἰδωμεν τὴν Εύρωπην νὰ προβάλλῃ ἀπὸ τὸ σκότος
καὶ νὰ φωτίζεται καὶ αὐτὴ μὲ τὴν σειράν της. 'Οπου-
δήποτε φθάνει τὸ φῶς, οἱ λευκοὶ ἄνθρωποι ἀρχίζουν
νὰ ἔξυπνοῦν καὶ νὰ πηγαίνουν εἰς τὰς ἐργασίας των.
'Απὸ τὰ Ούραλια ἕως τὴν Ρωσίαν, τὴν Κωνσταντι-
νούπολιν, τὰς Ἀθήνας, ἐπειτα εἰς τὴν Βιέννην τὴν Ρω-
μην, τοὺς Παρισίους, τὸ Λονδίνον, ἀλληλοδιαδόχως
εἰς τὰς πόλεις καὶ χώρας, ἡ ἡμέρα χαράζει. Εἰς τὰ ἐρ-
γοστάσια αἱ μηχαναὶ συρίζουν, αἱ σφῦραι κτυποῦν.
Διακρίνομεν εἰς τὰ Βαλκάνια καθαρὰ τὴν πα-
τρίδα μας καὶ εἰς τὸ κάτω μέρος τὴν Πελοπόννησον,
διὰ τὴν ὁποίαν οἱ ἀρχαῖοι ἔλεγον, ὅτι εἶναι τόσον με-
γάλη, ὅσον κοί ἡ Σελήνη. "Ἐπειτα βλέπομεν ἐν μα-
κρουλὸν ὑπόδημα στρατιωτικόν. Εἶναι ἡ Ἰταλία. Πε-
ραιτέρω φαίνεται ἐν παράξενον τετράπλευρον, τὸ
ὅπεριον ἐγγίζει τὴν Ἀφρικήν καὶ τὸ ὅπεριον βρέχει ἀπὸ
τὸ δυτικὸν μέρος ὁ Ἀτλαντικός. Εἶναι ἡ Ἰσπανία.

Εἰς τὰ νότια μέρη ἀπλώνεται μία ἀπέραντος κι-
τρίνη ἔκτασις, τόσον μεγάλη, ὅση εἶναι εἰς τὴν Ἀσίαν
ἡ ἔρημος τῆς Γόβης. Εἶναι ἡ Σαχάρα τῆς Ἀφρικῆς.
Καὶ ἀκόμη νοτιώτερον ἀπλώνεται κάτι ως δέρμα ὑαί-
νης μὲ μελανὰς σειράς καὶ κηλίδας. Εἶναι τὸ Σουδάν.

Περὶ τὸν Ἰσημερινὸν ἡ Ἀφρική φαίνεται σκοτεινο-
πράσινος, ως ἐκ τῶν πολλῶν δασῶν της. "Ἐπειτα, ἀ-
κόμη νοτιώτερον, λάμπει μὲ κίτρινα καὶ σκοτεινὰ
χρώματα ἡ τελευταία ἄκρα τῆς Ἀφρικῆς.

Τώρα εἶναι μεσημβρία εἰς τὴν Εύρωπην καὶ εἰς τὴν
Ἀφρικήν. Καθὼς ὅμως ἡ Γῆ στρέφεται περὶ τὸν ἄξονά

της, ἐντὸς ὀλίγου πλησιάζει ἡ ἑσπέρα καὶ ἔπειτα τὴν καλύπτει τὸ σκότος. Τώρα φωτίζεται καλῶς ὁ Ἀτλαντικὸς Ὡκεανός, ἀπὸ τὸν Βόρειον Πόλον μέχρι τοῦ Νοτίου. Ἡ ἐπιφάνειά του ἀστράπτει εἰς τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἥλιου τόσον, ὡστε κλείομεν τοὺς ὄφθαλμούς, ὡσὰν νὰ ἐβλέπομεν εἰς κάτοπτρον. Εἰς τὰ νότια μέρη, κάτωθεν

τοῦ Ἰσημερινοῦ, προβάλλει μετ' ὀλίγον ἡ Βραζιλία, τὸ τριγωνικόν της ἄκρον πρῶτον. Ἔπειτα διακρίνομεν τὴν Λαβραδόρην, τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας καὶ τὸν Καναδᾶν. Τώρα οἱ κάτοικοι τοῦ Νέου Κόσμου ἔχουν καὶ ἀρχίζουν τὰς ἐργασίας των, ἐνῷ εἰς τὸν Παλαιὸν Κόσμον κοιμῶνται βαθέως. Γυρίζει, γυρίζει ἡ Γῆ! Τώρα λάμπουν αἱ κορυφαὶ τῶν ὄρέων τῶν "Ανδεων καὶ τῶν

Βραχωδῶν ὄρέων, καὶ ἔπειτα φεγγοβολεῖ μία ἀπέραντος πρασίνη ἔκτασις. Εἶναι ὁ Εἰρηνικὸς Ὡκεανός.

ΑΙ ΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΕΛΗΝΗΣ

‘Η Γῆ λοιπὸν ἔκαμε μίαν ὄλόκληρον στροφὴν περὶ τὸν ἄξονά της καὶ ἐν ἡμερονύκτιον παρῆλθεν. ‘Η νὺξ ὅμως εἰς τὸν «Κόλπον τοῦ Μέσου» δὲν παρῆλθεν ἀκόμη. Ποῦ νὰ περάσῃ! Πρέπει νὰ συμπληρωθοῦν 360 ὥραι. Περιμένομεν ἔξηπλωμένοι ἔκει καὶ ἐπαναβλέπομεν τὰ ἴδια πράγματα. Καὶ αἴφνης ἐν φωτεινὸν σημεῖον φαίνεται πλησίον μας, πολλὰ χιλιάδας μέτρα ύψηλότερον ἀπὸ ἔκει, ὅπου εἴμεθα. Μετ’ ὀλίγον τὸ σημεῖον αὐτὸ μεγαλώνει. Σιγὰ σιγὰ καὶ ἄλλα σημεῖα λευκὰ καὶ ἀργυρᾶ λάμπουν ὑψηλὰ καὶ ὀλόγυρά μας. Εἶναι αἱ κορυφαὶ τῶν βουνῶν καὶ τῶν λόφων τῆς Σελήνης, τὰς ὅποιας ἥρχιζαν νὰ φωτίζουν αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου. Εἶναι ἡ πρωΐα τῆς νέας σεληνιακῆς ἡμέρας, ἡ αύγὴ καὶ ἡ ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου. Τὰ βουνὰ ρίπτουν καὶ πάλιν τὰς μακρὰς καὶ πυκνὰς σκιάς των. Οὔεδις ὅμως ἥχος ἔρχεται νὰ ταράξῃ τὴν ἡσυχίαν μας. Σιωπὴ βαθεῖα τὴν ἡμέραν, ὅπως καὶ τὴν νύκτα. Ἀλλὰ ἀρχίζει τώρα ἡ ζέστη, ἡ ἀνυπόφορος ζέστη, ἥτις μᾶς ψήνει. Οἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου φωτίζουν τὴν ἄκραν τοῦ «Κόλπου τοῦ Μέσου» Φθάνουν πλησίον μας. Τώρα ὅσοι βλέπουν τὴν Σελήνην ἀπὸ τὴν Γῆν, τὴν βλέπουν ὡς ἡμισέληνον. Εἶναι τὸ πρῶτον τέταρτον. Ἐντὸς μιᾶς ἑβδομάδος, ὁ ἡλιος προχωρεῖ σιγὰ σιγὰ ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ τῆς Σελήνης, εὑρίσκεται εἰς τὸ Ζενίθ ἐπάνω εἰς τὴν κεφαλήν της.

’Απὸ τὴν Γῆν τώρα ἡ Σελήνη φαίνεται πανσέληνος. Αἴ-
φνης ὁ ἥλιος ἀρχίζει νὰ κρύπτεται ὅπισθεν τῆς Γῆς. Τώρα
ἐκρύβη ἐντελῶς, εἰς ὄλόκληρον δὲ τὴν Σελήνην ἀπλώ-
νεται σκότος καὶ ψυχος. Ἡ Σελήνη διέρχεται μέσα ἀπὸ
τὴν μικρὰν σκιὰν τῆς Γῆς, ἥτις φθάνει πολὺ πέραν τῆς
Σελήνης. Εἰς τὴν Γῆν τὸ πέρασμα αὐτὸ τῆς Σελήνης
διὰ τῆς γηίνης σκιᾶς λέγεται ἔκλειψις τῆς Σε-
λήνης. Δὲν διαρκεῖ πολλὴν ὥραν, διότι μετ' ὀλίγον
ἀρχίζει νὰ ἔξερχεται πάλιν ἀπὸ τὴν ἀντίθετον ἄκρων
τῆς Γῆς ὁ ἥλιος καὶ νὰ φωτίζῃ πάλιν τὴν Σελήνην. Καὶ
ἡ σκιὰ τῆς Γῆς ὀλισθαίνει σιωπηλὰ καὶ ἀθόρυβα, ὡς
σκιά, ὅπως εἶναι, ἀπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς Σελήνης καὶ
πηγαίνει νὰ κοιμηθῇ εἰς τὸ ἄπειρον διάστημα ἀνενό-
χλητος

Πολὺ μονότονα ζῆ κανεὶς—ἄν ἡμπορῇ δηλ. νὰ
ζήσῃ—ἐπὶ τῆς Σελήνης. Φθάνει ὅσον διάστημα ἐμείνα-
μεν ἐδῶ. Θὰ ἔξακολουθήσωμεν τὸ ταξίδιόν μας;

Πῶς νὰ τὸ ἔξακολουθήσωμεν, ἀφοῦ τὸ ὅχημά μας τρέ-
χει τόσον ἀργά! Τί εἶναι 300.000 χιλιόμετρα εἰς τὸ
δευτερόλεπτον ἢ 18 ἑκατομμύρια χιλιόμετρα τὸ λεπτόν,
ἄν θέλωμεν τὰ ταξιδεύσωμεν εἰς τὸν οὐρανόν; Μὲ αὐ-
τὴν τὴν ἀσήμαντον ταχύτητα θέλομεν 4 1)2
ἔτῶν ἀδιάκοπον ταξίδιον, διὰ νὰ φθάσωμεν εἰς τὸ ἄ-
στρον, τὸ ὅποιον εἶναι ὁ πλησιέστερος εἰς τὴν Γῆν
μας ξένος ἥλιος, τὸ "Αλφα τοῦ Κενταύρου,
ὅπως τὸ λέγουν! 'Ο ίδικός μας ἥλιος μόλις φαίνεται
ἐκεῖθεν. Καὶ ἄν ἔξακολουθήσωμεν τὸ ταξίδιόν μας ἐπὶ
ἔτη καὶ ἔτη, δέκα, τριάκοντα, πεντήκοντα, ἐν ἀδιάκο-

πον ταξίδιον, μόλις θὰ φθάσωμεν εἰς τὰ πλησιέστερα ἄστρα. "Αν ἡδύνατο ἔνας ἀνθρωπος νὰ ζήσῃ χιλιάδας ἔτη καὶ ἐταξίδευε μὲ τὴν ταχύτητα αὐτὴν τῶν 18 ἑκατομμυρίων χιλιομέτρων τὸ λεπτόν, εἰς 9 χιλιάδας ἔτη θὰ ἔφθανε εἰς ἀστέρας, τοὺς ὅποιους βλέπομεν μὲ τοὺς ὁφθαλμούς μας νὰ λάμπουν, εἰς τὸν οὐρανόν! Καὶ ἀκόμη μακρύτερα ἀπ' αὐτὰ εἶναι ἄλλα, τὰ ὅποια μόνον μὲ τὸ τηλεσκόπιον βλέπομεν. 'Εκεῖνος δὲ ὁ Γαλαξίας εἶναι μία ἀπέραντος ἀμμουδιὰ ἄστρων! Διὰ νὰ ταξίδευσῃ τις μέσα εἰς αὐτὸν ἀπὸ τὸ ἐν ἄκρον του ἔως τὸ ἄλλο χρειάζεται, καὶ μὲ τὴν ταχύτητα τοῦ φωτὸς ἀκόμη, ἀρκετὰ ἑκοστομμύρια ἔτη! Τόσον ἀπέραντος εἶναι ὁ κόσμος καὶ τόσον ἀπειρος εἶναι τὰ δημιουργήματα τοῦ Θεοῦ!

Δι' ἐν τοιοῦτον ταξίδιον δὲν εἴμεθα καθόλου παρεσκευασμένοι. Οὔτε μηχανὴν ἔχομεν, ἢτις νὰ τρέχῃ ταχύτερον ἀπὸ τὸ φῶς, οὔτε τὰ ὀλίγα ἔτη τῆς ζωῆς μας ἐπαρκοῦν δι' ἐν τοιοῦτον ταξίδιον.

Καὶ ὁ νοῦς μας ἀκόμη σταματᾶ εἰς τὸ μέτρημα καὶ εἰς τὸ ἀπέραντον αὐτὸ χάος τοῦ κόσμου. Τὸ καλύτερον, τὸ ὅποιον ἔχομεν νὰ κάμωμεν, εἶναι νὰ ἐπιστρέψωμεν ἀπὸ τὴν Σελήνην εἰς τὴν ἀγαπημένην μας μητέρα, τὴν Γῆν, ἐκεῖθεν δὲ νὰ θαυμάζωμεν τὸ μεγαλεῖον τοῦ Κόσμου καὶ τοῦ Δημιουργοῦ του. «Ως ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα Σου Κύριε! Πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας!»

ΓΗ ΚΑΙ ΟΥΡΑΝΟΣ

Τὸ βλέμμα στρέφω πρὸς τὴν γῆν
 καὶ βλέπω καὶ θαυμάζω
 καὶ τῆς σοφίας τὴν πηγὴν
 ἐν συστολῇ δοξάζω.
 Κ' ἔξισταμαι δοξολογῶν
 τὸν πάνσοφον δημιουργόν.

Λειμῶνες, ὅρη, ποταμοί,
 ἀνθόστρωτοι κοιλάδες
 χαράδραι, ρύακες, δρυμοί,
 γελῶσαι πεδιάδες,
 τὸ πᾶν τερψίθυμος εἰκὼν
 καὶ θέαμα μαγευτικόν.

Παρατηρῶ τὸν οὐρανόν,
 τί κάλλος, ὄψις ποία!
 Αὔγαζον φῶς παντοτεινὸν
 'Ψίστου παρουσία!
 Κ' ἔξισταμαι δοξολογῶν
 τὸν πάνσοφον δημιουργόν.

Τοῦ θόλου ὄψις κυανῆ,
 Ἀνατολὴ ροδίνη,
 χρυσῆ νεφέλη φαεινή,
 ἀστέρες καὶ σελήνη,
 τὸ πᾶν τερψίθυμος εἰκὼν
 καὶ θέαμα μαγευτικόν.

A, Κατακονζηνὸς

Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΣΕΛΙΣ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΣ ΜΟΥ
(Ἐπιστολή).

Τὸ σχολικὸν ἔτος, παιδί μου, ἐτελείωσε λοιπόν. Ἡδη πρόκειται ν' ἀποχωρισθῆς ἀπὸ τοὺς διδασκάλους καὶ συμμαθητάς σου.

Τοῦτο σὲ λυπεῖ, δὲν εἶναι ἀληθές; Διότι εἶμαι βεβαία, ὅτι ἀγαπᾶς τὸ παλαιὸν σχολεῖον σου, εἰς τὸ ὅποιον ἐπὶ ἔξ ἔτη, δις τῆς ἡμέρας, ἐδοκίμαζες τὴν χαρὰν τῆς ἐργασίας, τὸ σχολεῖον, εἰς τὸ ὅποιον ἐπὶ ἐν χρονικὸν διάστημα τόσον μακρόν, κατὰ τὰς αὐτὰς ὥρας, ἔβλεπες τὰ αὐτὰ παιδία, τοὺς αὐτοὺς διδασκάλους, τοὺς αὐτοὺς γονεῖς, καὶ τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, οἱ ὅποιοι σὲ ἐπερίμενον πάντοτε, μὲ τὸ μειδίαμα εἰς τὸ στόμα. Τὸ παλαιὸν σχολεῖον σου, ὅπου τὸ πνεῦμα σου ἀνεπτύχθη, ὅπου εὗρες τόσους πολλοὺς συντρόφους, ὅπου ἐκάστη λέξις, τὴν ὅποιαν ἤκουσες, εἶχε σκοπὸν τὴν ὠφέλειάν σου, οὐδέποτε δὲ ἐδοκίμασες μίαν δυσαρέσκειαν, ἡ ὅποιαν νὰ μὴ ἦτο εἰς σὲ ἀναγκαία.

Φέρε μαζί σου τὴν ἀγάπην ταύτην καὶ ἀποχαιρέτησε μὲ τὴν καρδίαν σου πάντας τοὺς συμμαθητάς σου.

Τινὲς ἔξ αὐτῶν θὰ πάθουν ἵσως δυστυχήματα, θὰ χάσουν προώρως πατέρα καὶ μητέρα· ἄλλοι θ' ἀποθάνουν νέοι· ἄλλοι ισως θὰ χύσουν εὐγενῶς τὸ αἷμα των ὑπὲρ τῆς πατρίδος· πολλοὶ θὰ γίνουν καλοὶ καὶ ἔντιμοι τεχνίται καὶ πατέρες ἐργατικῶν καὶ σεμνῶν οἰκογενειῶν, ὅπως εἶναι καὶ αἱ ἴδικαι των. Ποῖος γνωρίζει δέ, μήπως κανεὶς ἔξ αὐτῶν δυνηθῇ νὰ προσφέρῃ μίαν

ήμέραν σπουδαίας ύπηρεσίας εἰς τὴν πατρίδα του καὶ νὰ καταστήσῃ τὸ ὄνομά του ἔνδοξον!

΄Αποχαιρέτησε λοιπὸν αὐτοὺς μετ' ἀγάπης. "Αφησε εἰς τὴν μεγάλην αὐτὴν οἰκογένειαν ἐν μέρος τῆς καρδίας σου, εἰς τὴν οἰκογένειαν, εἰς τὴν ὅποιαν εἰσῆλθες μικρὸν παιδίον καὶ ἀπὸ τὴν ὅποιαν ἐξέρχεσαι νεανίσκος, τὴν ὅποιαν ὁ πατέρας σου καὶ ἡ μήτηρ σου ἀγαπῶσι πολύ, διότι καὶ σὺ ἡγαπήθης πολὺ ἐν αὐτῇ. Ή σχολὴ εἶναι μήτηρ, τέκνον μου. Αὔτῃ σὲ ἔλαβεν ἀπὸ τὰς ἀγκάλας μου, μόλις ὁμιλοῦντα, καὶ τώρα σὲ ἐπιστρέφει εἰς ἐμὲ μεγάλον, ισχυρόν, ἀγαθόν, ἐπιμελῆ. "Ας εἶναι εὐλογημένη! Σὺ δὲ μὴ λησμονήσῃς αὐτὴν ποτέ, τέκνον μου.

"Ω! εἶναι ἀδύνατον νὰ τὴν λησμονήσῃς! Θὰ γίνης ἀνήρ, θὰ περιοδεύσῃς τὸν κόσμον, θὰ ἴδης πόλεις ἀπεράντους καὶ μνημεῖα θαυμάσια καὶ θὰ λησμονήσῃς πολλὰ ἐξ αὐτῶν. Άλλὰ τὸ σεμνόν, λευκὸν αὐτὸ οἰκοδόμημα μὲ τὰ μεγάλα παράθυρα καὶ τὸν μικρὸν κῆπον, εἰς τὸν ὅποιον τὰ πρῶτα ἀνθη τοῦ πνεύματός σου ἐξῆλθον τοῦ κάλυκός των, θὰ βλέπης μέχρι τῆς τελευταίας ήμέρας τῆς ζωῆς σου, ὅπως θὰ βλέπω ἐγὼ τὴν οἰκίαν, εἰς τὴν ὅποιαν ἥκουσα κατὰ πρῶτον τὴν φωνήν σου.

΄Η μήτηρ σου.

ΤΕΛΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Δι' ἀστερίσκου σημειώνονται τὰ ποιήματα

Α'. ΚΥΚΛΟΣ

α) Φύσις

	σελ.
* 1. Πάει τὸ καλοκαίρι (Γ. Προβελέγγιος)	3
* 2. Ὁ τρύγος (Κ. Κρυστάλλης)	4
* 3. Τὸ σταφύλι (Γ. Δροσίνης)	5

β) Θρησκευτικὴ ζωὴ

4. Ἰστορία ἑνὸς μοναχοῦ (Τολστόη - Διασκ.)	6
* 5. Προσευχὴ (Ἄχ. Παράσχος)	15

γ) Οἰνογενειακὴ ζωὴ

6. Τί κατώρθωσε τὸ γεράνιον (Α. Ο.)	16
---	----

δ) Πολιτιστικὴ ζωὴ

7. Ἔνας κόσμος ἐντὸς σταγόνος ὕδατος (Π. Νιρβάνας)	24
8. Ὁ δισκοβόλος τοῦ Μύρωνος (Π. Νιρβάνας)	28

ε) Κοινωνικὴ ζωὴ

9. Ἔνας λαὸς καὶ ἔνας βασιλεὺς (Π. Νιρβάνας)	31
10. Δύο καλοὶ σύντροφοι	34
*11. Τὸ ρόδον (Ἄλ. Ραγκαβῆς)	35
12. Ὁ κοινοτάρχης (Π. Νιρβάνας)	35
*13. Τί θέλω (Άλ. Βλάχος)	38

στ) Ἐργασία

*14. Ἡ ἔξοχὴ (Σ. Μαρτζώκης)	39
15. Τὸ «φυλακτό» τοῦ Μάγου (Π. Νιρβάνας).....	40

ζ) Πατριωτικὴ διηγήσεις

16. Τὸ κυπαρίσσι (Ἑλλ. Παράδοσις)	45
---	----

σελ.

17. Ἡ ήρωις τῆς Λήμνου Μαρούλα (Χ. Παπαμάρκου)	47
*18. Τραγοῦδι κλέφτικο (Δημώδες)	49

η) Ταξίδια

19. Ἡ Δῆλος (Π. Νιρβάνας)	50
20. Τὸ ήφαίστειον τῆς Σαντορίνης (Π. Νιρβάνας) ..	56

B'. ΚΥΚΛΟΣ

a) Φύσις

* 1. Ό χειμών (Γ. Βιζυηνός)	65
-----------------------------------	----

β) Θρησκευτικὴ ζωὴ

* 2. Χριστούγεννα (Κ. Παλαμᾶς)	66
3. Τὸ εἰκόνισμα τῆς Παναγίας ('Ι. Δαμβέργης).....	67

γ) Οἰκογενειακὴ ζωὴ

* 4. Τὸ ξεπλήρωμα (Δ. Λάμψας).....	73
------------------------------------	----

δ) Πολιτιστικὴ ζωὴ

5. Ἀληθινὸ παραμῦθι ('Αρ. Κουρτίδης).....	74
---	----

ε) Κοινωνικὴ ζωὴ

6. Μία ήρωικὴ πρᾶξις (Ντὲ Ἀμίτσις-διασκ.).....	83
7. Χείρ χειρανίτης (Π. Νιρβάνας).....	88

στ) Ἐργασία

8. Τὸ ύδροπλάνον (Π. Νιρβάνας).....	91
-------------------------------------	----

ζ) Πατριωτικαὶ διηγήσεις

9. Ἀπάθεια γυναικός ('Α. Καρκαβίτσας).....	94
10. Αἱ Σουλιώτισσαι ἐν Ζαλόγγῳ (Χ. Παπαμάρκου)..	95
*11. Δέσπω Μπότση (Δημώδες)	97

η) Ζῷα

12. Μία κίσσα (διασκ.)	98
------------------------------	----

θ) Ταξίδια

*13. Στὴν Πατρίδα μου ἀπὸ τὰ ξένα ('Α. Βαλαωρίτης) 107
--

σελ.

14. Εἰς τοὺς Ἅγιους Τόπους (διασκ.)	107
15. Ἱερουσαλήμ (Θ. Ζύδης).....	114

Γ' ΚΥΚΛΟΣ

α) Φύσις

* 1. Ἡ Αὔγη ("Αγγ. Βλάχος)	115
----------------------------------	-----

β) Θρησκευτικὴ ζωὴ

2. Αἱ γέρανοι τοῦ Ἰβύκου (Χ. Παπαμάρκου).....	115
* 3. Οἱ γερανοί ('Αρ. Προβελέγγιος)	121

γ) Οἰκογενειακὴ ζωὴ

4. Ἡ τρελλὴ μάννα (Ε. Α).....	123
5. Ἀποχαιρετισμὸς μητέρας ('Ι. Πολέμης)	129

δ) Πολιτιστικὴ ζωὴ

6. "Ἐνας μέγας ἐφευρέτης (διασκ.).....	130
7. Εὔσυνειδησία ὑπαλλήλου ('Α. Μάτεσης).....	139
8. 'Ο μικρὸς βοσκός (διασκ.)	146

ε) Ἐργασία

9. Τὸ ὄνειρον τοῦ Μικέλη (διασκ.)	154
*10. Οἱ Χωριανοί (Γ. Ἀθάνας).....	159

στ) Πατριωτικαὶ διηγήσεις

*11. Ὡδὴ εἰς τὸν Ἱερὸν λόχον ('Α. Κάλβος)	161
12. Τὸ ἡρωϊκὸν ναυτόπουλον (Γ. Ράδος)	162
*13. Τὸ Χάνι τῆς Γραβιᾶς (Ζαλοκώστας).....	171
14. Ἡ Σημαία (Γ. Δροσίνης)	174
*15. Στὴν Ἑλληνικὴ Σημαία (Γ. Σημηριώτης)	180
*16. "Ἄγνωστοι στρατιῶται (Γ. Σουρῆς)	181

ξ) Ζῶα

17. Τεράστιος ὄφις (διασκ.)	182
-----------------------------------	-----

η) Ταξίδια

18. Μὲ τὸ «Ζέππελιν» εἰς Ἀμερικὴν (διασκ.)	185
--	-----

Δ.' ΚΥΚΛΟΣ

α) Φύσις

σελ.

- * 1. "Υμνος στὸν ἥλιο τῆς Ἑλλάδος (Λ. Μαβίλης).... 194
- * 2. Τὸ ἥλιοβασίλεμα (Κ. Κρυστάλλης) 195

β) Θρησκευτικὴ ζωὴ

- * 3. Ὁ Θεός ('Αλ. Ραγκαβῆς) 195

γ) Οἰκογενειακὴ ζωὴ

- * 4. Τὰ τέσσερα χρέη (Δ. Λάμψας) 196

δ) Πολιτιστικὴ ζωὴ

- 5. Ὁ ἀσύρματος καὶ τὸ ναυάγιον (διασκ.) 197

ε) Κοινωνικὴ ζωὴ

- 6. Θῦμα τοῦ καθήκοντος (Π. Νιρβάνας) 202
- 7. Δάμων καὶ Φιντίας (Χ. Παπαμάρκου)..... 206
- 8. «Κάμε τὸ καλὸν καὶ ρίξτο στὸ γιαλό (διασκ.)» .. 213

στ) Ἐργασία

- 9. Ὁ νέος γεωπόνος (Π. Νιρβάνας) 216
- *10. Ὁ θέρος (Γ. Δροσίνης) 220
- *11. Ἡ θημωνιά (Γ. Στρατήγης) 220
- *12. Ψωμί (Γ. Δροσίνης) 221

ζ) Πατριωτικαὶ διηγήσεις

- 13. Τὸ τελευταῖον μάθημα ('Εμμ. Χανδράκης) 222
- *14. Τὰ καράβια φεύγουν (Γ. Σουρῆς) 225
- 15. Οἱ νέοι τριακόσιοι ('Αχ. Κύρου) 226
- *16. Ἡ δόξα τῶν Ψαρῶν (Δ. Σολωμός)..... 232
- 17. Ὁ Χρυσόστομος τῆς Σμύρνης (Π. Νιρβάνας).... 233
- *18. Στὸ Μητροπολίτη Χρυσόστομο (Γ. Σουρῆς) 239
- *19. Ἐθνικὸς ὕμνος (Δ. Σολωμός) 241

η) Ταξίδια

- 20. "Ἐν πολὺ μακρινὸν ταξίδιον (διασκ.) 244
- *21. Γῆ καὶ Οὐρανός ('Α. Κατακουζηνός)..... 258
- 22. Ἡ τελευταία σελίς τῆς μητρός μου (διασκ)..... 259

0020561400

Ψηφιακό έγχρωμό βιβλίο της Εγκαινιατικής Πολιτικής

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Υπουργείον
Παιδείας και Θρησκευμάτων

Γενικά διδακτικά βιβλίαν

Ἐν Αθήναις τῇ 20 Αύγουστου 1934

Αριθ. | Πρωτ. 51231, 51232
Διεκπ.

ΥΠΟΥΡΓΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΙΣ ΚΑΙ ΕΓΚΡΙΣΙΣ

Περὶ έγκρισεως διδακτικῶν βιβλίων πρὸς χρῆσιν τῶν
μαθητῶν τῶν δημοτικῶν σχολείων.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ Κ. Λ. Π.

Πρὸς

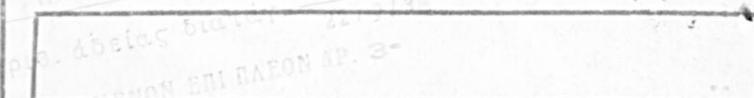
τοὺς κ. κ. Π. Νιφάδαν καὶ Δ. Ζήσην συγγραφεῖς.

Ἀνακοινοῦμεν ὑμῖν ὅτι διὰ ταύταριθμου ὑπουργικῆς ἀποφάσεως, στηριζούμενης δὲ εἰς τὸ ἄρθρο .4 τοῦ νόμου 5911 καὶ τὴν ἀπόφασιν τῆς οικείας κριτικῆς ἐπιτροπῆς, τὴν περιλαμβανομένην εἰς τὴν ὑπ' ἄριθ. 1ην πρᾶξιν αὐτῆς ἐνεκριθῆ ὡς διδακτικὸν βιβλίον πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῆς ΣΤ'. τάξεως τῶν δημοτικῶν σχολείων τὸ ὑπὸ τὸν τίτλον «NEA ΖΩΗ» βιβλίον σας διὰ μίαν τετραετίσιν ἀρχομένην ἀπὸ τῆς 15ης Σεπτεμβρίου 1934 ὑπὸ τὸν ὕσον νὰ συμμορφωθῆτε ἐπακριβῶς πρὸς τὰς ὑποδείξεις τῆς ἀρμοδίας κριτικῆς ἐπιτροπῆς.

Ἐντολὴ τοῦ 'Υπουργοῦ

Ο Τμηματάρχης

N. Σμυρνῆς

Τὰ διδακτικὰ βιβλία τὰ πωλούμενα μακρὰν τοῦ τόπου τῆς ἐκδόσεώς των ἐπιτρέπεται νὰ πωλῶνται ἐπὶ τιμῇ ὀνωτέρᾳ κατὰ δέκα πέντε τοῖς ἑκατόν τῆς κανονισθείσης πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς δαπάνης, σύσκευής καὶ τῶν ταχυδρομικῶν τελῶν. ("Ἄρθρον 6 Διατάγματος «περὶ τοῦ τρόπου τῆς διατίμησεως διδακτικῶν βιβλίων καὶ χορηγίας ἀδείας κυκλοφορίας σύτῶν» 24-1-34).